CAMELIA CAVADIA

SUFLETUL LUMII

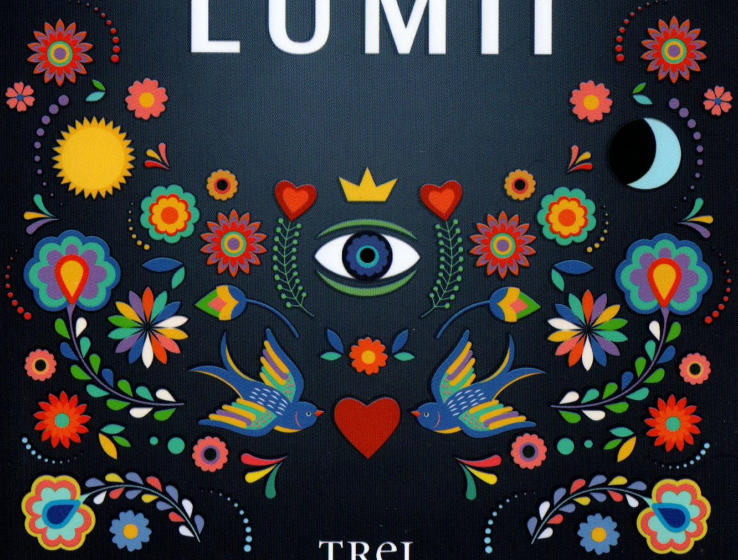

TREI

Am scris această carte pentru că mă tem de lumea care va veni, dar, mai ales, mă tem să nu moară POVEȘTILE. Să nu dezbrăcăm de tot lumea de mister sau nu cumva să nu-l mai recunoaștem când ni se arată. Uneori, în miezul unor zile cât se poate de obișnuite, își fac loc întâmplări inexplicabile, al căror sens îl pricepem poate mai târziu sau niciodată. Întâmplări care fracturează logica și sfidează raționalul, care supun la grea încercare capacitatea de înțelegere și acceptare.

CAMELIA CAVADIA

CAMELIA CAVADIA

Sufletul lumii

Camelia Cavadia

Sufletul lumii

TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Virginia Lupulescu

Design și ilustrație copertă:
Andrei Gamarț

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Dan Crăciun

Corectură:
Oana Apostolescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CAVADIA, CAMELIA
Sufletul lumii / Camelia Cavadia. — Bucureşti : Editura Trei, 2022
ISBN 978-606-40-1245-6

821.135.1

Copyright © Editura Trei, 2022
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-1245-6

Mamei mele și bunicilor care nu mai sunt,
dar care mi-au lăsat moștenire o lume întreagă

Exordiu

Există lucruri pe care nu le poți spune,
pentru că nu există cuvinte cu care să le spui.
Federico Garcia Lorca

Spune-ne o poveste! Așa se încheia fiecare seară a copilăriei noastre, a mea și a surorii mele.

Și în timp ce bunicului îi plăcea să ne citească povești, bunicii îi plăcea să le inventeze.

Erau superbe poveștile bunicului, dar ale bunicii erau neasemuite. Aveau o frumusețe pe care nicio poveste scrisă n-o putea surprinde, de parcă doar așa, neîmblânzite, puteau păstra viu spiritul lor neîngrădit. M-am întrebat deseori de ce, dintre toți oamenii, doar ea putea să cuprindă-n ele inefabilul, pentru ca mai apoi să-i dea drumul să zboare mai departe, așa cum eliberezi o pasăre ce simte nevoia de înalt. De ce, doar ea, o femeie puțin instruită, făcea ca în fața cuvintelor nerostite să pălească toată știința lumii. Am înțeles târziu că povestea nu ține de câtă învățătură ai, ci de cât îți sunt de deschise sufletul și mintea. Iar bunica se pricepea de minune să amestece văzutul cu nevăzutul și să transforme totul în magie.

Am scris această carte pentru că mă tem de lumea care va veni, dar, mai ales, mă tem să nu moară POVEȘTILE. Să nu dezbrăcăm de tot lumea de mister sau nu cumva să nu-l mai recunoaștem când ni se arată.

Uneori, în miezul unor zile cât se poate de obișnuite, își fac loc întâmplări inexplicabile, al căror sens îl pricepem poate mai târziu sau niciodată. Întâmplări care fracturează logica și sfidează raționalul, care supun la grea încercare capacitatea de înțelegere și acceptare.

„Fiecare poveste e adevărată" e răspunsul meu la clasica întrebare cât e adevăr și cât e ficțiune în această carte — conștientă că răspunsul poate surprinde, când fantasticul fisurează realitatea și irupe cu putere peste lume, în fiecare dintre poveștile adunate aici.

Am scris *Grădina secretă* copleșită de senzația de suspendare în timp trăită pe parcursul unei după-amieze de vară, în curtea unei ceainării parcă ascunse de lume. Iar *Păcătoșii* cu sentimentul unei transfigurări de o putere copleșitoare în fața unei experiențe deopotrivă înspăimântătoare și irațională, de un *mysterium fascinas*, în care ființa înflorește într-o plenitudine desăvârșită. *Pune-ți o dorință* e o poveste adevărată, când am simțit că uneori e de ajuns să ceri pentru ca Universul să-ți dea; că-n fața inocenței până și forțele naturii se îmblânzesc și uneltesc miracole, dacă crezi în ele, evident. *Necuratul* s-a născut dintr-o întâmplare adevărată, transmisă din gură în gură pe parcursul mai multor generații, cu sentimentul că trebuie să duc, la rândul meu, povestea mai departe. Să n-o las să se stingă. *Dispariția* frizează nebunia și suprimă logica pe un tărâm unde totul devine posibil și nimic nu poate fi real, în timp ce *Ziua cea mai lungă* e suspendată într-un timp elastic, ce se

poate deșira la infinit sau, dimpotrivă, să se termine și să dispară. Am intrat și-am ieșit *Dintr-o lume în alta* lăsând ceva din mine acolo și aducând ceva de dincolo aici, cu ușurința unor pași imponderali, dar care lasă urme de neșters. Am privit-o pe *Femeia care nu mai voia să moară* cu sentimentul că mă aflu cu un picior aici și cu unul dincolo, îngrozită că aș putea rămâne la mijloc. Am traversat *Noaptea care a ucis fericirea copiilor*, teleportându-mă în satul copilăriei mele magice, când sărbătorile despleteau pe uliță și-n casele sătenilor realitatea contopită cu fantastic și oniric. Am experimentat ieșirea din timp și-am pătruns prin *Wormhole* în universuri paralele, atinsă de o premoniție de care am vrut să mă dezic, și-am urmat *Linia vieții* cu moartea suflându-mi în ceafă. La final m-am întrebat *Unde-ai fost?* și am găsit răspunsul în chiar întâmplările aici adunate.

Vă propun, așadar, nu o carte, ci mai degrabă o călătorie, la finalul căreia vă invit să lăsați liniștea să se-așternă și răspunsurile să se-așeze, chiar dacă multe dintre ele vă vor surprinde.

Pentru că dincolo de ceea ce putem vedea și simți e ceva ce așteaptă să fie. Ceva ce poate fi adus la viață doar de noi. Se poate ca lucrul ăsta să ne sperie, dar se poate ca însăși teama de acest necunoscut să ne-mpiedice să vedem frumusețea care stă ascunsă-n lume. Atunci când reducem totul la concret, la individ, la *EU* s-ar putea să ucidem chiar ludicul din lume și să ratăm, inexprimabilul. Cel fără de care am rămâne doar niște ființe programate să trăiască obtuz.

Dar nu e ciudat că uneori ne speriem de miracol, preferând să-l negăm, contestându-l, uitând că viața însăși e miracolul suprem?

Așadar, dragi prieteni cititori, dați-mi voie să vă spun 12 povești, să vi le șoptesc la ureche, să vi le picur strop cu strop. S-ar putea să trezească în voi amintirile propriilor povești neînțelese ce v-au mișcat sufletul cândva și să le dăm, astfel, un glas puternic împreună.

Grădina ascunsă

Amaliei Enache, fără a cărei privire plină de mister
această poveste nu ar fi existat

Orașul vorbește chiar și atunci când nu are nimic de spus. Clevetește și toacă tot ce-i iese-n cale, suge vitalitatea oamenilor și-i lasă lați, fără suflare. Chiar și când doarme, orașul vuiește, probabil de teama că liniștea deplină l-ar putea omorî. Ori poate pentru că îl sperie infinit mai tare nemișcarea decât agitația exacerbată, golită de sens. Orașul se sufocă și, odată cu el, parcuri, străzi, blocuri. Și noi. Se stafidește ca un plămân bolnav, neoxigenat cum trebuie. Cavernos, acoperit de pleură seroasă, orașul își dă duhul în fiecare zi. Și noi odată cu el. Te-nghite ș-apoi te scuipă, te aruncă și-apoi te lasă să-ți tragi sufletul, asta numai ca s-o ia de la-nceput. De câte ori are ocazia, te calcă în picioare cu forța năucitoare a unui uragan. Îți trebuie voință, nu glumă, pentru a rezista în mijlocul lui. Și totuși, orașul e locul unde viața începe și se sfârșește în fiecare zi. Te prăbușești noaptea în iatacul lui, pentru ca dimineața să-i locuiești măruntaiele, să-ți faci loc printre ele și să

trăiești înghesuit, așa cum se poate, cum ți se permite, nu cum ți-ai fi dorit.

La amurg totul ar trebui să fie calm, la locul lui, dar corpul continuă să duduie. Ca o locomotivă ce nu se poate opri din mers. Tremură din toate-ncheieturile, fără odihnă. Te-nveți cu zvâcul ăsta al inimii și-ajungi să crezi că e normal.

Ar trebui să fie o seară pe cinste, alături de prieteni. Ar trebui să te bucuri, să sărbătorești. Dar orașul ți-a luat energia și-acum te lasă să-ți plimbi leșul pe străzile lui murdare. Mai e destul timp până la petrecere, dar știi că dac-ajungi acasă nici c-o să mai pleci.

Sunt cu Nina pe străzi și-avem de pierdut vreo două ore. Ne privim dezorientate neștiind încotro s-o apucăm.

— Mi-a zis cineva de-o ceainărie prin zonă, dacă vrei să-ncercăm...

— În zonă, unde?

— Pe undeva, pe-aici. Nu știu exact. A zis că prin spate pe la Armenească. Mergem pe bâjbâite, oricum n-avem altceva mai bun de făcut... Dacă n-o găsim, măcar am făcut o plimbare.

— Nu știi cum se cheamă locul?

— Nț.

— Mi-e c-o să căutăm acul în carul cu fân...

— Câte ceainării pot fi pe străduțele astea?

— Nu știi stradă, nu știi nume, nu știi nimic...

— Haide, măi, nu mai fi așa!

— Nu poți s-o suni pe tipa care ți-a vorbit de ea, să-ți dea mai multe amănunte?

— Nu e un moment bun acum. E la televizor. Prezintă știrile.

Am mers una lângă cealaltă spunând cuvinte fără rost. De parcă am fi devenit Orașul însuși. Vorbeam ca să nu tăcem. *Hai pe-aici... să facem la stânga... parcă văd ceva... uite niște lumini... hai că mai e puțin... aici trebuie să fie... nu mă așteptam să găsim...*

Când am ajuns în fața porții, am zâmbit mulțumite:

— Hai că n-a fost așa greu!

Am apăsat clanța cu elan, dar nu s-a întâmplat nimic. Mânerul nici măcar nu s-a clintit, iar poarta a rămas înțepenită. Nu s-a tulburat nici măcar aerul de lângă ea. Rece și neprietenoasă, poarta zăcea în nemișcare, ca o statuie căzută în uitare. Zâmbetele ni s-au stins ca doi tăciuni pe ducă și privirile ni s-au întâlnit într-o mirare.

— Mai cu forță, ce naiba, n-ai mâncat?

Nu mâncasem, dar nu cred c-ar fi contat.

— Hai, dă-te, să încerc și eu!

Când am văzut că nu reușește nici ea, mai întâi m-am bucurat.

— Ce naiba? Ăia pe unde au intrat?

— Poate mai e vreo intrare. Să mergem, să vedem!

Am dat roată spațiului îngrădit verificând fiecare centimetru, de parcă intrarea ar fi putut fi într-atât de minusculă, încât să fi scăpat cu ușurință ochiului neatent. Ne-a luat destul până să ajungem de unde am plecat, deși spațiul dinăuntru era mic. Câteva mese răsfirate ici-colo, nu mai mult de zece cu totul. Capetele plecate unele spre altele țeseau discuții de mătase ce sclipeau în lumina soarelui la asfințit. Un susur ca o pânză de păianjen se deșira de la o gură la alta. Deși buzele păreau pecetluite, oamenii comunicau adânc. Înaintam încet, holbându-ne ca niște copii printre ochiurile gardului din plasă la mesenii ce leneveau nestingheriți.

Am ajuns din nou în fața porții de fier, dar nici de astă dată nu s-a desferecat.

— O fi-nchis.

— Nu pare.

— Adică... o fi închisă publicului, vreau să zic.

— Hai să mai încercăm!

— Nu vezi că nu merge?

— Și totuși, ăștia pe unde naiba au intrat?

— O mai fi altă intrare...

Îmi venea să strig *Hei, ne deschide și nouă cineva?*, dar am fost sigură — nu știu de ce — că oricum, nimeni nu ne-ar fi auzit. În plus, imaginea era pur și simplu de netulburat.

— Ce naiba facem?

— Habar n-am...

— Și totuși, oamenii ăștia trebuie să fi intrat pe undeva, s-a îndârjit Nina.

— Mda... clar, dar pe unde?

Cu cât ne uitam mai mult la lumea dinăuntru, cu-atât tânjeam mai tare să fim și noi acolo. Ceva nu făceam bine, dar ce?

— Hai să mai dăm o tură! Dar de data asta să fim mai atente.

— Dar am fost!

— Se pare că nu suficient. Trebuie să mai fie o poartă undeva.

— În teorie ai dreptate.

— Cu siguranță am și-n practică...

— Bine, hai!

Am pornit să dăm roată din nou locului împrejmuit, de data asta atingând și cu mâinile gardul, ca măcar ele să dibuiască ceea ce ochii nu puteau. Făceam pas după pas

cu certitudinea că dintr-o clipă-ntr-alta vom găsi ce căutam. Cu toate astea, fiecare metru nou cucerit ne apropia de singura poartă pe care o văzuserăm încă de la început. Pașii înceți și nesiguri lăsau în urma lor o dâră lipicioasă de mirare. *N-are cum! Pur și simplu n-are cum*, căutam să mă conving în timp ce distanța de locul din care porniserăm se tot micșora.

Ajunse din nou în fața porții, ne-am apropiat capetele de arabescurile reci și-am privit înăuntru. Să strigăm, să tragem de clanță, ce trebuia făcut ca să ne bage și pe noi cineva în seamă?

— Poate e cu circuit închis și se intră doar cu rezervare.

— Poate...

— Sau e curtea cuiva.

— Poate...

Ca niște copii îmbufnați am continuat să privim printre înfloriturile porții, nevenindu-ne să credem că nu putem intra. Probabil că arătam ridicol, dar neputința noastră, în loc să ne descurajeze, mai tare ne îndârjea. Priveam tăcute înăuntru așteptând ceva — fără s-avem idee ce — cu toate că lumea de acolo părea de nepătruns.

Nu știu ce gândea Nina, dar eu sigur nu voiam să renunț. N-aveam de gând să mă mișc din loc — nici n-aș fi putut — convinsă că din clipă în clipă ne va pofti cineva. Sau că ceva — orice — se va întâmpla. Apoi n-am mai așteptat nimic. Doar am stat și-am privit. Am stat și-am ascultat.

Și-atunci s-a întâmplat. Orașul a tăcut. Inima a-nceput să bată calm, la locul ei. Fără să duduie. Chiar și locomotiva s-a oprit. Liniștea coborâse ca un duh peste lume. Mai mult, clocotea ca elixirul unei promisiuni. Nu știu de care, dar n-avea importanță. Când un bărbat s-a-ntors

spre noi și ne-a zâmbit, am răspuns tâmp înapoi. Am vrut s-o-ntreb dac-a văzut, dar Nina zâmbea, semn că remarcase.

Încurajate de privirea lui sau poate invitate de el, am apăsat din nou pe clanță și poarta s-a deschis cu ușurința unui surâs. Fierul era cald, de parcă soarele de peste zi s-ar fi culcușit cu totul acolo. Nici măcar n-a scârțâit, iar greutatea i s-a topit în neant.

Nu pot să cred!, am zis sau poate doar am gândit, în timp ce-l urmam pe bărbatul cu zâmbet ascuns spre singura masă liberă din curte. Venise să ne-ntâmpine, mergeam în spatele lui, încercând să-i urmăm pașii, potrivindu-ne măsura după el. Urmele i se ștergeau îndată ce mocasinii atingeau pământul, ca și când nici nu s-ar fi întâlnit unul cu altul. N-am apucat să ne-așezăm la masă, că Nina m-a-ntrebat șoptit:

— Și asta ce-a mai fost?

— N-am nici cea mai vagă idee ce s-a-ntâmplat aici.

Estimaserăm bine, erau fix zece mese răsfirate, fiecare ascunsă după pâlcuri de arbori pitici și smochini sălbatici. Deasupra fiecărei măsuțe vegheau ramurile unor copaci seculari. Unele falnice, altele plecate. Masa noastră era sub un nuc plin de rod, ce abia aștepta să fie cules în toamnă. De crengile copacilor atârnau din loc în loc lampioane cu lumini difuze, ca niște podoabe prinse-n pleata lor. O lumină blândă ce îndemna la pace și uitare. Mesele erau din lemn masiv, iar fiecare scaun era gătit cu pernuțe pentru șezut sau spate, cu fețe țesute și cusute de mână. Rar îmi fusese dat să văd atâta veselie de culori laolaltă, care contrasta cu tihna dimprejur. În fundul grădinii era „ceainăria" propriu-zisă: o casă ca de Muzeul Satului, cu cerdac de țară și bârne lăcuite. Împodobită cu

dantelării de lemn, casa râdea, dichisită. Pe prispă stăteau pe scaune scunde sau pe perne înfoiate câteva tinere cu niște cărți în față.

— Oare ce fac fetele alea acolo?

— Citesc.

— Și nu ți se pare ciudat?

— Aș zice că da. Dar de fapt, cred că sunt exact la locul lor.

Și-ntr-adevăr, dacă priveai mai atent, tinerele citind întregeau un tablou ce altfel ar fi fost fără suflet.

Grădina însăși avea ceva tainic în ea, respirând prin frunzele copacilor, luminile difuze, fermitatea lemnului, claritatea aerului neîntinat. Fiecare om, obiect sau animal (vreo două-trei pisici zăceau tolănite) părea să plutească în lumina palidă a ultimelor pâlpâiri de soare. Totul era scăldat în liniște. Densă, așezată deasupra oamenilor, ca un strat de poleială. O imponderabilă încremenire domnea în grădina ce se-ncadra perfect în rama acestui tablou. O pânză deja pictată, în tonuri pastelate, șterse, fermeca ochiul privitorului. Orice-ai fi vrut să spui, îți venea să șoptești; orice îți venea să faci, era cu încetinitorul, de parcă nimic nu putea fi deranjat din străvechea orânduire. Cu atât mai puțin tinerele cu nasul în cărți, desprinse de lume și de timp, într-o atmosferă de început de secol XX.

Ceai de busuioc, rostopască, ciubotica cucului, mentă, roiniță, cimbru, salvie, flori de nalbă, iasomie, petale de trandafiri, frunze de mure, verbină, floare de nemțișor, petale de floarea-soarelui, frunze de păducel, scoarță de salcie, flori de albăstrea și de șofrănel, de urzică, verbină, vâsc, sunătoare, coji de măceșe, de levănțică, mușețel, mentă, frunze de zmeură, măceșe, fenicul, bucăți de mere, anason, frunze de frăguțe,

pătlagină, mentă, flori de soc, bujori, flori de lumânărică și alte câteva pagini întregi de ceaiuri asemănătoare. Apoi dulcețuri de gutui, de petale de trandafiri, vișine, cireșe amare, cireșe galbene, cireșe pietroase, nuci verzi, zmeură, mure, afine, pepene roșu, pepene galben, smochine, dovleac copt cu portocale, măcieșe, dulceață de lapte, de coacăze, flori de salcâm, rubarbă, de prune, caise, piersici, portocale, cătină și alte zeci de combinații. Turtă dulce, covrigi însiropați cu nucă, covrigi crocanți, turte cu brânză sau cu zahăr, cozonac cu nucă și cacao, găluște cu prune, lapte de pasăre, cornulețe cu gem, cornulețe cu nucă, nuci cu cacao și rom, colțunași, papanași, colivă — colivă? — plăcintă cu mere, cu brânză sărată, cu brânză dulce și stafide, cu vișine, cu dovleac, cu miere și nucă, cu cartofi, cu brânză de burduf, gogoși simple, gogoși umplute, poale-n brâu, scovergi, biscuiți și alte câteva pagini cu torturi și prăjituri cu creme. Siropuri alte zeci, sucuri naturale tot pe-atât. Nu mai văzusem în viața mea un meniu atât de consistent și diversificat.

— Nu cred că le au pe toate, am spus.

— Probabil că nu, a fost de părere și Nina.

— Aș alege trei sferturi din meniu. Nu mă pot hotărî. Îmi plac atât de multe!

— Și mie! Au toate ceaiurile și deserturile mele preferate. Ce naiba s-aleg?

— Mda... și eu am aceeași dilemă. Dar să întrebăm mai întâi ce au și pe urmă alegem.

— Sigur, mai bine așa. Îi fac semn să vină.

N-a fost nevoie, căci bărbatul a venit nechemat. Era tânăr și totuși fără vârstă, înalt, subțire, cu păr bogat strâns într-o coadă la spate. Avea pielea întinsă aproape transparentă, și-o pereche de ochi calzi, pătrunzători.

Privire de sfânt — am gândit — mai ales că bluza aceea neagră, lungă îl făcea să arate ca un seminarist.

— Aveți tot ce apare în meniu?

— Tot.

— Adică putem comanda orice?

— Sigur.

— Și colivă? a întrebat Nina, convinsă că de această dată îl va pune în încurcătură.

— Da, și colivă.

— Aveți tot, tot, așadar.

— Sigur, a zâmbit el, amuzat de neîncrederea noastră.

— E Raiul pe pământ aici!

— Chiar așa, a încuviințat bărbatul.

— Atunci aș vrea un ceai de iasomie, plăcintă de dovleac, turtă dulce și dulceață de cireșe amare.

— Desigur.

— Iar eu doresc un ceai din petale de trandafir, dulceață de afine și plăcinte poale-n brâu, a comandat Nina, dornică să scoată la iveală ceva lipsă în meniul lor.

— Am notat, a răspuns el, deși nu scrisese nimic nicăieri. Dacă asta e tot, mă duc să dau comanda.

— Și o porție de colivă, a marjat Nina.

— Desigur, a încuviințat din nou bărbatul. Atât? a mai întrebat, de parcă s-ar fi jucat, provocându-ne.

Sinceră să fiu, eu aș mai fi comandat și altele, dar eram sigură că luasem deja prea mult. Cu toate astea, ceva mă zgândărea să comand în continuare, doar spre amuzamentul lui și-al meu. N-am făcut-o, însă.

La scurt timp a revenit cu o farfurie ticsită cu biscuiți de casă, o carafă cu apă rece și două pahare curate ca lacrima. În timp ce umplea paharele și răsfira câteva șervețele pe masă, mi-a venit să-l împung cu degetul, să

mă conving că e real. Înainte s-ating șorțul, m-a privit intens și gestul meu s-a frânt cu zgomot.

Ai văzut?, mi-a venit s-o-ntreb pe Nina, dar n-a mai fost nevoie de cuvinte. *Nu-nțeleg*, se mirau și ochii ei.

Comanda a venit în câteva minute, de parcă ne-ar fi așteptat pregătită.

— Atât de repede! ne-am mirat cu voce tare.

— Așa-i la noi, a răspuns bărbatul zâmbind.

Știți cărțile acelea bune pe care simți nevoia să le recitești, având convingerea că ai ratat cine știe ce înțelesuri? Așa eram și eu. Copleșită de imensitatea unor senzații ce simțeam că-mi scapă printre degete. A unor neînțelesuri pe care știam că le voi descifra mai târziu, altele niciodată. Îmi venea să pun întrebări. Multe, ridicole, de om tâmpit care nu-nțelege și simte nevoia să i se explice. Pas cu pas, gest cu gest. Să i se spună ce e el, ce e lumea, ce i se întâmplă. De obicei, Nina era cea curioasă, ei nu-i scăpa nimic, dar de data asta, întrebările se buluceau la gura mea, fără să poată fi rostite.

Ceaiurile, prăjiturile și dulcețurile arătau și miroseau dumnezeiește, iar fiecare înghițitură ne depărta de lume, trimițându-ne către gusturi primordiale. Către bucuria copilăriei și blândețea unor vremuri aproape uitate. Mirosuri ale trecutului dădeau năvală și-mi inundau nările: arome blânde ale unui trup de copil, încă acoperit de puf, gustul laptelui și parfumul necuprins al timpului. Toate îmi dădeau senzația unui văz cuprinzător pentru întâia oară. Ca și cum un văl tulbure tocmai mi s-ar fi ridicat de pe ochi. Ca și cum trupul și-ar fi desfundat extremitățile, picioarele s-ar fi dezmorțit, mâinile și-ar fi recăpătat dexteritatea, sufletul s-ar fi scuturat de praf. Mă-ncerca o acută senzație de ACASĂ, chiar dacă multe lucruri îmi erau

complet necunoscute. O bucată de viață, caldă, masivă, densă, s-a rupt cu zgomot ca o stâncă, iar prezentul a început să se scufunde molcom într-un timp trecut.

Nu știu dacă abia atunci a-nceput sau abia atunci am auzit-o eu, o muzică în spirală mă atrăgea-năuntru, ca-ntr-un vortex. Un spațiu subteran sau paralel, la marginea lumii cunoscute, se deschidea ca o pajiște a Edenului. Cuibărite în dedesubturile lui se odihneau sufletele noastre cu care ne-ntâlneam pentru întâia oară. *Aici erai?* am gândit poate, fără să tulbur cu cuvinte liniștea din jur. Abia acum deslușeam mai bine muzica, fără ca niciuna din inflexiunile ei să-mi fie cunoscută. Auaaaaaaa, eiaaaaa, auaaaaa... erau sunete cu care mă-mpreunam copilărește, simțindu-le ca o dezmierdare pe obrajii calzi. Auaaaaa, eianaaa, uiaaa, eneiaaa... se unduiau sunetele și odată cu ele, pletele mele atinse parcă de un vânt de vară iscat din senin, doar pentru a se da în spectacol.

O lacrimă a pornit să-mi curgă agale, infinit de frumoasă, infinit de ușoară. A coborât pe față, a ajuns pe gât și s-a vărsat în curbura sufletului. Locul s-a umplut de oameni cu chipuri transparente, chemați de muzică, ce pluteau de la un capăt la celălalt al lumii. Spațiul s-a bombat de parcă bucuria dinăuntrul lui n-ar mai fi avut dintr-odată loc și s-a umflat, s-a umflat, gata să pocnească. Și totuși, nimeni nu s-a temut de forța-i distructivă, căci fericirea nu era niciodată prea multă aici. Tăcerea și muzica ba curgeau în cascadă, ba se scurgeau lent, ca o lavă, iar vorbele deveneau sunete ce-au precedat cândva limbajul. Totul era ca la-nceputuri, când nimic nu era pângărit. Și totuși, cei de-aici erau creaturi umane, cu chipuri ce — cum naiba? — îmi păreau cunoscute. Nu mă temeam,

căci frica nu fusese încă inventată aici. Inspiram, respiram, iar pieptul urca și coboara, ca un râu ce se-așază în matcă. Inspiram, respiram și-mi primeneam dedesubturile, câteva încăperi îmbâcsite. Inspiram, respiram, inspiram... și-o luam de la capăt. Stăteam. Ascultam. Priveam. Înțelegeam, în sfârșit.

Când totul era într-un deplin și perfect echilibru, soneria telefonului a străpuns timpul. Am tresărit speriată și mi-a venit să hohotesc de ciudă. De ceeee? De ceeee? Privirile mustrătoare ale celor din jur au mușcat din mine și am simțit că am dezamăgit. Mi-a venit să intru-n pământ de rușine.

Mă uit la telefon, dar nu răspund. N-am încă vorbe pentru el, în plus sunt supărată.

— Ce ridicol arată, spune Nina, făcând semn cu ochii spre telefoanele mobile.

— Niște pațachine! marjez eu, în continuare stânjenită.

Nu m-am gândit niciodată la ele din perspectiva asta. Dimpotrivă. N-am văzut decât utilitatea lor, minunându-mă cum ne-am putut descurca până la ele. N-am pus în balanță ce dau și ce ne iau, probabil dintr-o perfidă teamă a evidenței.

Singurele telefoane la vedere erau ale noastre, moment în care mi-a trecut prin cap că am eșuat la proba asta. Când să-l bag în geantă, am vrut să aflu cât e ceasul și m-a trăsnit ora înaintată.

— Doamne, Nina, știi cât a trecut?

— De când?

— De când suntem aici.

— Cât?

— Două ore.

— Câââât?

— Aia zic.

— Hai, du-te! Nu cred că-ți merge bine ceasul!

Dar mergea. Timpul se scursese între noi, fără să fi schimbat vreun cuvânt una cu cealaltă.

— Dar cum e posibil? Am ajuns, am comandat, iar în câteva minute a și venit cu ele. Ce s-a-ntâmplat în restul timpului?

— Nu știu... Adică... am urmat muzica asta și parcă...

— Am ieșit din timp.

— Nina, ce e locul ăsta?

— Nu știu și habar n-am dacă o să aflăm vreodată.

— Ți-e frică?

— Cum ar putea să-mi fie?

— Nu știu, întreb.

— Ție ți-e?

— Nu.

— Să mai mergem dincolo, la petrecere?

— Nu e frumos să lipsim.

— Dar oare mai putem?

Nu știu dacă Nina întreba ceea ce credeam eu că întreabă, dar în seara aia totul îmi părea relativ. Cuvintele nu mai erau doar vorbe, înțelesurile puteau fi orice. Și-atunci, cum să-i fi răspuns?

— Mă duc la toaletă. Vii?

— La cât ceai am băut, chiar am nevoie. Haide!

Să lăsăm gențile pe scaune sau să le luăm cu noi?, ne întrebam din priviri, fără să găsim răspuns. Era ultimul loc în care gândeai că te-ar putea fura cineva, însă două poșete singure, pe scaune...

Am fi putut să ne ducem pe rând la baie, dar simțeam cumva că în tot ceea ce facem e bine să fim împreună. Habar n-am, poate că aveam nevoia să ne reconfirmăm

că ceea ce trăim e adevărat sau poate doar voiam să avem această experiență împreună, nu știu exact motivul. Cert e că aveam nevoie una de judecata celeilalte.

Ca să ajungi la baie, urcai mai întâi pe prispă, unde fetele continuau să citească, desprinse de lume, de timp, într-o bizară atmosferă de secol trecut. Apoi treceai printr-un coridor lunguieț, unde de-o parte și cealaltă erau două camere la fel de lungi și-nguste, cu tavane joase și miros de țară, de pământ: una cu dulcețuri, compoturi, siropuri, diverse sticle, damigene și licori și una pe post de bucătărie, unde două femei destul de-n vârstă roboteau de zor. Când am ajuns în dreptul lor, ceva m-a izbit în piept și am simțit nevoia să trag o gură zdravănă de aer. Nările erau asaltate de mirosul dulce-amestecat al bunătăților gătite, dar peste toate astea mai era ceva.

— Haide, intră! m-a invitat una dintre femei, văzându-mă cum privesc din prag.

— Hai și tu, veniți amândouă, ne-a făcut semn cealaltă.

— Cum de reușiți să faceți toate bunătățile alea din meniu în cămăruța asta? Credeam că sunteți mai multe...

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, a răspuns simplu cea mai uscățivă dintre ele. Toate sunt naturale, din plante culese, preparate de noi. Avem livezi, câmpuri întregi plantate.

— Slavă Domnului că suntem atât de mulți. Știți voi, a completat cu subînțeles uscățiva.

Dar noi nu știam, nu pricepeam nimic, cu toate că ne-am prefăcut că înțelegem.

— Veniți! ne-au îndemnat ele, făcându-ne semn să le urmăm într-o altă cameră.

După mici căutări, fiecare a venit cu câte un săculeț cu ceai (pentru mine cu petale de trandafir uscate, pentru Nina flori de iasomie), cum de au știut?, două borcănele

de dulcețuri (pentru mine de afine, pentru Nina de cireșe amare) și câte-o cutiuță pe care scria cu creionul: *smirnă*.

— Avem gențile pe masă, am spus, venim imediat.

— Fără bani, ne-au tăiat-o categoric și nu am insistat.

— Mulțumim, sunteți așa de drăguțe. De fapt, tot locul ăsta e așa ... special.

— Se poate? Doar e grădina Domnului.

Am lăsat darurile acolo, pe un colț de masă și ne-am dus apoi la toaletă, unde ne-am spălat pe mâini într-un lighenuș de email. Ca să curgă apa, am dat la manivelă și chiar dacă gestul era nefiresc, am făcut-o cu plăcerea cu care-ți regăsești o veche îndeletnicire. Totul era nou și vechi deopotrivă și nimic din ceea ce făceai sau vedeai nu te lăsa indiferent. Toate vorbeau, toate spuneau o poveste, în cel mai simplu mod cu putință, răscolind adâncurile ființei. Redecoperind dedesubturile ei. Și de ce să nu spunem, frumusețea.

Când am ajuns din nou la masă, ne-am privit adânc și ne-am întrebat de unde au știut ce să ne dea fiecăreia?

— Am fost probabil ultima comandă, nu era prea greu de reținut, a explicat Nina.

— Da, dar totuși... puteau să ne-ncurce.

— Puteau, dar nu ne-au încurcat.

— Erau doar două. Cum reușesc să facă toate deserturile alea?

— Nu cred că le fac aici. Poate doar le încălzesc.

— Nu știu ce să zic...

— Păi altfel nu ar fi posibil.

— Exact aia spun și eu...

Ne-am întors la masă și-am constatat că abia ne atinseserăm de deserturile și băuturile comandate.

— Ce-o fi fost în capul nostru de ne-am luat atâtea?

Nu știu, și mie-mi era greu să-mi explic. Cu toate astea, ne-am avântat asupra fiecărei farfurioare, musai să nu lăsăm nimic neatins. *Ia și de la mine, gustă și din asta!*, am zis sau poate iar doar am gândit, îmbiindu-ne una pe cealaltă cu deserturile ce parcă nu scădeau nicicum. Apoi s-a lăsat din nou tăcerea, iar muzica — sau cum s-or fi numind acele sunete prelungi, încântătoare — ne-a trimis iar într-un buzunar al lumii ce se deschisese pe nesimțite și ne ținea ca-n puf în catifeaua lui. Niciun instrument din cele pe care le știam n-ar fi putut scoate acele vibrații elastice, reverberante, nicio ureche n-ar fi putut surprinde acele frecvențe disonante. Și totuși, noi reușeam. Din buzunarul acelei lumi în care totul era, de fapt, o mare liniște.

Când ne-am îndurat să plecăm se-ntunecase de-a binelea și-abia la ieșire am observat felinarele din hârtie aprinse și rânduite de-a stânga și de-a dreapta aleii. Cănduțele din interiorul lor difuzau o lumină caldă, tremurândă. *Cum de nu iau foc?* m-am întrebat, dar orice interogație se stingea ca o îndoială iluzorie. *Sunt din plastic, nu e foc adevărat*, spuneam doar pentru a-nchide gura întrebărilor. *E doar iluzie*, încercam să mă conving, deși nimic nu-mi părea mai adevărat ca dansul ludic al flăcărilor acelor lumânări aprinse în hârtie.

Am plecat oarecum împleticindu-ne, pe de-o parte bete, pe de alta mai treze ca oricând, cuprinse deopotrivă de o teamă și o bucurie irațională. Să te desprinzi de acele clipe putea fi dureros, cu atât mai mult cu cât în noi creștea sălbatic teama că nu ne vom mai potrivi niciodată lumii de afară. Nu doar pașii ni se desprindeau cu greu, ci tot ceea ce se lipise aproape hipnotic de liniștea, mirosurile, nimicul și preaplinul de aici. Cu

toate astea, am pornit pe străzile orașului simțindu-ne ocrotite, de parcă cineva ar fi suflat peste noi un praf protector. Dar oare pentru cât timp? Ne-am adâncit și mai tare în tăcere, chiar dacă teama că vom rămâne pentru totdeauna fără vorbe devenea cu fiecare clipă scursă un fel de certitudine.

Luna mergea la pas cu noi și tăcea solitară. Tăcând, am auzit în continuare muzica prelungă și tot tăcând, am reușit să ținem la distanță zgomotul orașului. Îngropat dedesubt, se străduia să irupă. Tot ce puteam să facem era să-l strivim cu fiecare pas, așa cum apeși cu piciorul fruntea unei lespezi.

Când am ajuns în cele din urmă la petrecere, distracția era în toi. Unele glasuri le-am recunoscut din stradă. Prietenii noștri vorbeau tare, râdeau... se distrau. Cu toate astea, nu ne venea să intrăm. De parcă hărmălaia s-ar fi năpustit asupra noastră ca niște haite de câini, îndepărtându-ne. Nici muzica zgomotoasă nu ne-mbia prea tare. Basul bubuia în stomac făcând carnea să pulseze, iar fumul de țigară era mai mult decât o perdea.

— Haideeeeți! s-a năpustit spre noi sărbătorita. Pe unde naiba ați umblat?

— La mulți aaani!, am felicitat-o, în timp ce-i întindeam cadoul. Să fii fericită!

— Mulțumesc, fetelor! Haideți înăuntru, de când mă uit după voi!

— Mai stăm un pic afară, am zis sau poate doar am ridicat mâinile în semn de apărare.

— Veniți să beți ceva! au tăbărât și ceilalți pe noi.

— Mai stăm puțin la aer. Înăuntru e fum, muzica tare, ne-am ferit ca ciumate.

— Ce-aveți fetelor?

N-am răspuns, ce am fi putut să spunem?!

— Ați pățit ceva?

— Nu, nu, doar că... e totul mult prea mult...

Sărbătorita a ridicat din umeri, a dat să-ntrebe ceva, a renunțat a dat din umeri din nou, în semn de „faceți ce vreți".

— Băutura e la bar — puteți comanda orice — mâncarea pe platouri. Muzica... n-o dăm mai încet.

Ha, ha, dacă a fost o glumă — și sigur a fost — n-am gustat-o, ba mai mult, ne-a îngrozit. Cert e că totul părea o glumă, una la care nu ne venea nici măcar să zâmbim.

— Ce, Doamne iartă-ne, facem?

— Ne strecurăm înăuntru, ne luăm câte-un pahar de la bar, ne trotilăm puțin și poate vom vedea totul cu alți ochi.

— Știi că asta nu se va întâmpla, nu?

— Da, știu. Și-atunci?

Atunci plecăm.

Și duse-am fost.

Seara petrecută cu Nina la ceainăria fără nume avea să schimbe ceva în noi. Ceva vital, ce nu putea fi, însă, arătat sau atins cu degetul. Ceva nenumit, dar esențial pentru traiul nostru de fiecare zi. Așa că, la scurt timp după seara petrecută acolo, ne-am străduit să ne schimbăm la loc, căci dacă noi deveniserăm altele, lumea rămăsese la fel. Ne era greu să trăim așa, scindate, cu sufletul ca prins între uși. Cu inima când blândă și domoală, când pusă iar în fața trenului, să duduie.

E drept că o vreme ne-am bucurat de experiență și am trăit de pe urma ei, așa cum profiți la maximum de

amintirile unei vacanțe ce s-a terminat. Apoi amintirea a devenit din ce în ce mai obsedantă și apăsătoare, poate și pentru că tot timpul eram în căutarea acelei stări. Mereu nemulțumite, mereu incomplete, pășind prin lume ca sub influența unui drog, în căutarea a ceva găsit și pierdut aproape simultan.

O vreme orașul a vorbit mai puțin sau doar a făcut-o mai încet, dar când a revenit în forță, vocea lui aproape că ne-a culcat la pământ. Un urlet prelung și continuu ieșea din măruntaiele lui și ca un făcut, păream singurele deranjate de el. Mai mult, oamenii nici nu dădeau semne să-l audă, iar unora părea să le placă, catalogând zgomotul de fond drept viață, vioiciune.

De la bucurie am trecut la furie, ce ne-o fi trebuit să mergem, să ne chinuim atâta să intrăm. Ne-am bește lit una pe cealaltă, dar în final tot nu știam ce era de făcut mai departe. Indiferent de ce schimbase-n noi, de efectele cu care ne luptam acum, experiența aceea ne deschisese ochii. Ne destupase sufletele, ne făcuse să vedem, să ascultăm, să ne oprim. Sau poate doar ne arătase fotografia rară, în original, a lumii, pe care ajunsesem s-o cunoaștem doar prin intermediul copiilor. Experiența aceea oprise timpul în loc pentru noi sau poate doar ne făcuse să ne oprim. O simțeam unică și irepetabilă, dar oare chiar era nevoie să rămână așa? Întrebarea ne-a lovit ca un trăsnet în moalele capului și din clipa aceea am înțeles ce avem de făcut.

În inima Bucureștiului era o breșă-n timp ce permitea omului de rând să-și tragă sufletul. Nimeriserăm întâmplător acolo sau fusese menit să nimerim. Nu ne rămânea decât să mergem din nou să ne-adăpăm din farmecul ei ca niște murgi istoviți de căutări.

De data asta am decis s-o luăm și pe Ileana cu noi, care la prima vizită fusese veriga lipsă a trioului nostru. Nu ne-nsoțise atunci fiindcă petrecerea la care trebuia să ajungem era în cinstea unei colege de serviciu, a mea și a Ninei, pe care ea nu o cunoștea. Altfel nu ar fi lipsit.

A fost greu până ne-am potrivit toate trei agendele, dar odată ziua stabilită, nu ne mai rămânea decât s-o așteptăm. Atâtea griji au crescut în noi până în ziua reîntoarcerii acolo, încât, în majoritatea timpului, trecem cu rapiditate de la extraz la deznădejde și înapoi. Ne temeam ca nu cumva poarta să rămână ferecată sau luminile și umbrele să nu ne mai spună nimic. Ne era frică ca nu cumva muzica să fi fost înghițită, iar liniștea să se fi scurs în neant. Dar cel mai mult ne temeam ca nu cumva locul să fi dispărut cu totul.

Pe măsură ce ne apropiam, ne-ncărcam cu o emoție dulce-amăruie. Am privit-o pe Nina și-am vărsat peste ea toată tulburarea ce-o adunasem. Am simțit cumva că tot ceea ce fusese până la acel moment în viața mea se năruise brusc, în timp ce în față flutura o perdea, după care nu era nimic cunoscut. Când pașii s-au oprit de la sine în fața porții de fier, n-am avut curajul să apăs pe clanță.

Lasă-mă pe mine, a zis Nina fără cuvinte, în timp ce mă dădea la o parte. Poarta s-a deschis fără-mpotrivire, mai mult, a făcut-o larg și zgomotos. Balamalele neunse au scos un geamăt, în felul lui asurzitor, ce mi-a strâns sufletul într-un punct mic și dureros. Cum nu ne-a întâmpinat nimeni, ne-am așezat la una dintre cele trei mese neocupate. Cea la care stătuserăm prima dată nu era liberă. Mi-a părut mai rău decât mi-aș fi imaginat, mai rău decât (poate) ar fi trebuit. Am așteptat destul până a venit cineva să ne ia comanda, iar când în cele din urmă

a apărut, ne-a lăsat în grabă meniurile pe masă și a dispărut. Am înghițit în sec așa cum înghiți un bob de amărăciune. Am început să mă uit în jur, sperând să reintru în atmosfera de atunci, să regăsesc vraja acelor fluidități nerostite. Mă străduiam să provoc declanșarea lor, invocându-le în gând, cu stăruința cu care chemi ploaia pe timpuri secetoase. Cu toate astea, locul era unul oarecare, oamenii doar oameni, muzica doar sunet. Nimic nu mai era ca atunci, și, din păcate, nici noi.

— Ce ne luăm? am întrebat, mai mult ca să spun ceva s-acopăr golul.

— Păi nici n-am avut timp să mă uit, a sărit Ileana parcă deranjată. Nu vezi câtămai catastiful au aici?

— Scuză-mă, ai dreptate!

Când am întâlnit privirea Ninei, am fost convinsă că așa era și a mea. Descumpănită și-ntr-un fel rușinată.

— Sunteți sigure că au tot ce scrie aici?

— Au tot, da, am răspuns bucuroasă că măcar ceva avea să fie ca atunci.

— Sau, cel puțin, aveau data trecută, a completat Nina precaută.

— Păi să-i facem semn cucoanei să vină, eu m-am hotărât. Voi?

— O să-mi iau ca data trecută, am zis fără să gândesc, cu toate că, de fapt, aș fi încercat și altceva.

— Și eu știu ce-mi iau.

„Cucoana" ne-a văzut chemând-o, dar tot a mai întârziat puțin până să se-ndure să se dezlipească de masa la care scria ceva într-un carnet.

— Aș dori o plăcintă cu dovleac și...

— N-avem plăcintă cu dovleac.

— Păi e în meniu.

— De unde dovleac la timpul ăsta?

— Nu știu, doamnă, că dacă e s-o luăm așa și cireșele s-au cam trecut. Sau nici clătite cu cireșe nu aveți?

— Din ele s-a făcut dulceață.

— Mai e și altceva ce lipsește din meniu? Ca să evităm astfel de refuzuri.

— Nu vă refuz, vă spun doar politicos că nu avem.

— E tot un refuz și ăsta, dar nu cred că are rost să ne avântăm în discuții legate de sensuri.

— N-avem ceai din petale de trandafir, ceai de iasomie, dulceață de afine, dulceață de cireșe amare, plăcinte poale-n brâu, turtă dulce și, cum spuneam, plăcintă de dovleac.

— Nu se poate, am spus și eu și Nina în același glas.

— Ce să nu se poată? ne-a întrebat „cucoana" contrariată.

— Să nu aveți toate astea.

— Ba se poate. Nu le avem.

— Nici măcar ceaiurile?

— Nici. S-au terminat.

— De când?

— Vreți să vă spun ziua exactă sau cum?

— Nu, măcar așa orientativ.

— Acu' dacă mă întrebați, nu cred că le mai avem de câteva luni bune.

— Am fost aici în urmă cu câteva săptămâni, nu mai mult de două-trei, iar dacă stau să mă gândesc mai bine, vă pot spune chiar data exactă, era într-o vineri, cred că pe 6 august, și am băut aceste ceaiuri. Mai mult, am primit și cadou câte un săculeț cu flori uscate din fiecare.

— Atunci... nu știu să vă spun exact, se poate să mă fi înșelat eu. Însă acum, sigur nu le avem.

— Eu o să vreau doar o plăcintă cu brânză sărată și o limonadă cu lămâie și mentă.

— Eu vreau o porție de papanași și tot o limonadă.

— Clătite cu dulceață de afine și limonadă cu fructe de pădure.

— Imediat vi le aduc.

— Mulțumim.

— Ciudat...

— Locul ăsta n-are nimic din tot ceea ce mi-ați povestit voi! a izbucnit Ileana.

Nu știu cum o fi fost atunci, da' acum e un loc ca oricare altul. Și dacă stau bine să mă-uit împrejur, nici măcar nu e nici cine știe ce îngrijit, grădina asta ar fi putut arăta altfel cu un pic mai multă atenție, personalul putea fi mai amabil, iar muzica mai bună. Ce aud aici ascult la radio în fiecare zi. Ce muzică în surdină, ce sunete fermecate... totu' mi se pare-un mare fâs. Iertați-mă că vă spun, știți că eu sunt directă. De colivă nici n-am mai întrebat.

— Colivă, da... N-ar strica să punem o-ntrebare.

— Mai bine, lasă... Dar ai dreptate, locul e schimbat.

— Poate că o dată e de ajuns, s-a auzit vocea Ninei.

— Poate...

— Și-acu' ce tăcurăți așa? Doar avem atâtea de vorbit cu și fără locul ăsta. Aia e. A fost atunci un moment prielnic. Poate și voi erați altfel, iar acum ați creat așteptări prea mari. Dacă nu mi-ați fi vorbit atât de mult, că stai să vezi muzica, stai să asculți liniștea, stai să vezi oamenii, am fi venit aici, ne-ar fi plăcut și ne-am fi simțit bine. Dar așa... ați creat ditamai povestea.

— Oamenii, ai dreptate, am sărit ca arsă. Hai să mergem să vedem mămăicile.

Și fără să mai stăm pe gânduri, eu și Nina ne-am ridicat în același timp și duse am fost.

Privite din dreptul ușii, camerele lunguiețe păreau erau exact la fel ca atunci. Nici urmă, însă, de cele două figuri cunoscute. În bucătărie roboteau doi bărbați cu bonete de bucătari, patru doamne spilcuite, cu șorțuri și mănuși, frământau și învârteau de zor aluaturi și umpluturi, iar într-un colț al terasei erau strânse ciorchine tinerele care serveau la mese, nu mai puțin de cinci.

— Toaleta e mai în spate, ne-a îndrumat una dintre ele.

— Știm, că am mai fost. Auziți, săptămânile trecute erau la bucătărie două doamne mai în vârstă. Nu mai lucrează aici?

— Nu știu să vă spun, eu sunt destul de nouă.

— Aha! Mulțumim!

Ileana a trecut pe lângă noi spre toaletă, iar noi ne-am întors la masă, exact în momentul în care „cucoana" care ne luase comanda se întorcea cu tava plină.

— Aveți și biscuiți? a întrebat Nina într-o doară. Biscuiți de casă...

— Din păcate, nu, îmi pare rău. Dar nu sunt nici în meniu, să știți, a adăugat tânăra.

— Da, da, știu, e doar o curiozitate. Dar colivă aveți?

— Colivă? Colivă n-am avut niciodată.

— Desigur... mulțumim frumos.

— Probabil că și ea e nouă, am spus, după ce a plecat de la masa noastră.

— Tot ce se poate.

— Măcar e frumos la baie, a comentat Ileana, așezându-se.

După primele guri din plăcinta de brânză și limonadă, Ileana s-a declarat cucerită.

— Mai venim aici, mâncarea e chiar delicioasă. Mă lași să gust din papanașii tăi?

— Normal, gustă din toate.

— Ia și de la mine!

— Hmmm, sunt delicioase. Mult de tot îmi plac.

— Mă bucur.

— Terminați cu fețele astea nesuferite și bucurați-vă de ce aveți în față. Toate au un gust divin, nu mai fiți mironisițe.

Am zâmbit și-am mâncat, deși gustul nu era nici pe departe așa cum zicea ea.

Papanașii mei erau prăjiți cam mult și oleacă prea tari, smântâna cu iz rânced — speram să nu fie stricată —, iar clătitele Ninei aveau marginile ușor întoarse, semn că nu erau chiar proaspete. Oare ce epitete le-ar fi atribuit Ileana bunătăților cu care ne răsfățaserăm noi aici, dacă astea i se păreau divine?

Am mâncat și-am vorbit, ne-am bucurat de verva Ilenei și-am încetat să căutăm explicații. Câteodată e bine să iei lucrurile așa cum vin. Să n-ai așteptări și să înțelegi că unele lucruri sunt irepetabile.

— Aceasta este nota dumneavoastră. Plătiți cu cash sau card?

— Cash, am zis și-am și plătit.

— Mulțumesc frumos, sper că v-ați simțit bine la noi. Vă mai așteptăm!

— Desigur, mulțumim și noi.

— Aaah, apropo, cred că ați încurcat un pic datele. Am verificat, vineri, pe 6 august, ceainăria noastră a fost închisă. N-am lucrat, a fost sărbătoare mare, Schimbarea la față.

Păcătoșii

Mamei, pentru iubirea ei necondiționată
și tatălui meu, pentru bucuria vieții
chiar și dincolo de ea

— L-ai auzit și mata'?
— L-am auzit.
— Matale l-ai auzit?
— Da' cum nu? Tot satu' cred că l-a auzit.
— E cineva care nu l-a auzit?

Țața Floarea ar fi vrut să mărturisească, ea nu l-a auzit, da' ce, era proasta satului? Era sigură că mai erau și alții care n-auziseră, de fapt, nimic — poate doar niște vorbe de la alții, care și ăia poate auziseră de la altcineva și tot așa — da' dacă ăia nu recunoșteau, ea de ce-ar fi făcut-o? Iete așa! N-o să fie ea singura fraieră care să spună că n-a auzit nimic.

— Am auzit, maică, cum să n-auzim?
— Da' ce era? Știe cineva să spună ce era?

Toată lumea se codea...

— Păi, ce să fie? Nu știm ce era. Putea să fie orice.
— Un animal trebuie să fi fost. Ce altceva?

— Bine, bine, da' ce animal?

— Păi, tocmai aia e, că nu știm. Nu făcea ca unul cunoscut.

— Bun, ce facem mai departe? Aveți curaj să ieșim la noapte să vedem ce e?

— Apăi, noi știm ce-o fi?

— Păi, de-aia-ntreb? Nu mai bine ieșim cu toții și vedem ce-o fi? Vorba aia, unde-s mulți...

— Și dacă e periculos?

— Păi, de-aia zic să ieșim mai mulți, în grup.

— Io nu ies, că-s bătrân. La ce să ies? De văzut, nu văz, nici cu auzu' nu stau prea bine, picioarele abia mă țiu. La ce să ies?

— Păi nu, matale, bre! Noi, ăștia mai tineri.

— Aia zic. Ieșiți voi dacă vă țin baierele.

— Mai iese cineva cu mine?

— Păi și unde stăm să-l așteptăm? Că-n fiecare noapte se aude în altă parte. Și poate io nu-l aud când îl auzi dumneata.

— Aici ai dreptate.

— Mai bine ieșim pe cont propriu.

— N-o să iasă, bre, nimeni singur, nu vezi că nici așa, în tovărășie, nu ne-nghesuim?

— Atunci să stăm cu urechile ciulite, poate-i dibuim glasu', poate ne dăm seama ce-o fi și care are curaj să iasă să se uite, n-are decât.

— Nu trebuie să stăm cu urechile ciulite, că ș-așa s-aude ca și când ar fi lângă tine și ți-ar urla direct în suflet.

— Așa e, ai și mata' dreptate.

— Și de apărut, nu apare decât noaptea. Pe zi, nimeni nu l-a auzit.

— S-avem lanternele pregătite!

— Mda... s-avem.

*

De câteva nopți bune, niște zgomote cumplite îi îngrozeau pe săteni, făcându-i să le înghețe sângele-n vine și să uite să mai respire. Unii ziceau că-s *urlete*, alții *plânsete*, alții *râsete*, unii *țipete*, alții *răgete*, oricum le-ar fi numit, sunetele respective îi băgau în sperieți și nu-i lăsau să pună geană pe geană. Din clipa în care le auzeau, somnul fugea ca de dracu' și nici că se mai întorcea. Mai târziu, când *urletele, plânsetele, râsetele, răgetele, țipetele* sau ce-or fi fost ele au început să se audă în fiecare noapte, tot ceea ce făceau de îndată ce se lăsa întunericul era să aștepte. Convinși că nicio ființă omenească n-ar fi putut scoate sunetele respective, sătenii le-au pus, rând pe rând, pe seama a diverse animale: râs, jder, lup, hienă, tigru, leu, cu toate că niciodată nu văzuseră vreun astfel de animal prin acele locuri.

Descărnate de orice sonoritate familiară, *urletele* ce-ngroziseră satul nu puteau fi asemuite cu nimic. Nu doar că n-aveau nimic omenesc, problema era că nici animalice nu păreau să fie. Oamenii continuau să facă, totuși, diverse asocieri cu ele, din dorința de a le atribui cuiva din proximitatea și puterea lor de înțelegere. Generic, „animalic" suna oricum mai bine și mai liniștitor decât „complet necunoscut", fără legătură cu pământul ăsta. Când cineva a zis, poate voit, poate din greșeală, „nepământean", toți ceilalți i-au sărit în cap, că ce-i prostia asta, cum adică nepământean? Dacă el tocmai se aude pe pământ, cum să fie nepământean?

— Păi, uite-așa, nu vine de la noi.

— Și-atunci de unde vine?

— Din altă lume, a zis omu', de data asta doar cu juma' de glas.

— Te-ai ramolit de tot, tataie, du-te și te culcă, și-așa nu auzi prea bine.

— Am zis și io, n-am dat cu paru', ce sărirăți așa?

— Păi decât să vorbești prostii, mai bine taci.

— Bine, taică, tac. Vorbiți voi, că știți mai multe, știți mai bine.

— Acu', ce faci, ne iei la mișto?

— Nu, taică, nu vă iau. Da' văz că orice zic nu e bine. Mai bine tac.

— Mai bine.

Seară după seară, *răgetele* se auzeau în alt loc, dar dat fiind că erau așa de puternice, fiecare zicea că le aude în grădina sa. Satul se-ntindea cu totul de-a lungul unui câmp, după care urma o apă, iar după apă pădurea sau ce mai rămăsese din ea. Că viața la țară era grea, iernile lungi, oamenii săraci și lemnele ale nimănui — vorba vine, că și dacă pădurea ținea de Ocolul Silvic, copacii tot se împuținau de la un an la altul, cu sau fără acordul pădurarului.

Rară ca plasa unui năvod ciuruit de timp, pădurea numai pădure nu era. O lizieră îngustă cu ceva puiet, unde nici animalele nu se mai aciuiau. În afara câtorva vulpi și iepuri, păsăret și animale abandonate (pisoi abia fătați, cățeluși lepădați), nu se bucura de vreo faună ieșită din comun. Nimeni nu văzuse acolo vreo căprioară, vreun urs, vreun lup sau vreun mistreț. Nici măcar veverițe nu vedeai prea des. Așadar, dinspre pădure slabe șanse să fi venit vreun animal. Să zicem totuși că dintr-acolo a venit, dar ce arătare ar fi putut scoate *plânsetele* alea îngrozitoare, de te răcâiau pe suflet, îți hârjâiau pielea și-ți ridicau părul pe mâini și pe picioare?

Fiecare noapte bântuită de aceste *răgete* îi reda dimineții pe săteni tot mai schimbați. Cu greu mai

suportau să facă conversație, să se spele, să iasă la câmp sau să lucreze-n bătătură. Cu greu se mai suportau pe ei înșiși, darămite pe altcineva. Fiecare părea din ce în ce mai adâncit în gândurile lui și, fără să spună, fiecare credea în felul lui că animalul acela sau ce era — *țipăt, răget, strigăt, urlet, râset* — era acolo pentru el. *Țipa* la el, *răgea* la el, *striga* la el, *urla* la el, *râdea* de el. Cu cât cobora seara peste sat, cu atât mai repede se-ntunecau și sătenii, unii doar la chipuri, alții și la suflet și se-afundau în propriile gânduri. Fiecare credea că animalul (sau ce Doamne iartă-mă era el) avea să dispară când va găsi ce caută. *Urletul* ăla ce se așezase între ei și viață le răpise toată plăcerea de a trăi și le pusese un fel de clopot deasupra capului, de unde nu mai vedeau nimic în jur, ci doar auzeau sunetul acela îngrozitor amplificat la maximum. De-acu' nici nu se mai întrebau din vorbe, de parcă ar fi fost îndeajuns să se privească pentru a ști „și eu și tu l-am auzit". Erau grele și zilele de dus, nimic de zis, căci oricât de mult s-ar fi silit sătenii să se ia cu altele să mai uite, gândurile tot într-acolo îi purtau. *Cine e, ce vrea, de ce-a venit?* Făceau totul ca prin ceață, cu mâini care nu mai erau ale lor, cu ochi care nu mai vedeau ca înainte, cu trupuri din ce în ce mai sfrijite și mai lipsite de vigoare. Mulți au început să se plângă de friguri, alții de stări de amețeală și de greață, alții pur și simplu s-au îmbolnăvit de apatie. Fiecare s-a transformat în altcineva. Singurii care au rămas la fel, dormind noaptea duși, fără ca somnul să le fie în vreun fel tulburat de urletele îngrozitoare, erau copiii. Chiar și cei care de felul lor erau mai sensibili, au început să aibă somnul lin și pacea mai dulce.

Dacă peste zi mai era cum mai era, spre seară satul devenea pustiu. Nici suflare de om nu se mai auzea, nici

picior de sătean nu se mai zărea, toți intrau în case, poate chiar se baricadau, cine știe, orice era posibil. Ce să iasă cu lanternele, ce să se uite pe fereastră? Se-ascundeau în spatele ușilor, poate chiar dispăreau înlăuntrul lor ca niște melci și așteptau. Se puneau pe așteptat, și așteptau, așteptau rugându-se ca zgomotul să se-audă naibii odată. Dintr-un moment în altul sperau să-l audă. Acuș' o să urle. Acuș'. Imediat, chiar acuș'. După clipa asta. Ba acum. Imediat. Acuș'. Dar nu țipa niciodată la aceeași oră și oricât de mult se străduiau să intuiască momentul exact, de fiecare dată răgetul îi lua pe nepregătite. De parcă nu s-ar fi așteptat nicio clipă la asta tresăreau speriați, cu pat cu tot, cu cameră cu tot, cu pământul tot împreună. Zgomotul nu dura niciodată mai mult de câteva minute, trei-patru, hai, fie, cinci minute, dar niciodată nu s-a auzit mai mult de atât. Și nu urla tot timpul, ci cu pauze scurte, în reprize. *Țipa, răgea, striga, urla, râdea* de cinci ori, de zece ori, de douăzeci de ori, cam cât încăpea în acele cinci minute. De parcă ar fi știut că până acolo era puterea de îndurare a oamenilor. Că mai mult de atât i-ar fi terminat. Poate n-ar fi murit pe loc — că doar nu se moare chiar așa ușor —, dar unii sigur ar fi înnebunit, alții s-ar fi pierdut cu firea și-ar fi făcut cine știe ce distrugeri prin casă, alții poate și-ar fi strâns nevasta de gât, și-ar fi aruncat copiii în foc sau și-ar fi aplicat lor înșiși gesturi și lovituri necugetate. Căci *urletele* acelea înspăimântătoare puteau duce la orice.

Apoi oamenii au început să se obișnuiască cu nenorocirea — nu și cu zgomotele, care erau din ce în ce mai sinistre și lugubre — gândindu-se că n-au decât să se resemneze și să îndure sunetele infernale. Unii s-au apucat de băut ca să nu le mai audă, alții să ia cine știe ce leacuri

care să-i adoarmă, însă, în loc ca așa-zisele droguri să amortizeze *țipetele, răgetele, strigătele, râsetele, urlete* sau ce naiba or fi fost, le-au făcut și mai pregnante, de-a dreptul asurzitoare. Beți sau amorțiți de la medicamente, cei care încercaseră să se sustragă realității, acum se zbăteau într-o lentoare a minții și a trupului chiar mai rea decât treaza realitate însăși. Așa că-n scurt timp, cei ce-au încercat au și renunțat la truc. Prin urmare, arătarea aceea îi dorea treji, cu simțurile nealterate, în stare de alertă, atenți la ceea ce avea de spus sau de transmis. Dar ce anume voia mai exact, căci groaza însămânțată în ei nu-i lăsa să vadă și să gândească mai departe.

Didina era singură de mai bine de zece ani. Niciunul dintre cei patru feciori pe care-i mai avea nu-i mai trecuse pragul de atunci... de când fata ei, sora băieților, se prăpădise într-un incendiu provocat din neglijență. Iar cuvântul era mult prea blând, având în vedere circumstanțele în care se întâmplase nenorocirea. Copiii ei erau plecați care-ncotro: doi dintre ei munceau la un bogătan (tot din sat), care avea o mică benzinărie la intrarea-n oraș, aproape de care avea și-o căsuță, iar într-una dintre cămăruțe (cea mai mică) frații se puteau odihni. Tot bogătanul le dădea și o bucată de pâine (vorba vine), iar frații simțeau c-au reușit în viață. Chiar dacă nu trăiau nici la țară, nici în oraș, ci mai degrabă pe câmp, între cele două borne, băieții erau fericiți. Vedeau în fiecare zi alți oameni (e drept că unii veneau în mod regulat), și chiar dacă arareori intrau în vorbă cu ei, luau ceva de la fiecare trecător. O impresie, o privire, o rugăminte, un mulțumesc uneori. Pentru ei lumea era un du-te-vino de culori și impresii, de vorbe sau tăceri schimbate, de

priviri calde, alteori dușmănoase, care-i tulburau doar atât cât să-i facă să se simtă vii. În plus, frații se aveau unul pe altul și nu simțeau nevoia de mai mult. Ceilalți doi băieți ai femeii erau „slugi" (tot vorba vine) în sat, la un oier care-avea grijă de ei mai mult decât avuseseră părinții lor vreodată. Beți amândoi, tatăl se prăpădise de tânăr, dar mama rămăsese cu viciul. Nimeni nu știa când bea și de unde făcea rost de băutură, dar niciodată, nici măcar la prima oră a dimineții, n-o puteai găsi cu mintea și privirea limpezi. Se poate chiar ca tinerii să fi uitat cum ar fi trebuit să arate ea trează cu adevărat, căci femeia părea mereu că plutește în aburii alcoolului. Se poate și asta. Se poate orice.

Dacă ei reușiseră să scape de acasă, nu aceeași soartă o avusese sora lor mai mică. La numai zece ani învățase nu doar să aibă grijă de ea, ci să țină singurică toată bătătura. Și tot ea pregătea o strachină de mâncare pentru mahmura de mamă-sa. Învăța cum putea, se spăla cum se pricepea și făcea mâncare după cum credea, primind de fiecare dată cu recunoștință tot ceea ce venea de la vecini, colegi de școală sau profesori. Mereu se găsea câte un copil căruia-i rămâneau hainele mici, nu-i mai plăceau ghiozdanul sau încălțările și care, în loc să le arunce, le dădea fetei. Aceasta se bucura nespus de fiecare lucrușor primit, iar când printre ele a găsit și prima ei păpușă, nu s-a considerat nicio clipă mai puțin norocoasă decât ceilalți copii din sat. Cu timpul au mai venit și alte jucării, astfel că, atunci când mamă-sa lipsea cu orele de-acasă, fetița avea companie și nu se simțea niciodată singură.

În seara cu pricina, cărase cu mânuțele înghețate lemnele în casă, din cele mai mari și din cele mici,

aprinsese cu un ciot de lumânare câteva hârtii și le băgase în sobă, sub surcelele mai uscate. A ieșit un pic de fum până au luat foc ca lumea, dar imediat ce s-a aprins vâlvătaia, fetița a adăugat vreascurile subțirele. Peste ele a pus un buștean mai zdravăn și a închis cu grijă ușa sobei. Și-a luat păpușica în brațe și s-a băgat sub plapumă. Mamă-sa nu sosise încă acasă, dar avea să vină ea la un moment dat. *Măcar găsește cald în casă*, și-a zis fetița când somnul deja îi dădea târcoale.

E adevărat, mamă-sa a venit, dar de înghețată ce-o fi fost, s-o fi grăbit să mai bage un lemn în sobă și ori n-o fi văzut, ori i s-o fi părut doar, câțiva tăciuni au căzut pe preș. Chiar și așa, s-a culcat răpusă, moartă de oboseală sau de beată — cine să știe cu adevărat? —, iar când s-a trezit, casa era în flăcări. Trezit e un fel de-a spune, că așa ametită cum era, a crezut mai întâi că visează. Balauri cu șapte capete scoateau flăcări din guri nenumărate, iar fumul înnecăcios astupa nasul și gura celor două ființe prinse în captivitate. Trezită și ea de fierbințeală ori poate de fumul înnecăcios, la vederea flăcărilor uriașe fetița a început să țipe, un urlet continuu, din care nu se putea opri, dar mamă-sa nu reușea sub niciun chip s-o ia în brațe și s-o salveze. În scurt timp, podeaua și tavanul s-au transformat într-un pod viu de scânduri înflăcărate, unite dureros. Perdelele, ușile și ferestrele ardeau cu vâlvătaie, iar fiecare secundă petrecută înăuntrul cuptorului devenea de nesuportat. Aerul se rarefia, rănile până atunci nevăzute începeau să usture și să doară până la leșin. Cu puținul glas ce-l mai avea, fetița continua să țipe, până ce țipătul s-a mai auzit probabil doar înăuntrul ei, apoi a amuțit de tot. Viața însăși se stingea în ea ca o lumânare pusă la topit. Poate așa s-a întâmplat sau poate altfel, cine

să fi fost lângă ele să le vadă ce-au făcut și cum s-au perpelit? Nimeni n-a fost, nimeni nu le-a văzut. Poate doar vecinii să fi auzit țipetele fetei, poate de-aia s-or fi și trezit, dar până și-au venit în fire, flăcările au cuprins patul, masa, podeaua și tavanul. Poate că așa o fi fost. Cine știe? Sau poate altfel...

Când le-au scos vecinii din foc, le-au găsit îmbrățișate, semn că până la urmă mama a ajuns la fiică. Ce nu știau aceștia, însă, era că Didina la un moment dat se trezise și era așa cum nu mai fusese demult în viața ei, poate mai trează ca niciodată, ca atunci când a venit pe lume, când a deschis ochii și a luat prima gură de aer pe-acest pământ. Chiar dacă acum inhala fum și dioxid de carbon. Și ceea ce nu știa nimeni în afară de ea era că nu focul, nu durerea o treziseră la realitate — așa cum nu mai fusese trează de mult timp, de prea mult timp, ar spune răutăcioșii — ci țipătul fetei. Pentru că era ceva mult mai îngrozitor în țipătul ei decât moartea însăși. Țipătul acela a trezit-o la realitate, când poate că aceea era cea mai potrivită noapte în care să fi murit beată, fără să știe nimic din ceea ce a fost în jurul ei.

Numai că Didina n-a murit în incendiu, a murit doar fetița, iar femeia s-a tot întrebat de-atunci de ce-ar lua Dumnezeu un suflet așa pur și-ar lăsa o nenorocită ca ea. De ce? Putea să-i răspundă cineva?

S-a refăcut greu și deși și-a dorit mult să poată bea din nou, să uite, trupul Didinei n-a mai primit nici măcar o picătură de alcool înăuntrul său, lăsând-o să se confrunte singură cu durerile, păcatele și soarta. Nimeni n-a iertat-o pe Didina — cine-ar fi putut? —, iar oamenii s-au retras fiecare în curțile și casele lor, în trupurile lor, fără să-și mai îndrepte vreodată privirea către ea, de parcă

nici măcar n-ar mai fi existat sau, mai bine zis, ar fi pierit împreună cu fiică-sa-n incendiu. Băieții au îngropat-o și ei sub grinzile arse de foc, preferând s-o știe moartă decât vinovată de-o asemenea grozăvie. Dacă tot n-a luat-o Dumnezeu, au renunțat ei la ea, simțind că-n felul ăsta fac dreptate. Oricât de mult a vrut Didina însăși să termine cu viața, Moartea n-a vrut-o. N-a vrut-o și pace. A lăsat-o să crească exact ca buruienile pe care nu le dorește nimeni și de care toată lumea vrea să scape. Și-atunci la ce bun a mai lăsat-o? Nu înțelegea deloc.

Când a auzit prima dată țipetele în noapte, Didina a crezut că e din nou incendiu și că Dumnezeu i-a mai dat o șansă să-și salveze fiica de la moarte. Când s-a uitat mai bine, era singură în bucătărioara de vară, unica încăpere ce rămăsese în picioare după dezastru. Locuia acolo, fie vară, fie iarnă, chiar dacă locul era un pic mai mare decât cotețul unui porc. Îl păstra, însă, curat, de parcă trupul ei nici n-ar fi locuit acolo. Avea săptămâni întregi când abia ieșea din cămăruță, altele când nu intra decât ca să pună capul jos. De când începuseră țipetele, Didina le aștepta în fiecare noapte pe o băncuță improvizată în spatele casei, departe de ochii orișicui. La început, țipătul a răscolit-o atât de tare, încât a avut sentimentul că-i întoarce pielea pe dos, i-o arde și pe partea cealaltă, îi răscolește măruntaiele și-i face timpanul cioburi. Apoi, cu timpul, a simțit cum țipătul îi scoate amarul din corp, i-l scoate prin pori, prin umezeala globilor oculari și respirația plăpândă. Devenise toată un tub, o supapă, un mijloc de comunicare cu țipătul dezlănțuit. În fiecare noapte, țipătul făcea ce voia cu corpul ei, de fiecare dată altceva, o dată-l golea, o dată-l umplea, o dată sufla în el, altă dată părea să-l curețe de cenușă. Altă dată îl umplea cu țipete mai

mici, pentru ca-n seara următoare să-l umple până la refuz cu-n țipăt amplu, prelung. Prin tubul care devenise trupul ei ars, țipătul trecea ca un curent, traversându-l de la un capăt la celălalt. Didina parcă se-ntorcea în timp și jalea ce-o simțise atunci o cuprindea din nou. Durerea era mai vie ca oricând, dar nu era durerea cărnii, ci a tuturor acelor lucruri reprimate la care nu se putuse gândi până atunci, pentru că duruseră prea tare. De fapt nu duruseră, arseseră direct, acolo unde carnea fusese deja arsă. Cu toate astea, în mod inexplicabil, fiecare țipăt auzit în noapte aducea cu el furtunile descrise mai sus, dar lăsa în urmă și o mare, inepuizabilă și dulce eliberare. Țipătul era val care împroașcă și val care spală. Mizeria adusă de el era chemată-napoi, iar pe carnea arsă din nou rămâneau alte cicatrici. Doar că țipătul le nivela în fiecare seară, lăsând în urma lui pielea fină ca de bebeluș.

Didina a stat și-a înfruntat țipătul, până ce acesta s-a-mblânzit sau poate ea l-a-mblânzit. A stat până n-a mai auzit un țipăt, ci doar un nechezat de cal eliberat. A stat și și-a primit iertarea și pentru prima dată a plâns. Un râu de lacrimi a plâns, dar niciuna nu era amară, nici măcar sărată, ci curată, fără gust, fără miros. Iar în locul pometilor scorojiți, ca niște ogoare arse de secetă, obrazul a-nflorit din nou de viață.

*

Țața Floarea tot n-auzea nici țipăt, nici urlet, nici răset, nici răget, nimic. Doar liniștea nopții. Liniștea și orăcăitul broaștelor, cântecul cucuvelei, de care nici gând să se teamă.

*

Tanti Gina plecase de la sat la oraș în tinerețe și se-ntorsese din oraș la sat, la bătrânețe. Trăise fericită și acolo și aici, de parcă fericirea ar fi urmat-o oriunde s-ar fi dus. Poate că nici ea nu ceruse prea multe de la viață și-atunci orice primise, luase ca pe un dar. Sau poate pur și simplu iubise prea mult viața, ori viața o iubise pe ea. Un schimb din ăsta complet avantajos, în care nimeni nu cere, dar Dumnezeu dă. Ori nici măcar un schimb. O stare de fapt. Ceva ce se-ntâmplă și atât. Tanti Gina avusese parte de un soț bun și copii iubitori. Sănătate și bani nu mulți, dar îndestulători. Doar că acum tanti Gina trăia singură. Copiii erau departe, în alte țări, iar soțul se dusese pe lumea cealaltă, în urmă cu un an. Iar tanti Gina nu se putea-mpăca cu gândul că a rămas singură, fără ai ei împrejur. La 75 de ani, se poate spune că învăța din nou să trăiască și nu-i era deloc ușor. Mai bine spus, îi era imposibil. Căci în față nu vedea nimic. Totul era în urmă. Pentru ea, soarele răsărea și apunea degeaba. Zilele treceau ca niște perle adunate-n colier, doar că ea n-avea ce face cu podoabele alea. La ce bun să le mai adune? La ce bun atâta frumusețe? Că dacă nu mai avea cui să le-arate, cu cine vorbi despre ele, cu cine le-admira, perlele parcă nici nu mai erau așa spectaculoase, niște mărgele acolo, ca oricare altele. Că doar n-avea să le mai pună vreodată la gât, să se mândrească cu ele, să se bucure de ele. La ce bun atâta frumusețe risipită-n van?

Pe copii îi vedea în ecranul ăla al calculatorului în fiecare seară, întâi o fată cu familia ei, apoi pe cealaltă, dar pe Dinu nu-l mai vedea decât în poze. Însă, chiar și de-acolo-i transmitea bucuria aia a lui sfâșietoare, cu care traversase întreaga viață. Zic sfâșietoare pentru că așa

fusese fiecare zi pentru el. Dureros de intensă. De parcă ar fi vrut să ia din ea și ultima picătură de sevă. Iubea viața ca nimeni altul și-o prețuia pentru fiecare suflare. Poate de-aia, când s-a dus, oamenii n-au putut să fie triști. Pentru că, spuneau ei, domnul Dinu a știut să-și trăiască viața. A fost și-a murit fericit.

Puțini erau cei care știau că domnul Dinu rămăsese orfan la patru ani. El, sora mai mare și fratele mijlociu. Crescuți de-o mătușă și bărbatul ei, cei trei frați au dus-o greu. Nu că mătușa și unchiul nu i-ar fi iubit, dar erau săraci tare, atât de săraci că de cele mai multe ori n-aveau nici după ce bea apă. Și nu era doar un fel de-a spune. Câteodată se culcau nemâncați sau doar cu câte-un dumicat de mămălingă-n burtă. Mai târziu, când era deja fericit și la casa lui, domnul Dinu povestea, fără să facă o tragedie din asta, cum râcâia uneori cărămidă și mânca, fără să știe nimeni. Găsise undeva, în spatele casei lor micuțe din chirpici, câteva bucățoaie, despre care nu spusese nimănui. Lua din ele doar când nu mai putea și nu mai putea de foame. Mare mirare că nu s-a-mbolnăvit. Apoi, la 14 ani a devenit copil de trupă crescut de o unitate militară și de atunci s-a terminat cu răbdatul în viața lui. Primea mâncare de cel puțin trei ori pe zi, avea ce îmbrăca în orice anotimp. Era mândru nevoie mare, iar fericirea a devenit ea însăși o haină pe care nu mai voia s-o dea jos. Și de ce n-ar fi fost așa? Ce i se dădea de făcut erau misiuni pe care nu înțelegea să le ducă la îndeplinire altfel decât perfect. Așa că viața lui a devenit dintr-odată neasemuit de frumoasă. Darnică în clipe ce-l fecundau cu o bucurie nemărginită. Dacă lumea îl îndrăgea pe Dinu și-l aprecia, lui nu-i rămânea decât să-i mulțumească și să-i fie recunoscător. Așa că nu exista

copil care să-l supere, om care să-l necăjească, fapte care să nu-i convină, ci doar motive de încântare.

Apoi, Dinu a descoperit că are voce. Când au participat cu unitatea la o slujbă de Paște, Dinu a prins repede cuvintele părintelui și a-nceput să murmure, mai apoi să cânte din tot sufletul, de parcă așa i-ar fi putut vorbi direct lui Dumnezeu. Iar vocea lui a răsunat atât de frumos în biserică, încât toți cei care l-au auzit atunci n-au mai putut uita glasul tânărului cu ochi înflăcărați.

Așa se face că Dinu a devenit nelipsit de la slujbele de duminică. Atunci când se putea, bineînțeles, când îl lăsau superiorii. Dar aceștia n-aveau motive de împotrivire, așa că glasul său umplea duminicile des. Datorită lui biserica devenise aproape neîncăpătoare pentru curioșii care veneau special să-l vadă și să-l asculte pe copilul cu voce de înger. Dar ce voce, ce putere, câtă forță! Din copilul altfel plăpând izvora un vulcan de inflexiuni când calme, când mai aprige, rotunjite sau, dimpotrivă, necizelate, trimise-n lume exact așa cum îi veneau. Bucuria neșlefuită a cântului pe care n-o putea imita niciun preot, niciun dascăl, nici măcar cele câteva femei din cor, îi fermeca pe oameni. Vocea băiatului se alegea dintre toate cele ce se auzeau, de parcă celelalte n-ar fi existat acolo decât pentru a o pune pe-a lui în valoare. Încet-încet, Dinu nu a mai cântat doar în biserică, ci a bucurat zilele și serile orfanilor și superiorilor deopotrivă, ale tuturor celor care-l rugau să le cânte ceva. De fapt, Dinu nu se lăsa niciodată rugat, una-două începea alte și alte melodii, multe pe care le învățase, altele pe care le prindea din zbor, unele pe care le inventa pe loc.

Așa cum era firesc, Dinu a urmat calea militară și a înaintat rapid în grad. Era maior când a cunoscut-o pe

tanti Gina și a fost nevoie doar de o privire pentru a se-ndrăgosti de ea. Când povestea despre întâlnirea lor, domnul Dinu lăsa de înțeles că n-a făcut de fapt decât să urmeze destinul și să aleagă „cea mai frumoasă dintre flori". De parcă viața însăși ar fi devenit pentru el un lan cu bucurii pe alese. Poate pentru că fusese sărac și amărât, Dinu nu căuta acum decât simplitate și bucurie, cântec, veselie, dragoste. Nu se gândea niciodată la lucruri mărețe și privea viața ca pe un dar. Iar din asta a făcut, fără să-și dea seama, o mantră care l-a-nsoțit până la sfârșitul vieții. După ce s-a căsătorit cu tanti Gina, au venit imediat și fetele, una după cealaltă. Tot „flori între flori" și ele, pe care le-a iubit cu aceeași simplitate și bucurie infinită. Și-a însoțit viața cu cântec și chiar și după ce s-a-mbolnăvit și-a păstrat voioșia. Pe patul de spital, tresărea când auzea muzica la radio și oricât de puțin se mai mișca, buzele lui tot mai fremătau a cântec și degetele tot îi mai săltau în ritmul muzicii. Cu multe accidente cerebrale la activ, domnul Dinu sfida legile anatomice și se recupera aproape-n întregime de fiecare dată. O lua de la capăt cu și mai mare bucurie, cu recunoștința unei șanse noi. Ultimul an de viață l-a prins, însă, captiv într-un trup din ce în ce mai neputincios, cu o limbă tot mai împleticită, incapabilă de cuvinte inteligibile. În loc să-l distrugă, neputința îl făcea pe domnul Dinu să vrea să transmită cu ochii tot ceea ce corpul nu-l mai ajuta. Tot ce voia din el să se stingă era luminat și-nsuflețit de ochii buni. Și oricine vedea asta era sigur că și când va fi să moară, domnul Dinu tot va găsi o cale să trăiască mai apoi.

Spre final de tot, domnul Dinu a cerut ca preotul din sat, tot orfan și el, să-l viziteze când și când. Nu-i putea vorbi, dar îi plăcea să-l țină strâns de mână, de parcă ceea

ce avea el de spus se putea transmite direct prin degetele noduroase, prin nervurile ușor vineții ce străbăteau pielea subțiată. Odată, însă, l-a tras ușor pe preot cu urechea către gura lui și fără cazna cu care altădată reușea cu greu să rostească „apă", „burta", „somn", a zis cu o claritate doar ușor nesigură *Am avut cea mai frumoasă soție din lume* și a zâmbit mulțumit. Când preotul i-a dezvăluit mai târziu vorbele astea, tanti Gina nici n-a știut dacă să-l creadă. Prea i se părea din cale-afară. Poate că așa simțise preotul să o bucure, să repare ce boala stricase, să îmbuneze. Mai apoi, însă, tanti Gina a știut că preotul spusese adevărul. Certitudinea se înfipsese în ea ca un șurub.

Ce proastă am fost! se mai certa tanti Gina din când în când, gândindu-se la neîncrederea cu care primise vorbele preotului. A început și ea să-l țină de mână după ce încheia cu spălatul, gătitul, aerisitul, îi dădea să mănânce, îl spăla, îi dădea medicamentele și lăsa în urmă tot ce-o ținea departe de el. Când se băga seara-n pat lângă el și-l lua de mână, vorbeau de toate, și chiar dacă unii cred că după 50 de ani de conviețuire nu mai ai nimic a-ți spune, ei bine, tanti Gina și domnul Dinu mai aveau o grămadă de împărtășit. Unele erau lucruri deja știute, altele ivite în ultimul timp sau născute ad-hoc. Treceau cu ușurință de la unul la altul prin degetele-mpreunate, alteori rămâneau în moliciunea strânsorii, fără a se îndura să treacă. Uneori, tanti Gina uita cu desăvârșire cât e de bolnav, luând cruda realitate doar ca pe o nouă etapă în căsnicia lor. Nu se gândea niciodată la ce urmează. Poate nu voia. Sau poate că mintea ei pur și simplu nu putea să imagineze scenariul unui sfârșit. După 50 de ani de conviețuire fericită, ființa ei se-amestecase cu a lui, se-mpletiseră ca niște liane pe care nu le mai putea descurca nimeni. Între

ei doi se înfăptuise un transfer poate celular, ce făcuse din ființele lor una singură. Și-atunci la ce să se fi gândit tanti Gina? Cum ar fi putut? Cum să despartă carnea de carne, sângele de sânge, oasele de oase? Asta nici Dumnezeu nu mai putea.

Cu toate astea, n-avea cum să nu vadă cum viața se retrage dinăuntrul corpului lui tot mai rigid, ca o mare în reflux, care nu mai spală, nu mai udă, nu mai învigorează. Se retrage și atât. Ca un gest vag, pe care dacă nu l-ai observa, ai spune că nici nu se întâmplă. Într-o surdină apăsătoare, în care fragilitatea existenței umane se frânge în mai multe locuri și produce fisuri, ulcerații ce vor săpa în timp, până nu va mai rămâne decât putreziciune.

Și dacă a văzut viața scurgându-se, asta nu înseamnă că atunci când inevitabilul s-a întâmplat, tanti Gina era vreun pic pregătită. Nu era. Chiar deloc. Niciodată nu putuse duce gândul ăsta până la capăt. Se oprise undeva pe drum, acum vedea că destul de aproape de final, de momentul acela de grație, când lumea se transformă pentru totdeauna. Cu toate astea, nu ajunsese niciodată până aici.

Când carcasa aceea costelivă, dedesubtul căreia organele se luptau să-și ducă la bun sfârșit manevrele pe care le făceau de mai bine de 90 de ani, a încetat să mai urce și să coboare în ritmul respirațiilor și așa discrete, tanti Gina a încremenit. Și a rămas așa, împietrită, un timp pe care nu-l putea măsura, căci timpul devenise dintr-odată de piatră, compact ca o rocă de nemodelat. A stat împietrită uitând la rândul ei să respire sau poate a făcut înadins, tocmai pentru a vedea cum e ca nicio suflare să nu-ți mai primenească trupul. A stat așa până

nu a mai putut. Până a simțit că pieptul se deschide ca o fereastră izbită de furtună, nările pufnesc precum avertizarea unui vapor în larg și inima se desprinde cu zgomot de unde e înțepenită. Însă, cu cât se încăpățâna ea să rămână țanțoșă în piept, cu atât se străduia tanti Gina să aibă cât mai puțină nevoie de bătăile ei. Era chitită s-o folosească la minimum, să depună cât mai puțin efort. Ce mare lucru consuma ea când stătea nemișcată în patul în care murise Dinu al ei? Ce mari resurse folosea ea? Nimic. Absolut nimic. Sau, oricum, pe-aproape. La intervale lungi și rare se ridica și apuca un colț de pâine, o bucată de brânză sau ce nimerea, înghițea câteva guri de apă și se-ntorcea în pat. Poate că-și ținea în continuare bărbatul de mână, poate-i povestea cât de pustiu și degeaba e totul fără el, poate amândouă sau poate altele, dar astea toate la un loc nu necesitau niciun consum. Pentru că gândul la el, la viața lor, era în ea, de fapt ERA EA. Gândurile erau singurele ce rămăseseră din viața ei, din viața lui, din viața lor împreună. Se plimba prin interiorul său așa cum te plimbi pe străzile pe care le-ai bătătorit toată viața, cum cunoști pe dinafară fiecare ungher al casei în care ai respirat, ai iubit, ai râs și-ai trăit. Se plimba prin ea, convinsă că acolo e tot ce-a mai rămas de trăit. Nu în afara ei, ci dimpotrivă, înăuntru. Găsea acolo anotimpuri întregi de culori, miresme și stări. Găsea cuvinte, găsea mângâieri. Poate fără-a fi de înțeles, soarele-i răsărea din piept și tot acolo apunea, luminându-i sufletul cât erau, în continuare, împreună. Când avea să pălească această lumină avea să se stingă și ea. Pân' atunci rămâneau tăcuți, unul în pielea celuilalt. Încă respirau împreună, încă se plimbau și se mișcau împreună, căci nu se instalase încă nesiguranța în mișcările și gândurile

lor. Și nici uitarea. Rutina cu care se-ntorcea la amintirile pe care le trăiseră împreună se năștea acum dintr-o altă ființă, cea care era acum, mai degrabă ca o rudă a celei care fusese cândva. Tanti Gina părea să se plimbe în compasul unui timp pe care-l trăise deja.

Așa se face că tanti Gina abia de mai mișca și nici gând să mai iasă în curte, să se plimbe prin bătătură, ca mai înainte. Lumea putea să meargă înainte și fără ea. Ce să spun, mare pierdere că nu mai făcea ea umbră pământului degeaba? Cu toate astea, chipul și trupul alteori frumoase continuau să lucească în culori, numai că-n fiecare zi puterea lor scădea, puțin câte puțin.

Chiar și după înmormântare, tanti Gina a continuat să-l țină de mână, să-l mângâie cu privirea, să-l poarte în ea. Cel îngropat în pământ era Dinu cel muritor, în timp ce Dinu care era cu ea, nu cunoștea moartea. Poate de-aia nici n-a reușit să-l plângă acolo, la mormânt, și a așteptat nerăbdătoare să se termine slujba pentru a se-ntoarce acasă, la Dinu al el, cel ce n-avea să o părăsească atâta vreme cât răsuflarea ei continua să se simtă pe acest pământ.

S-ar supăra tare să vadă ce-ați făcut în urma lui, i-a zis preotul cel orfan când a trecut s-o vadă într-o zi, iar tanti Gina i-a răspuns aproape absentă *N-ai de unde să știi dumneata!* Cu toate astea, preotul nu s-a supărat și-a mai trecut și după aceea să o vadă, cu toate că striga mult la poarta pe care tanti Gina își făcuse un nou obicei de-a o ține încuiată.

Izolată cum era, la tanti Gina n-ajunsese vestea care umpluse satul de spaimă și nici alte sunete ciudate nu răzbătuseră până la ea. Dar dacă e s-o spunem p-a dreaptă, tanti Gina era tot mai mult în lumea sa, iar în

fundătura aia tot mai greu putea ajunge ceva — orice — la ea. Că era noapte sau zi, pentru ea timpul curgea egal și fără consistență. Un bloc de granit ce nu mai putea fi spart. O înșiruire de zile și de nopți. Întunericul din casă îi spunea că e vremea să se culce, iar lumina că e timpul să se scoale. De dormit, dormea. De mâncat și băut mai puțin, dar nici nu simțea nevoia de mai mult.

Întunericul s-a lăsat ca o plapumă grea. La fel de bine se poate să fi fost și frigul. Sau amândouă. De la o vreme nu mai făcea diferența. E probabil să fie sfârșit de septembrie, e probabil să fie chiar miezul unei ierni blânde. E posibil orice. Căci totul se amestecă, totul își datorează existența cuiva sau unui ceva anume pe care tanti Gina aproape că nu-l mai recunoaște, pe care nici măcar nu-l mai poate numi. De unde stă, privește soba dinspre care ar fi trebuit să vină căldura, iar lumina butucilor aprinși să se joace pe pereți. În lipsa lor, tanti Gina ascultă frigul și se-nvelește cu noaptea. E tot mai liniște aici, dar nu o liniște care vindecă, ci una care sună a gol. O tablă în care nu bate nimeni, dar care reverberează ca un spasm. Ceva se tânguie amarnic undeva, ceva uită să respire. Lucrurile se amestecă, iar tanti Gina începe să simtă că e totuna cu pereții unei camere-nghețate, care-o strâng. Bezna n-a fost parcă niciodată atât de densă și vâscoasă, iar tanti Gina nu știe dacă nu cumva s-a mutat cu totul în stomacul unui animal imens, în intestinele lui reci.

Liniștea e atât de deplină, încât devine singura certitudine. Unica. Și poate cea din urmă. Apoi, ca și când ar fi fost nevoie de ultimele forțe ale Universului, o respirație profundă, adunată din adâncuri, se ivește pe neașteptate în camera înghețată, pufăind zgomotos. *Ihhhh... pfuuuu, iiiihhhhh... pfuuuu.*

Sufletul Ginei îngheață de spaimă. De parcă n-ar fi fost destul de-nghețat de la frig, singurătate și uitare. Respirația urcă și coboară, se-nfoaie și se dezumflă, se-nfoaie mai tare, iar se dezumflă. Inima stă să crape. Dintr-un moment în altul, urmează să explodeze. Întreaga cameră pufăie la unison cu respirația zgomotoasă. E respirație de om. Camera întreagă respiră, ca un plămân bolnav atâta vreme, însănătoșit brusc acum.

— Cine ești? întreabă Gina, mai mult în gând decât cu voce, căci glasul i s-a pierdut pe drum și nimic nu poate să-l resusciteze.

Respirația continuă să pufăie zgomotos, dar în afară de asta, nimeni nu răspunde.

— Ce vrei de la mine? continuă Gina seria întrebărilor.

Respirația continuă să pufăie ca o locomotivă ce stă să se descompună și tanti Gina tremură de frică, fără să-și mai poate ține oasele adunate la un loc.

Începe să se roage cu forța cu care o făcea când era mică, când bunică-sa o lua cu ea în altar și-i spune că acolo cuvinte-i vor fi întotdeauna ascultate. Și-a adus aminte de gestul mâinilor împreunate și s-a rugat intens, simțind cum rugăciunea o încălzește. S-a rugat cu inocența fetiței de atunci și poate să jure că bunică-sa a-ndemnat-o să continue. A zis tot ce și-a amintit, tot ceea ce mintea ei împăienjenită reușea să recompună, de parcă rugăciunile ar fi fost acolo, frumos rânduite, așteptând cuminți la coadă să le vină rândul. Când n-a mai știut ce să spună și-a dat seama că respirația încetase și că-n locul ei rămăsese o căldură nefirească. Cu toate că încă tremura de spaimă, tanti Gina a adormit ca lovită de fulger.

În următoarea noapte s-a întâmplat la fel, cu toate că tanti Gina s-a rugat s-o ocolească răsuflarea. Numai că ea

s-a apropiat și mai mult, așezându-i-se-n față, atingându-i obrajii, gata să-i absoarbă înăuntrul suflării. S-a rugat din nou până a căzut în uitare, în timp.

În cea de-a treia noapte, nici măcar nu s-a mai opus certitudinii că respirația o va vizita din nou, așa că se poate spune că mai degrabă a așteptat-o. Iar când a venit, a fost aproape liniștită că pânda s-a-ncheiat.

Respirația s-a năpustit în încăpere aprigă ca o hienă, proptindu-se pe o poziție de forță. Spaima s-a instaurat rapid ca o dictatură de sub ocupația căreia știi că nu vei mai scăpa niciodată. Răsuflarea părea să n-o afecteze doar pe ea, pe tanti Gina, ci și toate obiectele din încăpere. Tremurau ca varga în lumina palidă a lunii. Frica intrase-n dedesubturile tuturor, ființă sau obiect deopotrivă, punându-le la încercare anduranța. Apoi a luat forma unui sunet, unul prelung și ascuțit, ce zgârie tot ce atinge. Tanti Gina și-a acoperit urechile cu palmele, obiectele n-aveau cu ce să se-acopere, așa că au rămas să țiuie, zbârnâind, gata să se spargă. Chiar și așa, sunetul se mutase undeva, poate înăuntru, poate se infiltrase în om sau obiect deopotrivă și suna de peste tot. Pereții urlau, tavanul țipa, obiectele țopăiau, răsuflarea devenise un vifor, iar frica se-ncleiase în intenstinele tuturor. Cu toate astea, sunetul era în crescendo, unde, Doamne iartă-mă, avea să mai urce și cât? Tanti Gina era la capătul puterilor, urechile mai avea puțin să-i sângereze — asta dacă nu o făceau deja —, iar înăuntrul ei s-a pornit o ninsoare cu fulgi dolofani, cu greutate. Voia să capituleze, dar n-avea în fața cui.

Când simte că o va paște nebunia sau e doar agonia morții, obiectele își părăsesc locurile și se-apropie vertiginos. Se-apropie milimetric, încercând parcă să-i spună

ceva. Nu mai țiuie, par doar să susure ceva. Apoi, ca un reflector, respirația-i coboară pe față, iar tanti Gina dă să se ferească, dar atingerea pare mai degrabă o mângâiere decât un crivăț menit s-o înghețe. Pleoapele, pometii, buzele, pielea tresar ca trezite la viață și-o liniște de mătase se cuibărește în spatele lor.

— Dinule, tu ești? întreabă ușor tanti Gina, iar glasul ei duios umple încăperea. Tu ești, iubirea mea?

Și după o clipă de încremenire ce-i pare o eternitate, respirația îi răspunde cald, năvalnic. E ceva în textura lui atât de familiar, încât recunoașterea aproape că o doare pe tanti Gina. Plânsul ce iese în cascadă e ca un anotimp. O primăvară ce se instalează pe nepusă masă, făcând ca mici boboci să-nmugurească și să-și urmeze drumul ca orice floare ce știe ce are de făcut. Respirația suflă praful de pe rănile ei — de pe cele deschise, de pe cele care supurează încă, dar și de pe cele care nu se văd. Suflă și vindecă. Spală. Readuce la viață, de parcă ar injecta cu seringa bucurie, liniște și pace.

La capătul acestei furtuni stinse, un cântec se naște ca un marș al izbăvirii. În el e o parte din bucuria lumii sau poate doar a unei vieți trăite cândva frumos. Melodia se prinde de pulpana sufletului, se agață cu putere de el și chipul lui tanti Gina începe să lumineze în noapte. Se poate să fie chiar lumina către viața pe care era decisă s-o refuze. Cântecul prinde forță și tanti Gina e sigură că se-aude în tot satul.

*

Rând pe rând, sătenii trăiesc în spatele zidurilor caselor experiențe despre care nu pot vorbi cu nimeni. Plâng,

își dau cu pumnii-n cap, se roagă să le fie iertate păcatele și așteaptă noapte de noapte ca *urletul, țipătul, răgetul, râsetul, strigătul* — sau ce-o fi el — să le zgândăre mărunțaiele. Noapte de noapte, duc bătălii ce trebuiau demult duse și se luptă pentru ceva, fără să poată spune pentru ce. Să moară sau să trăiască le e totuna, dar nu pot face nici una, nici cealaltă de capul lor. *Urletul, țipătul, răgetul, râsetul, strigătul* — doar ele sunt singurele care pot decide pentru ei.

*

E sfânta zi de duminică, iar satul n-a fost niciodată mai animat. Râuri de oameni cu chipuri incandescente curg spre biserică în liniște și pace. Îmbrăcați de sărbătoare, își potrivesc pașii ușori și limpezi într-o cadență comună. Împărtășesc aceeași taină, iar asta îi face intangibili.

— A fost un cerb!

— Un cerb?

— Un cerb a fost.

Cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb, cerb — se-aude din toate colțurile. Un cerb a fost.

Pune-ți o dorință!

Cristinei, omul care m-a adus la suprafață
ori de câte ori era să mă scufund

Am coborât din mașină și am descărcat bagajele. Erau parcă mai multe decât încărcaserăm și, cu siguranță, mult mai grele decât îmi lăsaseră impresia la plecare. Ca să fie tacâmul complet, drumul era mult mai abrupt decât înțelesesem sau îmi imaginasem eu. O vreme am urcat în liniște, fiecare dintre noi străduindu-se să îndure cu stoicism greutatea pe care o căra și dificultatea drumului.

— Mai e mult? am întrebat după primele zece minute de urcat, deși n-aș fi vrut să fiu eu prima care dă dovadă de slăbiciune.

— Nițel, a zis Dan, fără a mă lămuri cu adevărat.

— Îmi aduceam aminte că e mai aproape, a mormăit și Ileana, printre gâfâituri.

Nu mă puteam lăuda cu cine știe ce condiție fizică, deși nu mă plângeam niciodată când trebuia să merg kilometri întregi pe jos, să urc sau să cobor scări în neștire. Cu toate astea, drumul ăsta pieptiș îmi cam punea capac.

— Mai e mult? a repetat Nina întrebarea care părea să ne chinuie pe toți, după alte cinci minute de urcare.

— Nu cred, a răspuns Dan, de data asta, în mod evident nesigur. Ileana ar trebui să știe mai bine.

— Am fost aici când eram copil și nu mi s-a părut cine știe ce drumul, dar ce mai țin eu minte de atunci?

Chiar dacă gâfâiau la fel de tare ca noi, Iulia și Teonia urcau cu fermitate, fără a se plânge de nimic. E drept că noi, ăștia mari, eram încărcați ca niște hamali, cu genți, plase și plăsuțe, dar chiar și așa, mă uimea rezistența fetelor, pentru care drumul părea să fie mai degrabă o plăcere decât o corvoadă.

Am făcut o pauză ca să ne tragem sufletul, lăsând jos calabalâcul pe care-l căram cu noi. Gențile cu haine, sacoșele cu fructe, legume, carne, cărți, un aragaz de voiaj și două butelii ce păreau de jucărie, paletele de bedminton, pungile cu cosmetice — toate umpleau cărarea și ne puneau într-o postură oarecum caraghioasă, de-a dreptul ridicolă. Păream niște intruși parașutați într-o liniște pe care simpla noastră prezență o perturba dramatic. Însă, parcă nu vedeam nimic din ce era în jur, nimic nu ne bucura, singurul gând fiind să ajungem naibii odată.

— Poteca asta ne va duce-ntr-o poveste! a rostit Iulia entuziasmată, iar primul lucru la care știu că m-am gândit a fost capacitatea copiilor de a lua doar ceea ce le place din realitate. Poveste, nepoveste, să ne ducă naibii undeva.

Ideea de a merge într-un loc atât de retras, fără apă curentă și electricitate, departe de civilizație și beneficiile ei, ne-a încântat atât de tare, încât am știut din primul moment că o vom pune în practică imediat ce vom avea ocazia. Chiar dacă unora li se părea *periculos, deloc înțelept, o prostie, inconștiență de-a dreptul* ca trei femei

singure și cu doi copii după ele, să meargă într-un loc atât de izolat pentru nu mai puțin de trei săptămâni, nouă ni s-a părut cea mai fascinantă idee din lume. N-am avut nici cea mai mică îndoială că va fi o experiență absolut încântătoare, nu ne-am temut de niciun fel de problemă care-ar fi putut apărea, pur și simplu niciun gând nu ne-a umbrit proiecția acestei vacanțe pe care-o vedeam perfectă. Până acum, când drumul ăsta interminabil, bolovănos și abrupt ca încăpățânarea unui bou proptit cu putere pe picioarele din spate, ne punea față în față cu o realitate pe care nici măcar n-o luaserăm în calcul. Fiecare pas ne depărta de ceea ce știam și ne propulsa într-un nicăieri a cărui dimensiune ne era complet necunoscută. Poate de aceea preferaserăm s-o-mbrățișăm ca atare, ca pe ceva menit pur și simplu, fără alte întrebări. Însă acum, aici, în mijlocul unei cărări care nu știm când se va termina, dar, mai ales, la al cărei capăt habar n-avem ce ne așteaptă — DACĂ ne așteaptă ceva — îndoielile scot capete curioase, ca niște melci după ploaie.

Drumul geme sub greutatea genților, pungilor, plaselor, proviziilor și, mai nou, a scepticismului ce începe să crească sub forma unor greutăți invizibile, așezate peste bagajele înșirate pe drum. E chiar pustietate aici — îmi spun, de parcă abia acum aș înțelege cu adevărat unde suntem și ce-am ales să facem. Pădurea asta adăpostește probabil animale: urși, capre sălbatice, mistreți, habar n-am ce... Înțeleg grozăvia deciziei luate atunci și... mă apucă râsul. Pufnetul meu atrage priviri contrariate — e drept că nici eu nu-nțeleg prea bine de ce râd — însă el devine contagios, ca o leapșă ce trece imediat de la unul la altul, fără ca măcar să fie nevoie să ne-atingem. Râdem până ne dor băierile trupului, până ce râsul nostru intră

în pădurea ce străjuiește de-o parte și de alta drumul, molipsind fiecare copac, fiecare pasăre cuibărită în coroana lui, fiecare vietate, vierme, gâză, râmă ascunsă-n rădăcinile pământului. Toată pădurea râde cu noi — sau poate de noi, dar ce mai contează ? Strângem bagajele lăbărțate de jos și pornim să cucerim drumul, de data asta, cu mai puțină-ncrâncenare. Eu, una, mă încurajez spunându-mi că fiecare pas ne duce mai aproape de obiectivul final, cu toate astea n-am nicidecum sentimentul că mă apropii de destinație, dimpotrivă. Fiecare pas e unul făcut într-un necunoscut ce-mi lasă impresia că se-nchide-n urma mea. Dacă n-am privit nicio clipă în spate, e pentru că mă aștept ca drumul să fi dispărut cu totul, să se fi șters, ca și când n-ar fi fost, iar pașii să se poată așterne doar înainte, nicidecum înapoi.

Parcurgem restul cărării într-o ușoară stare de confuzie, combinată cu o sfârșeală oarecum plăcută și singurul lucru de care mai sunt conștientă acum e fiecare mușchi, din corp, chiar și a celor pe care nu știam că-i am. Întreg organismul e pus în mișcare, ca un tren greu de oprit. Urcăm așa încă un sfert de oră, dilatat la maximum între axele unui timp de nemăsurat. De la un moment încolo, noțiunea timpului se topește, devenind o simplă senzație de trecere, ușoară ca o părere ce vine și pleacă, aproape fără s-o simți. Ceea ce este și ceea ce ar putea fi e totuna. Surprind în sfârșeala asta ceva ce-am mai trăit sau poate ceva ce-am visat mereu să trăiesc, însă în transparența luminii e ceva atât de difuz, încât îmi e dintr-odată prea greu a gândi și a crede. Durerea din picioare, suflul aproape pierdut, bubuiala inimii se simt ca și cum n-ar fi ale mele, ci ale drumului însuși, ale penumbrei ce se țese de la un copac la altul.

Căsuța simplă, dar cochetă, în care urma să locuim, s-a ivit când nu ne mai așteptam. Ca răsplată c-am răzbit, părea că râde din toate încheieturile. O adevărată bijuterie, căsuța avea prispă, un antreu și o cameră spațioasă, gătită cu ștergare țesute în culori aprinse, atârnate deasupra icoanelor și a ferestrelor larg deschise. În mijlocul camerei trona un pat mare, iar cele două lavițe strașnice erau acoperite cu pături groase, de lână. Soba văruită-n alb îmblânzea aspectul auster al camerei, emanând promisiunea unei tainice călduri. Ne-a luat destulă vreme până am orânduit bagajele multe și pestrițe cu care reușiserăm să umplem curtea, mai apoi casa, și-abia am apucat să pregătim ceva de-ale gurii înainte ca întunericul să se lase ușor. Dan urma să-nnopteze cu noi, pentru a se convinge că suntem (cât de cât) în siguranță și a ne face trecerea spre sălbăticie mai ușoară, dar noi simțeam că adevărata vacanță va începe abia după ce vom rămâne singure. Bucuroasă că știu s-aprind lămpile cu gaz, am potrivit lumina la o intensitate blândă. Cu toate păturile stivuite, lavița pe care am dormit împreună cu fiică-mea Iulia continua să fie tare pentru oasele obișnuite cu așternuturi moi. Ileana a dormit în patul uriaș cu familia ei: Dan și fata lor, Teonia. Nici ei nu s-au acomodat prea bine, perpelindu-se permanent de pe-o parte pe alta. Dintre toți, Nina a dormit cel mai chinuit, dar și cel mai caraghios totodată, pe-un pat improvizat, care-o făcea deseori ba să stea cu capul în jos și picioarele-n sus, ba invers. Până când, în sfârșit, toropeala ne-a răpus, printre sforăiturile lui Dan și chicotelile fetelor, eu, Ileana și Nina am uneltit fel de fel de planuri. Unele erau de neconceput la lumina zilei, așa că le-am pitit cât de bine am putut în intimitatea nopții, ce permitea orice

fel de gând, oricât de imposibil sau straniu ar fi fost. Cu toate că nu dormiserăm cine știe ce, dimineața ne-a găsit pline de prospețime și gata de aventură.

— Sunteți sigure că vreți să rămâneți singure, aici? Nu-i târziu să vă răzgândiți și să vă-ntoarceți acasă cu mine, ne-a momit Dan.

— Absolut sigure! i-am garantat, nerăbdătoare să-l vedem plecat.

L-am urmărit coborând dealul pe care îl urcaserăm atât de greu, până ce trupul i-a dispărut după primul dâmb. N-am zăbovit nicio secundă-n plus, dornice să gustăm cât mai curând din promisiunea acestei libertăți zemoase. În lumina aceea confuză, estomptată pe la margini de ramurile copacilor rânduiți de-o singură parte a bătăturii casei, cerul se vedea azuriu, ca o pensulă nehotărâtă ce-și muiase vârful în două culori deodată. Dinspre pădure se-auzea nu numai gâlceava păsăretului, ci și un susur repetitiv, de apă în cascadă.

— Un râu?

— Să mergem să vedem!

Era un izvor cu apă rece și clară ca o minte proaspătă, trezită după un somn lung și odihnitor. Locul de unde aveam să luăm apa pentru mâncare și să spălam vasele în fiecare zi. O apă ce-n trecerea ei acoperea, fără să știe, nevoile noastre esențiale.

De cealaltă parte a căsuței, un deal lipsit de orice constrângere se arăta dimineților, amiezii și serii în culori ce se schimbau de la o oră la alta, ca niște pânze scoase de artiști la expoziție. Nu doar lumina îl făcea să pară în fiecare clipă altul, ci însăși vibrația ce cobora de pe creste până la poalele lui. Lumina punctată a soarelui îl înnobila într-o strălucire atât de simplă, încât părea

de neatins. Când am pus prima oară piciorul pe deal, m-așteptam să m-afund în el ca într-un nor. Pământul s-a ținut, însă, ferm sub greutatea tălpilor noastre zvelte și ne-a lăsat s-așternem pe el pleduri, ca să stăm tolănite la soare. Dealul era, altfel, așa de-abrupt, încât trupurile arătau mai degrabă a păpuși de lemn sprijinite-n proptele. Trebuie că arătam, desigur, extrem de caraghioase, cum stăteam înțepenite acolo. Era nevoie să ținem mușchii încordați și să-nfigem cu putere călcâiele în pământul acoperit de iarbă. Era de ajuns să ne uităm una la alta pentru-a ne apuca râsul. Și râdeam așa până rămâneam fără suflare, cu lacrimile șiroindu-ne pe obraji. Roșii la față, sufocate de râs și epuizare, ne bucuram împreună cu fetele, strivind între pleoape frumusețea simplă a întregului peisaj.

— Ce-or zice oamenii care trec pe-aici și ne văd așa răstignite ca niște păpuși pe cruce? Cred că se-nchină cu ambele mâini deodată.

— Care oameni? Norocul nostru că nu prea trece nimeni pe aici.

— În afară de familia de sus.

— Câți or fi? Câți or locui acolo, în căsuța aia mică? Și de ce naiba s-or fi cocoțat așa de sus?

— Cine știe? Pare singura căsuță de pe-aici!

— Mda... nu se vede nimic altceva.

— Cum or trăi așa de izolați? Nu le-o fi greu?

— Dacă noi am urcat atât, vă dați seama cât fac ei până sus?

— Oare or locui acolo și iarna?

— Cred că da! Unde-n altă parte?

— Nu știu, mă gândesc și eu că trebuie să le fie greu, mai ales că iernile aici nu cred să fie prea blânde. Ni se face

nouă seara frig, în miez de vară, nici nu pot să-mi imaginez cum e iarna, cu zăpada până la genunchi, viscolind.

— Cred că ard lemne tot anul.

— Probabil că se pregătesc din timp.

— Cu siguranță, altfel cum?

Ne-am răspuns destul de repede la aceste întrebări, intrând în vorbă cu unul dintre copiii familiei vecine, pe care-l vedeam de multe ori pe zi trecând prin dreptul casei noastre, sus-jos, jos-sus, sus-jos și tot așa.

— Bună dimineața! ne-a salutat prichindelul de 6-7 ani. Nu vreți lapte?

— Bună dimineața! Ăăăăă... lapte? De unde lapte?

— De la vacă! Cum de unde?

— Vrem, nu?

— Sigur că vrem.

— Pot să v-aduc în fiecare dimineață, dacă vreți.

— Faci asta pentru noi? Plătim, desigur...

— Normal că pot. Cât să fie?

— Doi litri, dacă ai putea... ne-am sfătuit noi din priviri.

— V-aduc și-acuma dacă vreți. E proaspăt muls de mama.

— Îți mulțumim, dacă nu-ți e prea greu...

— E un leu litru'.

— Un leu?

— Da. Ce, e mult?

— E puțin, e prea puțin.

— El atâta costă, dumneavoastră dați cât vreți. Dau fuga să-l aduc.

— Mulțumim.

— Nu te grăbi! Ai grijă la mers!

— Auzi, cum te cheamă?

— Pavarotti.

— Pavarotti? Ca pe tenor...

— Da, ca pe el. Îi place lu' mama și-a vrut să mă cheme la fel. E un nume frumos, nu?

— Sigur că e. E un nume foarte frumos, am zis noi.

— Și mie-mi place, a zis el mulțumit. Mă duc s-aduc laptele.

Și ne-a adus. Așa cum avea să o facă în fiecare dimineață pe care am petrecut-o acolo.

De la doi litri am trecut la doi jumate, iar în unele zile comandam și trei. Sticlele cu lapte cald și gras, cu caimac de-un deget și miros de viață bună erau primul lucru pe care-l vedeam dimineața în prag, când deschideam ușa ca să intre aer proaspăt. Că ne trezeam la șapte, opt, nouă sau zece, sticla ne aștepta cuminte-n fața ușii, ca o urare de bună dimineața. Cu toate că Pavarotti ne sfătuise să lăsăm banii afară, pe masa din curte, sub o piatră, nu făceam niciodată așa, de teamă să nu-i fure cineva.

— Cine să-i fure? ne-a întrebat el uimit, de parcă nu i-ar fi trecut nici măcar o singură dată prin cap această posibilitate.

— Păi, ce știm noi, oamenii care trec pe-aici!

— Nu-i stă omului gândul la furat pe-aici, și-n plus, ați văzut că nu prea trece lumea.

— E adevărat, dar totuși...

— Ar putea să-i ia și vântul la o adică...

— Păi de-aia am zis să-i puneți sub o piatră.

— Mai bine ți-i dăm ție direct.

Deși îi propusesem să-i dăm toți banii deodată, Pavarotti n-a fost de acord.

— Nu vă ajută să aveți mai mulți bani grămadă, la un loc? l-am întrebat noi curioase.

— Nu.

— De ce?
— E mai bine să primești bani în fiecare zi, ne-a zâmbit el galeș.
— Aha, de-asta...
— Nu vă e greu să trăiți acolo sus?
— De ce să ne fie? E frumos!
— Păi și iarna?
— Iarna e și mai frumos!
— Da' e frig...
— Ca peste tot. Iarna e frig.
— Te duci la școală?
— Mă duc.
— Și nu ți-e greu? o țineam noi una și bună.
— Doar câteodată, când zăpada trece de genunchi.
— Ce clasă ești?
— A doua.
— Și mai ai frați, surori?
— Un frate. E mai mic, de trei ani.
— Părinții tăi lucrează? Din ce trăiți aici?
— Tata merge la lucru în fiecare zi, iar mama are grijă de casă, de gospodărie și de frate-miu. Câștig și eu din când în când.
— Tu? Din ce?
— Merg la cules de mure prin pădure. Mai vând și lapte, adaugă zâmbind.

În fiecare dintre zilele petrecute acolo, îndată ce făceam ochi și ieșeam afară, îl pândeam pe Pavarotti să urce sau să coboare. Din laptele adus de el făceam în fiecare zi clătite, orez cu lapte sau cu tăiței, mâncam cu mămăligă proaspătă, iar uneori îl beam simplu, din căni de lut și nu cred să-mi fi plăcut vreodată-n viață laptele

așa cum mi-a plăcut atunci. Nu era vorba doar de gust — cu toate că era divin — ci de toată bucuria aia simplă pe care simțeam, știam c-o mai trăisem cândva. Cu toate că părinții băiatului treceau și ei cel puțin o dată pe zi în susul și-n josul potecii, singurul care primea banii pentru lapte era Pavarotti. Am vrut o dată să-i dăm mamei, dar aceasta ne-a refuzat politicos:

— Dați-i băiatului, e afacerea lui, și tare mândră a fost când a zis asta.

Și-am fost și noi, fără să-nțelegem de ce.

Timpul trecea în bătătura noastră urmând un fel de ritual, dar nu unul pe care-l clădeam în fiecare zi, ci unul pe care-l găsiserăm acolo și-n care ne integraserăm perfect, de parcă ar fi fost al nostru, nu al locului în care eram. După ce dereticam prin casă și puneam așternuturile la aerisit, mergeam și ne spălam la izvor. Pentru spălatul fetelor, foloseam mai mult apă încălzită la soare și doar uneori o combinam cu apă fiartă pe plită. Făceam asta fără niciun efort, cu o plăcere pe care o descopeream simplă și firească. Apa rece pe obrajii încă adormiți ne deștepta dintr-o amorțire în care cine naiba știe când intraserăm pe nesimțite și de care nici nu știam că e nevoie să ne scuturăm. Odată spălate și primenite, luam micul dejun la masa cu băncuțe din mijlocul curții. Curte e un fel de-a spune, căci nu era împrejmuită. În fața casei se afla un platou de pământ, acoperit de iarba înaltă de-o palmă. În dreapta era drumul, după el pârâul, după pârâu începea pădurea. În partea stângă a drumului era acest platou — bătătura casei, după care urma dealul, iar după deal o vale și pe urmă alt deal. După astea putea fi orice. Casa lui Pavarotti se vedea departe, ca o casă de jucărie, din care uneori intrau și ieșeau niște furnici. În

rest, pustiu. Doar păsări cu ciripiturile lor. Și fluturi: mici și colorați. Și greieri. Și alte vietăți minuscule. Mii, milioane, împânzite pe tot pământul lor.

Găteam în fiecare zi. Nu pentru că n-aveam frigider și n-aveam unde pune la răcoare mâncărurile preparate. Temperaturile mici ale nopții ne ajutau să păstrăm alimentele reci. De multe ori ne forțau să aprindem focul în sobă. Da, în miez de vară, așa era aici. Am fi putut foarte bine să păstrăm mâncarea și în pivnița săpată la o mică adâncime față de nivelul celeilalte camere. Dar nu astea erau motivele pentru care ne plăcea să gătim, ci pentru că viața aici trebuia umplută cu ceva. Găteam, mâncam, vorbeam, ne jucam, citeam, spălam vasele la izvor, aprindeam lămpile și focul în sobă, spuneam și ascultam povești, dar întotdeauna ne mai rămânea timp. Timp de întrebat și de răspuns. De dumicat. Timp de reflexie. De tihnă. De mirare. De înțeles și asimilat. Timp fără timp.

Însă, ca un făcut, de fiecare dată, când prin dreptul bătăturii noastre trecea oricare dintre membrii familiei de sus, noi ne găseam inevitabil la masă. Că era dimineață, prânz sau seara... noi mâncam sau stăteam de vorbă în jurul mesei. Încă din prima zi, Ileana descoperise cămara mătușii în căsuța căreia stăteam. Ne-a luat prin surprindere că era ticsită cu licori de toate culorile și texturile, turnate în sticle și vase cu guri mai largi sau mai strâmte, pătrățoase sau ovale, damigene mai mici sau mai mari și borcane cu dulcețuri în toate culorile pământului. Nu era zi în care să nu degustăm o vișinată, o zmeurată, o caisată, o socată și Dumnezeu știe câte altele cu denumiri pe care nu puteam decât să le inventăm, adăugând un „ată" fiecărui fruct cu care credeam c-aduce la gust. Așa am băut „salcâmată", „prunată", „merată" și câte altele. Ușor

ameţite de tăria şi parfumul licorilor turnate în ţoiuri cu gâturi înalte, ne puneam deseori la mintea copilelor şi murmuram cântece din copilăria şi adolescenţa noastră. Fetelor le plăcea şi cu cât eram mai gălăgioase, cu atât se bucurau mai tare. Dulceţuri am mâncat pe pâine, am pus în griş cu lapte şi-am umplut cu ele teancuri de clătite, ce dispăreau la scurt timp după ce se înălţau. Nicicând mâncarea n-a fost mai gustoasă şi mai apetisantă ca atunci. Şi încă mai cred că nu doar naturaleţea ingredientelor folosite le-au făcut atât de bune, ci viaţa ce se strecura printre noi ca o fată frumoasă ce avea nevoie doar să fie văzută, alintată şi băgată-n seamă. N-am adăugat niciun gram siluetelor noastre cu toate că, în opinia singurilor noştri vecini, şederea noastră se rezuma la această unică activitate. Ne era ciudă că nu ne vedeau niciodată alergând, citind, făcând orice altceva în afară de a sta la masă. Speram doar să ne vadă şi ei, de-acolo de sus, mici furnicuţe cocoţate pe dealul abrupt, mişunând de colo-colo, ca nişte vietăţi prietene cu locul, cu pădurea.

— Ce-or crede oamenii ăştia despre noi, când ne văd mereu mâncând? Şi-n culcare şi-n sculare, ne găsesc inevitabil în acelaşi loc: la masă?

— Că suntem nehalite, ce să creadă?!

Pâinea ni se terminase deja de două zile, dar tot nu ne-nduram să coborâm în sat, la magazin. Ne temeam poate, ca nu cumva, odată plecate de-aici, să nu ne mai putem întoarce. Se poate să ne fi temut şi de drum, la cât de lung şi de greu fusese de urcat!

— Va trebui să mergem să luăm pâine, să mai luăm...

— Ce? Că-n afară de pâine nu ne lipseşte nimic.

— Nu ştiu, vedem, poate ne simţim inspirate.

— Avem de toate. Iar pâine putem să facem.

— Sigur că putem, dar poate ar fi bine să mai coborâm în sat.

— Trebuie neapărat?

— Nu trebuie nimic, zic și eu că poate ar fi bine.

— Ați promis că mergem la castel! au tăbărât și fetele pe noi.

Într-adevăr, le promiseserăm, dar înainte de-a fi văzut locul ăsta și de a ne fi atașat de el. Promisiunea era, însă, promisiune, așa că după lungi amânări, ne-am urnit cu greu și-am preferat s-o facem, ca să scăpăm. Ne-am echipat de oraș, am încuiat ușa și-am început să coborâm. Teonia și Iulia prinseseră viteză de mama focului și râdeau luându-se la-ntrecere până jos.

— Aveți grijă să nu cădeți! Puneți un pic de frână, să nu veniți în bot!, am strigat după ele, deși nu le mai vedeam.

Acum, la coborâre, am văzut tot ceea ce ne scăpase când am urcat. Pâlcuri cu flori movalii, iarbă grasă și verde, brazi falnici. Asta era ceea ce ni se arăta la prima privire. Apoi, ca și când simțurile ar fi avut nevoie întâi să se adapteze, percepeai tot felul de zgomote și glasuri mai mult sau mai puțin clare, venite dinăuntrul unei păduri în care parcă voiai și parcă nu voiai să intri. În adâncul ei se țesea o frumusețe învăluită în mister, pudrată cu ciripit de păsări, cu lumini și umbre.

Ceva te atrăgea înăuntru, ceva te-ndemna să stai departe. Ca și când ți-ar fi spus că e mai sigur s-o vezi de la distanță, că nu ești pregătit pentru înăuntru. Adâncimea pădurii a trezit în mine un fel de amintiri lăptoase și calde, ca o recunoaștere a sânului matern, și m-a făcut să mă gândesc la fiică-mea, cu conștiința faptului că repet ceva ce am mai făcut cândva, dar dintr-o altă postură, aceea de copil. Mă speria și mă încălzea totodată

sentimentul rememorării, al (re)cunoașterii fără de cunoaștere și mă lăsam în grija lui cu toată puterea, convinsă, într-un fel, că n-are ce să-mi facă rău.

— Să ne oprim un pic! ne-a îndemnat Nina, c-o bucurie pe care nu i-o mai văzusem de mult scânteind în priviri.

— Nu mai aud fetele!

— Lasă-le, sunt pe-aici, pe drum. Aleargă! Nu sta cu grija lor!

— Vedeți? a întrebat Nina și chiar dacă nu știam la ce se referă, eu și Ileana am răspuns că da.

Se poate să se fi referit la lumina tremurândă, ca flacăra unei lumânări, ivită după trupul fiecărui copac, o lumină tainică, ferită. Sau se poate să se fi referit la cu totul altceva. Orice ar fi fost merita, însă, admirat, mângâiat cu gândul, adulat, poate.

— Ce lumină! m-am mirat, fără s-o numesc, ridicând privirea spre cerul acoperit de sclipirile coroanelor de brazi.

— S-a ascuns aici, de parcă s-ar teme de ceva.

— De oameni, poate. De noi.

— Nici nu zici că e adevărată. Se poate să fie vis.

— Nu te duce departe! am strigat la Nina, văzând-o cum înaintează cu iuțeală în desiș. Stai mai la margine, nu te-ndepărta!

Nina a continuat, însă, să avanseze în inima pădurii, făcând să ni se strângă sufletele. Ceva indefinit creștea în noi. O teamă, o neliniște pe care n-o puteam numi, dar care ne acapara puțin câte puțin. A mai înaintat un pic, apoi s-a oprit. A început să se uite când la noi, când spre mijlocul pădurii. Când la noi, când spre inima ei. O făcea cu intensitate, de parcă fix în acel moment ar fi trebuit să ia o decizie capitală. Să se-ntoacă sau să se

facă nevăzută. O vedeam tulburată, strivită sub greutatea unei alegeri imposibil de făcut. O vedeam singură, dar nu știam s-o ajut. De frică sau din lașitate, am continuat s-o privesc fără să fac sau să spun nimic. Am privit-o apăsat, strivind-o poate, până m-au durut ochii. Pe firul drept al privirilor noastre întinse, s-a așezat tot ce n-am putut să zic. Însă nu știam dacă ceea ce ajunge la ea e îndeajuns de puternic pentru a o convinge să se-ntoarcă sau, dimpotrivă, nu face decât s-o-ncurajeze să plece. Plutea-ntre noi un fel de tensiune, iar Nina părea pe punctul de-a se rupe-n două. De fiecare mână o trăgea o forță nevăzută, pe care n-o putea refuza. Bărbia tremurândă dădea semne că e pe cale să izbucnească-n lacrimi, asta dacă nu i-ai fi văzut ochii strălucind de-o bucurie irațională. Ceva sublim, sub puterea căruia, orice om s-ar fi topit de drag.

— Nina! a strigat Ileana cu putere, cutremurând pădurea, încercând parcă să alunge un pericol iminent. Hai, vino-ncoace, nu mai sta acolo! Vino, vino! Haide, vino, nu mai sta, o soma ea întinzându-i mâna.

Tulburată de-a dreptul, Nina a aruncat o ultimă privire spre inima pădurii și cu pași nesiguri s-a apropiat de noi. Era transfigurată când a ajuns și s-a lăsat cu toată puterea în brațele noastre deschise ca un arc.

— Câtă frumusețe! a spart Nina vraja, cu chipul translucid.

Cât am stat acolo, n-am întrebat-o niciodată ce-a văzut, iar când am ajuns înpoi, în lumea noastră, a fost prea târziu s-o mai întrebăm și nici ea nu ne-a spus niciodată.

Satul ni s-a părut îngrămădit, aerul îmbâcsit, oamenii prea mulți. Magazinul local era ticsit de mulțimea de turiști în vizită la Castelul Bran. Abia acum înțelegeam

cât de puțin îmi lipsiseră oamenii, cât de mult mă oboseau. Cu toate că era ultimul lucru pe care ni l-am fi dorit, am cedat insistențelor fetelor și-am urcat la castel, deși îl vizitaserăm de multe alte ori. Hoardele de oameni, îmbulzite în orice colț te-ai fi uitat, ne-au creat o stare de anxietate. Nu și fetelor, care păreau să se simtă aici la fel de bine ca sus, la căsuță. Dintr-un loc în altul, zburdau ca doi fluturi plini se viață, ce-și doresc să se așeze ba ici, ba colo, ba să stea, ba să zboare. *Oare așa am fost și noi?* Tot ce e posibil, doar că acum, arareori suportam aglomerația și vacarmul și fugeam din calea lor. Oboseala vieții ni se lăsase cu toată greutatea pe umeri, pe spate, crescând ca o cocoașă invizibilă, depunându-se pe artere, ca o grăsime nesănătoasă, amestecându-se de-a valma cu mărunțaiele. Arareori mai simțeam altceva în afara timpului ce trecea devastator, lăsând în urma lui dezordinea unui apartament călcat de hoți, scormonind după ceva ce nici măcar nu (mai) există. A fost de ajuns să dăm cu nasul de mulțimea dezlănțuită pentru a ne simți gâtuite de-o neliniște sufocantă. Nu ne doream decât s-ajungem înapoi la locul nostru curat și liniștit, unde puteai să-ți auzi gândurile, să-ți asculți până și sufletul. Căldura era sufocantă, iar mirosurile pestrițe ale oamenilor erau de-a dreptul grețoase. Dezgustătoare erau și țipetele lor, ce zgâriau nu doar urechea, ci însăși placenta protectivă a lumii. Vara, dezbrăcată de orice farmec, era chiar urâtă în nuditatea ei asfixiantă. Lumea se dizolva în lumina incandescentă, lăsând în urmă doar rămășițe de corpuri descompuse, suflete neînțelese, frânturi de gânduri neduse până la capăt, dezintegrare și zădărnicie.

Când am ajuns înapoi la poalele dealului nostru eram istovite, dar fericite să ne apropiem de acel „acasă"

ce ne adoptase ca pe niște pui pribegi, care n-au știut când au venit aici cât de multă nevoie aveau de regăsire. Dacă prima dată urcaserăm dealul într-o jumătate de oră, acum abia am depășit cu puțin sfertul de ceas. Iar când am ajuns sus nu eram nicidecum obosite, ci revigorate. Fiecare pas ne încărcase, așa cum se-ntâmplă în cazul bateriilor ce se-ncarcă în mers. Recunoștință a fost primul lucru pe care l-am simțit privind în jurul nostru de la înălțimea aerului ozonat și-a liniștii sonore a pădurii. Susurul pârâului era o melodie veche, o mantră pe care natura o spunea dintotdeauna și pe care puțini se opreau s-o asculte. Dar asta era tot ce aveam nevoie să facem, așa c-am stat și-am ascultat.

— Mă duc să scot o afinată, să ciocnim și să ne bucurăm c-am ajuns înapoi acasă! Doamne, urât a mai fost! Sincer, habar n-am cum ne-om (re)adapta la viețile de dinainte, dar n-are rost să ne stricăm vacanța de pe-acum!

— Nici eu nu vreau să mă gândesc de-acum!

— Cred c-o să ne aducem aminte de vacanța asta toată viața!

— Sunt sigură!

Am tras de câte-un păhărel de afinată și ba am vorbit, ba ne-am retras în momente de liniște și bucurie molcomă. Tihna în care-nmuiam sufletele ne făcea să simțim că participăm la ceva în care era implicat tot universul, sau mai bine zis, noi ne făcuserăm un pic de loc în cătarea lui. Nu știu cui datoram această binefacere, dar ne agățam cu toată puterea de pulpana timpului ăsta suspendat, conștiente că peste ceva vreme aveam să fim expulzate înapoi în vâltoarea ceileilalte vieți, în care ne-nvârteam oarbe, surde, bezmetice și fără sens.

*

În fiecare duminică pe care am prins-o aici, sunetul clopotelor umplea văzduhul, presărând deasupra tuturor un praf de vrajă, strivit ușor între degete înainte de a i se fi dat drumul peste lume. Era ceva ce trebuia ascultat, respirat, asimilat.

Era o astfel de dimineață când ne-am trezit în cântecul clopotelor, al căror murmur se-nălța ușor la cer. Ne-am uitat în dreapta, ne-am uitat în stânga, Nina nu era. Am dat perdeaua la o parte, așteptându-ne s-o vedem cu cafeaua-n brațe, la măsuță. Nu era nici acolo. Poate era la râu. *Poate*, am zis. Dar am mers și nici acolo nu era. Nu era pe deal, nu era pe drum, nu era la apă, în casă nu era. Mai rămânea un singur loc de căutat: pădurea. Cu teamă, am pornit într-acolo.

Am început s-o strigăm, agitând păsăretul din coroanele brazilor semeți. Ne-am dus în sus, ne-am dus în jos, nici urmă de Nina. Speram s-o admire de pe margine, să nu se fi avântat în desișul ei.

Am dat cu ochii de ea când ne așteptam mai puțin. Nina privea concentrată spre cer. De parcă de-acolo de sus ar fi auzit ceva ce merita toată atenția. Pe noi nici vorbă să ne fi simțit venind. Nu ne-a auzit ea strigând-o, darămite pașii molatici atingând frunzișul. Încordată ca un arc, Nina se străduia să prindă mesajul, oricare ar fi fost acela. Și-ntr-adevăr, de erai cu adevărat atent, simțeai cum ceva face ca aerul să tremure, ca și când ar trece dintr-o parte-ntr-alta, așa pe nevăzute. Nina se-nalță pe vârfuri și-ntinde capul în sus, cu urechea dreaptă ciulită. Nici măcar nu respiră. Nici măcar nu există. Un zumzet ca un roi de albine înțeapă văzduhul și prin găurile mici, ca de sită, coboară o pulbere argintie. Nina-și întinde palmele deschise, așteptând să i se-așeze ca fulgii de zăpadă.

Nu se-adună, însă nimic, cu toate că particulele strălucitoare dansează în aer ca niște licurici. Eu și Ileana privim mute acest spectacol, cu respirația redusă. Pentru nimic în lume n-am distruge vraja, cu toate că iraționalul care umple spațiul dintre cer și pământ face ca frica — sau fericirea, cine știa să spună — să ne străpungă inimile.

Clopotele sună din nou, de data asta ca o chemare. Sunt două lucruri pe care le putem face: să le urmăm sau să ne-ntoarcem. Din păcate, simțim că decizia o poate lua doar una dintre noi; iar aceea e Nina. Liniștea se adâncește și tocmai de aceea murmurul care începe să se-audă ne ia prin surprindere. El vine dinspre buzele fremătânde ale Ninei. Toacă mărunt între ele cuvinte de neînțeles și-o bucurie vie i se-așterne pe chip. Ceva se întâmplă, dar suntem incapabile să ne dăm seama ce. Apoi, dintr-odată, Nina face stânga-mprejur și vine spre noi.

— Ce faceți aici? ne-ntreabă ea, uimită să ne vadă.

— Te căutam. Ce faci *tu* aici?

— Am venit să mă plimb puțin. Și să mă bucur de pădure, de mirosul ei.

Iar am vrut s-o-ntrebăm ce-a văzut, ce-a auzit, cu cine-a vorbit, dar în acele clipe am simțit că nu se poate vorbi despre asta și că unele lucruri sunt menite să rămână fix așa cum sunt.

*

Azi e o zi mohorâtă. Cerul pâclos, ploaia stă să înceapă. Dinspre pădure vine un miros crud, de viață răscolită. Cu toate astea, mâncăm în curte, cu puloverele pe noi. Pregătim lemnele pentru foc, gazul pentru lămpi și păturile, să fie la-ndemână. Azi n-am mai scos

așternuturile la aerisit, am lăsat doar geamurile larg deschise. Cu toate că vântul e din ce în ce mai pornit, nu ne-ndurăm să intrăm în casă. Odaia e întunecată și lumina nu ne va fi de ajuns ca să citim fără să ne doară ochii. Probabil vom spune povești, vom cleveti și vom asculta ploaia. Apoi vom dormi și, poate, vom visa. De când suntem aici visez puțin, nici vorbă de coșmarurile ce m-au chinuit în ultimii ani. Mă simt protejată, deși suntem, în felul nostru, expuse unei singurătăți căreia nu cred că știm să-i facem față. Unei naturi a cărei rânduială n-o cunoaștem, dar care pare să ne fi luat cumva sub aripa ei, unei vieți cu care nu suntem învățate, dar pe care simțim c-o avem cumva în sânge.

Totul e în noi, tot ce-am trăit aici era acolo, trebuia doar găsit, date la o parte încrengăturile crescute deasupra. Prin cine știe ce învârteală-a lumii ajunseserăm într-un loc ce dezmorțise simțuri pe care nu le folosiserăm niciodată la fel. După doar câteva zile de stat aici, totul devenise intens, ca și cum o esență volatilă, emanată din adâncuri, ne ascuțise simțurile. Vedeam nu doar pădurea, nu doar copacii, ci întregul păianjeniș ce se lega prin fire de mătase transparente de cerul clar și azuriu, de comoara zorzonată a păsăretului gâlceav și rădăcinile vânjoase ale pământului reavăn și țeapăn totodată. Pădurea era aici un personaj herculean, ce ținea laolaltă cu brațele-i puternice întreaga forță a naturii, adăpostind deopotrivă șoaptă și poruncă. Ce s-a întâmplat între Nina și pădure probabil nu vom afla niciodată, dar și eu și Ileana credem că prezența ei aici a avut un rost.

Stăm încă adunate ciorchine la masa din curte, chitite să nu intrăm în casă decât după căderea primelor picături. Frunzele foșnesc, aerul se-nvolburează, totul pare

pregătit. Lipsește, însă, ploaia. Pe de-o parte așteptăm să cadă, pe de alta, ne dorim s-o facă mai târziu. Fetele se-aleargă, în timp ce noi sorbim din cănile cu ceai fierbinte, preparat din ierburile puse în cămară la uscat. E prea cald pentru ceai, dar fierbințeala aduce cu ea o stare plăcută de-amorțeală. Stăm. Stăm și așteptăm. De la un moment dat încolo, nu pot spune sigur că așteptăm să-nceapă ploaia, dar ceva așteptăm. Starea asta de lâncezeală se frânge cu zgomot în momentul în care dinspre pădure se aude un foșnet puternic.

— Ursul! strigă Nina, și-ntr-o fracțiune de secundă ne bulucim pe ușa tindei.

— Fetele! strigăm apoi, eu și Ileana într-un glas, rușinate c-am fugit să ne scăpăm pielea, fără să privim în urmă.

Intră și fetele, în sfârșit, iar noi, mamele, nu încetăm cu mângâiatul lor pe creștet, de parc-am vrea să ștergem cu mâna păcatul de-a le fi uitat afară. *Ce rușinos!* țipă ceva în mine, dar mai mult îmi vine să râd decât să fiu supărată. Probabil că Ileana gândește la fel și e prima care începe să râdă. Ne molipsim imediat și râdem până ce rămânem fără aer, lacrimile ne curg pe obraz, ne sufocăm, dar râdem în continuare.

— De ce râdeți? întreabă curioase fetele.

Dar noi nu le putem răspunde, ar însemna să ne incriminăm definitiv. *Halal mame*, șoptește Ileana din vârful buzelor râzând și mai tare, iar eu nu pot decât s-o aprob. Ne-nșirăm ca mărgelele pe ață, cinci capete lipite de ferestre, ce-așteaptă să vadă arătarea ce le-a băgat cu forța-n casă. Pădurea se tânguie și oftează ușor, legănându-și ramurile când într-o parte, când în cealaltă, cu smucituri domoale. În aer se rotesc frunze și ierburi săltate de vânt. Un vaiet ușor se lovește de colțurile casei,

dar e ceva molatic în atingerea lui. Ursul se lasă așteptat, iar nerăbdarea noastră pătrunde cumva în dedesubturile casei. Din pereți iese un zgomot aproape imperceptibil, ca un abur lin, hipnotizant. Până și fetele au amuțit, întreaga lor atenție concentrându-se într-un punct înstrăinat, dincolo de geamuri. Totul e difuz, dar traversat de o claritate pe care n-o putem cuprinde în cuvinte. Tăcerea e profundă, ca la început de lume, când nimic nu era și totul se afla în așteptare. Revelația unei lumi nevăzute sparge timpul prezent în mii de bucățele, împrăștiindu-le în toate colțurile orizontului. E dureros de frumos ce se întâmplă, cu atât mai mult cu cât știm că va fi irepetabil. O umbră lată și ușor întunecată trece ca un fâlfâit de aripi și destramă aerul. Picăturile de ploaie dau năvală ca și când ar fi așteptat acest semn, iar noi putem respira liniștite. Plouă cu balerine. Aceleași pe care le vedeam în copilărie, când ploaia era doar un motiv de bucurie. Picături mari se sparg pe bârnele prispei, făcând ca balerinele să-și etaleze rochiile dantelate în toată splendoarea lor. Plouă și e iar frumos. E iar motiv de bucurie. Ursul, dac-a fost prin preajmă, nu s-a arătat, dar atât de mult ne-am gândit la el, că e ca și când ar fi fost.

*

Ziua aceea a început ca toate celelalte. Ne-am trezit, am dereticat în camere, am scos așternuturile la aerisit, ne-am spălat, am fiert laptele, am pus de cafea și ne-am așezat la micul dejun. Inevitabil, în timp ce mâncam, ne-am salutat cu Pavarotti și cu mama lui, care urcau spre casa din deal, semn că deja coborâseră o dată până la acea oră. Ne-am propus să dedicăm fetelor întreaga zi

și să ne organizăm astfel încât să facem numai ce vor ele. Inclusiv meniul zilei urma să fie alegerea lor, își manifestaseră dorința de a contribui intens. Pentru micul dejun au ales omletă cu cașcaval, ciuperci și verdeață, iar pentru următoarea gustare, nelipsitele clătite cu dulcețuri. Au bătut ouăle, au tăiat cașcavalul cubulețe și ciupercile felii. La sfârșit au adăugat verdeața. S-au întrecut una pe cealaltă în presărat sare și piper și dacă nu le-am fi diminuat entuziasmul, omleta ar fi devenit necomestibilă.

Pentru restul meselor, încă încercau să se pună de acord. Câtă vreme întârziam la cafea, fiecare punea pe hârtie ce-și dorea să mănânce. La final aveam să discutăm alegerile lor și să decidem în funcție de ceea ce era posibil și cât de cât pe placul tuturor. Deocamdată ne lăsaseră să ne bem cafeaua liniștite.

Între Iulia și Teonia era diferență de un an. Iulia avea 11 ani, Teonia 10, dar ca înălțime erau aproape la fel. Caractere diferite, se ciondăneau deseori, dar la fel de repede se-mpăcau. Nina nu avea copii, dar la câți nepoți îngrijise, era și ea mamă-n felul ei. Noi trei ne cunoscuserăm în liceu și de-atunci rămăseserăm prietene. N-aveam multe certitudini în viață (poate niciuna), dar una dintre ele era că prietenia noastră avea să dureze până la sfârșit.

— Ce bine e! a verbalizat Nina o stare, pe care îndrăzneala de-a o expune luminii risca s-o dezintegreze într-un concret ce nu suporta atâta frumusețe.

— Aproape că nu-mi vine să cred! Să putem sta aici, departe de lume și problemele ei, bucurându-ne de frumusețea simplă a vieții, mi se pare un miracol.

— Am sentimentul că ne vom aminti de multe ori aceste clipe și ne vom întoarce aici cu gândul, întrebându-ne dacă a fost adevărat.

— Mi-aș dori să nu se termine niciodată, deși știu că, de fapt, nu mi-aș putea muta viața aici. Sau cel puțin nu viața asta, cea pe care-o am acum.

— Știu ce zici. Viața noastră e în altă parte. Aici e doar o evadare.

— Dacă greșim?

— Cu siguranță, viața de zi cu zi aici nu e la fel de idilică precum vacanța noastră.

— Cât te uiți în jur, nimic nu e nelalocul lui, totul are sens. Totul e-n armonie, deseori am sentimentul că suntem niște intruse ce tulbură un tablou perfect. În timp ce alteori, simt că m-am întors ACASĂ.

— V-ați terminat cafelele? ne-au întrerupt fetele din reverie.

— Le terminăm acuși.

— Facem clătitele și după aceea ne jucăm ȚOMAPANT?

— Cum vreți voi!

— Așa vrem.

Mâncam clătite, când un roi de fluturi s-a năpustit în bătătura noastră ca strigat de cineva. Dansuri care mai de care mai ample, planări riscante, zboruri și odihniri, toate într-un spectacol pe care-l făceau anume pentru noi. De parcă asta n-ar fi fost de ajuns, ca la un semn, un fluture imens și-a făcut apariția, despărțind în două puzderia micilor zburători. Unii încă mai roiau în aer, alții băteau din aripi așezați. Fluturele mare stătea. Ne-am strâns în jurul lui, dar asta nu l-a speriat, din contră. L-am simțit că ne privește ca și când ar fi vrut să ia legătura cu noi. Apoi, câțiva dintre fluturii mai mici s-au așezat pe Iulia și-au continuat să dea ușor din aripi, stând pe loc. Alții și alții s-au așezat pe ea. Nu mai văzuserăm niciodată atâția

fluturi așezați pe un om. Era ceva sublim, cu toată acea neliniște tremurândă pe care fiecare cred că o simțea.

— Nu pot să cred! a șoptit Iulia, nemișcată, controlându-și respirația.

La fel stăteam și noi, încremenite, regretând că nu putem să o pozăm cumva. Razele soarelui deveniseră translucide, lăsând la vedere particule de timp, imagini fără contur, ceva ce nu trebuia văzut la lumina zilei. Parcă incendiau sclipirile ce dănțuiau în jurul nostru, diafan. Nu-ndrăzneam să respirăm prea tare, darămite să ne mișcăm. Tocmai de aceea, zborul fluturelui uriaș a spart cu zgomot liniștea. Iulia a tresărit, alungând fără voia ei câțiva dintre micii zburători, apoi, ca și când ar fi știut ce să facă, a-întins mâna, iar uriașul s-a așezat cuminte-n palma ei. Era mare și tulburător de frumos. Docil, de parcă ar fi găsit pentru scurta lui viață locul cel mai potrivit.

— N-am mai văzut niciodată fluturi care să se-așeze așa, pe cineva.

— Cred c-ar fi frumos să-ți pui o dorință!

— Să ne punem toate!

Și-așa am făcut. Ca și cum am fi păstrat un moment de reculegere, am închis ochii și ne-am concentrat să găsim o dorință, doar una, dintre cele pe care le aveam pregătite, în caz că vreodată cineva ne-ar fi întrebat ce ne-am dori să ne-mplinească peștișorul de aur. În cazul lui, era vorba întotdeauna de trei dorințe. Trei, nu una, ca acum. Așa că poate fiecare și-a pus dorința care i-a venit prima în minte, ceva ușor ce bietul fluture să poată duce mai lin. Poate că nu ne-am fi pus acele dorințe, dacă am fi priceput cu adevărat circumstanțele acelei clipe absolute. Sau poate că le-am pus pe acelea tocmai pentru că am înțeles.

Când am deschis ochii, Regina Fluturilor tocmai pleca, urmată de o trenă infinită de fluturași multicolori. Au umplut valea, apoi dealurile, drumul, pădurea, răspândindu-se ca o păpădie uriașă suflată în cele patru zări.

Încă îi mai petreceam cu privirea, când un zgomot de copite lovind furios pământul a umplut valea și a făcut-o să trepideze zdravăn. Un cal alb, cu coama fluturând urca în fugă dealul, lovind în galop drumul bolovănos. Face dreapta către bătătura noastră și se oprește nechezând. Îl privim cu gurile căscate, neștiind ce să facem sau să spunem.

— S-a-ndeplinit! S-a-ndeplinit! a țipat Iulia transfigurată.

— Ce s-a-ndeplinit?

— Dorința.

— Ți-ai pus dorința de a vedea un cal?

— Nu, de-a călări un cal alb. Și-a veniiiiit! Jumătate de dorință mi s-a îndeplinit.

Ne-am uitat la Iulia, ne-am uitat la cal și tot nu ne venea să credem că apăruse la dorința ei. Probabil că într-un al loc, într-un alt moment, am fi spus *O coincidență — frumoasă, ce-i drept, dar o coincidență*, aici însă nu ne răbda inima s-o facem. N-aveam cum. Ar fi însemnat să nu fi înțeles nimic. Să nu fi văzut, să nu fi ascultat. Să nu fi priceput.

În scurt timp, căluțul a-nceput să pască liniștit, ca și când și-ar fi găsit pacea. Nu-ndrăzneam să ne-apropiem de el, așa că îl priveam de la distanță. *Ce era cu el? De unde venise? Al cui era? Ce căuta la noi?* — erau întrebări la care pe moment nu căutam răspuns. Pur și simplu ne mulțumeam să ne uităm la el din mijlocul bătăturii, bucurându-ne că e acolo. La un moment dat, dinspre vale s-au auzit pașii și gâfâiala unui om în fugă.

— Doinițaaa, aici erai, fetițo? a-ntrebat săteanul când a dat cu ochii de căluț. Ce cauți aici, ce ți-a venit să fugi?

— E calul dumneavoastră?

— D-apăi cum?! Al meu îi. Hai la tata, să te mângâi! Doinița e cea mai bună și cuminte iapă din lume. Da' amu' nu știu ce i-a venit. A ciulit dintr-odată urechile și ca și când ar fi strigat-o cineva, a luat-o la trap, ca din pușcă.

— S-a oprit direct aici!

— Cine știe ce-o fi chemat-o.

— Eu am chemat-o! a strigat Iulia.

— Cum așa? De unde-o știi tu pe Doinița mea?

— N-o știe, am încercat să-l lămuresc pe bietul om. A venit mai devreme pe-aici un fluture imens și pentru că s-a așezat în palma ei, i-am zis să-și pună o dorință. De fapt, toate ne-am pus. Iar fata și-a dorit să vadă un cal alb.

— Mi-am dorit să *călăresc* un cal alb!

— Păi de ce nu zici așa? Auzi, Doinița: fata te-a chemat. Vrea să se suie pe spinarea ta. Dacă tot ai urcat de nebună pân-aici, hai să-i facem fetii hatâru'!

Numai ochi și urechi, atentă să nu scape niciun cuvânt, Doinița s-a lăsat încălecată de fetiță de parcă atât ar fi așteptat. Plimbată de căpăstru, iapa a făcut de câteva ori turul curții, dovedindu-se docilă și ascultătoare, exact așa cum ne fusese prezentată.

— Stați aici? s-a interesat ciobanul.

— Doar câteva zile, suntem în vacanță.

— Și vă place, nu vă e greu?

— Deloc. Dac-ar fi după noi, n-am mai pleca.

— Puțini oameni de la oraș se-nvață cu traiul de munte.

— Nouă ne place. Cel puțin acum, vara, e frumos de stat aici.

— Da, iarna e mai greu. Da' tot frumos îi! Acu', dacă tot am împlinit dorința fetii, să ne ducem la ale noastre. Hai, Doinița, ți-ai făcut treaba aici. Să mergem, dară!

Și duși au fost.

Restul zilei a trecut sub semnul acestei întâmplări, ca de altfel și restul vacanței petrecute acolo. Mai târziu, peste ani, de câte ori voiam să ne retragem undeva, poposeam cu gândul în locul unde era mereu vară, era mereu timp, totul era posibil. Dorințele pe care ni le-am pus atunci ni s-au îndeplinit tuturor, chiar dacă pentru unele a fost nevoie de ani în care, de-a lungul lor, am și uitat de ele. Nu ne-am mai întors niciodată acolo, poate nici n-am vrut. De-am fi făcut-o, am fi fost într-o permanentă căutare a acelor timpuri, stări, bucăți din noi, pe care Universul le ajutase să-nflorească doar atunci. Nu oricând duhul lumii e gata să coboare printre muritori. Și nu oricând, ca simplu pământean, ești pregătit să vezi, să auzi, să pricepi. Trebuie să fie deschise atât de multe odăi ale sufletului, timpului și spațiului. Atât de multe trebuie să se-ntâmple și, totuși, atât de puține! Acel timp magic pe care-l caută oamenii când se duc la slujba de la biserică se revărsase atunci în toată splendoarea, simplitatea și bogăția peste noi. Întocmai ca revelația unei realități sacre, lumea nevăzută prinsese contur, iar noi ne scăldaserăm în ea ca niște copii.

Experiența aceasta avea să ne marcheze viețile în cele mai neașteptate moduri. Când ne era mai greu, ne gândeam că viața ne poate surprinde oricând. Nimic nu e rău pe vecie, după cum nimic nu e bine mereu. Oricât de grea sau de ușoară ar fi, prin crăpăturile vieții ăsteia de zi cu zi, tainicul va găsi mereu o cale să pătrundă. Depinde de noi să prindă rădăcini. Uneori e de ajuns să

deschizi fereastra sufletului și să simți. Alteori e de ajuns să asculți. Un lucru nu e DOAR acel lucru, decât dacă-l lași tu să fie. Altminteri poate fi o lume-ntreagă. De cele mai multe ori, trebuie doar să-nveți să te bucuri. Motivele sunt chiar acolo, vei fi surprins că nici măcar nu e nevoie să le cauți. Totul se rezumă la așteptări. Pe care e bine să nu le ai. Să-ți lipsească cu desăvârșire. Căci taina se relevă din taină și-acolo e bine să rămână.

Necuratul

Pentru bunica și mama mea,
o poveste spusă din generație în generație

Da, e rău și al dracu' cu ea. Da, o ține din scurt. Da, o bate din când în când. Da, face toate astea, dar n-ar fi bărbat dacă nu le-ar face. Așa l-a învățat taică-su. Ș-apoi, ar râde toți de el, iar el nu vrea să fie de râsul nimănui. Dacă-i e milă de ea? Sigur că-i e milă, câteodată. Mai ales când tăbară asupra ei fără să-i fi făcut nimic, când o ocărăște din orice, când îi sparge buza, când îi învinețește ochiul, sigur că i se pare nedrept. Da' ce e drept în viața asta? Nimic. Își face prea multe griji. Asta e. Prea multe griji degeaba.

E timpul să meargă la câmp. E încă întuneric afară, dar trebuie să se scoale. Iete, acu', de exemplu, ce, lui îi place să meargă la câmp când nici nu s-a luminat de ziuă? N-ar vrea și el să stea în patu' lui, în casa lui și să doarmă, să facă ce vrea? Normal c-ar vrea. Da' nu se poate. Asta nu e tot nedreptate? E clar că e. Acu' trebuie să se ducă să păzească pepenii. Că fură ăștia ca dracii. Dacă nu-i păzești, te trezești că într-o noapte ți i-au furat

pe toți și te-ai spetit muncind degeaba. Acu' trebuie să-l schimbe pe-al lu' Tobă, care stă până la patru, că la cinci trebuie să plece la muncă. E tot paznic, da' la un depozit cu materiale de construcții.

Se dă jos din pat, se spală repede pe ochi și-mbracă hainele pregătite de cu seară de nevastă-sa. I-a pregătit și pachet. I-a pus și apă și țigări. I-a pus tot ce-i trebuie. N-are de ce să se ia de ea, cu toate că îl enervează că ea doarme, rămâne bine mersi la căldurică, în țol, în timp ce el e nevoit să plece. Se uită la ea și așa mică și prăpădită cum e, aproape că-l înduioșează. Poate că n-ar strica ca măcar din când în când să-i mai spună și câte-o vorbă bună. Nu prea des. Da' măcar așa, câteodată. Întotdeauna a fost femeie bună, n-are a se plânge. Da' femeile trebuie ținute în frâu, altoite din când în când, puse la punct. Și taică-su a făcut asta, așa fac toți bărbații din jurul lui. N-ar fi bărbat dacă n-ar face la fel. Deși l-a urât pe ta-su, întotdeauna a făcut ce i-a zis el. E gata să plece, dar înainte să iasă pe ușă, face stânga-mprejur, se duce lângă patul nevesti-sii și dintr-o mișcare dă pătura la o parte și-o zgâlțâie cu putere.

— Să nu uiți azi să te duci să rezolvi cu actele alea! țipă cât îl țin plămânii, făcând-o pe biata femeie să tremure ca varga.

— Da' ce m-ai speriat! Ce-ai de țipi așa? Nu uit, cum să uit? întreabă gâtuit.

Bărbatul nu mai ascultă ce-are de zis, se face nevăzut. Zâmbește când încalecă bicicleta și pedalează nici prea tare, nici prea încet. Farul luminează destul de prost, da' Petre știe drumul chiar și cu ochii-nchiși. Nu e departe peticul de teren pe care-a pus pepenii. Ajunge numaidecât și, înainte să-i dea drumul lu' a lu' Tobă, îl întreabă:

— Probleme, ceva?

— Nimica. Liniște și pace.

— Ai apucat să dormi?

— D-apăi cum să nu? Am și dormit. Da' știi că dorm iepurește. La cel mai mic semn sunt direct în picioare. Da' acu', gata, am plecat. Trebuie să mă pregătesc de muncă. Hai, sănătate!

— Sigur, mergi! Diseară vii la fel?

— La fel!

— Ne vedem mâine de dimineață atunci! Hai că mai avem un pic și gata. Peste două săptămâni m-apuc de cules. O să se coacă până atunci. Îi trimit la București. Am o rudă acolo, cu tarabă-n piață, a zis că m-ajută.

— Mult nu mai e.

— Așa e. Du-te sănătos!

Rămas singur, Petre potrivește lumina felinarului, se uită-n depărtare, făr-a vedea mare lucru și intră în pătul. Aici a meșterit un pat din scânduri, pe care l-a acoperit cu boarfe. Nu crede c-o să mai adoarmă, dar măcar să stea întins. Vede el la ce s-o gândi ca să-i treacă timpul. Cel mai rău îi e în ora asta, până se luminează ca lumea. Pe urmă nu mai are nicio treabă. Poate sta oricât. Chiar îi place. Mirosul de proaspăt și umed, cântecul neîntrerupt al cosașilor, liniștea tremurândă. E ca și când ar fi fără să fie. Doar el și gândurile lui, ascunși într-un sertar secret al lumii.

Pune mâncarea, apa și țigările pe singurul scaun improvizat din pătul și aranjează culcușul pentru somn. Își găsește greu locul, dar odată așezat, simte cum boarfele iau forma corpului și se contopesc. Îi vine-n minte Maria. Îi pare rău c-a trezit-o așa. La ce i-a folosit? Nu știe să-și răspundă. Pe vremea când trăia, maică-sa îi zicea deseori

că-l are pe dracu'n el, la fel ca ta-su. Și că tare i-ar mai fi plăcut ca măcar el să aibă suflet bun. Că i-a fost de ajuns să-l suporte pe ta-su zi după zi. Nu i-a spus niciodată, de fapt n-a spus nimănui, dar a iubit-o mult pe maică-sa. Cu toate că avea gura mare și ta-su o bește mereu și-o altoia mult mai des decât o altoiește el pe Maria. Uneori crede c-o iubea atât de mult, tocmai pentru că nu se lăsa mai prejos niciodată. Era neînfricată, chiar dacă asta o costa. O iubea fără să-i poată arăta sau spune. Ce-ar fi crezut ta-su' despre el, că e vreun papă-lapte, că stă atârnat de fusta femeii?

Dar acum, când stă singur aici, îi poate spune orice. Numai că e prea târziu să-i mai spună ceva. Și tot aici recunoaște c-o iubește și pe Maria. În felul lui ticălos și drăcos, o iubește. Și-i pare rău de fiecare dată când se poartă urât cu ea. Și-atunci de ce o face? Poate că maică-sa are dreptate. Poate chiar îl are pe dracu-n el și-l zgândăre să facă nefăcute.

Îi place să fie singur, alteori tocmai asta îl sperie, singurătatea. N-a spus nimănui nici asta, dar de nimic nu-i e mai frică pe lume ca de el însuși. Pentru că știe, da, știe cu certitudine, simte mai puternic decât orice, că în el zace ceva neîmblânzit, pe care nu-l va putea supune niciodată. Dar aici măcar are curajul să recunoască. Gândul îi fuge iar la Maria, deși se străduiește să-l alunge. Și-o amintește așa mică și chircită în pat, de dimineață, cu chipul traversat de-o șuviță bălaie. Ceva-l împunge-n mijlocul pieptului, ca un of de forma unui ghimpe ce-apasă fără să țină cont că va răzbate în partea cealaltă a pielii. Bucata aia de piept aflată la vedere, pe care-o poate observa oricine. Nu și aici, din fericire, nu și aici, unde e singur singurel, doar el și gândurile astea chinuitoare.

Se-ntoarce pe partea cealaltă, hotărât să se culce, să lase deoparte frământările care nu duc niciodată la nimic. E ăsta care e și nu va face niciodată lucrurile ușor de înțeles. E ăsta care e și gata! Ce ar mai fi de zis?

Zumzetul perpetuu al cosașilor acoperă câmpul și-l face să tremure. Un foșnet însoțit de-un sâsâit clar și răspicat se ridică deasupra și Petre tresare. Glasul greierilor se desparte de-al celorlalte lighioane ce travesează câmpul de parc-ar fi numai al lor. Sâsâitul își face loc printre glasuri. Petre se ridică-n fund și apropie felinarul de iarbă, speriind gângăniile ce se risipesc care-ncotro. Nu vede nimic în afara insectelor înfricoșate. Sunetul încetează, doar greierii continuă să mai facă zarvă. E de-ajuns să cânte unul, că-l urmează toți. Așază felinarul la loc și se pune pe-ascultat. Sâsâitul nu se mai aude. Câmpul s-a-nvelit în liniște. Aceeași liniște care, încă de când era mic, reușește să-l tulbure și să-l calmeze totodată. Ascultă glasul pământului cu care a crescut și speră ca, la rândul lui, să-și învețe copiii să-l deprindă. Dac-o fi să aibă vreodată copii. Dacă nu cumva glasul se va stinge. Sau nu se va mai opri nimeni să-l asculte. Căci lumea asta fuge de nebună, fără să-i pese că-și taie rădăcinile. Nu o avea el multă minte sau școală, dar știe că omul e făcut să trăiască în comuniune cu natura. Că ea poate trăi fără om, dar omul fără ea e gol. E doar un clopot ce sună, fără să vestească nimic.

Petre se-așază înapoi, cu fața în sus, întrezărind stelele printre crăpăturile lăsate de paiele puse pieziș, pe post de-acoperiș. Copil al pământului, a crescut în tovărășia lor de pe vremea când ta-su îl lua noaptea la păzit. Nu doar pepeni, ci tot ce cultivau. Așa a ajuns să se priceapă la descifratul vremii, știind să spună cât de cald sau de

frig va fi doar după sclipirea stelelor. Știe cât e ceasul doar după poziția lunii sau a soarelui. Și tot după forma, culoarea și mărimea astrelor cerești știe dacă va avea o zi bună sau una rea. Necazurile și bucuriile, liniștea sau tulburarea sunt scrise pe cer, unde hotărârile sunt luate de cineva care poate vedea și judeca totul. Și nu se referă doar la Dumnezeu — ci la tot amestecul ăsta de forțe ce face ca lucrurile să se-ntâmple, întunericul să dispară, iar ziua să răsară iar și iar. Petre nu se teme doar de el, ci de tot ceea ce nu poate stăpâni. Ceea ce zace înăuntrul lui și ceea ce e acolo, sus, pe cer.

Respiră liniștit. Pieptul îi urcă și-i coboară într-un ritm impus dincolo de el. Amintirea tatălui coboară asupra lui și îi invadează ca un fum încăperile trupului. *Ești bleg, ești moale ca o balegă și debil ca o femeie. Ești slab și nevolnic, ești fără de ispravă.* Sunt vorbe pe care le-a auzit de-atâtea și atâtea ori și cu care încă se luptă în somn. Se luptă să le dea afară, cu toate că vorbele-i alunecă ușor pe gât cu un sâsâit concentric ce-n loc să-l trezească, îl hipnotizează. Dă să se-înece, dar șirul de vorbe otrăvite coboară în el ca susurul unei ape ușor învolburate. Gâtul se dilată, pieptul se desface și vorbele se preling ca o miere curgătoare. Îl doare tot pieptul, dar se chinuie să-l țină deschis. *Ești bleg, ești moale ca o balegă și debil ca o femeie. Ești slab și nevolnic, ești fără de ispravă.* Petre tresare, se-neacă, dar tot nu se trezește, de parcă ceva l-ar vrea în continuare adormit. Aici, în vis, se răzvrătește împotriva părintelui ce nu l-a lăsat niciodată să iubească, să fie slab și pricăjit. Să fie copil, fecior mai apoi, bărbat acum. Fantoma lui îl chinuie de dincolo și-ar vrea s-o alunge hăt departe, dar ta-su e în el, s-a-ncolăcit în sinele și carnea lui. Gâtul îl doare, pieptul îl rupe, burta i se umflă. Petre

se ridică direct în picioare cu senzația că e la un pas de moarte. Moarte ce-ar putea fi povestită în prea puține cuvinte. Ca și viața lui întreagă. Gâfâie, de parcă tocmai s-ar fi oprit din alergat. Închide cu greutate gura deschisă cu lăcomie, larg. Ceva nu-i în regulă, dar nu poate să-și dea seama ce. De fiecare dată îl supără visele cu ta-su, ocările lui și de fiecare dată se minunează că mereu și mereu găsește drumul spre el, oricât de treaz sau adormit ar fi. De data asta e cu totul altceva. E ca și când ar fi pus cu totul stăpânire pe el.

Cerul se crapă de ziuă și printre fisurile lui își face loc o veste rea. Petre o recunoaște dintr-o singură privire, chiar dacă e prima dată când i se-arată. O știe, o cunoaște, de parcă tot ce-a trăit până acum n-ar fi fost decât drumul până la această clipă. O pată vânătă, dezolantă se-ntinde pe cerul în culori nesigure. O fi el prost, da' de văzut vede. Și de înțeles înțelege. Ceva hidos, definitiv, e pe cale să se-ntâmple. Dacă nu s-o fi-ntâmplat deja.

Petre se teme, dar n-are cui să spună. Iar cine nu și-ar dori să afle știe deja. Nu mai stă pe gânduri, încalecă bicicleta și pornește spre casă. Lasă în pătul desaga cu mâncare, țigările și apa. Pleacă, fără să se uite înapoi. Pedalează cu capul plecat, dar vede cu coada ochiului cum pata de pe cer îl însoțește. Intră în curte, intră în casă, dar Maria nu-i. A plecat pesemne să rezolve cu actele alea. *Bună femeie*, își spune, cu sentimentul că e prea târziu. Se descalță și se-ntinde, așa îmbrăcat cum e, pe patul frumos așezat. Se-acoperă c-o pătură de lână și se cuibărește ca-ntr-un cocon. Se roagă să adoarmă și o face numaidecât. Doarme adânc fără să viseze, fără să știe dacă se va mai trezi sau nu. Doarme. Apoi se trezește brusc în niște dureri cumplite, ce-i fac trupul să se strângă, apoi să

se lăbărțeze precum burduful de acordeon. Durerile îl fac să țipe, iar sudoarea țâșnește din el ca dintr-un burete. Se ridică în picioare, dar suferința îl îngenunchează la propriu. Îi vine să-și smulgă carnea de pe el, dar nu e-n stare nici măcar să respire. Crampele se prelungesc dincolo de limita suportabilității, iar tot ceea ce corpul nu mai poate îndura se ridică în sus, spre inimă și se răspândește-n sus, spre tavan. Poate halucinează sau poate pur și simplu are mințile pierdute și de-aia vede cum abdomenul i se mișcă mlădios când într-o parte, când în cealaltă. Ca și cum cineva tocmai și-ar face loc și-ar încerca să se așeze confortabil acolo. Unduirile încetează și abdomentul rămâne plat. Durerile au dispărut, ca luate cu mâna. Se ridică ușor, se duce la oglindă și-și sumete bluza până spre gât. Cu toate că se teme, așază palmele pe burtă, fără să apese. Mângâie încet, ca și când ar unge cu o alifie invizibilă. Locul se-ncălzește, dar rămâne inert. Își proptește cu putere privirea-n oglindă și zgândăre cu ochii ceea ce mai devreme părea să se unduie. Privirea împunge oglinda, dar burta rămâne nemișcată. Dar dac-ar împunge cu degetul în ea, s-ar întâmpla din nou? *Astâmpără-te!* îi spune instinctul, în timp ce altcineva sau altceva îl instigă să-mpungă. *Astâmpără-te*, aude din nou, însă e prea târziu deja. Degetul lui Petre nu doar împunge, ci scurmă, ca și când ar vrea să ajungă mai repede la diavolul cuibărit acolo. Nu trece decât o clipă până ce burta începe să salte ca nebuna. În dreapta, în stânga, în toate părțile deodată, provocându-i dureri insuportabile ce nu trec nici dacă sunt țipate, urlate ca din gură de șarpe, scuipate cu venin afară. Petre urlă și începe să meargă prin casă, atât cât îl țin puterile, lovindu-se de mobile, rănindu-se în toate, până ce durerea îl fulgeră și-l culcă din

nou la pământ. *Respiră, respiră!* își spune, dar dintr-odată nu mai vede rostul. Burta îl doare ca și când cineva și-ar băga colții-n intestine, înroșiindu-le până la sânge și iar se-nconvoaie și iar se răsucește. Apoi durerea se oprește brusc și-l lasă fără vlagă, ca o marionetă ale cărei sfori s-au rupt deodată. Prăbușit, Petre respiră cu guri mici, de teamă să nu deranjeze iarăși monstrul. Cu puținele puteri adunate, se-așază domol în patul răvășit. Adoarme sau cade-ntr-un leșin, nu poate spune, căci acolo unde e nu-i nici vis, nu-i nici odihnă. E un neant ce-l înghite, dar măcar nu-l doare.

Când se trezește e seară deja. Maria e acasă și-l privește cu îngrijorare.

— Ai dormit ca un mort! îi spune, fără să știe câtă dreptate are.

— Bine c-am dormit, bălmăjește Petre, în timp ce toată atenția i se adună într-un punct mic și dureros. *Oare mai e acolo?*

— Pregăteam masa, ți-e foame rău sau mai ai răbdare? Fac un pui de mămăligă.

— Nu mi-e foame deloc. N-o să mănânc în seara asta.

— Nimic? Adică nu mănânci nimic?

— N-auzi că nu mi-e foame?

— Aud, dar nu pot să nu mă mir.

— Am mâncat târziu pachetul, minte cu nerușinare Petre, rugându-se să nu se dea de gol, că habar n-are ce i-a pus în el.

— Ești bolnav? întreabă femeia încercând să-și ascundă-ngrijorarea.

— Nu. De ce să fiu?

— După cum ai dormit... de mâncat, nu vrei să mănânci... nu cred că ți-e bine.

— N-am nimic, nu mă mai enerva! ridică Petre glasul, înainte să-i pară rău.

Rămâne pe marginea patului, fără să-ndrăznească să se miște prea mult. *Oare mai e acolo?* asta e tot ce-l interesează și pentru o clipă se gândește că poate totul a fost doar un vis. N-are el, însă, norocul ăsta, oricât de mult și-ar dori. Înăuntrul lui zace un monstru dintotdeauna, dar care acum a prins viață și chip. Nu știe cum arată, dar nici n-ar vrea să știe. E de ajuns că-l simte. De ajuns!

Maria răstoarnă mămăliga pe un fund de lemn. A fiert laptele, a scos brânza, untul, smântâna și a fiert două ouă moi. Cu toate că știe c-o să-l enerveze, îl mai îmbie o dată:

— Hai, Petre, să mănânci puțin! Numai puțin, câteva guri. Ceva ușor, ce-ți place ție.

Cu ochii și simțurile ar vrea să mănânce, dar mintea țipă nu și nu: *Nu mânca! Dacă mănânci, îl hrănești. Nu mânca!*

— Nu pot să mănânc, zice el în cele din urmă. Ai dreptate, mi-e cam rău. Cred c-am mâncat cu poftă pachetul de mi l-ai pus la mine.

— De la chiftele alea ți se trage, nu?

— Da, da, le-am mâncat ca haplea.

— Ți-e greață, îți vin înapoi, te doare burta?

— Da, da, așa.

— Să-ți fac un ceai? Să-ți...

— Nu vreau nimic, n-auzi că nu-mi trebuie?

— Un cărbune... zice Maria cu glasul tot mai mic.

Cărbune? S-ar putea ca asta să nu-i fie pe plac!

— Niște cărbune m-ar mai liniști, cine știe?

— Așa, așa, acu-ți aduc.

Ca și când ar fi avut pastilele lângă ea, Maria îi întinde o cană cu apă și o bulină mică și neagră de cărbune.

E o minune că au așa ceva în casă, ei care nu iau pastile decât dacă, vorba lui Petre, sunt pe moarte. Ceea ce — cine știe — poate chiar se-ntâmplă.

— O să te liniștească imediat. O să vezi.

— Mă schimb și mă bag în pat de culcare.

— Stai să fac patul măcar!

— Hai, lasă, stai și mănâncă, ți se răcește. Îl faci după aia.

La auzul acestor vorbe, Maria-ncremenește. Dacă până-atunci ar fi putut crede că se-nșală, acum știe sigur că Petre a pățit ceva. El, care-o scoală întotdeauna de la masă de nu știu câte ori — *Adu aia, adu și ailaltă, s-a răcit ciorba, mai încălzește-o puțin, ai uitat să pui de-aia* și tot așa, până ce ajunge să se lipsească de mâncare și până nu termină el, nici că se mai atinge de ceva — el n-ar zice niciodată ceea ce tocmai i-a ieșit pe gură.

— Petre, tu nu ești bine! îi spune Maria sau poate-și spune ei.

Tăcere. Tăcere. Tăcere.

De-acolo de unde e, se uită la ea ca și când ar vrea să-i spună ceva. În ochi sticlește-o pâlpâire, dar imediat se stinge și momentul trece, de parcă nici n-ar fi fost. Deși nu-i iese nimic pe gură, Maria continuă să aștepte.

Tăcere. Tăcere. Tăcere.

Apoi, ca la un semn, privirea-i coboară spre podea, încercând să se-agațe de ceva de-acolo. Fața i se schimonosește de durere și mâinile i se fac arc. Își adună cu greu puterile, se ridică încet și dă să iasă afară. Când o vede că se ridică să vină după el, Petre îi face semn să nu. E atât de categoric, că Maria încremenește.

Tot ce vrea el e să ajungă într-un loc protejat de întuneric, unde să se poată chirci una cu pământul. De parcă i-ar fi dat otravă, dihania din el se răzvrătește.

Mușcă dinăuntrul lui cu voluptate. Îi vine să urle, cu toate astea doar geme înfundat, simțind cum transpiră la subțioară și la frunte. Broboane mari de apă picură din el. Se năclăiește ca-ntr-un scuipat și mintea i se face toată gelatină. Ochii i se dau peste cap, ca ecranele televizoarelor stricate și Petre e pe cale să-și piardă cunoștința. Doar o frântură îl desparte de leșin, dar fix atunci durerea se oprește. Îl lasă pustiit de vlagă, cu trupul transformat în leș. *Ce vrei de la mine?!* urlă-n sinea lui, fără putința de-a schița cel mai mic semn de viață. Prăvălit pe pământul rece și neprimitor, Petre își dorește să se termine. *Mai bine mort de-a binelea, decât să trăiesc moartea pe pământ*. Încă nu se poate ridica, în momentul în care ușa casei se deschide cu geamăt prelung. Maria îl caută cu privirea, dar nu-l vede. Cu glas tremurat îl strigă ușor.

— Petre? Petre, ești bine, ai nevoie de-ajutor?

Dar Petre n-are încă glas, așa că nu-i poate liniști temerile.

— Petre, ești bine, unde ești? strigă ea, de data asta cu putere.

— Vin acum, răspunde el mirându-se de forța ce-a căpătat-o anume pentru ea. *Ce femeie bună!* își spune, simțind cum inima i se-nfășoară în mătase.

Însă nu poate savura acest moment, că diavolul mușcă iar din el. O mușcătură scurtă și precisă. *Ești bleg, ești moale ca o balegă și debil ca o femeie. Ești slab și nevolnic, ești fără de ispravă*, îi picură în urechi ca o ceară blestemul tatălui. *Poate că sunt, poate că ai dreptate. Dar mai bine așa decât să fiu ca tine*, se revoltă pentru prima dată Petre. Se-așteaptă să fie pedepsit pentru asta, dar monstrul-l lasă, pe moment, în pace. Petre se-adună, se scutură și-o ia ușor spre casă.

Maria îl așteaptă în hol și, când ajunge în dreptul ei, o mângâie ușor pe spate și trece mai departe. Femeia îl urmează, ca o pisică temătoare, iar Petre găsește în camera lor patul făcut și hainele de noapte rânduite frumos. Se schimbă cu spatele la ea și se bagă-n pat, cu mișcări greoaie.

În cameră e o liniște pătrunzătoare, pe care niciunul dintre ei nu-ndrăznește s-o tulbure. De-acolo din pat, Petre o privește pe Maria, iar Maria-l privește înapoi. Se uită unul la celălalt de parcă s-ar vedea pentru întâia oară; cu curiozitatea descoperirii, cu încântarea noutății, cu freamătul începutului.

Ar putea chiar să uite că s-au cunoscut și să-nceapă acum povestea pentru care niciunul n-a fost pregătit până azi. El n-a știut să dea, ea n-a știut să ceară. Maria mereu a crezut că dedesubtul învelișului țestos se ascunde un bulgăre de bunătate, ce se va topi odată și odată până va ajunge să-i picure prin vene cu ușurința ploii. Știa că această zi va veni, deși nu-ndrăznea s-o aștepte. Așa că ea nu e defel surprinsă. Doar Petre e. Și nu e doar mirat, e uluit de-a dreptul. A crezut că doar Răul există în el. Nu și bunătatea. Dacă ar fi descoperit lucrul ăsta mai demult, nu l-ar fi lăsat pe diavol să se instaleze atât de dramatic și definitiv înăuntrul lui. S-ar fi luptat, ar fi știut că are pentru ce. Dar el n-a știut niciodată. S-a lăsat mânat de instincte și-a fost păpușa lor de cârpă. Acum nu vrea decât să doarmă. Bătălia e deja pierdută, dar cine știe... poate că mâine cerul se va limpezi. *Dac-ar trăi mama să vadă...*, începe un gând pe care nu-l va termina niciodată. Adoarme brusc sau poate cade într-un nou leșin din care nu se trezește nici măcar când monstrul începe să se unduiască înăuntrul său.

Maria e în continuare în cameră cu el și aude mai întâi gemetele surde și-abia mai apoi vede așternuturile dansând. Dă pătura la o parte și-aproape că leșină la vederea spectacolului grotesc. Scoate un țipăt scurt și ascuțit, ce străpunge aerul, despărțindu-l în două. Îngheață de frică, neîndrăznind nici să se miște, nici să respire. Tremură, plânge, totul într-o surdină copleșitoare. Se freacă la ochi sperând să se-nșele, dar nu e nimic mai adevărat ca mlădierea șerpuită a burții. Cu toate astea, privirea i se-ntunecă și realitatea i se pare dintr-odată nesigură, ca o ceață așezată peste ceea ce altă dată se vedea cu claritate. De parcă obiectele însele și-ar pierde contururile, li s-ar șterge culorile. Realitatea pare să se șteargă puțin câte puțin, contopind ceea ce se vede cu ceea ce nu se poate vedea cu ochiul liber. Un miros de cenușă, se poate să fie mirosul fricii ce arde mocnit în femeia incapabilă să se-adune.

Petre se-ncruntă, se chircește, transpiră abundent, dar nu se trezește. Duce o luptă pe viață și pe moarte din care știe că nu va ieși învingător. Cu toate astea, nu capitulează. Se contractă, se-ncleștează, se smucește, dar continuă să lupte. Maria ar vrea să-l ajute, dar pur și simplu nu știe cum. Ea însăși se luptă cu perplexitatea în care uită să respire. Când lupta încetează brusc, Maria-i șterge fruntea de sudoare, îl învelește înapoi și iese puțin afară, la aer, căci simte că altfel se sufocă.

Noaptea e densă, cerul de cerneală. Cu toate astea, o pată rău prevestitoare întunecă și mai tare bolta cerească. Maria o privește cu intensitate încercând să străpungă cu privirea inima ei. Ar vrea s-o sfâșie în mii de bucățele, s-o spulbere ca pe-un ghem de praf. Cu toate astea, pata e bine mersi la locul ei, o pacoste rău prevestitoare; o vede unduindu-se cu aceleași mișcări hipnotice cu care se mișca și

burta lui Petre mai devreme. Nu se poate pune cu ea. Pata emană putere și e de nepătruns. Mai mult chiar, Maria-i simte forța istovitoare cu care-i strivește speranțele plăpânde. Se simte și ea învinsă, exact așa cum o făcuse Petre. *Tocmai acum când ar fi putut să fie bine*, se căinează ea. Totuși, Maria e o femeie care-a făcut față multor greutăți, e-nvățată cu supărările, cu loviturile și cu lupta. N-ar fi ajuns până aici, dacă n-ar fi fost așa. Și deși crede că lupta e pierdută, conexiunea pe care-a simțit-o astăzi cu bărbatul ei o face să spere. Când intră în casă e deja liniștită. Și hotărâtă să poarte un război pe care nu l-a mai dus, astfel, niciodată. Știe că are pentru ce, iar asta-nseamnă tot.

Strânge masa, așază totul la loc, își pune cămașa de noapte și se bagă-n pat lângă Petre. Îl cuprinde cu-n braț chiar peste abdomen, în timp ce pe celălat îl ține perfect întins între ei, ca un martor demn și tăcut. Cu toată nebunia situației în care se află, Maria n-a fost în viața ei mai calmă. *Ce poate fi înăuntrul lui?* se-ntreabă, iar răspunsul se ivește cu claritatea unei ape: *Un șarpe!*

Petre știe? se-ntreabă, dar răspunsul aproape că n-o interesează. Dacă l-ar ști de la el, dacă l-ar ști cu adevărat, adică dacă l-ar rosti el și nu ea, e sigură că urmările ar fi cele ce nu pot fi oprite. Ar fi doar împlinirea prevestirii rele. Așa, însă, simte că-l poate salva. L-a văzut cum a privit-o, i-a simțit însingurarea și strigătul mut de ajutor, prin urmare acum, chiar acum, când e pe cale să ajungă la bărbatul pe care l-a crezut întotdeauna, ea va fi lângă el. A fost ea chiar și când o bătea și-o ținea la distanță, cum să nu fie acum, când vede cu adevărat ce zace-n el? Tot ce are de făcut e să scoată șarpele afară. Să scoată Răul ca să rămână Binele. Poate că lupta asta s-a dat mereu în el, dar acum e cazul să îi pună capăt. Maria știe că va fi o luptă

pe viață și pe moarte, la fel cum știe că merită s-o ducă indiferent de sfârșit. Nu există altă cale. Nu mai există nimic altceva.

Puțintică la trup, dar mare la suflet, Maria e bună și generoasă. Are multe de dat și nu așteptă nimic la schimb. Va da și acum — totul dacă e nevoie — nu va renunța. Maria simte cum frica se retrage dinăuntrul ei și-adoarme liniștită. Petre se-ntoarce cu fața la ea și dorm îmbrățișați, cu șarpele-ntre ei.

Îi trezește un strigăt la poartă:

— Petreeee! Măi, Petre, măi!

Dintr-o mișcare, Maria e-n picioare și-i face semn bărbatului să rămână-n pat.

— Ce e, bre, Marine? Ce s-a-ntâmplat?

— Păi aia venii să-ntreb și io. Că Petre n-a venit dimineață să mă schimbe. Și trebuie să plec la lucru. Nu l-am mai așteptat.

— Bine-ai făcut!

— E bine, Petre? Ce s-a-ntâmplat cu el?

— E bine. E doar o răceală. E-n așternuturi băgat.

— Răceală? Ieri n-avea nimica când am plecat.

— Păi răceala te-apucă dintr-odată, nu-i trebuie mult să te ia.

— Ierea să uit: i-am adus țigările, că le-a lăsat acolo pe toate. Apa și chiftelele le-am băut și le-am mâncat io. Pesemne că i-ai dat prea multe, de nu le-a putut termina.

— Bine-ai făcut că le-ai mâncat.

— Bune chiftele! Săru'-mâna pentru masă.

— Să-ți fie de bine! Mă bucur că n-au rămas pe-acolo aruncate.

— Da' se poate, la ce bune-au fost? Ș-acu', io ce fac diseară, mă duc ca de obicei?

— Ca de obicei, Marine! Tu te duci și-ți vezi de treabă ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Acu', eu am lăsat totu' în ordine acolo, sper să nu vie nimeni ziua la furat.

— Nu fură nimeni ziua-n amiaza mare!

— Ba bine că nu. N-ai auzit cum a fost prădat a lu' Dole? Exact cum zici matale. Când nimeni nu s-a așteptat, ziua-n amiaza mare.

— Acu', dac-o fi să ni se-ntâmple și nouă asta, ce putem să facem?

— Nu mai zice-așa, că e păcat de-atâta muncă! Hai, lasă, că se face bine Petrică și vine el să păzească. Că mult nu mai e. Zicea că-n două săptămâni îi culege și-i trimite la București.

— Așa să ne-ajute Dumnezeu, Marine!

— Te las cu bine-atunci. Și sănătate lu' Petre, să se facă bine.

— Îi zic.

Chiar dacă a prins doar câteva cuvinte, Petre le-a pus cap la cap și-a-nțeles că nevastă-sa s-a descurcat să-l „scoată" de minune. Ar vrea să meargă să se spele, dar îi e frică să facă orice mișcare. E convins că dacă ar dormi tot timpul, la fel ar face și monstrul din el. Însă îl roade stomacul de foame și când respiră parc-ar sorbi jărăgai. De parcă i-ar fi citit gândurile, Maria intră-n casă și se duce direct la bucătărie, de unde se aude zgomot de tigăi, farfurii și cuțite.

— Fac niște ochiuri de rață, cu brânză, unt și ceapă verde. Înainte de masă îți dau să bei niște pălincă. Omoară toți microbii și face poftă de mâncare.

Când zice *omoară*, li se-ntâlnesc privirile în fâșia aia de lumină ce le permite să se vadă unul pe celălalt, din odaie până-n bucătărie.

Petre simte c-a preluat controlul și-o lasă să facă ce vrea. Mai mult, o va urma ca un câine, punându-și viața toată-n seama ei. E singurul lucru pe care-l poate face, e bine că se-ntâmplă așa. Voința lui s-a frânt cu un trosnet când a văzut pata pe cer. Știe că nu va mai avea curajul să privească niciodată-n sus, de aceea are nevoie să privească spre ea, spre Maria.

— Am greșit față de tine, îi spune, fără să-și poată cere iertare cu adevărat, în timp ce-n urechi îi sună fără-ncetare *Ești slab și nevolnic, ești fără de ispravă. Ești... TAAACI!* urlă Petre, încercând să acopere vorbele cu care a crescut, *TAAACII!* țipă iar, astupându-și urechile.

— Petre, știu că-ți pare rău! îl ajută Maria să spună ceea ce lui nu-i iese. Și mai știu și că tu nu ești așa!

— Ba sunt, Marie, sunt, că de-aia am ajuns aici. Avea dreptate maică-mea când spunea că-l am pe DRACU'-n mine. Chiar îl am.

— Vorbești prostii. Ești bolnav, atâta tot. Ia, bea! Dă pălinca asta pe gât! Bea-o dintr-o înghițitură și-o să vezi c-o să fie bine.

O bea, se scutură și înfulecă repede niște brânză, cu pâine unsă cu unt. Nu i-a mai fost atât de foame de nu mai știe când.

— Mănâncă-ncet, nu te grăbi, spune Maria, în timp ce-ntinge miez de pâine în gălbenușul cleios al oului de rață. Sunt preferatele ei, ar mânca oricâte, fără să-i cadă vreodată greu. Se abține, însă, cică fac rău la colesterol.

— Mai ia un păhărel, îl îndeamnă Maria și Petre se supune iar.

Monstrul fie doarme, fie e amețit de la băutura turnată pe stomacul gol.

Să-l îmbete, sigur, nu știe cum de nu s-a gândit la asta pân-acum. Și chiar de-o fi s-o ține-ntr-o beție, tot e mai bine ca viața în dureri. Dar pe el îl interesează cel mai mult ce crede Maria despre el, despre ceea ce i se întâmplă. Cu siguranță, bănuiește ea ceva, de vreme ce-a făcut și-un plan de bătaie. Dar ce-ar putea bănui, câtă vreme nici el nu știe ce-i cu el? Că dacă e să se ia după ce simte, Petre e mai mult ca sigur că ceva viu trăiește odată cu el. E-acolo înăuntru. Ce mânâncă Petre, mănâncă și el. Ce bea Petre, bea și el. Îi e ca o mamă, abia acum înțelege. Mama unui ceva care-l omoară.

— Mai ia un păhărel și bagă-te în pat! Strâng aici imediat ce vin de la tușa Didina.

Ar fi vrut să știe ce treabă are la cea mai bătrână femeie din sat, dar nu-ntreabă nimic și face întocmai ce i-a zis. De la bucătărie până-n pat se deplasează cu moliciune, încercând să nu tulbure creatura amorțită din el. Stă liniștit o vreme, după care simte că-i vine să vomite. *Dacă scuip diavolul afară, o să fie bine*, se gândește, dar greața nu e suficient de mare ca să poată vărsa. Ar putea să-și bage degetele pe gât, dar n-are puterea s-o facă. Dac-ar fi și Maria acasă, să nu fie singur... Îi e frică de ce-ar putea să se întâmple. Încearcă să-și abată gândurile de la asta, ghidându-le spre ceva plăcut. Iar prima care-i vine-n minte e tot Maria lui. De-o fi să scape din încercarea asta, o să răscumpere tot ce i-a greșit. Și n-o să-i mai pese de ce-i spun unii sau alții. N-o să-i mai pese de nimeni, în afară de ei. Un nou val de greață îi scutură trupul, dar Petre încearcă să-l curme. Se roagă ca Maria să nu mai întârzie mult. Nu știe cât mai poate opri șuvoiul

ce stă să țâșnească din el precum lava unui vulcan multă vreme adormit. Nu-i e frică doar de ce-ar putea ieși din el, se teme mai mult că vor ieși toate, în afara LUI, a necuratului, cel care-l locuiește și-a pus stăpânire pe el. Aude poarta și speră că-i Maria — cine altcineva să fie — și-i numără pașii până la intrarea-n casă. Intră exact atunci când în gândurile lui ar trebui să apese pe clanță.

— Unde-ai fost?

— Ți-am zis doar că mă duc la tușa Didina.

— Și?

— Și-am făcut bine că m-am dus.

— Ce-ai acolo?

— Lapte. O să-l fierb și-o să faci cum îți spun.

Petre nu zice nimic, cu toate c-ar avea atâtea s-o întrebe. O urmărește cum pune laptele la fiert într-o oală cu gura largă. Între timp, strânge farfuriile lăsate vraiște după micul dejun și le spală, le pune cu gura-n jos pe un ștergar, trece cu cârpa umedă peste mușama, bagă scaunele sub masă și se uită din când în când la lapte, să nu se prindă sau să dea în foc. Când începe să se umfle, Maria stinge focul și-l cheamă.

— Vino! Laptele-ăsta cald o să-ți facă bine.

— Nu pot să mai beau nimic.

— Nici nu trebuie. Vino să stai cu capul deasupra oalei ăstea cu lapte fierbinte. Vaporii care se ridică din el o să facă singuri toată treaba.

Fără prea multă încredere, Petre se ridică și merge la bucătărie. Maria așază oala fierbinte pe-un fund de lemn de două degete, iar pe Petre îl pune să stea pe-un scaun mai înalt, cu capul aplecat deasupra oalei. Peste cap îi pune un prosop mare și gros, cu care acoperă inclusiv buza oalei. Petre dă să spună ceva, ar vrea să riposteze, dar în

cele din urmă renunță. Mirosul laptelui proaspăt fiert îl învăluie și-l calmează totodată, făcându-l să vrea să-l inspire cu nesaț. Nu e doar dorința lui, ci a tuturor organelor dinăuntrul său. Respiră cu inima, cu plămânii, rinichii și ficatul. Toate înfloresc în el, de parcă o primăvară fantastică tocmai s-ar instala, rândunelele s-ar întoarce acasă și iarba ar încolți abia acum. Aburii fierbinți inundă nările și coboară ușor pe gât, alintându-l. Mângâie tot ce-ntâlnește-n cale și dezmiardă fiecare încăpere a trupului. O senzație caldă se amestecă cu măruntaiele, cu sângele lui, cu fiecare celulă a corpului. Când toate acestea se contopesc deplin, un susur firav își face loc spre afară. Pe măsură ce urcă, susurul se-ngroașă și capătă fermitate. **Sssss, sssss, sssse**-aude de departe. **Ssssss, sssss** tot mai aproape. Pieptul se desface, gâtul se umflă și-și dublează dimensiunile. Petre tremură, dar sâsâitul continuă să urce spre lumină și când dă cu ochii de ea devine limpede ca o apă cristalină. Cu o mișcare fermă, Maria aruncă prosopul cât colo și trage cu putere de capul șarpelui ce umple gura și gâtul bărbatului îngrozit. Pe de-o parte dorind să iasă la lumină, pe de-alta, să se-ntoarcă la căldură, șarpele-și desface solzii și-i proptește ca niște ghimpi în membranele umede și crude ale gâtului. Maria mai trage o dată — *Hai, ieși afară, nenorocitule!* — sperând ca efortul să-i scape bărbatul de blestem. Îi dă drumul imediat ce vede chipul stacojiu al lui Petre și mâinile lovind delirant aerul ce se izbește de el, fără să mai aibă firicel de loc de intrare. Cu ochii dați peste cap, mai mult mort decât viu, Petre se prăbușește cu zgomot la pământ. Maria-i dă palme, îl roagă să respire, dar șarpele încă nu s-a-ntors de tot la locul lui. Îi bagă degetele pe gât încercând să elibereze căile respiratorii. Când, în sfârșit, plămânii se mișcă din nou și-o horcăială sinistră îi deblochează

pieptul, Petre respiră cu nesaț. Fiecare respirație îl arde, ca și când cineva i-ar turna spirt pe rana deschisă. Degetele cu care i-a depărtat omulețul de cerul gurii sunt pline de sânge, așa că Maria nu duce până la capăt gândul la ce-are de-ndurat bărbatul ei.

— Ce e, ce e? întreabă Petre cu ochii scoși din orbite, fără ca vreo urmă de sunet să se-nalte din gâtlejul lui. Cu mâinile făcute manșon în jurul gâtului, lac de sudoare și cu respirația firavă, Petre e arc de încordare.

— Ce e, ce e?, întreabă iar cu ochii, iar Maria se simte datoare să-i spună.

— E un șarpe.

Dac-ar avea glas, Petre ar întreba: *Un șarpe adevărat?* iar ea i-ar răspunde: *Da, un șarpe.* Dar el nu poate spune nimic, abia de poate să respire, așa că învârte în minte vestea plină de venin. *E un șarpe, am un șarpe-n burtă.*

Maria-i tamponează fruntea și vrea să-l consoleze. Nu știe cum. E nevoie de timp să se-nvețe cu gândul, la fel cum a avut și ea, și-abia mai apoi o să-i spună ce-au de făcut în continuare.

Acum că știe, Petre își vede sfârșitul, pe care și-l dorește numaidecât. La ce bun să prelungească chinul? Are un șarpe în el. UN ȘARPE! Iar asta nu are cum să se schimbe.

— Hai să te duc în pat, zice Maria, cuprinzându-l cu o mână de după mijloc, cu cealaltă de după un umăr.

Chiar dacă nu vrea — sau nu se simte-n stare — totuna, Petre se opintește în vârfurile degetelor de la picioare, se răsucește puțin, cât să se poată sprijini-n genunchi și se lasă ridicat de brațele femeii. Face pașii mai mult târâș și, odată ajuns lângă pat, se-așază-ncet, se lasă într-o parte și stă chircit în singura poziție pe care o-ndură. Nici nu-l

înveleşte bine, că Petre simte nevoia să stea descoperit, aşa că Maria dă pătura deoparte. E încă încins, trupul îi fierbe, iar mintea-i dă în clocot. Se simte complet blocat şi nu poate face, spune sau duce până la capăt nimic din ceea ce ar putea face, zice sau gândi. E pur şi simplu paralizat, căzut într-o perplexitate greoaie, asfixiantă. Lentoarea minţii face ca fiecare început de gând să devină cleios, urât mirositor. Mai mult, Petre simte mirosuri pestilenţiale. *Am putrezit pe dinăuntru*, îşi spune, cu toate că nicăieri nu se simte mai viu ca acolo. Îi vine să vomite, dar se-abţine cu greu, la gândul că şarpele i-ar putea urca din nou până în gât. Un frison viguros îl scutură şi-l face să caute cu mâna pătura pe care-a refuzat-o mai devreme. Ar vrea s-o roage pe Maria să stingă lumina, dar e sigur că fiecare cuvânt n-ar face decât să-şi înfigă în el colţii aşa cum a făcut-o şarpele mai devreme. *O să mor curând, de vreme ce n-o să mai pot înghiţi nimic. O să mor cu toate vorbele nerostite în mine, aşa cum am lăsat-o şi pe mama să plece.*

Hai sictir! urlă în sinea lui când aude ecoul vorbelor *Eşti slab* şi *nevolnic, eşti fără de ispravă. Hai sictir!* urlă să-l audă de pe lumea cealaltă. Transpiră abundent, de la efort şi epuizare şi se lasă-mbrăţişat în moliciunea unui somn ce nu spera să-l mai cuprindă. Adoarme alunecând într-un tunel în care totul reverberează, iar gândurile se ciocnesc între ele, se lovesc de bolta curbată, fără speranţă de astâmpăr. Se dă o luptă acerbă între ele, fără ca măcar să ştie de ce luptă. Bolta se-nnegreşte de gânduri care mai de care mai înnegurate, de parcă stelele ar fi murit pe veci, iar cerul s-ar fi transformat în pâclă. E întuneric unde a ajuns, e beznă, iar noaptea are consistenţă de smoală. Frige, topeşte, ustură, omoară. *Sssssss, sssssss*, îl cheamă singurul sunet armonios ce desparte întunericul în două.

E prea ușor să-l urmeze. Ar fi mult prea frumos. *Sssssss, sssssssss*, îl conduce vocea, iar Petre urmează tentația cu ochii-nchiși, cu toate că ar vedea același întuneric și dacă pleoapele ar rezista să stea deschise. Sunetul îl absoarbe cu forța unui vârtej, în timp ce o ventuză hămesită-i suge seva. De-aici totul dispare și se spulberă în nimic, ca praful unei păpădii suflate-n cele patru zări deodată.

— Știu că ești obosit și te doare, dar trebuie să scoți șarpele afară, spune Maria cu ochii rugători, în care a pus toată blândețea lumii și-n care el n-are decât să se-ncreadă. *N-am nimic de pierdut*, își spune Petre, *doar viața*, care în viziunea lui e deja pierdută.

— De data asta o să-l așteptăm să iasă. Tu doar să te ții tare și să respiri pe nas. Să nu te sperii și să nu faci nicio mișcare bruscă. O să fiu lângă tine și-o să-l ademenesc afară. O să cânt la fluier singurul cântec pe care îl știu de la mama, iar șarpele o să-mi danseze-n față.

Petre n-are putere, dar, dac-ar avea, i-ar trage o palmă peste față Mariei. Îi e ușor să pună la cale toate astea, când n-are un șarpe care să-i crească în burtă, să muște din ea și s-o golească. Furia ce s-a strâns în el o îndreaptă spre ea și de-ar avea putere ar călca-o în picioare. Ar sudui-o, de-ar avea glas și-ar umple-o de ocări spurcate. Jerăgaiul ce-a mocnit în el arde acum cu vâlvătaie, iar Petre simte nevoia să arunce, să strice, să împroaște.

Cu toate astea, când îl cheamă Maria, se duce și se-așază cu fața deasupra oalei aburinde, fără să schițeze nicio împotrivire. N-apucă să-i pună bine prosopul deasupra, că încăperea se umple de notele cântate de Maria. Inhalează de-ndată cu nesaț aburii laptelui fierbinte. S-au transformat în nori pașnici și moi pe un cer pictat cu incertidudini. Clipă după clipă spaima ce mocnește-n el

se-amestecă molatec cu stropii ce plutesc imponderabil deasupra oalei. Fluierul se tânguie — nici că se putea o melodie mai sfâșietoare — în timp ce din măruntaie se-nalță un susur ca un catarg ridicat în larg. Sunetul urcă și dilată pieptul, riscând să-l despartă în două. Gâtul se umflă și odată cu el, ochii stau să iasă din orbite. Sângele e trimis în obraji amenințând să-i inunde. Limba face loc târâtoarei să iasă și prima care iese din gura lui Petre e chiar limba de șarpe; ascuțită, lungă, șerpuitoare. Se sperie văzând-o de la înălțimea ochilor exoftalmici. Ca și când spectacolul pus în scenă anume pentru el l-ar umple de-ncântare, șarpele iese cu și mai mult curaj. Aproape că dansează — poate chiar o face — unduindu-și cu grație trupul lucios și rece. Maria continuă să-l cheme cu degetele sale plimbărețe, cu care acoperă cât poate ea de delicat când un orificiu, când altul al fluierului magic. Totul merge conform planului, cu toate că Petre simte că-n orice clipă poate să-l rateze. E gata să cedeze, dar repetă în minte: rezistă. E acum ori niciodată, iar miza — pe viață și pe moarte — crește presiunea dincolo de limite. Pe obraji se preling lacrimi sărate, iar senzația de sufocare riscă să anuleze dorința de-a merge mai departe. *Rezistă!* poruncește mintea, dar Petre simte că se-neacă. Cerșește ajutor cu ochii, îl cere imperativ, iar Maria trebuie să hotărască. Să pună capăt cântecului? Să tragă șarpele să-l scoată? Să-l lase să se sufoce? Să-l lase să moară? Maria stă încremenită în mijlocul unei secunde ce nu vrea sub nicio formă să treacă fără ea. *Mai e puțin*, spune cu ochii, dar Petre horcăie și sperie șarpele înainte ca Maria să-l apuce.

Nicio vorbă n-a mai ajuns la el după asta, nicio privire nu l-a mai atins. S-a-nchis în el și-așa a rămas până

seara. N-a vrut apă, n-a vrut nici măcar să-i umezească buzele. N-a vrut să mai știe de viață. Când a venit noaptea, era deja întuneric în el. Cu toate astea, a adormit ca un prunc, iar respirația lui regulată i-a dat Mariei curaj. A simțit nevoia să se bage lângă el și-a adormit imediat. În mijlocul întregii nenorociri, ei dormeau liniștiți. Poate c-ar mai fi dormit câteva ceasuri dacă n-ar fi strigat la poartă Marin al lu' Tobă. Ușor buimacă, Maria s-a dat jos cu binișorul, atentă să nu-l trezească.

— E bine, mergi acasă, i-a strigat bărbatului din prag. E bine, du-te! a repetat, văzând că el nici nu se clintește, dar cu toate astea, Maria închide ușa-n urma ei.

De-acolo din prag, chipul lui Petre răspândește liniște și pace. Chip de nou născut, neatins de nicio umbră sau grijă pământească. Atins de-o lumină unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, Petre e un om fără însușiri; un om liber. Petre, bărbatul pe care-l așteptase. Petre al ei. Petre cel vechi și cel nou. Petre.

Transfigurată de descoperire, Maria pășește ușor, fără s-atingă pământul. Se mișcă molcom, ca viața care se retrage discret din ochii unei căprioare pe moarte. E pierdere și triumf în pașii ei imponderabili, la fel cum e și lupta ce s-a dat în spatele ochilor adormiți ai lui Petre. În toată această euforie, Maria abia bagă de seamă covorul solzos depus la picioarele patului ca o ofrandă. Sclipirile lui incandescente vorbesc în lumini și înțelesuri imposibil de pătruns. Cu toate astea, Maria le pricepe. Se lasă pe vine și adună-n palmele fierbinți pielea umedă și rece. O trage peste ea, fără urmă de frică și nu se lasă până nu și-o-nfășoară-n jurul trupului ca pe o năframă. O lacrimă perlată îi traversează chipul luminat de dumnezeire. N-are de unde să știe, dar pata de pe cer a dispărut cu totul.

Dispariția

Pentru soțul meu și copilul neiubit, Șerban

Ne cunoșteam de prea puțină vreme ca să-mi ceară să particip la un asemenea eveniment. Și totuși, a făcut-o. Mi s-a părut aiurea de tot când mi-a propus și, totuși, am acceptat. Așa că iată-mă aici, în mijlocul unor oameni pe care nu-i cunosc decât din povești răzlețe și despre care am deja păreri preconcepute. Sunt sigură de-un singur lucru: dacă-i voi revedea pe viitor, îi voi privi în lumina evenimentelor de azi.

Prima de care dau cu ochii e sora lui Sergiu. Seamănă prea bine cu el, ca să nu fie ea. O fată în felul ei frumoasă, deși destul de masivă, cu părul creț și privire agilă, căreia nu pot să-i deslușesc culoarea ochilor. Mi se par ba verzi, ba negri, ba albaștri. Cu toate astea, are ceva răutăcios pe chip, aproape respingător, un fel de rictus al gurii, cu unul dintre colțuri ridicate a zeflemea. Se poate să mă înșel, dar asta e impresia pe care mi-o lasă. Deși pare să mă privească și ea, se uită cumva pe lângă mine, la câțiva centimetri de locul unde sunt. Nu apuc să mă prezint — mă intimidează sprâncenele ridicate în semn de *Cine*

dracu' o mai fi și asta? — că mă lasă baltă și se duce să-și toarne coniac din abundență într-un pahar semitransparent, fără ca măcar să mă salute.

— Ignor-o! îmi zice Sergiu, de parcă aș fi putut face altceva, de vreme ce ea tocmai asta a făcut cu mine. Dă-mi haina, s-o agăț undeva!

În timp ce i-o dau, privesc în jur și sunt uimită că nimeni nu pare să mă remarce. Mă bucur, căci ceea ce-mi doresc e să fiu invizibilă. Nu știu de ce m-a chemat, nu știu de ce am venit, cert e că locul meu nu e aici. Ce mă frapează încă din primele clipe e atmosfera din încăperea mare care se vede din pragul ușii. Nu e nicidecum una de priveghi, ci mai degrabă una decadentă. E fum de țigară ca o pâclă densă, iar ochii încep deja să mă usture. Sunt sticle și pahare peste tot, iar pe fundal se-aude o clevetală continuă.

— Hai să te prezint, îmi zice Sergiu și aproape că mă trage de mână spre mijlocul casei.

— Ea e Simona, le spune tuturor și sunt cumva încurcată că nu adaugă nimic nici inainte, nici după numele meu.

E posibil să le fi povestit deja despre mine, e posibil să considere că nu e necesar să spună mai mult. Pe Stelică și Ștefan i-am mai văzut o dată, în treacăt, dar nu cred că ei m-au reținut. Amândoi dau din cap abia perceptibil, la fel cum dau și eu, de altfel. Nu mi se pare suficient, așa că mă forțez să zic ceva:

— Îmi pare bine, spun, și mă simt imediat ca o proastă. Regret circumstanțele în care ne întâlnim, dar sunt bucuroasă de cunoștință — încerc să repar, cu sentimentul că nu fac decât să m-afund.

— Ia loc, îmi spune cel ce trebuie să fie Valentin, cumnatul lui Sergiu.

Nu vreau să mă așez, cu toate astea o fac, întrebându-mă de ce dracu' tot execut lucruri cerute de alții.

— Ei sunt sor'-mea Georgiana, bărbatul ei Valentin, Stelică și Ștefan, prietenii mei. Ea e... Dana, prietena soră-mii. Mama tocmai a plecat. Iar tata, să nu te sperii de el, e-n camera cealaltă, dinspre baie — o să dai cu ochii de el, e pe masă.

Mă abțin să nu spun iar vreo prostie — mai ales că ultimele cuvinte mi se par ciudate și-n felul lor amuzante — așa că dau din cap aprobator. Refuz paharul pe care mi-l întinde Georgiana-n treacăt și încerc să-i prind privirea cu un zâmbet. Nu reușesc nicicum, căci privirea ei mă șterge, așa cum îndepărtezi praful de pe mobilă. Se-așază lângă Dana și încep să vorbească, ca și cum ar fi într-un club. Beau, fumează, povestesc și din când în când chicotesc, exact ca două adolescente. Nici urmă de tristețe sau vreo apăsare. Nu văd nimic de mâncare, dar băutură e din belșug.

— Și... ce-i tine? mă întreabă Valentin făcându-mă să-l privesc cu gura căscată, probabil încurcată, tâmpă.

— Am venit pentru Sergiu, răspund, doar ca să zic și eu ceva și dau să mă ridic, dar Valentin mă reține.

— Mai stai, spune, în timp ce mă trage de mână înapoi, pe scaun. Stau, ce dracu' să fac, deși mă simt tot mai inconfortabil.

În plus, mâna lui umedă pe brațul meu mă face să mă cutremur de scârbă. Are chelie, pare scund și nici vorbă să se potrivească cu Georgiana. Cine știe de ce și cum au ajuns împreună.

— Ia și bea ceva! mă-mbie, iar eu refuz scuturând cu putere din cap, sătulă să-mi tot ofere cineva de băut.

— Într-un fel, e mai bine că s-a dus! îmi întrerupe Valentin gândurile, iar pe moment habar n-am la ce se referă.

— De Barbu, zic. De tatăl lor.

Dau și de data asta din cap, ca să ucid orice tentativă de dialog și sperând ca tăcerea mea să-l descurajeze să continue, deși citesc în ochii lui că-n mine a găsit companionul potrivit.

Stelică și Ștefan vorbesc în pereche, Georgiana și Dana nu văd pe nimeni altcineva în jurul lor, Sergiu e peste tot, iar Valentin... e cu mine. Zici că m-a așteptat. Eu, însă, n-am niciun chef de el. Nu vreau să-i spun nimic, nu vreau conversație. De fapt, i-aș spune niște lucruri, dar nu cred că i-ar plăcea să le audă.

I-aș spune că mi se pare inadmisibil că el și nevastă-sa n-au mișcat un deget câtă vreme domnul Barbu a fost bolnav. Că-i judec pentru lipsa de compasiune față de el, dar și față de Sergiu, pe care l-au lăsat să se descurce și să se chinuie cu tot. Și nu de-acum, din ultimele luni de viață ale domnului Barbu, când cancerul l-a devorat rapid ca și când s-ar fi grăbit să-l termine, ci din toți anii ăia în care l-au abandonat ca pe o scursură, o flegmă pe care te ferești să nu cumva s-o iei pe picioare. Nu și Sergiu. El l-a adunat de pe drumuri de fiecare dată când se îmbăta peste măsură și zăcea aproape despuiat, cu portofelul golit ca un cadavru descărnat în mijlocul străzii sau prin șanțuri. El îl scăpase de fiecare dată de bețivii ce se aciuaseră de-a lungul timpului chiar aici, în această casă, simțindu-se îndreptățiți să rămână și să-și facă un rost într-un loc care, chiar dacă nu era al lor, simțeau că le aparține. Ce s-a mai luptat Sergiu cu ei până i-a dat afară! Și cât de bine i-ar fi prins un pic de ajutor. Dar n-a fost nimeni lângă el. Nimeni, niciodată.

Și tot singur l-au lăsat și în ultimele luni de viață, când domnul Barbu avea nevoie de supraveghere permanentă. Când nu mai putea să-nghită decât ceai. Îl sorbea cu paiul, cu înghițituri mici, fiecare gură fiind o izbândă. Tot singur a trebuit să îndure și mirosul, căci domnul Barbu mirosea atât de urât, încât Sergiu se căznea să nu vomite, inspirând în doze mici, cât mai superficial cu putință. Chiar și când era nevoit să stea cu nasul îngropat în grumazul tatălui, cărându-l în brațe până la baie, căci domnul Barbu nu accepta în ruptul capului să pomenească de pampersi, darămite să-i poarte. Nu, el voia la baie, voia să meargă singur, să fie demn, dar de slăbit ce era, trebuia purtat pe brațe, ca un copil neputincios.

Dar nu în lipsa ajutorului consta durerea lui Sergiu, căci se obișnuise să ducă singur greul, ci în dezinteresul lor: al soră-sii și-al mamei lui. În felul în care evitau amândouă s-aducă vorba despre el în rarele momente în care erau împreună, când schimbau imediat subiectul de îndată ce-i auzeau numele, cu replica *Să nu ne stricăm seara*. Deși el nu le cerea nimic, doar să-l asculte. Atât. Să-l asculte și pe el cineva. Iar ele nici asta n-au putut sau n-au vrut să facă. Poate și de aceea, la foarte scurt timp după ce ne-am cunoscut, mi-a povestit tot ceea ce trăise, mie, o străină, ca și când, dacă n-ar fi dat totul afară, s-ar fi înecat în propriile vorbe. Și ar fi murit sufocat. Iar eu l-am ascultat, ce mă costa s-o fac? Iar la finalul poveștii mi-a zis că nimeni, niciodată n-a făcut asta pentru el, iar eu m-am mirat.

Domnul Barbu, pe care nu l-am cunoscut, dar despre care mi-a spus atât de multe, încât simt că-l știu de-o viață, a fost la vremea lui un pedagog și apoi profesor de limba română foarte respectat. Nu se poate spune dacă

și-a iubit vreodată soția și copiii — cu adevărat —, dar cu siguranță a iubit plăcerile vieții mai mult ca orice. Fuma ca un turc, mânca bine, regește și bea peste măsură. Nu se gândea la nimeni în afară de el. El să aibă, lui să-i fie bine. După ce s-a separat de soție, l-a luat pe Sergiu-n grija sa, doar ca să nu-i plătească pensie alimentară. Își amintea de băiat doar când era abțiguit și-l lua la bătaie din te miri ce. În rest, Sergiu era în grija bunicii. Ea îl spăla, îi dădea să mănânce, îl îngrijea. Pentru Barbu era ca și inexistent. Sau era, mai degrabă, ca o buruiană crescută la colțul casei. Nu trebuia s-o ude, nu trebuia s-o bage în seamă. Ba, uneori, o mai și călca în picioare. Domnul Barbu nu s-a apropiat de băiat nici măcar când a luat-o pe arătură și a avut nevoie tot mai des de el — căci altcineva nu era prin preajmă — să-l scoată din bucluc. Nici măcar când era deja foarte bolnav și-avea nevoie de ajutorul lui la tot pasul. Ba, mai mult, printre puținele cuvinte pe care le mai putea rosti erau amenințări, cum că să nu-și facă iluzii că o să vadă ceva după moartea lui. Spunea că o să doneze casa bisericii, iar la bani să nu se gândească, că n-are. Oricât de tare, de des și de răspicat i-a explicat Sergiu că n-are nevoie, taică-su a ținut-o pe-a lui, făcându-l pe băiat să se-ntrebe de ce-l urăște atât. Până în ultima săptămână de viață a ținut-o așa — că dă casa la biserică, că n-o să vadă un sfanț de la el — până când, într-o dimineață, chiar la prima oră, l-a rugat să cheme notarul acasă, ca să-i doneze casa. Altceva n-avea. E casa asta în care stăm acum, care înseamnă atât de multe amintiri pentru Sergiu și ultimul popas pentru domnul Barbu, înainte să intre în pământ.

— Alooo! strigă Valentin, așteptând un răspuns sau ceva de la mine. Numai că de data asta mă ridic și mă duc spre

Sergiu, fără să-mi pese de ce va zice sau va crede. *Ciudato*, aud în urma mea, sau poate doar mi se pare.

— Mă gândesc să bag carnea asta la cuptor, spune Sergiu, arătând spre punga de pe masă. La noapte o să le fie foame. Cât mai stăm și ne-nvârtim pe-aici, numai bine că se face. Am vrut să mă opresc să iau câte ceva pentru sendvișuri, dar parcă-l auzeam pe tata strigând: *friptură, friptură*. La cât de mult i-a dus dorul în ultimul timp și la cât de poftă i-a fost, m-am gândit să-i fac pe plac.

— Mă ocup eu de ea, stai liniștit! Mă bucur să am o preocupare, oricum nu prea cunosc pe nimeni aici.

— Nici eu, dacă-ți vine să crezi! Mă refer la ai mei, nu la băieți. Doar că ei vor pleca în curând. Stelică a vrut să-mi țină companie, să nu mai stau singur ca ieri-noapte, iar Ștefan e în trecere, în noaptea asta are de condus 700 de km, mâine dimineață are treabă la Sighet.

— Ai fost singur azi-noapte?

— Păi, cu cine?

— Nu știu, mă gândeam cu mama ta, cu ai tăi...

— Mda... vezi să nu, mama a venit azi, când era totul gata. A stat un pic și-a plecat. Ieri mi-ar fi prins tare bine o mână de ajutor. Să-l spăl, să-l îmbrac singur n-a fost deloc ușor.

— Nu-nțeleg cum ai reușit de unul singur.

— Greu. Dar ce era să fac? Cel mai mult m-am chinuit să-l îndrept, că deja înțepenise când mi-am dat eu seama că e mort. A fost foarte ciudat. Dintre toate serile în care m-a rugat să mai stau cu el, aseară a fost singura în care l-am refuzat și i-am zis că mă duc să mă culc, altfel mor eu de oboseală înaintea lui. De săptămâni întregi nu mă mai culcasem la o oră decentă. Trăsesem de mine cât putusem de mult, să stau cu el, să-i fac viața mai ușoară, să

nu se simtă singur. Ne uitam împreună la filme, doar la ce voia el, și am văzut atât de multe știri și talk-show-uri, că nu mai vreau s-aud de ele în viața mea. N-aveam mare lucru de făcut, îi mai aranjam perna din când în când, îi umpleam cana cu ceai și-l duceam uneori la baie. Singurul lucru pe care-l suportam cu greu era mirosul, pur și simplu mă înnebunea, de ajunsesem să cred că și eu miros la fel. Îmi intrase în carne, în suflet, în sânge și-aveam impresia că n-o să mai iasă niciodată din mine. Și acum cred asta.

Aseară, n-am mai rezistat și m-am dus la culcare. Am dormit fără vise, de zici c-am căzut în leșin, iar când m-am trezit de dimineață să mă duc la baie, am băgat capul la el în cameră să văd dacă e totul în ordine. Mi s-a părut că doarme și, fără să fac zgomot, m-am mai băgat puțin în pat. N-am dormit mai mult de o oră, dar m-am trezit agitat. Abia când m-am dus din nou la el mi-am dat seama că murise. Și că era mort și când mă dusesem mai devreme să-l verific. Se instalase deja *rigor mortis* când m-am dezmeticit și, de frică să nu rămână așa, înțepenit — avea o mână sub cap și stătea ghemuit — l-am dezbrăcat în grabă, l-am luat în brațe, l-am cărat în baie și l-am băgat în cadă. Slăbise mult, dar tot era greu — de parcă oasele ar fi vrut să recupereze greutatea cărnii — și-acolo am dat drumul la apă caldă și-am început să-l îndrept. Nu-ți poți imagina cum e să faci toate astea cu sentimentul că orice mișcare greșită poate rupe un os, o mână, o coastă.

— E îngrozitor ce povestești!

— Nu știu dacă-mi va mai ieși vreodată din minte scârțâitul cărnii moarte pe os. Și mirosul. Care după ce-a murit, a-nceput să iasă parcă din fiecare por. După ce

l-am frecat zdravăn și l-am clătit, l-am șters cât am putut de bine cu un prosop și-apoi l-am cărat din nou în patul în care murise. Mi-am dat seama, însă, că nu fac bine și că ar trebui să-l mut și să pun așternut curat, așa că pentru puțin, l-am lăsat jos — sper că nu s-a supărat. Am aruncat direct la gunoi lenjeria și hainele în care a murit, iar gunoiul l-am pus azi-dimineață în tomberonul de la stradă. Să nu le mai văd, să nu le mai simt. Înainte să-l îmbrac am consumat un spray întreg pe el, iar după urechi și pe gât l-am dat cu parfum. Măcar dincolo să nu mai pută. L-am îmbrăcat cu ce am considerat eu că-i vine bine și-n culorile care știam că-i plac. Am avut de unde alege. Are la haine noi în șifonier! Acum i-au rămas de bune. Știu eu de ce se-ntâmplă asta. Știu!

— Și pe urmă ce-ai făcut? De ce-ai stat toată noaptea singur cu el?

— Păi după ce am terminat cu spălatul și cu îmbrăcatul le-am sunat pe mama și pe soră-mea să le dau vestea, rugându-le să vină măcar una dintre ele să stea cu el până iau certificat de deces și fac aranjamentele de înmormântare. Le-am zis și de priveghi, dar știi ce replică mi-a dat sor'-mea? *E prea din scurt*, auzi, *e prea din scurt*.

— Și n-a venit niciuna? Nici măcar Valentin? Nu-ntreb de priveghi, că am înțeles că n-au fost, dar măcar ziua, când au aflat.

— Nu. L-am lăsat pe tata singur în casă — ce era să fac? — și-am plecat să rezolv lucrurile. Azi-noapte a mai fost cum a mai fost, dar n-aș fi putut să stau și-n seara asta singur. Efectiv simțeam că mă sufoc. Și-mi era și frică. Nu știu neapărat de ce. Am ieșit pe străzi, m-am plimbat. De-aia te-am chemat și pe tine. Sper că nu te-ai supărat.

— Nici vorbă...

— Uită-te și tu la sor'-mea! Zici că a ieșit în oraș. Nici măcar nu s-a dus dincolo să-l vadă. Mi-a zis doar că n-are rost să vorbim acum despre „împărțeală", că avem tot timpul să vorbim mai încolo despre asta. Nu i-am zis că n-avem ce împărți. Că, în cele din urmă, tata mi-a lăsat mie casa. Mie, nu lor. Să vezi ce circ o să iasă. Ce-o să se supere ea și mama!

— Păi, de ce s-ar supăra? N-au vrut să știe de el cât mai era în viață...

— Nu, dar acum le interesează ce lasă-n urma lui... În fine, îți mulțumesc frumos că ai venit. Mi-ar fi fost imposibil să stau singur cu ei.

— Cu plăcere, îi spun, și chiar sunt bucuroasă c-am făcut asta, dacă lui îi e de ajutor. Arată-mi puțin bucătăria, dă-mi drumul la cuptor și mă descurc eu mai departe.

— Sigur, pe-aici!

Sergiu înșfăcă punga cu carne și, ca să ajungem la bucătărie, traversăm această cameră ce mi se pare de-a dreptul uriașă, poate de la puținii oameni care sunt în ea, poate de la mobila răsfirată. Stelică și Ștefan sar imediat în picioare și vin spre noi.

— Îi arăt Simonei bucătăria și vin să vă conduc! le spune Sergiu făcându-le semn să-l aștepte. Uite, aici e tava, aici e uleiul, aici sunt mirodeniile... ce-ți mai trebuie? Aprind și cuptorul. E bine?

— E foarte bine! Ai și câțiva cartofi?

— Nu știu, vezi pe-acolo. Dacă nu găsești, înseamnă că nu sunt. Tot ce se poate. Te rog să mă scuzi acum, mă duc să-i conduc pe băieți. Au stat și-așa destul.

— Sigur!

Rămasă singură în bucătărie, îmi rotesc privirea împrejur și mă surprinde energia plăcută pe care o degajă

acest loc. E una în așteptare, parcă pândește prezența unei femei, dar nu oarecare, ci uneia căreia-i place să se bucure de atmosfera caldă și intimă ce se țese în spațiul acesta definit de obiecte pe care cineva, cândva, le-a mânuit cu dragoste. O atmosferă ce abia așteaptă să fie refăcută, iar scântei de sunete și mirosuri amestecate să-nsufletească iarăși încăperea. Mă-nvârt printre oale, cratițe și tot felul de ustensile — și eu, una, habar n-am să le folosesc pe multe dintre ele. Sunt tot felul de obiecte ce vin din alte timpuri, pe care eu nu le-am gustat, dar cu care simt că m-aș putea obișnui îndată. Deschid ușile unui dulap masiv, plin cu veselă de bună calitate. Două servicii superbe, cu nu știu câte piese, stau ascunse aici pe nedrept. Farfurii de toate mărimile, supiere, platouri, sosiere, farfurioare pentru prăjituri odihnesc în nemișcare. Mă uit pe spatele uneia dintre ele și văd că scrie Rosenthal. Fiecare piesă pare valoroasă. Chiar și mașina de gătit, în ciuda vechimii, e o adevărată operă de artă. E tot așa masivă — pare să cântărească o tonă — și are atâtea ochiuri, ușițe și cuptoare, încât poți hrăni cu ea un internat întreg. Are chiar și plită în lateral.

Privesc și mi se pare totul atât de-nșelător! Dacă n-aș ști nimic despre această familie, aș crede că până mai ieri s-au ținut aici mese întinse, cu oameni fericiți în jurul lor, cu râsete, bunăstare și armonie. Ce păcăleală! Singura care a dat viață acestei încăperi a fost bunica lui Sergiu, o unguroaică aprigă ce-avea bucătăria la degetul mic. Numai că s-a dus cu ani în urmă, iar locul a rămas pustiu în urma ei. Cu toate astea, eu îi simt prezența. N-am văzut-o nici măcar în poze, dar în aceste clipe simt că o cunosc cumva și știu sigur că mi-ar fi plăcut.

Caut printre condimente cu gândul la ea și, cu toate că e nefiresc momentul, zâmbesc cu larghețe. O fac, însă, pe ascuns, gata să-mi schimb mimica la cel mai mic semn că se apropie cineva. Găsesc și câțiva cartofi pe care mă apuc să-i curăț. Aleg o tavă rotundă, generoasă, cu pereți înalți și-nainte să pun carnea în tavă, o ung pe-o parte și pe alta cu muștar. Curăț câțiva căței de usturoi, crestez carnea din loc în loc și-i pitesc acolo. Presar sare, piper și caut pentru mai încolo niște rozmarin. Nu mă aștept să găsesc, dar, spre uimirea mea, e chiar la suprafață, într-o pungă de hârtie. Iau și o crenguță de cimbru uscat, din care o să presar tot mai încolo. Torn câțiva stropi de ulei peste carnea frumos împănată și adaug apă cât să acopere tava până la jumătate. Cartofii nu-i pun încă, căci bucata de carne e mare, și până se pătrunde ea, sigur o să se zdrobească legumele. Presar sare și în apă, pun câteva boabe de piper și-o foaie de dafin, după care bag tava la cuptor. Nu umblu la flacără, mi se pare potrivită așa cum e.

Închid cu grijă ușa grea de fontă a cuptorului și am un sentiment de bine. Strâng cojile de cartofi, de usturoi, pun uleiul și condimentele la loc și mă așez pe unul dintre scaunele din bucătărie. Sunt trei cu totul, unul mai frumos ca celălalt. Scaune trainice din lemn. *Ne-ngroapă astea pe toți*, îmi spun și iar zâmbesc de una singură. Apoi mă ridic, deschid frigiderul și nu văd în el decât câteva sticle cu băuturi începute. Scot singura sticlă cu vin roșu și caut un pahar cu picior. Găsesc imediat — sunt, tot așa, pe alese — și-l umplu jumătate. *Na, că m-am servit!* zic, ca răspuns la invitațiile primite mai devreme. Am ales un pahar roșu, de cristal — n-am mai băut dintr-unul asemănător din copilărie, când aveau ai mei invitați la masă. Se știa clar: când aveam musafiri, se scoteau paharele de cristal și serviciul

de masă. Unicul. Era ținut de bun și scos doar la mesele festive. Așa că pentru mine momentul ăsta e, cumva, festiv. Fără să stau pe gânduri, mă duc țintă să găsesc camera în care zace adormitul. Vreau să-nchin paharul ăsta în cinstea lui, să bem, în felul ăsta, împreună. Măcar acum cât mai e în casa lui, printre ai lui. Chiar dacă eu nu mă număr printre ei. Măcar nu mai stă singur acolo. Când trec prin sufragerie, dau cu ochii doar de Valentin.

— A plecat să-i conducă pe băieți, dacă după Sergiu te uiți.

— Nu mă uit după nimeni.

— Iar fetele sunt la baie!

Împreună? îmi vine să-ntreb, dar de fapt nu mă interesează, așa că-l las și trec mai departe.

Dinspre camera mortului răzbate o lumină tremurândă, de la lumânările aprinse — îmi spun și aud câteva șoapte înfundate: *Ia-l așa, apucă-l bine, vezi că e greu, lasă-l jos cu grijă, vezi să nu-l scapi* și pentru o clipă mă gândesc că cineva vrea să mute mortul. Când ajung, însă, în cameră, le găsesc pe Georgiana și prietena ei luptându-se cu un tablou.

— E-al meu! Tata a știut mereu cât de mult îmi place tabloul ăsta și mi l-a lăsat mie. Nici nu se putea altfel. Mai sunt și alte lucruri pe care mi le-a lăsat, adăugă ea, deși eu n-am întrebat-o nimic și nici nu i-am cerut socoteală.

Mă uit o clipă la tablou și mă surprinde frumusețea lui. Înțeleg de ce-i place atât de mult Georgianei. E un câmp. Un câmp nesfârșit, cu maci, cu spice de grâu și... multă liniște.

— E frumos, spun.

Se vede că prezența mea le incomodează, așa că se străduiesc să dispară cât mai repede cu tabloul. Poate-l

duc în celălalt dormitor, care se vede din camera unde sunt sau direct spre ușă. Habar n-am. Le-ntorc spatele și mă așez pe unicul scaun de lângă masa pe care stă țeapăn domnul Barbu. E slab, cu obrajii supți, dar cu părul încă bogat, frumos ondulat, plin de viață, iar lucrul ăsta mă frapează. *Poate că nu e totul mort la acest om*, gândesc, iar gândul mă sperie. Înțeleg în acel moment că atunci când cineva moare, nu toate organele fac asta în același timp. Se spune că după moarte, unghiile continuă să crească o vreme. La fel și părul. Se pare că nu toate vor să moară în același timp. Și de ce-ar vrea? De obicei, doar un organ se îmbolnăvește, doar unul cedează, în timp ce toate celelalte sunt nevoite să renunțe. Poate chiar se străduiesc să trăiască de sine-stătător. Așa cum e părul domnului Barbu, care încă strălucește, încă n-a murit.

E al doilea mort pe care-l văd în toată viața mea, dar nu-mi inspiră deloc frică, așa cum a făcut-o primul. Poate și pentru că pe domnul Barbu nu l-am cunoscut și pentru mine nu-i decât un străin. Unul despre care știu destule, dar e posibil să nu știu, totuși, nimic. Oricum ar fi, mi se pare nedrept să-l văd așa pentru prima și ultima oară.

— Am venit să-nchin un pahar cu dumneavoastră, spun aproape în șoaptă și ridic ușor paharul, de teamă să nu mă vadă sau să mă audă cineva. Știu că v-a plăcut, adaug și-mi pare rău c-am zis asta cu voce tare.

Nu vreau să-l ofensez. N-am venit să-l judec, ci doar să stăm câteva clipe împreună. Ca doi oameni. Ca doi muritori. El s-a dus deja, eu mă voi duce când îmi va veni rândul. Mi-ar plăcea ca atunci să mai stea cineva de vorbă cu mine.

Mă uit la el și aș vrea să știu ce-a gândit până-n ultima clipă. Dac-ar proceda altfel, de-ar fi s-o ia de la-nceput.

Dacă e recunoscător pentru fiul pe care l-a avut. Dacă e mândru de el, dacă într-un final l-a iubit. Stau lângă domnul Barbu și-ncerc să umplu golurile lăsate de lucrurile pe care nu le știu și nu le-nțeleg. Și cu cât mă gândesc mai mult, cu atât golurile se cască mai mari. Dacă ar mai putea, domnul Barbu ar fi mânios, văd asta pe chipul împietrit, ca de ceară, pe care e instalată un fel de furie. Una a neputinței, datorată poate nedreptății de a muri atât de diferit de modul în care a trăit, după luni întregi de abstinență totală. Nu tu țigări, nu mâncăruri grele, nu alcool. Doar ceai. Moartea n-a reușit să-i îndepărteze furia asta, din contră, i-a întipărit-o pe chip, așa cum imprimi literele pe o foaie de hârtie albă. Oricum ar fi, e departe de a fi un chip liniștit. Și-mi pare rău pentru el. Îmi pare foarte rău.

Dau paharul cu vin pe gât și mă ridic să mă duc să-ntorc friptura, dar o altă șușoteală îmi atrage atenția. De data asta, sunt sigură că e vocea lui Valentin, care-i șoptește ceva Georgianei. Ciulesc urechile și prind doar câteva frânturi: *mâine, înmormântare, iau io, asta, ce pot, se supără, vedem.* Mi-ajunge ce-aud și pentru că vreau să le văd fețele, mă uit fix în ochii lor când trec pe lângă ei. Îmi susțin ostentativ privirea, dorind să pară mai puțin vinovați. Încă simt cum se uită după mine și iar nu știu dacă chiar au zis asta sau doar mi se pare: *Ne-o fi auzit ciudata asta?*

Bucătăria e deja învăluită în mirosuri apetisante, care mă fac să-nghit în sec, cu toate că am mâncat ceva înainte să vin încoace. Din cuptor se aude o sfârâială continuă, iar sunetul ăsta, amestecat cu aromele ce reușesc să se strecoare pe lângă ușa masivă de fontă, face să dispară de tot sentimentul de moarte. Plutește, mai degrabă, un

sentiment al renașterii, de parcă întreaga casă reînvie. Bucătăria e locul din care pornește vraja și se-mprăștie ușor, ca un parfum, în toate camerele și cotloanele. Cumva, am sentimentul că se face dreptate, și deși n-ar trebui să aibă legătură cu mine, simt că e izbânda mea. Sergiu apare în prag și-mi mulțumește încă o dată. *Pentru ce?* aș vrea să-l întreb, dar răspunsul vine ca și când aș fi făcut-o.

— Pentru asta, spune el, arătând cu brațele deschise casa.

— Ce bine miroase! se-aude vocea Danei, răsărită și ea de cine știe unde.

De-ndată ni se-alătură Valentin și Georgiana și ăștia suntem, cu toții. Fetele se-așază pe câte-un scaun, iar băieții rămân în picioare. Deschid larg geamurile bucătăriei, căci îi văd pe toți cu țigările aprinse. Când scot tava pe plită și întorc carnea, toate privirile sunt ațintite spre mine. Adaug și cartofii tăiați pe jumătate și presar din nou condimente. De data asta, adaug și crenguța de cimbru, după ce am scuturat-o bine peste carne și cartofi și pun rozmarin din belșug. Mai presar la final puțină boia dulce și bag tava înapoi în cuptor.

— Ce era chestia aia galbenă de pe carne? întreabă Georgiana.

— Muștar.

— De ce-ai pus?

— S-o frăgezească.

— Habar n-am avut că se pune.

— Nu e obligatoriu.

— O să fac și eu așa, acasă.

Nu e practic o conversație, dar măcar e ceva. E un început, cine știe? Sau poate va rămâne un simplu dialog

de care îmi voi aduce aminte tocmai pentru stupizenia lui. În orice caz, mă intimidează apropierea lor și faptul că trebuie să ne privim în ochi când ne vorbim.

— Adevărul e că mi s-a făcut o foame! zice Valentin și-mi dau seama că mâncarea e un subiect la fel de bun pentru spart gheața, ca și vremea, atunci când nu ai lucruri importante de spus sau le eviți.

— Mai are mult până e gata?

— Destul. Abia am întors-o pe partea cealaltă. Apoi va trebui s-o las la rumenit.

— Păi atunci să mai bem ceva, zice Valentin, ca și când timpul ar trebui neapărat umplut cu ceva, secundă cu secundă.

— Serviți-vă cu ce doriți, îi invită Sergiu, iar pe mine mă-ntreabă dacă mai vreau vin.

Când accept, toate privirile se-ndreaptă spre mine, dar nimeni nu-ndrăznește să-mi zică ceva.

— Să ieșim în curte, mai bine! E răcoare, aer curat. Aici s-a făcut prea cald, ce ziceți?

— Bine!

Ne luăm fiecare paharele și ne așezăm în jurul unei măsuțe destul de joase, dar înconjurată de scaune confortabile, cu spătar. E foarte plăcut, iar faptul că nu mai suntem băgați unul într-altul, într-o încăpere care ne cere să fim apropiați — și nu mă refer la modul fizic, căci bucătăria e foarte spațioasă — e de-a dreptul relaxant. Liniștea serii, liniștea, în general, nu e apăsătoare, ci ne dă posibilitatea să respirăm ușurați.

Și totuși, după un timp, Georgiana n-are astâmpăr și întreabă:

— Pentru mâine e totul aranjat?

— Tot, spune Sergiu.

— O să-ți fie greu fără tata, mai zice ea.

— Drept să-ți spun, mă simt ușurat. N-aveam cu ce să-l ajut, nici eu, nici doctorii, și era greu să-l privești suferind, fără să poți face nimic.

— O să-ți fie greu cu banii, vreau să zic.

— Cu banii?

— Da... avea ditamai salariul, nu-i așa?

— Cine, mă, tata? Tata nu mai avea serviciu de câțiva ani.

— Nu mai spune, păi din ce trăia?

— Din banii mei și din chiria pe camerele din față.

— N-am știut.

— N-ai știut multe.

— Asta ce vrea să-nsemne?

— Nimic în mod particular, doar că nici tu, nici mama nu știați mai nimic despre el, despre noi. N-ați vrut.

— Și ce e ăsta, un reproș?

— Nici măcar. E-o constatare. Și pentru că văd să te interesează subiectul, află că nu vedeam niciun sfanț de la tata. N-am văzut niciodată. Nici când eram mic, nici când am crescut. Ba, mai mult, mă fraierea ori de câte ori avea ocazia. Da, pare greu de crezut, dar așa era. Știi că eu i-am negociat chiria pentru camerele din față? Până să mă roage pe mine, primea 50 de lei pe lună, o nimica toată. Dar atât ceruse el, la beție. Apoi m-a rugat pe mine s-o dreg, promițându-mi că-mi dă 10% din ce obțin. Pentru mine, atunci, ar fi însemnat luna de pe cer, pentru că nu eram decât un pușți rupt în cur, care n-avea un leu să invite o fată la suc. I-am obținut 500 de lei pe lună și l-am văzut cum plesnește de mândrie — cel puțin așa mi s-a părut. Dar crezi că am văzut vreun leu, vreodată? Nema, canci! Tata s-a făcut că uită și când am îndrăznit

să îl întreb, m-a făcut hoț și mi-a zis că a crezut că sunt un fiu adevărat, nu vreun profitor nenorocit. *Dar, tată,* i-am zis, *am obținut de 10 ori mai mult decât aveai înainte,* iar el știi ce-a răspuns? *Puteai mai mult.* Atât a zis: *puteai mai mult.*

Și, mai știi când lucra tata la tipografie? A avut o perioadă lungă în care a lucrat numai de noapte. Ajungea acasă dimineața, terminat. Într-o dimineață, înainte să plec la școală, mi-a zis că dacă-l ajut trei luni, la începutul vacanței de vară îmi va da un salariu întreg mie, numai mie, să-mi cumpăr tot ce am nevoie și să mă distrez. Și-am halit gălușca imediat. Ce vrei, eram disperat să am și eu un ban al meu. Și uite așa, dimineața mă duceam la liceu, pe urmă ajungeam acasă și mă apucam de lecții, dormeam câteva ore, după care mă duceam cu tata la serviciu. Trei luni am făcut treaba asta și nu mi-a fost deloc ușor, iar la începutul vacanței de vară, când m-am dus să-i cer, s-a uitat la mine ca și când n-am fi făcut niciodată acea înțelegere. N-am văzut nici atunci vreun leu. Da' știi ce-i aia niciunul? N-am vorbit cu el o săptămână când mi-am dat seama că tot nu-mi dă banii promiși, dar apoi m-a amenințat că mă lasă și nemâncat dacă nu încetez cu atitudinea asta. *Du-te la maică-ta și la soră-ta, dacă nu-ți convine,* mi-a zis, iar eu ce era să fac, să vin peste voi?

— Hm! A fost mai al dracu' decât mi-am închipuit!

— Lasă-l acum, că e mort dincolo, nu mai vorbi urât de el. Ce-a fost a fost, acu' nu mai are importanță. În plus, s-a chinuit destul.

Profit de tăcerea densă care s-a lăsat și mă duc la bucătărie să întorc pentru ultima dată friptura și cartofii și să le potrivesc de gust. În casă miroase îmbietor. Cu toate că oamenii fuseseră mai degrabă nefericiți aici, eu

tot am sentimentul de casă primitoare, de loc ce se poate transforma imediat într-un cămin. Cu ochii minții dau viață locului și-l umplu cu râsete și hărmălaie de copii. Scot farfuriile, aranjez furculițele și cuțitele, pun șervețele de hârtie, căci nu mă-ndur să le scot pe cele din sertarul cu pânzeturi, prea arată de muzeu. Găsesc un borcan cu varză roșie în oțet, pe care o răstorn într-un bol. În 10-15 minute friptura va fi gata, iar eu am totul pregătit. Deși am intrat în bucătărie încărcată de poveștile lui Sergiu, mă întorc plină de optimism, fără să am neapărat un motiv pentru asta.

— În zece minute e gata, îi anunț, doar pentru a răspunde privirilor îndreptate spre mine.

— Mă duc la baie, zice Sergiu și se ridică brusc. N-ajunge însă acolo că-l auzim strigând în timp ce face cale-ntoarsă: *Unde mama dracului sunt tablourile de pe pereți?*

— La mine sunt, la mine, răspunde Georgiana, cu cea mai firească voce de pe pământ.

Privirile li se întâlnesc și scânteiază. O ranchiună veche se aprinde-ntre ei și stă să explodeze.

— N-ai mai avut răbdare, deloc n-ai mai avut, scuipă cu dispreț Sergiu. Semeni atât de bine cu el!

— Să nu-ndrăznești! tună Georgiana și-ntr-o secundă e-n picioare, stând dreaptă-n fața lui.

Mă surprinde să văd că e aproape la fel de înaltă ca el. Se privesc ochi în ochi și probleme vechi, nerezolvate, se aprind ca o vâlvătaie. Continuă să se fixeze și respiră, gâfâind. Noi, ceilalți, stăm și privim de pe margine. E unul dintre acele momente în care nu-ți rămâne decât să taci și să stai cât mai nemișcat. Se simte, aproape se vede tensiunea dintre ei. Și e ca și cum am putea vedea cum dincolo de chipurile crispate se derulează cu repeziciune

imagini numai de ei trăite, gânduri care dor, răni ce nu s-au vindecat niciodată. Amândoi se străduiesc să tacă. Înțeleg asta după felul în care își înghit vorbele, își înfrânează pornirile. Căci fiecare știe că ceea ce va spune acum va rămâne pe veci spus și le va defini relația pentru restul vieții.

— Să mergem la masă! zice în cele din urmă Sergiu și balonul plin de tensiune se sparge.

Sergiu nu se mai duce la baie, ci se spală pe mâini la bucătărie. Facem și noi la fel, ca niște copii de grădiniță ce-și respectă rândul.

Deschid cu greutate ușa de la cuptor și rămân împietrită. Cuptorul e gol, nici urmă de tavă. Privesc spre ceilalți fără cuvinte.

— Ce e, ce s-a întâmplat?

— A... a dispărut friptura.

— Cum adică a dispărut?

— Nu mai e. Am lăsat-o aici în cuptor.

— Păi, cine a luat-o?

— Nu știu. Am lăsat-o aici. Focul e încă aprins.

O căutăm de nebuni peste tot, chiar și acolo unde n-ar fi avut în veci cum să ajungă. Ne gândim c-a luat-o vreun câine, dar chiar dacă ar fi reușit să forțeze ușa de fontă a cuptorului, tot ar mai fi rămas tava în urmă, sau orice semn al trecerii lui pe-acolo.

Luăm încăperile la rând, căutând ceva imposibil de găsit, iar eu ajung în camera domnului Barbu și încremenesc în ușă. Expresia lui a trecut de la mânie la mulțumire deplină. Visez sau mi se pare? Mă apropii ca să mă uit mai bine și dinspre locul în care-și doarme somnul de veci simt miros îmbietor de friptură. Cum e posibil?

Mă uit după tavă, dar nu e nicăieri.

Ziua cea mai lungă

Fiicei mele, Andreea, copilul cu fluturi în păr,
capabil să înfăptuiască miracole

Joi, 1 august

Singurul lucru care mă mai ține cu mințile adunate e gândul la concediu. De azi am început să fac AMR-ul. Mai am zece zile, dacă e s-o pun la socoteală și pe asta. N-aș vrea s-o pun, dar sunt nevoită, căci știu că-mi va ieși os prin os până voi pleca diseară acasă.

Vineri, 2 august

Când lucram în fabrică, vinerea era zi scurtă. Practic, lucram câteva ore, după care ne așezam la masă, mâncam în tihnă, ne-ntindeam la vorbă și după ce terminam de strâns masa și făceam curat pe birouri, mai lucram puțin după care, gata weekendul. Acum, nu știu cum se face, da' în fiecare vineri apare ceva. Și nu doar că nu pleci mai devreme sau e măcar mai lejer, e cu emoții, cu tensiune, cu draci, cu stat peste program.

Sâmbătă, 3 august

M-apuc să fac bagajele. Sergiu bombăne că am tot timpul, că e prea devreme, da' cine-l ascultă? Eu fac ce știu. Nu pricepe că am nevoie să fac asta, ca și când numai gestul de a arunca hainele în valiză m-ar apropia de vacanță și ar scurta așteptarea asta crâncenă.

Duminică, 4 august

O sun pe Nina, care e la fel de descreierată ca mine. Zugrăvește. Singură. De fapt, cu fra-su', da' în ea e baza, că el trebuie să mai meargă și la serviciu. Nina e în concediu. Halal concediu! A pornit mai întâi ca o joacă — ce mare lucru o fi să dai cu trafaletul? — și-acum trăiesc un coșmar. A zis că are praf de la șmirgheluit pereții și în cur — scuzați expresia. O simt că e pe cale să fugă de-acasă, dar tot singură se-mbărbătează că trage tare săptămâna asta și pe urmă să vezi, trai pe noi, tată! Nu zugrăvește de plăcere, ci de nevoie. O duce rău cu banii și a zis să facă economie. Dar acum își blesteamă zilele. Cred că azi e mai supărată ca oricând, pentru că e duminică, iar ei nu-i place să facă treabă duminica. De fapt, nu că nu-i place, nu vrea. Duminica e pentru alte lucruri, zice ea, nu pentru muncă. Dar n-are încotro, dacă vrea să termine până la vacanță, trebuie să tragă tare. Cred că abia acum înțelege în ce s-a băgat.

Luni, 5 august

Primul lucru pe care-l fac când ajung la birou e să tai zilele de weekend care au rămas nebifate. AMR 5 zile. Cinci, mari și late.

Marți, 6 august

Aseară am plecat la 10 de la birou. Când am ajuns acasă nici nu mai știam cum mă cheamă. Am avut o zi de tot rahatul, iar finalul a fost apoteotic. Am trimis drept la replică și notificări de la avocați pentru respectarea intimității și a vieții private și m-am rugat de ziariști să le publice. Unii erau pe drumul spre casă, alții chiar ajunseseră, au zis că scot articolul dimineață. Mie-mi trebuia atunci. Cuvântul potrivit era „acum".

Miercuri, 7 august

După toată ziua de ieri, am adormit greu, m-am foit toată noaptea și nu m-am odihnit deloc. Sunt praf de oboseală. Dar AMR 3 zile.

Joi, 8 august

— Cum stați cu zugrăveala, mai aveți?

— Azi terminăm. Mâine fac bagajul. Măcar am toate hainele spălate. Tu?

— Am totul pregătit în bagaje. Mai am să pun periuțele de dinți și gata.

— Ești bine. Hai că numa' mâine nu-i poimâine.

Nina are o vorbă tâmpită, de fapt mai multe, care exprimă același lucru: *să fim sănătoși să trăim până atunci, s-ajungem sănătoși acolo, să ne vedem acolo, s-ajungem acolo și mai vedem*, vorbe de-astea care te duc mereu cu gândul la câte o piedică ce s-ar putea ivi chiar când ți-e lumea mai dragă sau când te aștepți mai puțin. Dintotdeauna m-au enervat expresiile astea, mai ales că eu sunt genul care are nevoie de un plan de care să se agațe cu amândouă mâinile și să se țină strâns, chiar dacă i se albesc buricele degetelor și mâinile-i obosesc

și-i tremură. Sunt genul ăla care are nevoie de o luminiță pe care s-o vadă și după care să se ghideze, oricât de întuneric și înfricoșător ar fi în rest. Mie, dacă-mi iei perspectiva, mi-ai luat tot și m-ai lăsat ca o găină fără cap, ce orbecăie fără rost și fără direcție, fără să se mai poată aduna vreodată. Așa că în momentul în care l-am auzit pe Sergiu c-a intervenit ceva la el la serviciu n-am mai stat să ascult până la capăt și-am plecat în camera cealaltă, plângând. Pe de-o parte, mă gândeam că mai există o șansă să fi înțeles greșit și să nu fie vorba despre asta, pe de altă parte, eram sigură c-am înțeles ce trebuie. Doar că nu suportam să aud acele cuvinte.

— Îmi pare rău de tot, a zis din colțul ușii, dar putea să zică absolut orice, căci niciun cuvânt, nici toate la un loc n-ar fi putut să schimbe ceea ce simțeam.

— E vorba doar de-o săptămână. Nu anulăm nimic, doar amânăm c-o săptămână.

Anulare, amânare — în momentul ăla pentru mine era totuna, nu știu cum de nu pricepea. După vreo jumătate de oră în care am înjurat, am plâns, mi-a venit să răstorn bagajul în mijlocul casei și să dau cu piciorul în haine și să le-mprăștii și să le calc în picioare, am trecut la a o ponegri pe Nina cu expresiile ei de rahat, piază rea care nu știe să cheme bucuria, ci mai degrabă să atragă necazul. Mi-a trecut prin fața ochilor calendarul de la birou cu cele două zile rămase nebifate și-abia m-am înfrânat să nu mă duc chiar atunci să-l rup în mii de bucățele și să-l arunc la gunoi, ca pe un lucru inutil și batjocoritor ce era. Și cu cât încercam să mă-mprietenesc cu gândul *nu e o anulare, e doar o amânare*, de aia îmi venea mai tare să plâng de draci și obidă și, mai ales, de neputință.

Apoi, s-a făcut gol în capul meu și singurul gând ce se plimba agitat dintr-un capăt în celălalt al minții era *Cum dracu' îi zic eu Ninei acum?*

Pot spune că săptămâna pe care în loc să o petrecem liniștite în vacanță am petrecut-o împreună la serviciu a fost un fel de test al prieteniei noastre. Chiar dacă nu era vina niciuneia dintre noi, abia ne suportam privindu-ne și nu știu dacă lucrul ăsta se datora furiei pe care o citeam una în ochii celeilalte sau a împotrivirii în fața unor noi speranțe ce creșteau, de data asta, într-un fel ostil și chinuit în fiecare. Cu toate că mi-am jurat că nu voi mai face niciun AMR, am tăiat într-un calendar inexistent panourile luminoase, ostentative ale fiecărei zile până la noul concediu. Pe măsură ce bifam căsuțele, o nouă așteptare creștea în mine, de data asta fără ca măcar s-o fi chemat. Luminița era acolo, dar nu mă mai încredeam în ea, preferând s-o jignesc și s-o numesc fata Morgana. Luminița se supăra — vedeam prea bine — însă preferam s-o ignor cu bună știință și să mă prefac că n-am nevoie de ea. *S-ajungem noi acolo*, m-am surprins gândind într-o zi, iar ăla a fost momentul în care mi-am zis *Până aici!* M-am scuturat ca un câine a cărui blană e invadată de purici și mizerie și-am început să visez din nou cu ochii deschiși. De data asta voit și conștient.

07:10

Am trecut s-o luăm pe Nina și-aproape că nu-mi vine să cred că e aici, cu noi în mașină. La rândul ei, Iulia plesnește de bucurie. Văd asta nu doar pe chipu-i colorat ca un balon ce vrea să se remarce în mulțime, ci în toată foiala plină, infantilă; o incapacitate a ei de a sta locului în bancă, la masă, oriunde. De parcă ceva văzut numai de

ea o zgândăre, o face să râdă, o-mpunge să reacționeze, să participe. Doar că de data asta nu-i zic nimic, n-o rog să înceteze așa cum facem toți când dorim s-o domolim, fără să-nțelegem de ce facem asta. Deși Nina e prietena mea, Iulia o percepe ca fiind în egală măsură și-a ei, alteori ca pe sora mai mare pe care n-a avut-o niciodată, câteodată ca pe o mătușă, în orice caz, ca pe cineva apropiat, din familie. Așa cum facem și noi, eu și Sergiu. Din când în când mă uit în oglinda retrovizoare să mă asigur că sunt amândouă acolo. Alteori mă rotesc cu totul spre ele, râzând ca un clovn, cu gura până la urechi, fără să spun nimic. Imaginea asta, cu ele două pe bancheta din spate, face parte din mine. E acolo și mă uit spre ea ori de câte ori am nevoie de stabilitate. O fotografie pe care o revăd peste an, ceva ce am nevoie să rămână.

07:30

Suntem pe drum, iar mie parcă încă nu-mi vine să cred c-am reușit să plecăm.

07:45

Mergem netulburați pe drumul nostru și tremurul ce ne-a scuturat bine trupurile și mințile în zilele dinaintea plecării începe să se retragă, ca o furtună învinsă, ce nu mai are nicio putere. Neliniștile se duc la fund ca un reziduu așezat pe fundul mării, pe care doar o nouă furtună îl mai poate agita.

08:05

Nu știu de ce mă uit întruna la ceas, dar o fac și mă bucur. Orice oră îmi place, orice oră îmi pare potrivită. Sau poate că e doar un tic pe care-l iau cu mine în vacanță, de care vreau să scap, dar care-mi tot revine.

08:12

În mijlocul acestei liniști, țipătul strident al telefonului lui Sergiu sună amenințător. Îmi stă inima și-mi vine să urlu: *Nu răspunde!* Iar Sergiu nu o face, zici că m-a auzit. Nimeni nu-ntreabă, nimeni nu zice nimic, de parcă dacă am sta nemișcați, ținându-ne respirația, fără să vorbim niciunul, sunetul telefonului s-ar stinge de la sine. Iar pentru un minut o face. Dar când revine, târâitul înțeapă balonul de îngrijorare umflat între noi, împrăștiindu-l de-acum în fiecare unghĕr al spațiului mașinii. În continuare nu spunem nimic, cu toate că știm că atitudinea noastră nu va rezolva lucrurile de la sine. Încordarea se frânge în schije ascuțite când Sergiu dă semnal de dreapta și oprește mașina cu o frână hotărâtă, ce ne-apleacă trupurile-n față. Coboară și se depărtează de mașină. Cu toate astea-l auzim vorbind în engleză. *El e!*, ne spunem din priviri. Sergiu se plimbă agitat, câțiva pași în față, câțiva pași în spate — bătând o cărăruie — gesticulând cu mâna liberă în aer. E nervos, deși se stăpânește. Încearcă să rezolve, iar eu cred că va rezolva. Suntem deja pe drum, vacanța a început, nu mai stă să-nceapă. Momentul e deja în spate, iar noi nu ne mai putem pune încă o dată în fața lui. L-am depășit deja.

— Cred că trebuie să ne-ntoarcem, rostește Nina gândul ce ne terifiază pe toate.

— Eu nu mă-ntorc, se-mpotrivește Iulia cu hotărâre de copil care știe ce vrea.

— O să rezolve! zic, doar pentru a zice ceva, deși nu cred ceea ce spun. Sunt pur și simplu blocată.

Suntem cu ochii pe Sergiu, încercând să-i descifrăm fiecare gest sau grimasă. *I already left the city*, spune el, iar noi ne bucurăm că-l înfruntă. Am da orice să știm ce

spune netrebnicul, dar după felul în care reacționează Sergiu nu credem că ne dorim, de fapt. Continuă să vorbească alte câteva minute, iar când apare la mașină, aproape că sărim din scaune, așteptând verdictul.

— Sper să fi rezolvat, ne liniștește Sergiu, deși improbabilitatea lui „sper" ne sperie mai mult decât ar face-o vestea rea în sine.

În mașină se lasă o tăcere grea, căci incertitudinea a reușit să spulbere exuberanța. Fiecare dintre noi rumegă în gând scenariul întoarcerii acasă. Cu cât ne depărtăm mai mult, cu atât mai greu ne va fi.

— Când vom ști cu adevărat? apuc să întreb înainte ca telefonul să sune din nou. *Se pare că mai curând decât am crezut*, vine răspunsul.

Sergiu oprește din nou mașina și răspunde precipitat. *Hello again, Tom!* Se dă din nou jos din mașină, iar fiecare gest trădează iritare și neputință.

Un nou apel la doar câteva minute față de precedentul nu poate fi un semn bun, oricât de optimiste am dori să rămânem. Și chiar de nu va fi nevoie să ne întoarcem, știm sigur că spaima acestei incertitudini ne va ucide, picătură cu picătură, întreaga bucurie a vacanței. Suspansul se prelungește mai mult decât putem face față, cu toate astea, îndurăm în liniște. Încerc să mă obișnuiesc cu gândul că ne-am putea întoarce, dar oricât aș vrea, nu pot. Nu pot. Nu pot. Nu pot.

— Eu nu mă întorc, zice Iulia cu glas tare ceva ce gândim toate trei.

Când intră în mașină, Sergiu e calm și zâmbitor.

— Trebuie să mă-ntorc la București, dar am făcut un plan. Vă duc la Sărata Monteoru — unde ne și propuseserăm să stăm o zi —, vă cazez acolo, iar luni dimineață

sunt înapoi la voi. Aveți trei zile de petrecut ca fetele. Rezolv ce-a apărut până atunci, după care ne vedem liniștiți de vacanță. E o promisiune.

— Așadar, nu trebuie să ne întoarcem...

— Voi nu, doar eu.

— Ești sigur că putem rămâne?

— De ce nu? Voi vă bucurați de vacanță, eu pun lucrurile în ordine.

— Dar ce te face să crezi că până luni vei reuși? Teoretic și acum ai lăsat lucrurile în ordine.

— A apărut ceva important între timp. Nu vă faceți griji! Tom știe că mă-ntorc special din concediu pentru el, mi-a garantat că nu va dura mai mult de-o zi. Dar eu mi-am luat deja ca marjă trei.

Adevărul era că nu ne păsa unde ne lasă, câtă vreme nu trebuia să ne întoarcem. Iar soluția pe care o găsise Sergiu era de-a dreptul salvatoare.

09:05

Poate n-o fi fost cea mai frumoasă stațiune din România, dar în acea zi, în acea dimineață, în tot acel context, Sărata Monteoru era Raiul pe pământ. Și ca să nu pierdem vreme și să-l lăsăm pe Sergiu să plece și să-și rezolve treburile cât mai repede, ne-am cazat la primul hotel ce ne-a ieșit în cale. „Mina de petrol" nu era nici el cel mai inspirat nume cu care să-i îmbii pe trecători, cu toate astea ni s-a părut că nu putea exista unul cu o denumire mai potrivită cu dimineața ce-o trăiam. Ne-am luat la revedere grăbite de la Sergiu și, odată ce ne-am văzut singure, am dat drumul chiotelor.

Camera de hotel era de-aia ceaușistă, cu mobilă veche, mochetă tocită, baia mirosind a aer închis și sulf (am

aflat mai apoi), dar balconul cu vedere spre parcul înverzit, liniștea ce venea dinspre el, păsăretul zburdalnic și soarele blând al dimineții întindeau spre noi brațe lungi și primitoare. Pe acel balcon, într-o singură clipă am putut vedea întinderea unui timp desfăcut la maximum, ca un fruct etalat în felii ce aveau infinite gusturi și parfumuri de oferit. A-nceput și s-a-nchis pe parcursul unei singure clipiri înăuntrul căreia au încăput milioane de senzații, imagini, întâmplări. O clipă cu-nceput și sfârșit, ca orice lucru din viața asta uimitoare, în care lucrurile au sens doar atunci când îl vezi.

09:30

Cu bagajele despachetate, îmbrăcate comod, am coborât să bem o cafea. Restaurantul era pustiu, așa că ne-am așezat la masa care ni s-a părut cel mai bine poziționată. De undeva a apărut un chelner negricios și știrb. Lipsa dinților din față nu-l împiedica să râdă la noi cu toată gura și să ne ureze cel mai cald bun venit. Erau atât de contrastante gesturile pline de aplomb cu zâmbetul larg și golaș, încât personajul ni s-a părut de-a dreptul caricatural. Ceva ne făcea să credem că locul lui nici n-ar fi fost acolo, de fapt, dar venise anume pentru noi. Am băut cafeaua — nici bună, nici rea — sorbind în tihnă fiecare gură. Liniștea din jur și pustietatea locului ne creau impresia că întreg hotelul era al nostru.

09:50

Am plecat să explorăm stațiunea, mergând unde-am văzut cu ochii. În dreapta sus, pe un deal, era o pensiune cu piscină, în față se-ntindea satul șerpuit, iar mici indicatoare ne ademeneau spre pensiuni cu nume feminine,

de arbori sau altele abstracte. Am ales *Odaia cu salcâmi* dintr-o pură întâmplare — deși cât de întâmplătoare pot fi și întâmplările — și-am urmat drumul ce despărțea casele dispuse de-a dreapta și de-a stânga lui. Asfaltat pe mijloc, zgrunțuros pe margini, drumul nu era nici pe departe tăcut. Ba râdea, ba gemea, ba ridica spre noi firișoare slabe de țărână ori pietricele jucăușe, ce trosneau sub tălpi. Dinspre gospodării răzbăteau conversații înfundate între cei ai casei, cotcodăcelile găinilor, măcănitul rațelor ori lătratul când ascuțit, când în lehamite al câinilor. Deprinderi vechi își urmau rostul fără ca prezența noastră să le tulbure-n vreun fel. De parcă și-ar fi dat întâlnire la mijloc, miresmele copacilor înfloriți târziu se-amestecau în parfumuri greu de separat unele de altele. Fiecare inspirație împrospăta odăile sufletului, îmbiindu-ne să respirăm cu nesaț. Urcam încet, cu o lentoare pe care pașii noștri și-o aminteau fără probleme, deși n-o mai practicaseră de (atât) de multă vreme, încercând să ne însușim fiecare miros, sunet sau stare pe care ne-o inducea glasul acestui sat. Căci, fără îndoială, satul ne vorbea într-o limbă pe care o știa prea bine și pe care era dispus s-o-mpărtășească și cu noi. Iar noi simțeam cum fiecare orificiu sau por se deschide precum corola unei flori avide să absoarbă senzații una după alta.

La o răscruce de drum, indicatorul ne arăta s-o luăm la dreapta și să urcăm pieptiș un drum destul de abrupt, la finalul căruia ne aștepta ca o regină o casă mare cu terasă din lemn. Poziționată strategic deasupra tuturor, pensiunea avea o panoramă de vis. Ceea ce de jos părea doar o năzuință, de la fața locului era, de fapt, o certitudine. Iar uneori, certitudinile — fie ele și de scurtă durată — sunt tot ceea ce îi trebuie unui om ca să fie fericit.

Terasa primitoare era goală de parcă ne-ar fi așteptat pe noi. Am ales cele mai bune locuri, de la înălțimea cărora puteam cuprinde priveliștea întreagă. În mod straniu, acel loc mi se părea în egală măsură străin și cunoscut. Se poate să fi fost un loc la care doar să fi visat sau unul în care sufletul să mai fi poposit cândva. Cert e că tihna lui, plăsmuită demult să se-ntrupeze, prinsese acum momentul cel mai potrivit. Sau poate că pur și simplu noi ne aflam în momentul potrivit, în care era de ajuns să-ntindem mâna și să-l prindem, așa cum prinzi un fluture în zbor. De nicăieri a apărut un Saint Bernard, ce s-a apropiat de masa noastră-n pas domol. După o privire leneșă, prelungă, s-a prăvălit cu toată masivitatea în fața noastră, ca o ofrandă ce ți se-așază la picioare. Iubitoare fără discernământ de animale, Iulia jubila. Oriunde mergea, animalele îi detectau imediat prezența și veneau la ea, cum vin puii la mame sau câinii la stăpân.

Dinăuntrul restaurantului cu pereți din sticlă și bârne trainice de lemn și-a făcut apariția o doamnă roșie-n obraji, numai zâmbet și bucurie.

— Bine-ați venit la noi! El e Beethoven, botezat ca majoritatea celor din rasa lui. E blând ca o oaie și leneș ca o pisică. Să nu vă temeți de el, e de ajuns să-l băgați un pic în seamă, că nu mai scăpați de el. Și dacă veniți de două ori la rând, va crede că o faceți anume pentru el. Vă va simți lipsa la plecare și va scheuna câteva zile de dor. I-am zis de-atâtea ori: nu te mai atașa, băiete! Da' așa e el, bleg.

Și ca și când ar fi știut că se vorbește despre el, Beethoven a ridicat cu greutate căpățâna masivă și și-a privit cu îngăduință stăpâna ce-l bârfea cu nonșalanță.

— ...dar pun aici meniurile și mă-ntorc în câteva minute, vă las să vă hotărâți. Vreți un pahar de horincă 'nainte?

— Ooo, nu! E prea dimineață și prea tare pentru noi!

— O vișinată, o afinată atunci, să vă-ndulcească ziua și șederea și să vă dea impuls.

Chiar dacă nu era mare diferență între ceea ce ne propuse prima dată, ideea ne-a-ncântat pe loc și, deși era dimineața, n-am mai stat pe gânduri și-am comandat.

— Aduceți-ne ce știți dumneavostră atunci!

— Bine, vă nimeresc eu cumva. V-aș putea aduce și-un ibric cu ceai de salcâm. Să-l aveți pe masă. Îl îndulciți cu miere și-aduc și lămâie. Beți când vă e poftă! Că doar nu degeaba ne cheamă *Odaia cu salcâmi*.

Nina era mare amatoare de ceai, așa că i-au sclipit ochii imediat, iar mie, care nu mai băusem de când îmi făcea mamaia în copilărie, când eram răcită, mi s-a părut dintr-odată o propunere de-a dreptul afectivă. Iulia s-a entuziasmat molipsindu-se de la noi și uite-așa, să ne fi văzut cum așteptam ibricul. Meniul era din cale-afară de îmbietor, făcând alegerile noastre mai mult decât dificile. Găseam alinare doar în gândul că aveam de stat aici trei zile, timp în care puteam testa tot ce ne făcea cu ochiul. În cele din urmă am ales un platou țărănesc, unul cu brânzeturi, completate de zacuști cu vinete, fasole și hribi, dulcețuri făcute în casă și unt din belșug.

— Putem să vă facem clătite sau plăcintă de brânză la cuptor pe vatră, dar pentru asta din urmă trebuie să dați comanda acum. Durează cincizeci de minute, timp în care abia terminați de mâncat ce ați comandat.

— Și faceți plăcintă doar pentru noi?

— De ce să nu facem? Doar să ne spuneți cum o doriți: cu brânză dulce sau sărată ori, de ce nu, amestecată.

— Amestecată să fie.

Nu că ne-am fi grăbit undeva sau ne-ar fi presat ceva anume, dar am simțit nevoia să mă uit la ceas. Un tic, un obicei de care nu puteam scăpa nici aici.

— E abia 10! aproape c-am urlat, nevenindu-mi să cred.

— Nu se poate! m-a contrazis Nina, scotându-și propriul telefon din geantă. Atât e, dar n-are cum!

Cât am așteptat platourile, ne-am delectat cu ceai, afinată și vișinată, puse la discreție în urcioare miniaturale ce te făceau să te gândești la un set de jucării pentru copii. Deși dulceața și tăria aperitivelor ar fi trebuit să taie parfumul și așa discret al florilor de salcâm, nu făceau decât să-i potențeze gustul.

— Aproape că nu-mi vine să cred că suntem aici! am spus, cuprinzând întinderea ce ni se etala precum rochia de voal a unei balerine, cu toate pliurile și ascunzișurile ei, cu toată delicatețea și suavitatea transparenței, cu toată naturalețea.

Uneori simți nevoia să dai drumul unor platitudini: *ce bine e, ce bine c-am făcut-o și p-asta, nu-mi vine să cred că am ajuns aici,* dar cu cât mă gândesc mai mult, cu atât îmi dau seama că poate sunt singurele lucruri spuse cu rost, când sufletul stă să plesnească dacă nu le exprimă. La urma-urmei era doar un fel de a marca prin vorbe ceva ce părea aproape ireal de-nfăptuit. Ca și cum doar ele le-ar fi putut face cu adevărat reale. Odată spuse lucrurile astea, se putea așterne tăcerea și fiecare se putea cufunda înăuntrul său. Trecusem împreună cu Nina prin alte experiențe în care cuvintele fuseseră de prisos, dar acum era altfel. Cuvintele s-ar fi bulucit spre gura noastră, s-ar fi și rostit, de altfel, dar într-o tăcere veselă și, totodată, deplină. Ca și când dialogul exterior n-ar fi făcut altceva decât să devoaleze sensurile și să le sărăcească. Înțeleseserăm, în

mod tacit, că astfel de momente trebuie trăite și nu vorbite, așa cum nu poți explica în cuvinte inefabilul, cum nu poți prinde între granițe infinitul și nu poți picta tulburarea. Tăcerea a fost atunci o alegere, nu o uitare și cred că asta a accentuat sentimentul unei însingurări revigorante de care fiecare avea nevoie. De data asta, până și Iulia tăcea — ea, guraliva prin definiție — și mângâia în liniște deplină câinele tolănit pe spate, cu picioarele ușor depărtate. Mișcarea de du-te-vino a mânuței ei era ca un metronom cu care nu doar măsura, ci dirija timpul. Tac, tac, tac, tac. Sus, jos, sus, jos. Era ceva hipnotizant în mișcarea aceea inocentă, o înflorire a bucuriei naive, a unui atașament născut simplu și rapid. O prietenie legată fulger între o fetiță și un cățel ce hotărâseră să-mpartă o clipă, două, zece împreună, fiecare din timpul său, din lumea sa, din întâmplările pe care viața li le scotea în cale. Ochii blajini ai câinelui dădeau de gol imensa inimă de zahăr ce-nsufleța trupul mătăhălos și momentul de-atunci făcea ca doar asta să conteze. O bunătate afișată naiv pe care era dispus s-o împartă cu devotament, fără rezerve. O imagine pe care eu, ca mamă, aveam s-o păstrez alături de alte imagini mărunte, care nu spun nimic esențial, dar care fac din viață un fleac atât de plin de importanță.

Era **10:15** când a venit comanda și, deși lucrul ăsta — din nou — părea imposibil, noi ne-am pus pe savurat fiecare felie de pâine cu zacuscă, telemeaua de oaie, cașul, urda, brânza afumată sau pastrama slabă, mușchiul vânătoresc și jumările de porc cu ceapă roșie, de Buzău, cum altfel. Deși multe și diverse, am ras platourile și-am șters cu pâine fiecare castronel de zacuscă, lăsându-l ca

pe un trup golaș, indecent expus la soare. Odată foamea potolită — sau mai degrabă pofta — am trecut la pâinea de casă caldă cu unt și dulcețuri, întrecându-ne în onomatopee care mai de care mai bizare. Sătule și mulțumite, priveam optimiste spre ziua ce ni se deschisese-n față cu entuziasmul crud al copiilor care nu se tem de nimic, nici măcar de gândul că totul se termină, preferând să trăiască ca și când totul ar fi fără sfârșit. Nu știam încă lucrul acesta la ora aceea a dimineții, așa că încă ne bălăceam într-o incertitudine surprinzătoare pe care o testam ușor, cu degetul, să nu dispară.

Am băut iar ceai și ne-am întins fețele spre soare, ca să ne vadă mai bine. Am râs la el și-a râs și el la noi, știam, chiar dacă aveam ochii închiși. Tocmai când stăteam așa, rotindu-ne fețele ca niște pălării de floarea-soarelui după razele lui, ne-am trezit în clinchetul farfuriilor ce se ating ușor și miros năucitor de rom și stafide. Uitaserăm complet de plăcintă și când am văzut porțiile uriașe, am fost convinse că le-am comandat degeaba. Nu le puteam refuza, mai ales că știam că le făcuseră anume pentru noi și nici nu voiam să le luăm la pachet. Să le mâncăm reci, în cameră, cine știe când, era ca și când ne-am fi bătut joc de truda doamnelor și totuși: unde să mai încapă?

— Acuma-s bune, calde! ne-a îmbiat doamna, de parcă ar fi știut ce ne trece prin minte. Abia se mai răcesc până vi se face foame iar.

Ceea ce părea un nonsens — nouă, foame, iar? — s-a dovedit o realitate și nu doar că am mâncat toată plăcinta, ci ne-am luptat cu ea fierbinte, neavând răbdare nici s-o lăsăm să se răcorească.

Am cerut nota, dar nu ne-am grăbit să plecăm. Am inspectat pensiunea și-am regretat că nu suntem cazate

acolo. *Data viitoare*, ne-am spus, știind că nu e de fapt o vorbă pe care s-o arunci în vânt, la întâmplare. Și n-a fost. Ani la rând ne-am întors în acel loc, am dormit în fiecare cameră, până ce bucatele și-au mai pierdut din gust, pensiunea a devenit mult prea frecventată, iar crema de zahăr ars făcută-n casă a fost înlocuită cu crema de zahăr ars de la Danone, răsturnată-n farfurie. Dar fiecare loc își consumă povestea, așa cum fiecare om o sfârșește pe a lui.

— Vă așteptăm la prânz, ciorba de văcuță e pe foc, ne-a spus în loc de la revedere gazda și-am știut că ne vom revedea curând.

Era **10:25** când am plecat de-acolo, sau cel puțin așa ne arătau ceasurile. Am refăcut drumul în sens invers, încercând să vedem acele lucruri care ne scăpaseră la dus, să prindem înțelesul unui timp ce se străduia să rămână pe loc și să ne spună ceva. Căci, ce rost ar fi avut lentoarea lui, dacă noi nu i-am fi dibuit sensul? Am coborât încet, bucurându-ne din nou de tihna netulburată a unui sătuc ce parcă era fără să fie. Eram atente la fiecare semn ce ne-ar fi putut spune ceva. Și tocmai când făceam un pas înaintea celuilalt — exact ca celelalte dinaintea lui — un lătrat înfundat m-a făcut să tresar. Ceva din tonalitatea lui m-a împiedicat să merg mai departe. Era ACELAȘI lătrat ca la urcare. Nu era lătratul aceluiași câine, ci însuși sunetul pe care-l scosese atunci. Era o nebunie, nu puteam ști asta, dar era o nebunie și mai mare faptul că ȘTIAM. Un pas înainte, lătratul înceta, un pas înapoi, se auzea din nou. Un pas înainte, lătratul înceta, un pas înapoi, se auzea din nou. Am făcut de câteva ori lucrul acesta, disecând milisecunda ce trasa acea graniță

invizibilă. Acum lătra, acum tăcea. Mi-a fost frică să stau la graniță, cu un picior aici, cu unul dincolo, de teamă să nu rămân despărțită-n două jumătăți pe care să nu le mai pot lipi niciodată.

— Nina? am strigat, dar Nina și Iulia erau deja departe și-mi făceau semne să le urmez.

Numai că eu nu mă-nduram să plec. În plus, mi-era ciudă că sunt singură și nu pot proba cu mintea altuia ceea ce pricepea a mea. În cele din urmă, m-am desprins cu greu și-am coborât a doua parte a drumului cu sentimentul că sunt ACEIAȘI pași pe care îi făcusem la urcare. Și că eu, la rândul meu, sunt aceeași ca atunci.

— Ce e?, m-a-ntrebat Nina.

— Îți povestesc mai târziu, i-am răspuns.

— Zi-mi și mie!, m-a rugat Iulia, dar n-am știut ce să le spun.

Apoi ne-am plimbat în susul și-n josul stațiunii, pe drumul principal și pe străduțele ce se rupeau din el ca niște crengi din trunchi. Oamenii parcă ne ștergeau cu privirea, alteori era ca și cum nici nu ne-ar fi văzut. Cântând din cine știe ce luminiș, ori aciuiat pe stâlpul cine știe cărei case, cucul ne acompania, în orice direcție ne-am fi dus. Pasărea cu cel mai simplu și repetitiv nume și-l cânta cu mândrie, într-o cadențare ce părea singurul instrument de măsurare a unui timp perfect, picurat cu greutatea mierii. Hipnotizant în hotărârea lui de-a spune ceva ce știa toată lumea, cucul devenise, fără să știe, singurul martor în care ne puteam încrede. Cântecul lui, multiplicat în aer, dispărea în lumină, aidoma pașilor noștri fără țintă. Timpul ăsta risipit era un timp pierdut în trecut, recâștigat acum. Un timp ce se-ntorsese doar pentru că mai avusese ceva de spus. *Unde se duce timpul*

când se duce? Se duce într-un loc de unde să se poată întoarce când te-aștepți mai puțin. Dar numai când ești dispus să-l pierzi din nou, ciugulindu-l până la ultima firimitură. Pașii noștri risipiți în plimbări fără scop erau dovada timpului pierdut în trecut, recuperat acum.

— Mergem să facem baie? s-a ițit întrebarea Iuliei ca un șoricel venit să tulbure liniștea încremenită a unui lan de grâu.

— Baie?

— Da, baie, la piscină, la hotelul ăla care se vede de sus.

— Păi... să mergem, de ce nu!? Ce zici, Nina?

— Credeți că ne primesc și pe noi? Adică... dacă nu suntem cazate acolo... vreau să zic. Altfel, mi-ar plăcea, cum să nu...

— Încercăm. Dacă ne lasă, bine, dacă nu, nu!

— Trebuie să mergem la hotel să ne punem costumele de baie.

— Mergem.

Locul cu pricina nu era chiar hotel, ci o pensiune destul de-nghesuită în piscina căreia ne-am bălăcit, uitând de noi, de parcă am fi avut o viață întreagă la dispoziție numai pentru asta. Ieșeam doar din când în când, pentru a ne delecta cu cocteiluri și înghețată. Abia ce se zvântau puțin costumele de baie, că le udam din nou, în sărituri ce făceau apa să pleoscăie mulțumită. N-aveam nimic de făcut, nimic de pierdut, totul era un dar. Să plonjezi dintr-o viață în care oricât de multe ai fi înghesuit rămânea la fel încăpătoare, într-o realitate în care singura grijă era, de fapt, să n-ai nicio grijă, putea fi extrem de derutant. Iar dacă nu pricepeai lucrul ăsta chiar de la-nceput, riscai să irosești darul. Numai că noi

nu l-am irosit. Ne-am bucurat de el și l-am desfăcut în felii, l-am descompus și recompus, bucurându-ne de el din nou și din nou. Ca de zeama unei portocale proaspăt stoarse, în lumina crudă și transparentă a vieții, ce nu știi ce-ți va aduce mai încolo, așa că singura certitudine e ceea ce ai. Uneori, micile certitudini sunt totul. Alteori, chiar și ele sunt nimic.

Pierdusem noțiunea timpului și credeam că ziua stă să treacă și abia când foamea ne-a dat ghiont ne-am adus aminte de ciorba de văcuță. Undeva, aproape, într-un loc pe care-l puteam distinge, se-nvârteau mâncăruri alese, făcute anume pentru noi. Știam că nu-i adevărat — că nu sunt numai pentru noi — cu toate astea, voiam să credem așa, căci uneori, cu cât crezi mai frumos, cu atât mai multe minunății se-ntâmplă. Iar nouă, în acele ceasuri, nu ne lipseau nici pe departe optimismul și încrederea. Mai mult, ne deschiseserăm sufletele, ca niște ferestre cu obloanele date în lături, cu pervazurile pline de flori, în așteptarea gărgărițelor și a fluturilor. În geamurile lor transparente lumina se oprea și se-ntindea mai apoi translucidă. Om sau lumină — totuna — străluceam în bătaia soarelui și luam cu noi bucuria și exuberanța unui curcubeu lăbărțat de-a lungul orizontului.

— Mergem să mâncăm sau trecem mai întâi pe la hotel să ne schimbăm?

— Păi nu știu dacă mai avem timp, cred că prânzul a trecut de mult.

— Timp avem berechet, m-am trezit spunând, privind la ceasul ce se-ncăpățâna s-arate ore prohibite.

Ne-am dus la hotel și ne-am schimbat, am făcut chiar și duș, apoi am urcat în pas de plimbare drumul până sus, la pensiune. Am pierdut timp consultând meniul, apoi

am comandat și-am sporovăit, așteptând mâncarea. A venit, am mâncat, ne-am întins la vorbă în fața unei carafe cu vin, am plătit, ne-am interesat de masa de seară și-am pornit înapoi spre hotel.

Era **ora 13** când am ajuns în cameră — câââât? —, dar cine mai avea puterea să se mire? Atinse de-o blândă oboseală, am zis că stăm puțin în pat, doar cât să ne odihnim picioarele, și adormite-am fost. Chiar și Iulia, care nu dormea niciodată ziua, zicea că nu vrea ori nu poate. Am căzut într-un somn adânc, fără griji, fără să mă trezesc speriată c-am dormit prea mult și-am consumat timp prețios, pe care ar fi trebuit să-l aloc altor lucruri; fără pic de vinovăție că l-am risipit în loc să fac ceva, să-l folosesc la maximum, de parcă somnul din timpul zilei nu ar fi fost altceva decât ratare, o slăbiciune a celor incapabili să facă față.

Complet revigorate după somn, am coborât pe pajiștea din fața hotelului și-am jucat badminton, când cu una, când cu cealaltă. Cu cât oboseam mai tare, cu atât mai bine ne simțeam. Cu cât era mai greu, cu atât erau satisfacțiile mai mari. Iulia era învățată cu mișcarea — de la atâta țopăială și alergătură nu se punea niciun gram pe ea —, dar, pentru mine și Nina, efortul ăsta era ca și cum am fi încercat să repunem în mișcare niște vagoane vechi de tren, lăsate demult pe linie moartă. Fiecare mișcare era o victorie în sine, după cum fiecare izbândă declanșa o alta, ca un tren ce se pune în mișcare, cu scârțâit de șine, deștelenit de roți și oftaturi prelungi, puturoase. Pe măsură ce prinde viteză, însă, trenul devine de neoprit și tot ceea ce rămâne în urmă e semnalul de bucurie pe care-l trage peste câmpuri și

văi, țipându-și fie noapte, fie zi, izbânda peste lume. Am încheiat jocul cu obrajii-n flăcări și genuchii tremurându-ne ca al iezilor abia fătați, dar cu inimile pulsând de bucurie, gata să iasă din piept.

Uneori, mișcarea te ajută să conștientizezi că trupul tău nu e doar carcasa ce-ți ține măruntaiele la un loc. Nu e doar mecanismul care te ajută să mergi, să vezi, să auzi. Și nu e doar un chip pe care oamenii îl plac sau nu. Corpul tău ești tu. Căci toate durerile, bucuriile și lipsurile tale sunt și ale lui. Fusese nevoie să ne oprim puțin din fuga minții și să punem de această dată corpul la alergat, angrenându-l în mișcări care n-au făcut altceva decât să ne arate cât de vii suntem, de fapt. Chiar dacă joaca ne obosise, era o oboseală plăcută, ca restul unei emoții din care știi că ai luat tot ce era mai bun și-a venit momentul să-i dai drumul.

Cum ziua era încă generoasă cu noi, ne-am mutat pe balconul camerei de hotel, cu vedere spre pajiștea de unde tocmai veniserăm și-am jucat Monopoly, până ce Iulia ne-a luat toate proprietățile și ne-a lăsat în sapă de lemn. Apoi am jucat șeptică. Aici le-am bătut eu.

Pe urmă, ne-am schimbat în haine mai groase — pantaloni și bluze cu mâneci lungi, cu pulovere legate la brâu — și-am pornit să explorăm satul în direcția opusă. M-am uitat la ceas, cu sentimentul că e important să știu cât arată: **17:50**. Nu-mi spunea nimic ora în sine, era doar un reper în timpul unei zile care părea să fi început cândva, demult, și avea să continue fără limită.

De data asta am mers ademenite de mirosul de salcâm. Mergeam pe urma lui ca și când ne-ar fi făcut semn încotro s-o luăm. Am mers drept, apoi am cotit la stânga,

la o mică răspântie am făcut din nou dreapta și-am urcat ca-n transă un deluşor cu case din ce în ce mai răsfirate. Cu cât înaintam, cu atât mirosul de salcâm era mai puternic. Asta, cu toate că pomii se răreau, casele dispăreau, iar singura vegetație era o iarbă deasă și înaltă, ce se mișca în valuri când într-o parte, când în cealaltă, purtată de adierile de vânt. Pentru o clipă ne-am sfiit să-naintăm, cu toate că teama aceea nu era una cunoscută, ci mai degrabă o senzație de nou și diferit, ce producea tulburare și neliniște. Ca în fața a ceva de care nu știi dacă să te temi cu adevărat sau, dimpotrivă, să te bucuri. Cert e c-am mers mai departe, atingând cu palmele vârfurile ierbii prietenoase, ce părea că se gudură pe lângă noi. Tocmai când ne obișnuiserăm cu mângâierea ei și cu sunetul înfundat al ierbii culcate de pași, înaintea noastră s-a deschis un platou ce n-avea legătură cu nimic din ceea ce văzuserăm vreodată. Din loc în loc se zăreau sonde vechi, abandonate, înțepenite într-un timp la fel de părăsit și el. Din pământul roșiatic, argilos, se iveau din loc în loc rădăcini uriașe de copaci ce trăiseră aici, cândva, dar din care nu mai rămăseseră decât aceste vestigii. Să spună ele o poveste pe care fiecare să și-o poată imagina în fel și chip. Să zică ele ceea ce arborii nu mai puteau rosti. În brațele ramificate ale rădăcinilor uriașe, erau prinse din loc în loc ciorchini mai mici sau mai mari de flori de salcâm. Altele se rostogoleau libere pe întinderea roșiatică făcând-o să pară și mai ireală, în timp ce unele stăteau nemișcate, de parcă ar fi fost acolo de când lumea. Florile alb-crem acopereau câmpul ca o dantelă, când mai rară, când mai deasă. Mirosea absolut încântător și toate trei am simțit nevoia să ne așezăm, fără să fi schimbat nici măcar o privire între noi. Chiar și Iulia. S-a așezat

cuminte, cu picioarele strânse sub ea, părând că așteaptă ceva. Pământul era cald și viu, ca și când ceva clocotitor ar fi reverberat în măruntaiele lui. Am inspirat și-am expirat adânc, de multe ori, inhalând mirosul florilor, deopotrivă tare și suav pe care simțeam nevoia să-l luăm cu noi mai departe, pentru totdeauna. Ciudat era că, atât cât puteai cuprinde cu ochii, nu era nici urmă de salcâm, numai flori rostogolite într-un dans în care doar ele știau când să se prindă, când să stea deoparte. Ne-am făcut una cu liniștea deplină a locului, încercând să-i înțelegem energia și vigoarea, ascultându-i clocotul interior. Locul trăia febril, așa cum fiecare om își trăiește viața. Sau crede că o face. Numai că a lui era infinită, în timp ce a noastră se putea termina oricând. Am stat mult cu ochii în zare, așteptând să se-ntâmple ceva, de parcă nu era de ajuns că locul ăla exista și se arătase privirilor noastre. Întotdeauna te trezești așteptând, fără să te gândești că acela poate fi ultimul lucru pe care-l vezi în fața ochilor și despre care n-ai ști să-i spui prea multe, dacă te-ar întreba cineva. Căci tu ești deja cu gândul înainte. La ce va fi după, la ce urmează. De parcă doar ce e după colț ar avea importanță, nu și ce e în față.

Abia când așteptarea a luat sfârșit, m-am bucurat de mișcările repetitive ale vântului ce ba mutau dintr-o parte în alta buchețelele de flori, ba le lăsau în voia lor.

Dac-am învățat ceva atunci? Nu știu. Poate doar că e bine să privești, să privești cu adevărat, vreau să spun, să asculți și să taci, iar asta să-ți fie de ajuns. Am stat așa vreme îndelungată — habar n-am să spun în ore sau minute cât — fără să ne mai săturăm de priveliște, de miros și de liniște.

— Oare știm să ne mai întoarcem? s-a auzit glasul Ninei.

— Știu eu, a chițăit Iulia, care, într-adevăr, avea un simț al orientării ieșit din comun. Și spun asta nu doar pentru că era copil — și ei mai rar sunt atenți la drumuri — ci pentru că știa mereu direcția corectă și nu se rătăcea niciodată.

— Cred c-ar trebui să ne-ntoarcem, să nu ne prindă seara pe drum.

— Da, mai bine, haide.

Nu ne-am despărțit de acel loc decât înainte de a-l mai cuprinde o dată cu privirea, ca și când am încerca să imortalizăm într-o fotografie multitudinea de culori, senzații și imagini greu de povestit. Din nevoia de dovezi și certitudini am cules de pe jos câte un ciorchine de flori de salcâm. Eu l-am pus în buzunarul cămășii de in în care eram îmbrăcată, iar Nina și Iulia au mers cu el în mână tot drumul, ducându-l din când în când la nas.

Când am ajuns la răspântia spre drumul către *Odaia cu salcâmi* era ora **19:30** și deși ni se făcuse deja foame, am luat-o în cealaltă direcție, în care nu mai fuseserăm.

— Doar să vedem ce e, am convenit, cu toate că nu intraseră zilele în sac și aveam tot timpul să explorăm mai departe. Cu toate astea am mers, am mers, am mers până ce am ajuns la marginea unei păduri. De-acolo, n-am îndrăznit să înaintăm, nici vorbă să intrăm în ea. Era, oricum, destul de întuneric, dar nu asta ne-a împiedicat, ci faptul că am avut dintr-odată sentimentul că e prea mult, fără să știm exact de ce. Am privit, însă, de pe margine și am inspirat aerul răcoros ce venea dinăuntrul ei.

Pădurea tăcea și vorbea, în același timp. Mai exact, tăcea zgomotos. O tăcere adâncă, una în care, dacă nu erai atent, simțeai că te poți pierde definitiv. La un moment dat, am avut impresia că văd pe cineva, o siluetă

întunecată, deșirată, mai neagră decât întunecimea pădurii, ce ne cheamă la ea cu un gest vag al mâinii. Dar după ce-am clipit silueta a dispărut, poate nici nu fusese. Cu toate astea, am rămas cu gândul la ea. Apoi, o rafală de vânt stârnită din senin a impregnat pădurea cu un parfum greu. Aducea cu mirosul florilor de salcâm, doar că era o esență atât de tare, încât te amețea. Era atât de vâscoasă, încât îți atrofia mușchii. Era atât de plăcută, încât te cucerea. Dar nu era doar asta. Nu era doar plăcere și frumusețe aici. Era și primejdie. Și știm cât de mult le place oamenilor să se lase seduși de ea. Însă oricât de mare a fost și pentru noi tentația de-a o urma, am ales să rămânem pe margine și să facem cale întoarsă, adâncite în propriile alegeri. Chiar și Iulia părea să simtă că a depășit ceva periculos, iar acum rămăsese doar cu bucuria de a merge mai departe, înainte.

Când am ajuns la răspântia către *Odaia cu salcâmi*, m-am uitat iar la ceas. Era **tot 19:30**, așa că am înghițit în sec și-am mers mai departe, în compania unei neliniști pe care simțeam că o lăsăm în urmă, în timp ce drumul înainte ne împresura ca într-o-mbrățișare, ori poate ca-n vraja unui vis în care simți că plutești fără corp, doar stare.

Era aproape seară când am ajuns sus, momentul ăla când lumina se retrage discret, iar noaptea se lasă cu un fel de sobrietate regală, ca o respirație prelungă. În fața noastră se deschidea panorama punctată, de data asta, de luminițele așezărilor ce marcau cu delicatețe silueta satului tăcut. Priveliștea era ca respirația unei nopți fermecate. Era, totodată, bucuria descoperirii unui loc al regăsirii noastre, unde gânduri vechi, dorințe înăbușite, bucăți pe care le striviserăm aproape sistematic ieșeau

acum la suprafață, amintindu-ne de noi. Dar și locul descoperirii unor senzații care spuneau că viața mai are încă multe lucruri de oferit. Aici tulburarea, grijile, problemele se dădeau la fund, făcând loc unei limpezimi a minții și a sufletului în care tot ceea ce era greu și perturbator se retrăgea ca un val în reflux. Chiar și timpul bătea aici în retragere, ca un gând ce vine și pleacă, fără să ia nimic din tine, doar să-ți dea.

La vederea florilor de salcâm înșirate pe masă, doamna care a venit să ne ia comanda a șoptit complice:

— Ați ajuns acolo, așadar.

— Am ajuns.

— Și ați văzut.

— Am văzut.

— Acum știți.

*

— Alo, da!

— Ce faci, de ce n-ai răspuns toată ziua? Am fost îngrijorat...

— Ne-ai sunat?

— De nenumărate ori, pe fiecare-n parte. Ce naiba s-a-ntâmplat?

— Nu s-a-ntâmplat nimic. E totul în regulă, doar că n-am auzit ori poate nu ne-au sunat telefoanele...

— Niciunul? Cum e posibil? În fine, bine că sunteți bine.

— Tu cum ești, ai rezolvat?

— Da, totul merge conform graficului. Luni dimineața sunt la voi, așa că mai aveți două zile de petrecut singure, ca fetele. Doar să răspundeți naibii la telefon, să nu mai stau cu grijă!

— Da, iartă-mă, chiar nu-mi explic de ce nu te-am sunat să te-ntreb măcar cum ai ajuns. Nu știu ce s-a-ntâmplat și cum a trecut timpul.

...cu toate că știam. Era, poate, singurul lucru pe care îl știam cu-adevărat atunci. Un timp pe care, asemenea unui lego, puteam să-l desfac și să-l recompun oricând de la-nceput, pe ore, piesă cu piesă. O zi pe care aveam să ne-o aducem aminte toată viața, în care timpul se retrăsese dăruindu-ne *ziua cea mai lungă.*

Dintr-o lume în alta

Bunicului, pentru inepuizabila lui iubire

Nici preotul, nici primarul, nici doctorul, nici directorul școlii, nici cei mai învățați oameni nu-și puteau explica grozăviile care se petreceau în curtea familiei Iorgu pentru că, la urma urmei, nu era nimic de explicat. Pur și simplu intrase dracu' în bătătura lor și făcea ravagii. Făcea ca obiectele să zboare singure dintr-un loc în altul, să spargă capetele oamenilor, să-i umple de sânge, să-i batjocorească fie noapte, fie zi. *Nu se poate!* își spuneau toți cei care trăiau pe pielea lor grozăvia, cu toate că fix aceia n-ar fi fost îndreptățiți să zică asta. Și totuși, *Nu se poate!* se-auzea mai des decât orice altă suduială, exclamație sau văicăreală ce împânzea curtea, altfel, generoasă. Din când în când rumoarea era împestrițată de câte un *Potolește-te!* sau *Cine ești?* rostite pe tonuri care mai de care mai iritate.

Purtând dialoguri nefirești cu căni de fier, găleți, unelte de grădinărit umblătoare, pietre, cei atacați erau pătrunși de-o frică paralizantă ce-i făcea să reacționeze nu doar irațional, ci și caricatural de intens. Văzându-i cum

își apărau cu mâinile fața, capul sau diverse alte părți ale corpului, îți venea mai degrabă să râzi. Și poate că cei mai mulți dintre cei care priveau printre uluci chiar făceau asta. Însă doar până în momentul în care vedeau ochii victimelor și le puteau citi groaza pe chip. Mulți alergau spre case, risipindu-se ca potârnichile speriate de păcănitul unei pușți, alții fugeau pur și simplu fără direcție, uitând unde se află, ce caută acolo și încotro ar trebui să meargă. Cu toate astea, mulți reveneau și-a doua, și-a treia zi, dependenți de adrenalina ce-i făcea să trăiască la o intensitate de care, altfel, viața lor nu avea parte deloc.

De zile-ntregi, familia Iorgu — sau ce mai rămăsese din ea — e bântuită de stihii ce saltă obiectele în aer, năpustindu-le apoi cu forță năucitoare asupra celor aflați în preajmă. Nu asupra tuturor membrilor familiei, ci doar a câtorva, se știu ei care, dar și asupra curioșilor ce vin să vadă nevăzutul, să cuprindă cu propriii ochi imposibilul. Și cu toate că ceea ce li s-a povestit e cât se poate de real, ei continuă să bombăne că *nu se poate*. De câte alte dovezi ar mai avea nevoie ca să creadă nici ei nu știu, dar preferă să nege decât să accepte. Căci ce-ar însemna să recunoască ce-au văzut?

Rând pe rând, prin curtea familiei Iorgu au trecut toți mai marii satului, inclusiv reprezentanții unui ziar local și chiar și-o televiziune. Zilnic, zeci de curioși veneau să spioneze, să socializeze cu alții asemenea lor, despicând firul în patru ore în șir pentru a nu ajunge la nicio concluzie sau, dimpotrivă, la prea multe. *Sunt blestemați* era, totuși, convingerea generală a celor familiarizați cu povestea și sentința pe care o auzeau frecvent avizii de ciudățenii și lucruri inexplicabile. Nu doar cei de la marginea satului, la care veștile ajungeau întotdeauna greu,

ci și cei din satele ori comunele alăturate, care băteau drumul în căutarea acestei povești. Și nu doar viața satului se animase, ci VIAȚA în imensitatea ei cosmică pulsa altfel pe ulițele micii așezări.

Ciudat sau nu, întâmplările neobișnuite petrecute în familia Iorgu însuflețiseră existențele altfel serbede și în felul lor repetitive ale sătenilor. O vivacitate deșănțată pusese stăpânire pe trupurile lor și unii, puteau să jure, o vedeau dănțuind pe deasupra gospodăriilor, ca un nor ce se plimbă slobod, fără direcție, scăpat de sub control. Un fel de neastâmpăr le făcea corpul să tremure ușor, ca exaltarea unei nerăbdări stârnite de așteptarea a ceva. Ceva ce nu știa nimeni să numească, dar pentru care, cu toate astea, fiecare se pregătea. Mirat sau nu să vadă că povestea familei Iorgu depășea granițele propriilor garduri, extinzându-se asupra tuturor, fără să înțeleagă în ce formă și cu ce consecințe. Unora le era frică, dar prea puțini se temeau cu adevărat, fiecare ducându-se mai degrabă cu gândul la înfăptuirea unei noi minuni, precum cea a vremurilor îndepărtate, când Dumnezeu își trimisese Fiul printre noi. Atât de departe se duseseră unii cu gândul, atât de exaltați și dornici de ceva măreț erau în străfundurile lor. Așa că fabulațiile nu mai aveau nicio legătură cu întâmplările din curtea familiei Iorgu, ori cu trecutul ei, ci mai degrabă cu un sublim pe care-l proiectau în afara și înăuntrul minții lor. Ceva ce nu puteau imagina, stăpâni sau cuprinde.

La porțile familiei Iorgu se găsea la orice oră a zilei câte un binevoitor dornic să povestească de câte ori era nevoie întâmplările ce aduseseră satul în atenția lumii. Povestea nu era mereu aceeași și suferea modificări în funcție de narator. Aceia care fuseseră acolo chiar de la

început rămâneau la povestea originală, încercând să redea întocmai detaliile ce țineau de cronologia sau intensitatea faptelor. Alții, dornici de senzațional, se săturau să spună aceleași și aceleași lucruri și adăugau tot felul de înfloriturі, în funcție de felul în care reacționa auditoriul și de cunoscuții care erau sau nu prin preajmă. Cu cât se găseau mai mulți ochi și mai multe urechi noi stârnite de curiozitate, cu atât povestea era mai bogată și mai interesantă. Cu cât se regăseau prin preajmă mai mulți povestitori statornici, cu atât povestea era mai seacă și mai stearpă. Ușor-ușor s-au iscat tot felul de discuții în contradictoriu, provocate de înfloriturile prea grosolane scornite de cei ce-și doreau un public cât mai numeros. Bineînțeles că, în timp, ei au avut câștig de cauză, nu ăia de spuneau adevărul, căci, la urma-urmei, pe cine interesa adevărul? Importantă era intensitatea poveștii, nu veridicitatea ei. Și cu cât era mai neobișnuită și mai stranie, cu atât câștiga mai mulți adepți. Iar cei care-o spuneau n-aveau nicio remușcare în a o goli de adevăr, multora chiar le făcea plăcere, de parcă povestea le-ar fi aparținut și-ar fi avut tot dreptul s-o mutileze după bunul plac. Și-o însușeau fără să ceară voie, devenind nu doar stăpânii ei, ci și creatorii, cei ce aveau drept de viață și de moarte asupra ei. Apoi a devenit tot mai greu de separat fabulația de exagerare, minciuna de adevăr. Dar, așa cum spuneam, cine avea, de fapt, nevoie de el? Cu toate astea, cu cât au văzut mai mulți, cu atât s-a auzit mai des acel stăruitor *Nu se poate!*, deși, iată, se putea, și încă cum!

Terminați de oboseală și nesomn, îngroziți la gândul că acest coșmar ar putea dura la infinit, celor din familia Iorgu le-au trecut prin cap tot felul de soluții salvatoare: să plece departe, să părăsească gospodăria, satul, să se

ducă unde-or vedea cu ochii. Doar n-aveau să vină duhurile rele după ei și-acolo! Iar dac-ar fi venit, ei bine, dacă chiar ar fi venit, nu le-ar mai fi rămas decât să-și pună capăt zilelor. Cum făcuse Nela, cea din cauza căreia credeau că se-ntâmplă toată nenorocirea asta. Dar nici măcar gândul ăsta nu-l puteau duce până la capăt — la fel cum nu mai puteau duce nimic la bun sfârșit — pentru că în orice loc s-ar fi aflat, în oricare moment al zilei sau al nopții, de oriunde se găsea câte un obiect care să sară de la locul lui direct în capul, gura, stomacul sau pe picioarele celor parcă însemnați. Abia ațipeau, că poc, ceva îi lovea în moalele capului, ceva le cădea pe picioare. Au sfârșit prin a goli încăperile de orice obiecte ce s-ar fi putut lesne mișca din loc, lăsând — cel puțin în camera în care încercau să doarmă noaptea, chiar și ziua, când oboseala îi răpunea — doar mobilele mari, masive, pe care numai câțiva inși le puteau clinti. Cu toate astea, nici așa n-a fost bine, căci mobilele au început curând să scârțâie din toate încheieturile, să mugească precum vacile la abator, să tremure ca și când cineva s-ar fi opintit cu toată forța să le miște. Era un zgomot chinuit, ce-ți rănea sufletul, ca un scrijelit continuu, precum sunetul ratat al cretei pe tablă, ce-ți strepezea dinții, îți aduna măruntaiele într-un singur punct, al naibii de dureros. În astfel de momente, până și oamenii începeau să scoată tot felul de sunete, unele mai sinistre ca altele. Vorbe nedeslușite se înecau în întunericul vâscos, ca smoala. Rugăciuni neduse până la capăt, blesteme strivite-ntre buze înfloreau ca niște buruieni nedorite exact la colțurile camerei, unde pereții întâlneau tavanul sau se-ntâlneau între ei. În camera în care încercau să se baricadeze plutea un miros al morții pe care erau nevoiți să îl respire, cu toate că le făcea rău.

Durerea ce le înnegurase viața nu era doar un nor, ci mai degrabă o ceață ce le pătrunsese-n oase, o durere umedă ce făcea să le putrezească carnea și să le întunece mintea. *Agonia asta n-are cum să mai dureze mult,* își spuneau, în timp ce gândul morții li se părea cel mai prietenos dintre toate. Să moară, să scape — doar asta își doreau — același lucru pe care și-l dorise și Nela, de vreme ce nu mai văzuse altă cale de salvare decât aceea de a se spânzura. Cum o fi fost când greutatea altfel puțintică a trupului ei plăpând a atârnat pentru prima oară prea greu, lăsând-o să se zbată fără aer, cu picioruşele smucindu-se convulsiv într-o atmosferă rarefiată? Care o fi fost acel ultim gând ce i s-a scurs odată cu viața ca o băluță prelinsă-n colțul gurii, nevăzută și neștearsă de nimeni? Trebuie să fi fost, totuși, ceva complet liniștitor, de vreme ce în momentul în care au găsit-o, chipul Nelei era mai frumos ca oricând, cu toate că ochii scoși din orbite erau ca arși de eclipsă, iar limba-i atârna ca un obiect fără rost. Deasupra ei se așternuse o pulbere de liniște și tăcere pe care nimic n-o mai putea deranja. Nici blestemele soacrei ce-o suduia chiar și după moarte — *Cum ai putut să faci așa ceva, te blestem să n-ai liniște nici acolo, neîngropato care ești, femeie fără slujbă în biserică, ce-o să fii* — și nici chipul descompus al soțului tăcut.

De-acolo, de sus, capul Nelei adunat în ștreang părea să lumineze ca Isus pe cruce. Și chiar dacă-și doreau s-o dea cât mai repede jos, nimeni nu-ndrăznea să i se apropie. Numai ea, mamaia Mita, și-a făcut o cruce mare, a zis *Dumnezeu s-o ierte și să ne ierte și pe noi!* i-a sărutat picioarele și-a poruncit cu vocea ei bătrână: *Coborâți fata ușor!*, de parcă ar mai fi contat cum se purtau acum cu ea sau cu ce regrete ar fi înconjurat-o! Cu toate astea,

soacra se tânguia neîntrerupt: *Ne-ai făcut de ocară chiar și după moarte, netrebnico, neisprăvito care ești* — spunându-i totul cu năduf, de parcă Nela ar mai fi putut s-o audă și să se rușineze de ea — și-ar fi continuat s-o facă, dacă mama nu i-ar fi poruncit: *Potolește-te! Ai făcut destul rău de-acuma!* Cu ochii holbați de groază — poate la fel ca ai Nelei, doar că mult mai hidoși — soacra fetei moarte a ieșit din cameră cu mâinile în cap.

Amilcar, proaspătul văduv, s-a suit pe același scaun pe care se urcase și puțintica lui femeie înainte să-și ia zilele, gândindu-se la cât de fragilă este viața — acu' ești, acu' nu mai ești — de parcă ceea ce se întâmplase fusese doar un dat, la fel ca anotimpurile care vin și pleacă, pleacă și se-ntorc, numai că soția lui nu avea să se mai întoarcă niciodată; poate numai în visele lui, cine știe, și-n regretele și sentimentul de vinovăție ce vor urma sau nu. L-au ajutat s-o dea jos vecinii de peste drum, tată și fiu, Marin și Marian, oameni buni, pe care se bizuie la nevoie. Dacă-i încearcă și pe ei anume sentimente e greu de spus, căci chipurile lor sunt impenetrabile, singura grijă fiind să facă treaba bine. *Unde-o așezăm?*, întreabă, *Pe pat*, li se răspunde, iar Marin și Marian o așază cu grijă, dar nu ca pe un corp omenesc ce-a fost până deunăzi plin de viață și dorință, ci ca pe un obiect neînsuflețit, pe care nu și-ar dori să-l spargă sau să-l strice.

Nimeni nu plânge, nimeni nu se vaită.

Amilcar se-apropie de Nela, dar în afară de-a o privi nu știe ce să facă. I se pare nepotrivit s-o mângâie, ar putea măcar să-i închidă gura ca lumea, să nu i se mai vadă limba, ar putea... ar putea multe, dar nu vrea ori nu poate să facă nimic. *Dă-te la o parte!* îl împinge ușor mamaia Mita și face ea tot ceea ce-ar fi trebuit să facă Amilcar.

Ieșiți afară și lăsați-mă singură cu fata! poruncește, iar bărbații ies ca și când asta ar fi așteptat, surprinși să vadă curtea plină de vecini. *S-a spânzurat!* se duce vorba de la unul la celălalt, ca o albină ce polenizează, cu toate că nimeni n-a văzut și ei nu-ndrăznesc să-ntrebe, iar curiozitatea îi roade până la os. Cineva totuși pare că le-a zis, de vreme ce știu exact cum a murit, doar nu se poate să fi ghicit cu atâta precizie o moarte ce nu e chiar la îndemâna orișicui.

Obiectele n-au început să bată chiar din ziua morții, ci abia după ce-au îngropat-o la capătul cimitirului, ca pe-o mărginașă, așa cum fusese în puțina ei viață petrecută în familia lui Amilcar. N-avusese parte decât de-o slujbă scurtă, câteva cuvinte prin care Dumnezeu era rugat s-o ierte, deși nimeni altcineva n-o făcea. Astfel că preotul, lumea toată — aruncă tot pe umerii lui Dumnezeu întreaga iertare pe care ei n-o puteau oferi, așa cum mai făcuseră oamenii și atunci, demult, când îl omorâseră pe Fiul său. În mod cu totul bizar, cimitirul fusese neîncăpător pentru puzderia de lume ce venise s-o conducă pe ultimul drum. Cine nu știa c-a trăit și a murit într-o solitudine apăsătoare ar fi putut crede că Nela a fost unul dintre cei mai iubiți săteni. Căci toți care-au trecut prin fața sicriului, curioși s-o vadă pentru ultima (iar pentru unii prima) dată, purtau în mâini ca niște steaguri ale păcii flori rupte din grădinile proprii ori smulse-n grabă de pe marginile șanțurilor, unele chiar de pe alte morminte. Mulți dintre ei s-au oprit și-au privit-o, alții chiar au lăcrimat, fiecare s-a gândit la ceva doar de el știut, le-a părut rău nu doar de tinerețea și de toată amărăciunea pe care trebuie să o fi-ndurat, ci și de ceva nerostit pe care nu știau să-l pună în cuvinte și care îi nedumerea mai mult

decât însăși moartea fetei. Din ochi în ochi purtau ca un val transparent o vinovăție apăsătoare pe care o simțeau chiar și cei care-o vedeau pe Nela pentru întâia oară.

O prezență fantomatică, aproape transparentă, ca o lumânare ce abia mai pâlpâie, Amilcar părea o umbră gata să se stingă. Fără susținerea maică-sii, ce refuzase să vină la-nmormântare, se simțea singur și al nimănui. Surorile nu-l susțineau, așa cum nu o ajutaseră nici pe Nela — de ce-ar fi făcut-o acum cu el? —, așa că singurul gând al lui Amilcar n-a fost practic un gând, ci un pustiu ce l-a umplut și l-a acoperit ca o furtună de praf ce stă s-o ia în cele patru zări. Amilcar a-ndrăznit să se compare cu Nela, dar gândul l-a ars și l-a tras înapoi.

Mamaia Mita își ferea privirea de a lui și căuta să păstreze distanța. Ea o iubise pe Nela, așa cum o făcuse și el, cu toate că ea-i ținuse partea și el nu.

Oamenii continuau s-aducă flori și se poate ca la un moment dat toți să fi crezut că bogăția coloritului pestriț și mirosul lor îmbătător ar putea s-o trezească pe fata adormită. Doar că unele povești sunt menite să rămână povești, prea puține se transformă în miracole. La plecare, în urma oamenilor a rămas o tăcere densă și-o movilă țuguiată de flori, ce se vedea din orice colț al cimitirului. Nu c-ar fi fost el cine știe ce de mare, însă acum era înnobilat de umbra unui suflet tânăr și nevinovat.

Când au ajuns acasă de la cimitir, au găsit-o pe mama lui Amilcar descreierată de durere și neastâmpăr, țipând și luptându-se corp la corp cu obiectele ce se izbeau de ea. La început n-au înțeles ce se întâmplă, nu c-ar fi priceput mai târziu, dar abia atunci s-a dezlănțuit iadul. Cu cât se umplea mai tare curtea de oameni, cu atât mai mulți dintre ei erau bătuți. În scurt timp s-a creat o hărmălaie

de nedescris și nu s-a mai așezat nimeni la singura masă întinsă-n curte pentru parastas.

Cu toate că ai fi zis că obiectele lovesc la nimereală, existau, totuși, oameni pe care-i ocoleau. Nu și pe unchiul Tache, cu gospodăria lipită de a lor, pe care coada unei greble l-a lovit exact în frunte, provocându-i un cucui proeminent. Nu și pe tușa Floarea, arțăgoasa satului, ce nu știa să vorbească decât răstit, lăsându-ți impresia că te ceartă și când îți dă binețe. O piatră aflată în apropiere s-a ridicat și-a pocnit-o scurt exact în tâmplă, așa cum se ciocnesc ouăle de Paști. Pe nea Vasile, ciobanul spurcat la gură, cana de fier de lângă puț l-a lăsat cu buza spartă, colorându-i-o în roșul cel mai țipător. Găleata plină cu apă s-a răsturnat în capul lui Iulică, bișnițarul satului, iar nenea Nicu, pe care toți îl bănuiau că-i fură la cântar, s-a ales cu o ploaie de roșii, ceapă și cartofi.

Erau mulți cei asupra cărora obiectele se-avântau prin aer cu viteză nebănuită oprindu-se direct în fețele, capul, trupurile lor și doar câțiva cei pe care-i ocoleau, iar, după un timp, oamenii au început să facă legătura între cum se purtaseră cu fata și felul în care erau acum izbiți sau nu de obiecte.

S-a ajuns repede la concluzia că prea mulți o trataseră urât — unii doar pentru că așa văzuseră la familia lui Amilcar, alții pentru că așa știau ei să se comporte — cert e că unii erau supărați c-au fost demascați și doar prea puțini cei care au simțit regrete sincere pentru felul în care o trataseră. Unii dintre ăia loviți nu-și aduceau aminte să-i fi făcut fetei niciun rău, dar nici să fi ajutat-o când avusese nevoie și se aflase la ananghie. Ce-i drept, fata nu ceruse niciodată ajutor, dar ochii ei vorbiseră deseori. Cu toate astea, nimeni n-o primise, când

propria-i familie — cu Amilcar în frunte — o dăduse afară din casă, în plină noapte, ca pe-un câine. Nimeni nu-i luase partea când surorile lui Amilcar și bătrânul lui tată o umpleau cât era ziua de lungă de ocări. De soacră-sa nu mai zic, că din netrebnică și proastă n-o scotea nici măcar atunci când toate treburile erau făcute cu mâinile și din sudoarea sa, dar cine s-o aibă și pe ea în grijă, de vreme ce era orfană, doar în grija lui Dumnezeu?

Acum, însă, toți ce-o ocărâseră sau închiseseră ochii erau izbiți cu putere de obiecte brusc însuflețite. Toți cei care stătuseră deoparte și priviseră nepăsători erau acum loviți cu pietre, străchini, vase. Amilcar nu se regăsea printre ei, deși lumea și chiar el se minunau de întâmplare. *De ce nu mă bat și pe mine?*, se-ntreba Amilcar, convins fiind că pedeapsa i-ar mai fi șters din micile regrete ce-ncepeau să se deschidă precum păpădiile la soare. *De ce nu mă bat?* Uneori se punea în calea lor, *Hai, dă-mi, de ce nu-mi dai?* le provoca, dar obiectele și mai abitir îl ocoleau. De parcă nici n-ar fi meritat osteneala, așa se simțea Amilcar.

Apoi, pentru el, au început visele. Amilcar și mamaia Mita ce mai puteau dormi, căci restul trăiau într-un coșmar perpetuu. Amilcar cădea în fiecare noapte într-un somn atât de adânc, încât nici măcar cele mai sinistre zgomote, cele mai odioase văicăreli nu reușeau să-l trezească. Noapte de noapte, Amilcar o visa pe Nela. Atârnată de grindă, cu șireangul de gât, Nela-l privea cu căldură. Nu era nici pic de ranchiună în privirea ei, nici măcar tristețe sau urmă de supărare. Era un chip alb pe care puteai așterne de la început tot ceea ce-i lipsise în viața ei veche și-ncheiată. Însă Amilcar nu pricepea ce are de făcut și o privea cât era visul de lung fără să se

mișe, fără să respire măcar. Ce-l uluia la Nela nu era doar albeața stranie a chipului de porțelan, ci frumusețea pe care parcă i-o vedea pentru întâia oară. Ca o icoană atârnată de grindă, Amilcar privea la ea și-aproape că-i venea să se roage. Cu toate astea, nu făcea și nu zicea nimic, stătea împietrit ca o stană, așteptând, poate, să facă tot ea primul pas. După fiecare vis, Amilcar se trezea tot mai tulburat și ceva se stingea încet și sigur în el, în aceeași măsură în care ceva se deștepta și creștea în el. Ambele lucruri îl speriau pe Amilcar, căci el nu era învățat să simtă, ci doar să trăiască așa, încremenit. Ziua era ca un strigoi în căutarea nopții, iar noaptea era în visul în care tăcea alături de Nela. Iar tăcerea lui era mai grea ca a ei. Era mai grea pentru că tot el trebuia s-o poarte și pe-a ei. De parcă ea i-ar fi lepădat-o la picioare spunându-i: *Ia-o, e a ta de-acum, poart-o cum știi. Poart-o cum poți.* Ori el nu știa ce să facă nici cu propria-i tăcere, darămite și cu a ei. Iar asta l-a făcut să se simtă iar singur și neajutorat. Ușor-ușor a-nceput să-și dorească să fie-n locul ei, doar că el n-avea puterea ce-o avusese ea. Și poate că locul lui era pentru totdeauna cu capul la picioarele ei, privind în sus spre ea. Poate că-n cele din urmă va-nțelege ce are de făcut. Dacă nu cumva timpul lui trecuse odată cu al ei. Căci nu-ntotdeauna cei ce supraviețuiesc sunt și cei care trăiesc mai departe. Iar în visul lui ea părea mai vie decât el.

În loc să se potolească, afară, în curte, lucrurile scăpaseră cu totul de sub control. Obiectele nu mai pridideau să-i lovească pe oameni, iar ei nu se mai săturau să vină. Cârduri, cârduri veneau, intrau în curte ori se-adăposteau după garduri pândind fiecare mișcare, închinându-se ori, dimpotrivă, scuipând în sân s-alunge duhurile rele. Cu cât se-mprospătau mai mult rândurile curioșilor, cu-atât

sleiau mai tare puterile familiei lui Amilcar. *O să moară toți*, prevesteau gurile rele și, odată rostită, prevestirea începea să-ntunece mințile tuturor; ca o noapte ce stă să vină, dar care nu se-ndură încă să se lase. În loc să se stingă, povestea continua și părea să devină din ce în ce mai incertă. *Ce s-a mai întâmplat?* se interesau primii sosiți în buza dimineții, sperând să fie ei cei dintâi care să ducă veștile mai departe. *La fel*, spunea cineva, risipind pe loc bruma de speranță. Apoi, zi după zi, întrebările au început să se schimbe, de parcă povestea s-ar fi mutat în ele, întrebările fiind povestea însăși. *Cine crezi că o să se ducă primul? A mai murit cineva? Crezi că se vor spânzura și ei? Oare cum o să moară? Cine e cel mai rău?* Compasiunea a fost înlocuită complet cu nerăbdarea și dezamăgirea desfășurării lucrurilor într-un ritm prea lent. Sătui să mai aștepte, unii săteni ar fi grăbit ei înșiși treburile dac-ar fi stat în puterea lor. Din păcate nu stătea. Sau din fericire.

Amilcar ardea de nerăbdare să se lase noaptea și somnul să-l cheme la el. Aștepta întâlnirile cu Nela, așa cum probabil le așteptase ea în timpul scurtei lor uniri pe-acest pământ. Cei doi ani petrecuți ca soț și soție fuseseră mai goi ca un cer fără stele și mai serbezi ca o primăvară fără flori. Acum nu-i rămânea decât să se-ntrebe cum de nu văzuse niciodată frumusețea ochilor ei stranii și bunătatea-i luminând ca un far. De ce abia acum arăta ca un înger când gâtu-i atârna în streang, iar picioarele-i zăceau înțepenite? *Un înger al morții în toată frumusețea lui* — își spuse Amilcar, iar moartea ei nemuritoare îl scutură ca un curent electric. *De necuprins* — începu gândul, care rămase neterminat.

Visul fu altfel în noaptea aceea. Și nu doar visul, ci el. Cuprins de-un foc mistuitor, Amilcar simți nevoia să se

miște, să se plimbe. Măsurând cu pași repezi și mărunți micuța încăpere-n care Nela își luase viața, Amilcar o privi, dar nu mai putu să rămână tăcut în fața ochilor ei clari, ca roua dimineții. Și nu mai putu să rămână inert în fața picioarelor ei albe ca spuma mării-nvolburate. Un plâns înnăbușit îi dezmorți trupul, făcând loc unui hohot în cascadă, ce riscă să inunde malurile și întinderea din jur. Brațele-i rigide, nedeprinse cu niciun fel de mângâiere, cuprinseră-n îmbrățișare piciorușele parcă intrate și mai mult la apă. Buzele bărbatului sărutară tălpile adormite. Întreg corpul ei păru să se-ncălzească și Amilcar putu să jure că aude sângele trecând. Ridică ochii spre Nela și nici măcar nu tresări când o văzu clipind. Rămaseră așa preț de-o eternitate, ea strângându-l la piept din priviri, el strângându-i tălpile în brațe. Lacrimile îi spălau obrajii, nu și sentimentul de pierdere. Plânse și-acoperi cu sărutări tot ceea ce putea cuprinde.

Privindu-o dincolo de moarte, Amilcar se trezi din somn și-o plânse mai departe, de data asta cu lacrimi adevărate, depuse pe pânza unui tablou ce nu se va usca niciodată. Nu adormi înapoi, deși casa zăcea de-acum într-o liniște mormântală. Nimic nu scârțâia, nimic nu mugea, lumea căzuse-n letargie. Doar el se trezise din somnul cel de veci, rămânând să ducă mai departe dorul a ceva pierdut pentru totdeauna.

Femeia care nu mai voia să moară

Doamnei Elena, care n-a primit
și de aceea n-a știut să dea mai departe

Avea 105 ani și o poftă nebună de viață. Cu cât se adunau anii, cu atât i se părea că fiecare zi în plus mai degrabă o depărtează decât o apropie de marele final.

Doamna Nectaria sau, altfel spus, doamna preoteasă, fusese căsătorită cu preotul Mihail 80 de ani și dacă el nu s-ar stins din viață în urmă cu cinci ani, ar mai fi fost și acum soț și soție. În lunga lor viață conjugală li s-au născut trei copii: două fete și un băiat, dintre care doar primul și ultimul au fost doriți. Cea de-a doua a ieșit așa, doar ca să le complice viețile, căci cu o fată mai aveau ce face, dar cu două, ba. Și la fel de inutil și nedorit ar fi fost și cel de-al treilea copil, dacă nu le-ar fi dat Dumnezeu, în sfârșit, băiatul mult dorit. Unii au zis că tot ce a fost mai puternic s-a dus la prima născută, Rodica, în fața căreia tremurau de frică, precum în fața unui general SS și subalternele și medicii, deopotrivă, din spitalul unde era asistentă-șefă. Toată deșteptăciunea și modestia s-au dus la Ileana, cea de-a doua fată, care a făcut o facultate și-a

ajuns directoare de școală, fără să audă nici măcar o dată o vorbă de laudă de la ei. Se pare că la Marius, mezinul familiei, nu prea a mai rămas mare lucru de dat, căci de mic a fost bolnăvicios și așa a rămas, iar singurul lucru la care se pricepea cu adevărat era... nepriceperea. Nimic din ceea ce era simplu nu rămânea necomplicat, nimic nu rămânea la locul lui când putea fi rătăcit, pierdut. Viața lui Marius era o veșnică provocare în care până și singur își dădea de lucru iar și iar.

Și avea dreptate coana preoteasa să n-o fi avut la inimă pe fata mijlocie, Ileana, că ea a fost și cea mai egoistă dintre toți copiii ei. S-a măritat cu un coleg, profesor, și după ce-a avut copii cu el, s-a preocupat mai mult de ei decât de dânsa. De-aia a și lăsat-o să se descurce singură cu toate și le-a cumpărat case numa' celorlalți doi. Cine-a pus-o să facă copii? Și dacă tot i-a făcut, să și-i crească. Și dacă a avut probleme, ce? Doar le-a meritat. Pe nepotul din partea ei l-a cunoscut mai degrabă mare și abia de câțiva ani s-au apropiat. De fapt, mai mult el, băiatul, Marius, ține legătura cu nepotul. Ea doar comandă ce vrea de mâncare și nepotul îi aduce. Face nevastă-sa, pe care nici n-o știe, de altfel. Fiica mijlocie mai are un copil în afară de Sergiu, o fată, da' aia e plecată de mult din țară, are familia ei. N-o interesează pe coana preoteasa de ea, cum nici pe nepoată n-o interesează de nimeni din cei rămași în țară. Treaba ei. Da' nepotu' ăsta pare cumsecade. Data viitoare s-a gândit chiar să-i dea 10 lei.

Azi e ziua în care nepotu' îl duce pe unchi-su' la doctor. De la o vreme îi tremură o mână, rău. La început abia sesizabil, acum îi zguduie tot corpul. E dreapta, cea cu care mănâncă, cu care mai face una-alta prin casă, nu mare lucru.

Unchiu' Marius are emoții pentru ziua asta și se gândește la ea cu un fel de groază. Nu una pe care s-o poată împărți cu cineva, ci una pe care trebuie s-o ducă singur și s-o țină ascunsă. Iar uneori să ții ceva doar pentru tine e mai greu decât însuși lucrul acela. Nici nu mai știe cum e să-mpărtășești cu cineva ceva. În afara zilelor fără culoare, fără sens — îi vine să spună, dar n-o face, nu știe de ce — pe care le trăiește cu mamă-sa, nu mai împarte nimic cu nimeni. Iar cu ea e greu să se-nțeleagă și asta nu pentru că n-ar mai duce-o capul — din contră, are o minte brici — ci pentru că e mai egoistă ca oricând. Ea să aibă, ei să-i fie bine.

El s-a învățat așa. Un lup singuratic, nici măcar un lup. O potaie. Pe care uneori simte că oamenii ar vrea s-o-ndepărteze cu vârful pantofului, fără să se-atingă prea mult de ea. Așa a ajuns. Ar putea să vorbească cu nepotul — simte că el l-ar asculta —, dar drumul înapoi e mai greu decât drumul înainte. Pe ăsta mergi automat, fără să te mai întrebi prea multe. Nici măcar n-ar ști ce să-i spună, de unde-ar trebui să-nceapă. De-o vreme încoace, între el și lume s-a trasat o linie, ca o plasă de țânțari, în care, deseori, se prind nu doar lucrurile de care ar trebui să scape și care-i fac rău, ci și toate bucuriile, de-a valma. Ca și când prin ochiurile ei micuțe n-ar reuși să mai treacă decât o brumă de aer și ăla insuficient pentru a respira ușor. Totul a devenit o zbatere inutilă ca a unui pește pe uscat. Iar zilele se-nlănțuie unele după altele fără să prindă nicio tresărire-n nada lor. El n-are bucuria maică-sii de a trăi. Poate că n-a avut-o niciodată, dar acum resimte mai mult ca oricând lipsa unei persoane cu care să împartă ceva, orice. Dar ce-ar avea el de împărțit?

S-a trezit la 7 și nu știe dacă să-i lase maică-sii masa pregătită sau să-i dea de mâncare când se-ntoarce. Da'

nu știe când se întoarce, asta e problema, că la doctori știi când te duci, da' nu știi când te-ntorci. Sau cel puțin așa pățește el. Stă mult la ușă până să intre și foarte puțin în cabinet. De parcă toți doctorii abia ar aștepta să scape de el. N-au răbdare, asta e problema. N-au deloc răbdare cu el. Da' cu alții au. *Mai dă-le și tu câte un ban*, îi zice nepotu', dar de ce le-ar da, când el a cotizat toată viața la sistemul de sănătate și pensii? Nu le-a dat nimic niciodată și n-o să le dea nici de-acum încolo. De data asta o să-l roage pe nepotă-su' să meargă cu el. Să intre cu el înăuntru, s-o pună la punct pe doctoriță, s-o rușineze, ca să nu-l mai ia pe sus și să-l dea atât de repede afară. Poate o să-l asculte cu mai multă răbdare, o să-l consulte mai atent. Nu ca ăia de l-au tratat de cancer și care îl luau mereu de sus. Vedea în ochii lor că nu le pasă dacă trăiește sau moare — uneori citea chiar ceva mai mult decât nepăsare, știe el. Poate chiar îl doreau mort, da' ce rost are să se mai gândească acum la asta? Important e că a scăpat. N-a știut nimeni de boală — nici nepotu', nici măcar maică-sa — acu' e bine. Nu mai are cancer. Dar are tremuratul ăsta de mână, care-l încurcă mai mult decât a făcut-o boala aia din care își dădea prea puține șanse de scăpare. Dar iată c-a scăpat. Și chiar dacă uneori se mai întreabă *la ce bun*, știe că n-a făcut-o pentru el, ci pentru mamă-sa.

Când îl vede cum e îmbrăcat și cum arată așa netuns și nearanjat, nepotul Sergiu se ia cu mâinile de cap și nu știe dacă să-i spună ceva sau nu. L-a mai văzut așa — de fapt, doar așa umblă —, dar acum merg la doctor și-i e rușine cu el în halul ăsta. Habar n-are cum să se comporte cu el. Nu doar acum, ci în general. Sunt cât de cât apropiați, dar doar de câțiva ani, și nu știe la ce se

supără și la ce nu, dacă-i poate face vreo observație sau îi poate da un sfat. Când urcă în mașină și mirosul de transpirație stătută se împrăștie instant, deschide repede geamul și se gândește ca data viitoare să-i ducă un spray. Mai bine să ia două: unul să-l lase în mașină, altul să i-l dea acasă. Pantalonii cu care e îmbrăcat au cel puțin 20 de ani vechime și multe pete sfidătoare. Jos au manșete. N-a mai văzut modelul ăsta din tinerețile lui. Pantalonii stau scorțoși de la câtă mizerie au strâns în țesătura lor. Fermoarul nu li se închide, motiv pentru care sunt ușor petrecuți în talie, iar nasturele este mutat. Două dintre găicile prin care trece cureaua jigărită sunt descusute și atârnă ca niște limbi de câine vlăguite, la fel ca buzunarul cămășii în dungi, de culoare incertă, pe care o poartă băgată-n pantaloni. Iar priveliștea asta ar mai fi cum ar mai fi, dacă pantofii n-ar părea luați direct din tomberon. Când îl întreabă ce număr poartă, Sergiu regretă că nu e unul apropiat de al său. Are acasă atâtea perechi de care ar vrea să scape, ce par ca scoase din cutie pe lângă gioarsele unchiului.

— Să mergem să-ți luăm un rând de haine în zilele următoare, propune Sergiu, dar unchiul Marius îl întreabă cu uimire:

— *Mie?*

— Da, astea sunt vechi, pătate, descusute. Nu te mai poți îmbrăca în ele.

— Vezi-ți de treabă, mă mai țin o viață hainele astea.

— Te-au ținut deja. Și-au făcut treaba.

— Fugi de-aici că sunt încă bune.

— Nu, nu mai sunt bune de purtat. Sunt haine de aruncat. Îți trebuie unele noi.

— Păi și cu astea ce să fac?

— Le arunci, ce să mai faci cu ele? Te-au slujit destul.

Fără să fie nicio clipă convins, refuză să continue această discuție în contradictoriu, iar Sergiu a înțeles deja că tăcerea e modul său de a ieși din astfel de situații. Și nu face asta doar cu el, ci cu toți cei care-i dau sfaturi cu care nu e de acord, cu medicii, cu vecinii. Tace când e provocat la discuții pe subiecte care nu-i plac, tace când e întrebat ceva ce nu-i place. Pur și simplu tace.

— Intri cu mine la doctor, da?

— N-am știut că vrei.

— Da, vreau. Nu-mi place cum se comportă cu mine doctorița asta.

— De ce? Ce-ți face?

— Mă expediază.

— Cum așa?

— Nu mă lasă să vorbesc, mă întrerupe, se răstește la mine când nu înțeleg ceva, nu-mi explică, îmi dă rețeta ca să scape de mine și... nu mă respectă. Măcar că sunt mai bătrân ca ea și tot ar trebui să mă respecte.

— Sigur, intru cu tine dacă așa vrei, e de acord Sergiu, deși e pur si simplu îngrozit de acest gând. Îi e rușine cu unchiul — recunoaște asta, dar cel mai mult se jenează de ce va gândi doctorița despre el. Îl va judeca și pe el așa cum, probabil, îi judecă unchiul. N-are de unde să știe că abia de curând l-a acceptat în viața lui, că de fapt s-a cam vârât cu forța. A făcut asta pentru mama lui, care ținea la el și-l trata ca pe fratele mai mic ce are încă nevoie de ajutor și îndrumare. Mulți ani n-a înțeles de ce, abia acum pricepe. Doar că nu i-a zis niciodată că e încăpățânat ca un catâr. Nu știe dacă s-ar mai fi băgat.

— Bună ziua domnu' Iacob, îl întâmpină doctorița zâmbind oarecum ironic. Dumneavoastră cine sunteți?

— Sunt nepotul domnului Iacob. M-a rugat să-l însoțesc. Dar dacă vă deranjează, să știți că ies, pot să înțeleg.

— Nu, nu, rămâneți. Dacă așa dorește domnul Iacob, puteți rămâne liniștit. Luați loc, vă rog. Dumneavoastră veniți aici, îi spune unchiului făcându-i semn să se așeze pe scaunul din fața ei. Și... ia spuneți, domnul Iacob, ce-ați mai făcut între timp, ați fost cuminte?

— Ce întrebare e asta? Doar nu sunt copil de zece ani, să mă luați la control.

Doctorița nu s-a supărat — ca și când ar fi fost obișnuită cu astfel de reacții din partea lui — și l-a chestionat mai departe.

— V-ați luat pastilele prescrise?

— Nu, nu le-am luat.

— Păi, de ce?

— Păi v-am spus de atunci că nu o să le iau.

— Atunci de ce mai veniți la mine, domnul Iacob, dacă tot nu faceți ce vă spun?

— Nu le-am luat pentru că nu m-ați convins că e bine să le iau. Eu nu iau pastile decât dacă e musai.

— Păi și dacă vă spun că e musai?

— Nu vă cred.

— Ce trebuie să fac să mă credeți?

— Să-mi explicați.

— Păi v-am explicat deja de vreo zece ori. Ce vă face să credeți că de data aceasta v-aș convinge?

— Nu știu... dar puteți să mai încercați.

— Dar... ia spuneți, de data asta de ce ați venit?

— Începe să tremure și cealaltă mână, spune unchiul și-i întinde mâna stângă. Și am tot felul de amețeli. Chiar și când stau jos.

— De când a început? întreabă doctorița în timp ce toată fizionomia i se încordează, de parcă abia acum l-ar lua în serios, scenele de dinainte fiind doar o joacă de-a șoarecele și pisica — care nu se întâmplă pentru prima dată între ei, după cum poate nepotul să-și dea seama.

— Cine să-nceapă?

— Tremuratul.

— Aaaa, tremuratul. Păi cam acum vreo lună.

— Și amețelile?

— Cam tot atunci.

— Și de ce n-ați venit mai devreme? Ce-ați mai așteptat?

— Am vrut să văd dacă nu cumva mi se pare.

Dacă în acel moment o fi vrut să-i spună ceva, doctorița și-a înghițit vorbele și s-a uitat exasperată la nepot, ca și când ar fi vrut să-i transmită că unchiul lui așa face de fiecare dată.

— Haideți să vă consult, îi zice ea și se ridică imediat în picioare.

Unchiul îi întinde mâna, fără să se ridice de pe scaun.

— Haideți, sus, în picioare. Vreau să vă iau tesiunea, să vă ascult la inimă, să...

— Păi, nu mă ascultați. Eu vă spun de mână, vă arăt problema, iar dumneavoastră săriți să-mi luați tensiunea și să mă ascultați la inimă. MÂNA e problema. Pentru mână am venit.

Ca și când ar fi făcut un efort să nu cumva să spună ceva de care să-i pară rău mai târziu, doctorița face o mică pauză, respiră ușor și zice:

— Haideți, domnu' Iacob că nu e prima oară când vă explic că toate în corpul nostru sunt legate între ele. Le examinăm pe toate, ajungem și la mână. Descheiați-vă puțin la cămașă și întindeți-vă pe pat.

— De ce nu începeți cu mâna? Dacă vă spun că pentru ea am venit, de ce o examinați abia la sfârșit?

— Bine, vă fac hatârul, dar tot trebuie să le analizăm și pe celelalte. Oricum, eu v-am pus diagnosticul de mult, de când a venit rezultatul analizelor și v-am spus că aveți Parkinson. Tot atunci v-am zis că e posibil să înceapă să tremure și cealaltă mână. Dar n-ați vrut să mă credeți. Mai mult, aflu că nu vă luați nici medicamentele.

— Păi dacă nu m-ați convins...

— Mă omorâți puțin câte puțin, îi spune doctorița cu sinceritate și Sergiu o crede, mai ales că vede toată neputința din privirea ei. Ridicați ambele mâini în față, cu palmele în sus și închideți ochii!

— De ce?

— Întindeți, vă rog, mâinile în față, cu palmele în sus și închideți ochii. Așa. Acum aș vrea să ridicați un pic un picior, fără să deschideți ochii. Ușor, ușor de tot. Puțin, nu mult.

Numai că n-a apucat să facă asta, că unchiu' aproape că s-a prăvălit peste biroul ei, încercând să se țină de ceva, de cineva, oricine.

— Ați amețit, a zis doctorița ca și când tocmai și-ar fi confirmat ceva.

— Da, rău.

— Deci sunt probleme și cu urechea internă.

— Păi ce legătură are cu mâna?

— Cât de des amețiți?

— Destul. Dă cu mine de toți pereții. E mai rău ca tremuratul mâinilor.

— Amețiți și dimineața, când vă dați jos din pat sau doar așa, pe nepusă masă?

— Și dimineața.

— Data trecută v-am trimis să faceți niște analize. Le-ați făcut? Ați adus rezultatul cu dumneavoastră?

— Nu, nu le-am făcut.

— Domnul Iacob, chiar ne supărăm. De ce nu le-ați făcut?

— Nu le-am văzut rostul.

— Păi ele ne-ar fi spus acum dacă sunteți și anemic, pe lângă faptul că aveți vertij.

— Nu știu... da' vreți prea multe de la mine și tot nu mi-ați zis ce am la mână.

— Ba v-am zis. Aveți Parkinson. Haideți să terminăm consultația.

Abia când unchiul și-a dat jos cămașa, nepotul a putut vedea trupul costeliv și... dârele de murdărie. Mizerie, da. Cu alte cuvinte, jeg. Iar corpul, neacoperit de nimic, mirosea și mai rău decât prin pânza aia ponosită, mâncată de neputință și timp.

— De când nu v-ați mai făcut baie, domnul Iacob?

— Ce întrebare e asta?

— O întrebare ca oricare alta, la care mi-ar prinde bine un răspuns.

— Refuz să răspund la întrebări personale. Am venit la doctor, nu la... la...

— Domnul Iacob, cred că vă e greu la baie, dacă nu e nimeni să vă ajute să vă curățați pe spate sau pe sub coaste, dar puteți măcar să stați mai mult în apă, la înmuiat, și să vă ștergeți cu prosopul bine. Doar nu vreți să faceți scabie din nou!

Unchiul Marius nu crezuse nicio clipă că discuția va ajunge aici, prin urmare a fost total nepregătit când a venit lovitura.

Scabie, unchiul a avut scabie? Doamne, Dumnezeule! s-a cutremurat nepotul, fără să înțeleagă prea bine dacă asta

se întâmpla din cauza neputinței de a pricepe că oamenii se mai pot încă îmbolnăvi de râie în acest secol, sau mai degrabă a șocului că acel om era chiar unchiul său. S-a cutremurat mai apoi, de milă, una străină, pe care n-o mai încercase în felul ăsta niciodată, greu de ținut în matcă. Uimit a fost și de vinovăția care a crescut din el, ca un grâu pus la încolțit peste iarnă, la fel de străină și ea, ca toate celelalte senzații care au năvălit care mai de care spre el, gata să-l despartă în fâșii-fâșiute.

Unchiul Marius a săgetat-o cu privirea pe doctorița pârâcioasă, sperând să o reducă la tăcere, dar asta mai mult a întărâtat-o, ca și când până acum n-ar fi făcut decât să aștepte acest moment. L-a lăsat să-și facă numărul, pentru ca acum să-și ia revanșa.

— Domnul Iacob, dacă veți continua să neglijați acest aspect, veți ajunge cât de curând în aceeași situație, sau mai rău. Prima dată ați scăpat ușor, dar, la vârsta asta, cu trecutul dumneavoastră medical, nu e de glumă. Iar acum lucrurile s-au complicat din nou.

— Iertați-mă că intervin, ce trecut medical?

— Bănuiesc că dacă v-a permis să-l însoțiți în cabinet, nu are secrete față de dumneavoastră, dar dacă nu vă spune totul, eu nu pot s-o fac.

— Da' mai devreme ați făcut-o. Deci? a insistat nepotul nelămurit.

— Cancer. La cancer se referă. Dar nu mai am. Gata, a dispărut.

— Cancer? Doamne, Dumnezeule, când? Ce fel de cancer?

— Acum doi ani. Dar acum nu mai e, a dispărut, n-auzi? M-am vindecat.

— Și acum despre ce complicații vorbiți?

— Despre Parkinson combinat cu vertij și cine, știe, poate și alte carențe.

— N-am eu toate astea. Vă înșelați.

— Când m-am înșelat eu, domnul Iacob? Spuneți, când?

— Eeee, dacă e s-o luăm așa...

— Păi cum s-o luăm altfel? Dar n-are importanță acum, vreau doar să știu dacă sunteți pregătit să faceți ceea ce vă spun.

— Adică ce?

— Să faceți analizele și testele pe care o să vi le indic și să urmați tratamentul pe care o să vi-l dau.

— Păi, am încotro?

— Dacă vreți să fiți cât de cât bine, nu prea aveți. Când lucrurile se vor complica cu Parkinsonul, e bine să nu mai aveți și alte suferințe.

— Dar nu sufăr de nimic.

— Sunteți incredibil. În fine, stați puțin liniștit să vă iau tensiunea și să vă ascult la inimă și la plămâni.

Cu chiu cu vai a stat, cu toate că nu i-a plăcut deloc când l-a atins cu stetoscopul, când i-a strâns prea tare mâna cu aparatul de tensiune, când l-a pus ba să respire, ba să se oprească, ba să tușească. Dar ca să scape mai repede, a făcut ce i s-a spus.

— Îmi dați voie să stau puțin de vorbă cu nepotul dumneavoastră? Aș vrea să-i explic puțin cum vor decurge lucrurile mai departe. Sunt convinsă că dumneavoastră veți lua în derâdere ceea ce vă spun, așa că ar fi bine să mai spun cuiva.

— N-aveți decât să-i umpleți capul cu tot felul de gărgăuni! Eu aștept afară. Că și-așa nu mi-ați spus de ce a început să-mi tremure și cealaltă mână.

— V-am tot spus. Aveți Parkinson, o boală grea, din păcate.

— Nu vă cred. Nici nu v-ați uitat la mână.

Rămas singur în cabinet cu doamna doctor, nepotul Sergiu a aflat lucruri inimaginabile despre unchiul său și abia atunci și-a dat seama că nu știe mai nimic despre el și că-l așteaptă un drum greu, pe care îi va fi imposibil să-l parcurgă singur. Brusc a înțeles că el e singurul lui sprijin. Mai mult decât atât, unchiul Marius avea de îngrijit, la rândul lui, un alt om și mai bătrân ca el, poate și mai bolnav — cine știe — nimeni alta decât bunica sa. Dar pe care nu o cunoștea. O văzuse mai demult, dar nu o cunoștea. De ce? Ce se întâmplase între ea și mama lui Sergiu, de le împiedicase să fie apropiate cum sunt mamele și fiicele, în general? Ce prăpastie se căscase între ele și care erau motivele? Dar voia să-și cunoască bunica acum? Nu, nu voia. N-ar fi descoperit decât o firimitură dintr-o existență întinsă pe parcursul unui secol întreg, în care nu fuseseră nimic altceva decât niște străini. O bunică ce existase întotdeauna cu numele, dar care, în realitate, fusese absentă.

Unchiul Marius a părăsit policlinica supărat, dar nu neapărat din cauza problemelor medicale, ci supărat pe ea, pe doctoriță, că vorbise prea multe. Nepotul a plecat cu adevărat dărâmat, de parcă toate necazurile care aveau legătură cu unchiul — cele pe care le avusese, cele ce urmau, — se lăsaseră cu toată puterea pe umerii săi, iar aripile unor ulii enormi s-ar fi deschis deasupra lui. Până în urmă cu puțin timp nici măcar nu avusese un unchi, acum are, la pachet cu toate problemele lui. Și are și o bunică de 105 ani, dar care nu i-a vrut niciodată în viața ei.

Sergiu se simte dezorientat, aproape la fel de tare cum va fi unchiul lui peste câtva timp. Așa-i spusese doctorița: tremurul se va accentua, îi va cuprinde ambele

mâini, după care boala îi va slăbi din ce în ce mai mult organismul, până ce va ajunge în scaunul cu rotile, apoi imobilizat la pat. El ce să facă cu aceste informații, cui să le dea mai departe? Că simte că nu le poate duce singur. Să i le spună nevesti-sii ar fi ca și cum ar turna asupra ei un camion de reziduuri, așa cum s-a întâmplat cu el. Mai mult, Sergiu simte că bolile respective nu sunt ale unchiului, ci, într-un fel au devenit ale lui. Și simte că e greu de explicat asta chiar și omului care-l înțelege mai bine ca oricine.

Nepotul și unchiul merg tăcuți spre mașină, iar dacă la dus Sergiu nu i-a deschis ușa și nici nu l-a ajutat să se urce, acum le face pe amândouă. Iar lucrul ăsta se așază pieziș între ei. Fiecare rămâne tăcut, indiferent de gândurile care îi trec prin minte, gânduri care poate-i unesc, poate-i despart. Așa cum au fost clipele pe care le-au împărțit în cabinetul doctoriței, cele care i-au adus mai aproape ca oricând și care i-au plasat mai apoi la polii diferiți ai bolii. Până la un moment dat, unchiul va trece prin ea de-acolo dinăuntru, iar el o va face de pe margine. Când boala se va croniciza însă, polii se vor inversa cu totul, astfel că va fi din ce în ce mai ușor pentru bolnavul pierdut în lumea lui și tot mai greu pentru cel de pe margine. Parșivă boală. Parșivă inversare. Pentru Sergiu era ca și când tocmai ar fi aflat că suferă de-o boală incurabilă. Dimineață nu avea nimic, acum parcă ar fi pe moarte.

— Intru și eu s-o văd pe bunica, spune Sergiu, iar pe fața unchiului se instalează groaza; nu i-a mai văzut-o până acum, îi schimonosește chipul mai tare decât orice veste proastă, decât orice perspectivă. ...și să văd dacă te mai pot ajuta cu ceva prin casă.

— Mai bine nu, scheaună unchiul, dar e prea târziu, căci nepotul e cu un pas în spatele lui. Dacă deschide ușa intră împreună cu el. *Nu*, scheaună din nou, de data asta fără să se audă niciun sunet în afară.

Casa în care locuiește cu mamă-sa a fost cândva frumoasă, foarte frumoasă chiar, cu toate că ei dețin doar demisolul. Înainte de intrarea propriu-zisă în casă, e un loc pe care soția lui — dacă ar avea una — l-ar împodobi cu flori, poate și cu câțiva arbori pitici al căror verde nu s-ar estompa nici în cele mai geroase ierni, nici pe timp de secetă. Acest antreu — mai degrabă un hol — e acum plin de hodoroage și îmbâcsit de pânze de păianjen preistorice.

Dinspre ușă vine un miros greu și când vede că unchiul stă încremenit în fața ei, Sergiu se teme, la rândul lui, s-o deschidă. Unchiul speră ca nepotul să renunțe, dar acesta e la fel de încăpățânat ca și el și nu se dă nici măcar un pas înapoi.

— Să scuzi deranjul dinăuntru, mormăie unchiul înainte de a capitula și a crăpa cu zgârcenie ușa. S-ar putea ca mama să doarmă, mai spune cu glasul înmuiat, înainte de a se duce să verifice.

Nepotul rămâne tâmp în mijlocul a ceva ce nu poate vedea prea bine, din cauza luminii mai mult decât chioare și a mirosului respingător. Urină și transpirație, mâncare stricată și aer stătut, putreziciune și moarte, poate și fecale. Ceva ca o spumă se ridică în gâtul nepotului, care se chinuie să găsească din priviri ușa de la baie, căci doar mirosul de vomă mai lipsește de aici. Ajunge ținându-se de pereți în camera ce trebuie să fie baia și-n care tronează o cadă imensă, pe care n-o vede nici pe ea prea bine, din lipsa luminii. Vomită în ceea ce trebuie să fie vasul de

toaletă, dar voma îl înecă din nou, de data aceasta din cauza mirosului ce vine exact de acolo. Icnește până nu mai are ce să dea afară și se duce să-și spele mâinile și fața la chiuvetă. Un fir ruginit curge ca și când ar ieși din crăpătura unor munți și Sergiu renunță să apropie firicelul acela de gură. Se șterge cu marginea tricoului pe față și dă să iasă, să fugă din casă, când un glas zglobiu îl cheamă.

— Nepoate! Ce bine-mi pare c-ai venit, nepoate. Vino la lumină să te văd!

Iar nepotul se duce ca și când ar înainta spre moarte, zbătându-se să ajungă la ea.

— Bunico! spune Sergiu, privind primul chip pe care-l vede în casa asta pe lumină.

Intră pe fereastra poziționată la jumătatea peretelui ce dă spre stradă, pe unde se văd picioarele trecătorilor, cel mult până la genunchi. Bunica tronează într-o namilă de pat, ridicată în fund și învelită până la brâu cu o plapumă ce trebuie să cântărească o tonă, deși e vară. Are chipul frumos, cu pielea întinsă, de parcă n-ar avea decât un pic mai mult de jumătate din anii pe care-i are și chiar dacă-și repetă 105 ani, în mintea lui Sergiu numărul nu se cuplează cu imaginea. Își dezlipește cu greu privirea de chipul hipnotizant al bunicii și vede-n jurul ei maldăre de rufe murdare dinspre care vine miros de hoit și un lighean unde nu are ce să fie altceva decât pipi. Pe masa aflată într-un colț al camerei sunt resturi de mâncare ce trebuie să fie vechi de câteva săptămâni. Stomacul lui Sergiu se revoltă din nou și chiar dacă nu mai are ce scoate afară, icnește ca și când doar asta l-ar putea ajuta să respire.

— Nu e niciun geam aici? întreabă nepotul, dar unchiul spune sec:

— Nu se deschide, am pus zăbrele pe afară.

— Așază-te lângă mine, să te văz mai bine, nepoate, că nu-mi mai e vederea cum era odată, iar Sergiu aproape c-o ascultă sau cel puțin așa i se pare, iar lucrul ăsta îl miră și-l revoltă.

— Altă dată, bunico, altă dată. Acum mă grăbesc să ajung acasă. Am fost doar în treacăt.

— Să te-ntorci, băiete, să te-ntorci, zice ea și ceva ca un șarpe iese din gura ei frumoasă și se-ncolăcește în jurul lui Sergiu, împiedicându-l să se miște, să respire, să gândească. Când se uită mai bine, bunica e tot în locul unde o văzuse, la fel de frumoasă, la fel de încrezătoare, în mijlocul plăpumii pline de urme de rahat sau de sânge.

În loc să fugă spre ușa de la intrare, Sergiu nimerește din nou în baie, iar ochii îi cad de această dată pe cada de culoare nesigură. Pe fundul ei e un strat gros de mâl verde, din care vine o scârbă de miros, poate cel mai îngrozitor dintre toate. Împiedicându-se în propriile picioare, Sergiu se prinde cu putere de tocul ușii, încercând să părărească încăperea cât mai repede cu putință. O mâzgă puturoasă i se lipește de degete și oricât le-ar scutura, până nu le șterge de propriul tricou, murdăria nu se desprinde. Nici măcar atunci nu-i rămân curate și e nevoit să le mai curețe o dată, ca să scape de senzația de pângărire.

Când se vede înapoi pe treptele antreului, respiră adânc, de parcă ar vrea să ia tot aerul deodată, își scoate tricoul și-l aruncă în primul tomberon pe care-l găsește pe stradă. Se urcă în mașină la bustul gol, cu sentimentul că săvârșește un sacrilegiu și că va trebui să schimbe mașina după ziua asta. Se roagă să nu fie nimeni în fața blocului care să-l vadă așa, nimeni la lift sau pe scara blocului, nimeni acasă și să poată intra direct în cadă.

Are acest noroc, dar nu și pe acela de a uita ce a văzut. Se gândește la toate, inclusiv la faptul c-a ajuns el însuși un nebun ce umblă bezmetic cu pieptul dezgolit pe stradă. Cu cât se ferește să privească în față lucrurile văzute, cu atât sar spre el amintiri din fiecare colț al casei, al zilei. Se spală până își înroșește pielea, apoi și-o irită și-l doare atunci când o atinge cu prosopul. Cu toate astea, continuă să se șteargă și să apese de multe ori în același loc. Se dă cu spray, cu parfum, cu cremă — el care nu suportă crema de niciun fel — și e fericit că somnul îi dă târcoale și-i moleșește picioarele. Nici acestea nu-l mai țin prea bine și-i cer să se așeze, mai întâi pe un colț de pat, apoi să se-ntindă. Adoarme imediat ce pune capul pe pernă — poate chiar înainte — și pentru puțină vreme nu visează nimic, de parcă s-ar fi adâncit atât de tare în burta lumii, încât nu mai vede decât întunericul din ea. Dar întunericul e bun, e de o mie de ori mai bun decât orice imagine de-afară.

Doarme cu sentimentul că e în pântecul mamei și nicăieri nu e mai bine ca aici. Recunoaște mirosul ei, recunoaște multe alte mirosuri familiare și, chiar dacă nu știe să le numească, se bucură că îl liniștesc. Și-ar dori să poată rămâne aici, să nu mai iasă înapoi la suprafață. Numai că uneori, timpul te cheamă în calea lui, te mută ca pe un pion și trece peste tine, te strivește cu puterea și greutatea lui. Te trezești înmărmurit în mijlocul unui drum pe care-ți ia câteva secunde să-l recunoști, căci e un timp căruia ai încercat să te sustragi, dar — nu știai? — timpul e singurul căruia nu i te poți sustrage. Te caută și te găsește, oriunde te-ai ascunde. *Dar oare pe bunica de ce n-a găsit-o? N-a vrut sau s-a ascuns ea prea bine?* Se oferă el să-l ajute s-o găsească. *Da, da, vino, timpule, îți*

arăt eu unde se ascunde. Vino și ia-o! Ia-o! N-o mai lăsa, că nu faci nimănui niciun bine! E de ajuns ca gândul să se ducă o clipă la ea, că simte cum îl trage din burta mamei și îl scoate afară. Așa cum o vede el acum, bunica e o caracatiță cu mii de brațe ascunse sub plapuma murdară, brațe care îi aduc tot ceea ce are nevoie din lume. Iar bunicii îi trebuie de toate. Altfel nu și-ar putea întreține chipul acela tânăr și frumos. Unchiul nu e decât unul dintre brațe, pe care l-a desprins de ea și l-a trimis în lume. Să-i aducă, să-i folosească. Iar unchiul se duce, se zbate să-i obțină ce-și dorește și deseori reușește. Cu toate că în vis lumina e la fel de obscură ca atunci când a pășit în camera bunicii, acum vede fiecare ungher ca și când ar fi luminat de ceva ce se află înăuntrul lui, nu în afară. Și totuși, sunt unele lucruri pe care nu le vede, ce strălucesc pentru o milisecundă și se mișcă, ca și când nici nu s-ar mișca. Nepotul simte nevoia să se apropie și face câțiva pași discreți și nesiguri spre ea. Bunica îi zâmbește, după care râde la el cu toată gura, dezvelindu-și dantura albă, impecabilă. Nepotul se-ncrede în zâmbetul ei și se apropie vrăjit, de parcă n-ar mai vedea nimic din ceea ce e în jur. Chipul ei tânăr și radios se înalță deasupra tuturor lucrurilor și mirosurilor amestecate care plutesc prin cameră, sfidând gravitația.

Nepotul se trezește întorcându-i zâmbetul bunicii, deși al lui nu e la fel de larg și de frumos ca al ei. De-aici de unde e aude un foșnet firav, ce crește pe măsură ce se-apropie de ea, până ce devine un foșgăit continuu, viu. Doar câțiva pași îl mai despart de bunică, iar sunetul e deja un freamăt, ce se mișcă febril. În secunda în care vede ce e acolo, nepotul țipă *gândacii* și fuge, exact în același moment în care bunica întinde unul dintre

miile de brațe aflate dedesubtul plapumei murdare. Încă un pic și l-ar fi prins, apoi l-ar fi înfășurat în strânsoarea brațelor lungi, l-ar fi aspirat înăuntrul ventuzelor puternice și nu i-ar mai fi dat drumul, cum nu le-a dat nici celorlalte victime.

Dar nu asta îl trezește pe Sergiu, ci propriul țipăt — unul ascuțit, de femeie fără apărare — țipăt care străpunge liniștea casei așa cum o face copilul când e gata să se nască. Iar acel prim moment naște îndoieli nu doar despre vis, ci despre el, despre lume. Îl face să se îndoiască chiar și de îndoială. Iar când se-ntâmplă asta totul e cuprins de haos.

Visul violent... te trezești în mijlocul lui și ești condus de o forță la care n-ai acces, dar care lucrează cu tine. O forță care te poate modela ca pe un ghem încins. O minge de foc contopită din frici adunate la un loc, băgate unele în altele, ca niște copii speriați de moarte. O minge uriașă de spaime pe care, dacă le-ai privi în ochi în lumea reală, ai orbi pe loc.

Când își vine puțin în fire, nepotul e convins că totul a fost un vis. TOTUL. Că unchiul n-are Parkinson, că n-a aflat de scabie, că n-a văzut-o pe bunică-sa, că n-a văzut casa. Dă totul înapoi și speră să șteargă, ca pe o casetă audio veche, amintirile unei zile pe care doar crede că a trăit-o — dar pe care n-are cum să fi trăit-o cu adevărat. Sau, și mai bine, să asculte caseta ca și cum nu ar fi fost înregistrat nimic pe ea, nimic, niciodată. Mai mult, se-ntreabă dacă chiar are un unchi și o bunică, iar în cazul în care ei există, e decis să îi uite, să-i șteargă de pe fața pământului, ca și când n-ar fi. Cum au stat ascunși atâția ani, pot să rămână în continuare așa.

*

Urăște această zi cu totul, de când a venit nepotul să-l ducă la doctor și până a fugit mâncând pământul, dar și mai mult decât această zi le urăște pe toate celelalte dinaintea ei, care au dus la nașterea acesteia. Uneori crede că nu se urăște decât pe sine, dar asta nu-l ajută cu nimic. Așa că-i e mai ușor să urască zilele una câte una, pe toate cele în care a devenit din ce în ce mai neputincios și nu s-a mai descurcat cu lucrurile care trebuiau făcute și pe care nu avea cine să le facă, în afară de el; le urăște pe toate alea care l-au transformat puțin câte puțin în târâie-brâul ăsta de acum, zdrențărosul care a început să se afunde puțin câte puțin sub grămăjoarele de mizerie ce s-au transformat pe nesimțite în mormane, apoi în munți de scârnăvii respingătoare. A învățat cu timpul să-și facă mici galerii subterane, prin care să iasă afară la lumea care îl privește cu scârbă și dispreț. Uneori uită cum arată, uită ce-a ajuns și are pretenția să fie tratat ca un om, nu ca un gândac, pe care toată lumea îl consideră dizgrațios. Alteori se întreabă cum de naiba uită singurul lucru pe care ar trebui să-l țină minte, dar în timp a învățat că nu face asta de prost ce e, ci pentru supraviețuire. Cu timpul, n-a avut încotro și s-a acoperit cu o crustă tot mai groasă de nepăsare, dar uneori uită cine e, de fapt uită multe lucruri, nu doar asta.

Însă azi a văzut totul în ochii nepotului și singurul lucru pe care și-l mai dorește e să-l lase-n pace. Să uite de el, să-l ignore. Astăzi o să pună în funcțiune mașina de spălat. L-a ajutat nepotul să o cumpere acum doi-trei ani, chiar când au început să se apropie mai mult, dar de atunci și până acum a tot căutat o zi bună pentru asta. A fost inginer la viața lui, dar cu toate astea i se pare complicat să o pună în funcțiune. Adică ea merge, i-a

trimis nepotu' un instalator și i-a montat-o și i-a explicat și cum funcționează programele, dar nu mai știe unde trebuie pus detergentul. Tot el i l-a cumpărat și pe ăsta. Nepotu'. Un sac imens de 9 kg. Ce să facă cu atâta? Nici nu l-a desfăcut. Trebuie să fie pe-acolo, pe undeva, prin baie. O să scotocească, poate-poate dă de el. Nici cuptorul cu microunde pe care i l-a cumpărat tot atunci, odată cu mașina, nu e pus în funcțiune. Tâmplarul trimis de nepotu' i-a făcut o policioară la nivelul la care a cerut el, i-a montat și-o priză acolo, alături, dar n-a încercat să vadă dacă merge. Oricum, n-a calculat bine, i-a cerut s-o pună prea sus. Acum nici nu mai e cazul. Cu mâinile astea tremurânde... nu crede că mai are vreun rost să o mute. În fine...

— Maaaariuuuuus! Marius, băiatule, du-te și cumpără-mi fructe, mi-e poftă de banane. Ia și lapte și înghețată. Și spune fetii ăleia a lu' nepotu' să ne facă ciorbă de vită, sarmale și paste!

— ...

— Maaaariius! Marius, n-auzi ce-ți zice mama?

— Aud, dar nu mă duc nicăieri.

— Marius, ce vorbe sunt astea?

— Vorbe, mamă, vorbe.

— Marius, lasă vorbele și du-te și fă ce-ți cer.

— Mamă, sunt bolnav.

— Bolnav?

— Da, am Parkinson.

— Ce boală e aia?

— N-ai văzut că-mi tremură o mână? De câtva timp a început să-mi tremure și ailaltă. Și-o să fie din ce în ce mai rău. M-am trezit gata vlăguit. Și amețesc întruna.

— Dă-ți seama cum mă simt eu, la anii mei.

— Păi asta e, mamă, că nu-mi dau. Tu arăți mult mai bine decât mine. Arăți mai bine decât toți. Eu am Parkinson.

— Vezi-ți de treabă că n-ai nimic!

— Mă duc să stau în pat, nu mă simt bine.

— Păi și mâncarea mea?

— O să mă duc mai încolo. Acum îți pregătesc ceva cu ce avem prin casă.

Soneria stridentă a telefonului mobil — cumpărat tot de nepotă-su' — îl face să tresară. Nu știe cât a dormit, dar parcă e ceva mai odihnit. E chiar el, Sergiu. Nu-i răspunde. N-au mai vorbit de-atunci. Spera să nu-l mai caute. Sau poate doar zice așa. În felul lui se bucură că l-a sunat. Cu toate astea, nu-i poate răspunde. De ce? Ce e mai important pentru el, faptul că totuși l-a căutat sau nenorocita asta de mândrie? Ce mândrie? Nici măcar nu-i vorba de asta, dimpotrivă, e vorba de rușine. Dar cine e nepotul ăsta să-l judece? Nimeni nu e. Mai bine să-l lase-n pace. Doar că imediat ce încetează, sunetul strident revine. Cu și mai multă forță. E tot el. Insistă. Pe de-o parte ar vrea, pe de alta nu poate să-i răspundă. Și când stă el așa în cumpănă uitându-se la telefon, aude o bătaie puternică în geam și se sperie.

— Unchiu', răspunde! Sau mai bine vino la ușă și deschide!

Luat prin surprindere, unchiul Marius nu mai are timp să se gândească și după ce se ridică cu greu, se-ndreaptă teleghidat spre ușă. E gata-gata să se-mpiedice de niște cutii, dar se redresează în ultima secundă și merge mai departe. Deschide fără vlagă și amândouă mâinile i se bâțâie violent.

— A început și cealaltă? întreabă nepotul fără să-l salute, preocupat de tremuratul atât de ostentativ al mâinilor.

— Da... a-nceput...

— Ți-am făcut programare pentru mâine la doctor și la analize.

— Păi, ce rost are?

— Și tot mâine va veni o firmă de curățenie care să vadă despre ce e vorba și să ne spună când se-apucă de treabă. Am vrut să vin cu ei chiar azi, dar nu apucasem să te anunț.

— Și ce să facă firma de curățenie?

— Cum ce? Curat...

— Și cu mama ce fac? Noi locuim aici.

— Le-am explicat situația. Vor face pe camere, astfel încât să nu vă deranjeze prea tare.

— Nu, lasă, nu vreau.

— Unchiu'... nu mai puteți trăi așa. Uite aici un sac în care să bagi toate hainele pe care vrei să le mai păstrezi. Le duce nevastă-mea la curățat. Iar aici ți-am luat haine noi, de la lenjerie până la pantofi. Ai două schimburi, deocamdată. Dacă am ales bine mărimile, îți luăm și altele.

— Nu-mi trebuie, am șifonierul ticsit de țoale!

— Toate sunt vechi, murdare, pătate, demodate. Dă-le încolo! Sunt doar niște cârpe.

— Demodate? Ce treabă am eu cu moda, cu vremurile? Am cu ce mă îmbrăca.

— Nu, n-ai! Nu le mai poți purta. Arăți ca un homeless în ele.

— Ce e ăla?

— Un om fără casă, fără adăpost, care doarme pe străzi. Lasă-mă să te ajut.

— Nu pot să port pantofi cu șireturi, spune unchiul în timp ce privește cu dispreț spre perechea nou-nouță.

— Păi data trecută aveai în picioare unii asemănători.

— Data trecută îmi tremura doar o mână. Acum îmi tremură amândouă. Îmi trebuie pantofi în care să pot să vâr picioarele mai ușor.

— Am înțeles, îți cumpăr din ăia. Poate mergem împreună să-ți alegi.

— Poate. Dar nu vreau nicio firmă de curățenie.

— Unchiule...

— Am zis. Nu vreau. Și acum lasă-mă să dorm, sunt obosit.

— Te las. Dar înainte să plec, zi-mi unde să pun mâncarea asta.

— O pun eu, du-te.

— Lasă-mă să te ajut, o bag în frigider.

— Am spus nu. Nu mai auzi?

— Nu vreau decât să te ajut.

— Acum lasă-mă!

— Vin mâine să te iau la 9, da?

— La 9 dimineața?

— Păi doar nu seara. Să te îmbraci cu lucruri noi!

— Nu!

Și atât a fost.

— Maaariiiiuuuus! Cine a fost, Marius, băiatule?

— Nepotu', mamă, nepotu' a fost.

— Ce-a vrut?

— Să ne aducă de mâncare.

— Ne-a adus ciorbă, sarmale și paste?

— Nu știu ce ne-a adus, că abia a plecat.

— Păi, uită-te și pune-mi să mănânc, mi-e foame.

Nu era ciorbă de vită, ci de pui, nu erau sarmale, ci musaca și nici paste nu erau, ci salată de vinete. Și pâine.

— N-a trimis nimic din ce am poftit.

— Păi nici n-am apucat să le spun, a adus și el ce-a putut.

— Să-i zici să aducă ce trebuie data viitoare, nu ce vor ei, că nu suntem cerșetori să ne dea de milă. Dacă tot aduce, să aducă ce trebuie.

Unchiul Marius n-a dormit toată noaptea pentru că, deși s-a tot codit și a tot încercat să-și facă curaj să-i spună, n-a reușit să-i strecoare maică-sii nici măcar o singură aluzie legată de firma de curățenie. Așa că dimineața, când a venit nepotu' să-l ia, era nervos și nedormit. Purta unele dintre cele mai bune și curate haine ale sale. Dar nu dintre cele aduse de nepot. Uite-așa, n-a vrut. A urcat cu greutate în mașină și și-a băgat ambele palme între picioare, încercând să ascundă cât mai mult tremurul mâinilor. Nepotul Sergiu a putut observa că mersul unchiului devenise mai nesigur, că stătea mai cocoșat și își pierdea suflul după numai câțiva pași. Se gândea la asta în timp ce conducea și îl privea din când în când, cu coada ochiului. La un moment dat, i s-a părut că ceva se mișcă pe gulerul unchiului, dar când s-a uitat mai bine, nu era nimic.

— Mergem după aceea să căutăm pantofi?

— Ți-am zis că nu-mi trebuie. Nu vreau.

— De ce nu te-ai îmbrăcat cu hainele noi?

— Din același motiv. N-am nevoie.

— De ce trebuie să fii atât de încăpățânat?

— Dar tu de ce trebuie să te comporți cu mine ca și când aș fi un copil tâmpit?

— Vreau să-ți fie bine.

— Vrei să te simți TU bine.

— Nu, chiar vreau să-ți fie ȚIE bine.

— Atunci lasă-mă-n pace!

— Ești ca un catâr.

Discuția nu ducea nicăieri, niciunul nu voia să lase de la el, așa că au ales liniștea. Mergeau în tăcere, când privirea lui Sergiu a fost atrasă din nou de ceva ce părea să meargă pe cămașa cândva albă, dar acum de un gri precar a unchiului. Când a văzut gândacul, nepotul a pus o frână de a crezut că ies împreună prin parbriz și a tras rapid pe dreapta, fără să-i pese de înjurăturile sau de claxoanele celorlalți șoferi.

— Ce naiba faci, vrei să mă omori?

— Ieși afară din mașină! Ieși, te rog, ieși!

— Ai înnebunit? Ce e?

— Merge un gândac pe tine.

— Ce?

— Un gândac. Ieși afară, te rog!

Până s-a foit, până și-a scos mâinile dintre picioare, până a reușit să scoată un picior afară, apoi pe celălalt, până s-a opintit în brațele neputincioase, gândacul a dispărut, fără ca vreunul dintre ei să știe dacă a căzut în mașină sau afară.

— Trebuie să te scutur, nu poți merge cu gândacii pe tine la doctor! Dă-o jos!

— Cămașa? Aici, pe stradă? Doamne ferește, n-ai să vezi așa ceva.

— Dar trebuie să fim siguri că gândacul nu mai e pe tine.

— Poate n-o fi fost de la mine!

— Eu zic să nu continuăm discuția.

— Mă rog!

— Am o măturică în mașină, stai s-o scot!

Văzând că n-are încotro, unchiul s-a supus, mult mai ofensat decât era în sinea lui, de fapt.

— Acum stai aici, să verific să nu fi rămas în mașină. Mă omoară nevastă-mea și fii-mea dacă îl găsesc.

Oricât de mult a căutat Sergiu, gândacul parcă intrase în pământ. Restul drumului până la doctor l-a făcut uitându-se în stânga și-n dreapta, prea puțin atent la condus. Dar au ajuns cu bine la policlinică și, înainte de a intra în cabinetul medicului, au făcut o scurtă oprire la toaletă. L-a pus să-și scoată cămașa, chiar l-a ajutat s-o facă, după care a scos din punga pe care o adusese un pachet de șervețele umede și-un spray.

— Haide, ia-le, l-a rugat nepotul, simțind cum îl lasă nervii de la atâta împotrivire. Cu șervețelele te ștergi bine la subraț, după care te dau eu cu spray.

— Nu-mi trebuie mie d-astea!

— Ba-ți trebuie, că miroși urât. Iar doctorița nu e obligată să inspire transpirația ta.

— Păi ce, o oblig eu? Eu nici măcar n-am vrut să vin. Și nu mai vreau să intri cu mine.

— De ce?

— Uite-așa, nu mai vreau. Nu-mi ești de niciun ajutor.

— Bine, cât o să stau să te aștept, sun iar la firma de curățenie să-i rog să vină chiar azi. Măcar să stăm de vorbă, să vadă ce e de făcut.

— Ți-am zis doar că nu vreau să aud de-așa ceva.

— Nu puteți să stați să vă mănânce gândacii, unchiule! a ridicat nepotul vocea și, pentru o clipă, totul a încremenit.

— Nici nu i-am spus mamei. Să vezi ce-o să se supere!

— Bunica e bătrână, nu mai știe ce face. Tu ești stâlpul familiei, tu trebuie să iei deciziile, nu ea.

— Mama a fost întotdeauna cea care-a hotărât.

— Poate e cazul să se oprească. Nu mai ești un copil, să-ți spună mama ce să faci.

La auzul acestor vorbe, privirea unchiului s-a întunecat și umerii i-au coborât ca niște coline prăbușite, de parcă ar fi simțit dintr-odată greutatea lor. În ochii lui părea de neconceput ce-i spune nepotul, poate pentru simplu fapt că nu știuse niciodată să trăiască altfel, iar acum era prea bătrân să încerce.

Viața lui fusese veșnic blocată într-o clipă ce se repetase continuu. Una și aceeași clipă, chiar dacă în exterior poate se văzuse altfel. Iar acum era prea greu, dacă nu dureros, să se mai întrebe cum i-ar fi fost viața dacă ar fi avut și el un rost al său în afara acelei case, a acelor ritualuri veșnice pe care le-a îndeplinit de parcă n-ar mai fi existat nimic altceva pe lume.

Partea proastă cu bătrânețea asta era nu că îmbătrânea, că-l lăsau puterile, că devenea tot mai neputincios. Cu adevărat rău era că mintea lui prindea să se trezească și să-și pună întrebări pe care nu și le pusese altădată. Sau care îi mai trecuseră prin minte, dar le alungase, așa cum alungi cu mâna un roi de muște. Dar ăsta simțea că nu e, de fapt, decât un ultim zvâc înaintea Marii Uitări, a celei în care încurci ceea ce ai trăit cu ceea ce crezi că ai trăit sau ai vrut. Uitarea aceea în care nu te întrebi cine ești, de ce exiști sau ce rost are totul.

Frumusețea unei vieți constă în unicitatea clipelor pe care le-ai trăit tu și nu altcineva, dar dacă ar fi să numească el acele clipe, sigur nu le-ar găsi. Căci viața lui fusese una banală, ce se poate înghesui în câteva cuvinte, toate anoste, toate comune, nimic care să fi fost vreodată doar al lui. Ca și când ar fi trăit la comun. El și ceilalți. El și mama. Niciodată doar el.

Prin urmare, ce-i cerea nepotul acum era pentru el un pas prea mare, pe care chiar dacă ar fi vrut — să

zicem — să-l facă, nici măcar n-ar fi știut în ce direcție. De parcă întotdeauna ar fi stat pe marginea unui țărm înalt pe care el — doar el, în lumea asta mare — s-a simțit mereu în siguranță, iar acum i se cere să se arunce în gol. Se poate ca, făcând pasul ăsta să i se deschidă în față o frumusețe a lumii pe care a ignorat-o toată viața, dar se poate, de asemenea, ca în lipsa acestui sentiment de siguranță, viața lui să nu mai însemne nimic. Chiar nimic. Așa că... nu prea are de ales. Dacă ar fi fost mai tânăr... poate, dar așa... e prea târziu. Prea târziu pentru toate. Și chiar dacă e bătrân, tot îl doare sentimentul ăsta. Sau poate că tocmai pentru că e bătrân îl doare.

Ciudat e, însă, că toate aceste gânduri îi trec prin minte de când a apărut nepotul în viața lui. Până la el nu și-a pus întrebări, nici măcar îndoieli n-a avut. A mers țintă pe un drum indicat de maică-sa și tot timpul s-a simțit în felul său fericit că e cineva care să-i spună ce și cum să facă, fără să-și frământe el mintea cu asta. Acum simte că a ajuns la o linie și cu cât e mai invizibilă, cu atât mai mult îl încurcă. N-a fost niciodată omul care să simtă sau poate că nu se exprimă bine, nu asta vrea să spună, ci mai degrabă că n-a fost niciodată omul care să se întrebe ce simte, dacă îi place sau nu, dacă e mulțumit așa sau ar fi mai bine să procedeze altfel, să se întrebe pur și simplu ce vrea.

A trăit ca o plantă pe care-o bate vântul, o arde soarele, o dă dintr-o parte în alta și cel mai rău îi pare, nu că s-a întâmplat așa, ci că acum vede asta. De parcă ceva i s-ar fi ridicat de pe ochi. Dar de ce acum? De ce? Pentru el ar fi fost mai bine să stea acolo așezată. E mult mai bine când nu vezi și nu știi. Dar poate că Dumnezeu fix către asta îl îndreaptă cu boala asta, către ceva care să-i

ușureze traiul pe care-l mai are de trăit. Că nepotul i-a zis că va fi din ce în ce mai ceață-n mintea lui, că lucrurile își vor pierde din claritate, că nu doar trupul îi va deveni neputincios, ci și mintea. Nu așa a zis? Sau asta zice el, nu cumva asta ar vrea el să i se-ntâmple?

Oamenii de la firma de curățenie s-au îngrozit când au dat cu ochii de mizeria din casă și după ce au văzut că pe dedesubtul maldărelor de hârtii, de resturi de mâncare și ambalaje colcăie gândacii, au planificat și deratizarea. Mai întâi intrau în camera respectivă și încărcau cu lopeți resturile aflate în diverse stadii de putrefacție. Sortau hârtiile și nu de puține ori erau gata-gata să arunce certificate de naștere, de deces sau de moștenitor, contracte, chitanțe, hârtii valoroase direct la gunoi. Cu ocazia asta, toate lucrurile rătăcite de unchiul Marius de-a lungul anilor au fost readuse la lumină, îndosariate sau puse în cutii mari de carton. Au existat discuții nenumărate legate de aruncarea unor saltele în care își făcuseră culcuș și ploșnițe sau a unora din care ieșeau arcuri proeminente; din fericire, în cele din urmă s-a făcut voia nepotului. Puțina mobilă care n-a fost aruncată — pentru că n-a fost niciun chip să-l convingă pe unchiu' sau pe mama lui să renunțe la ea — a fost revopsită și lăcuită. Pereții au fost râcâiți până la glet și au căpătat staturi noi de vopsea lavabilă, de un alb imaculat. Cu toate astea, unchiul tot nu reușea să vadă partea bună a lucrurilor.

— De ce nu te bucuri?

— Toată viața noastră era aici, printre mobilele astea pe care le-ai aruncat, le-ai revopsit. Și-i faci rău mamei.

— Eu, eu îi fac rău? Am crezut c-o să vă bucurați și tu și ea.

— Nu ne cunoști.

— Poate că nu, dar aș vrea să vă ajut.
— Nu ți-a cerut nimeni ajutorul.
— Ce e drept, nu.

Adevărul era că de fiecare dată când mergea la unchiul, din camera maică-sii, pe care hotărâseră să o lase la sfârșit, se auzea continuu un fel de tânguială, ca și când cineva ar fi plâns, ar fi suspinat ori ar fi incantat ceva de neînțeles, ce nu putea fi asemuit cu nimic. Mai mult, bunică-sa îi transmisese prin unchiu' că nu mai are voie să o vadă. A fost tentat să rupă înțelegerea în momentul în care dinspre camera ei s-a auzit un plâns înfundat, urmat de zgomot de cioburi. Însă n-a făcut-o. Nu știe ce l-a reținut. Poate frica — una complet străină lui — poate dorința de a nu se complica.

Când au ajuns la baie, muncitorii n-au spus nimic, dar câteva minute au rămas încremeniți în pragul ușii. Poate pentru că aveau nevoie de timp să-nțeleagă că ceea ce văd e real, că în casa aceea trăiesc oameni, nu animale, mai precis amfibii, căci la asta îi ducea primul gând. La vederea căzii maronii, pe fundul căreia era un strat mâlos de apă stătută de înălțimea unei palme, acoperit cu o chestie verzuie, ca mătasea boaștei, muncitorii au rămas cu gurile căscate. Pe de o parte nu le venea să înainteze, pe de alta nu-și puteau înfrânge curiozitatea de a vedea ceva nemaivăzut, așa că ba se apropiau, ba se depărtau de obiectul ce le atrăgea și le respingea privirile. Conștienți că ceea ce văd nu va rămâne nepovestit, fiecare căuta detalii pe care să și le aducă aminte, deși știau că nu vor uita ușor priveliștea. Acesta era unul dintre cazurile în care nu trebuia să adaugi lucruri de la tine ca să faci povestea mai interesantă, din contră, erai nevoit să temperezi amănuntele, astfel încât să rămână credibilă.

Pe măsură ce prindeau curaj și înaintau în încăpere, fiecare obiect merita o poveste a lui. Apa de la chiuvetă curgea maronie — oare oamenii de aici chiar se spălau cu ea? — și nimeni nu-nțelegea cum obiectul în sine încă stătea adunat la un loc, în ciuda multiplelor crăpături și fisuri. Dacă chiuveta de culoare indefinită era plină de pete de rugină, robineții și țevăraia erau mâncate de ea. De parcă și rugina ar fi fost și ea tot un organism viu, ce rontăia fără-ncetare ceramica, fonta, arama, oțelul, orice. În vasul de toaletă n-a îndrăznit nimeni să privească, erau convinși că dacă vor privi într-acolo nu vor mai putea uita niciodată ceea ce-au văzut, sau că din măruntaiele lui oricând poate sări vreo lighioană. Indiferent ce-a văzut acolo fiecare, toți au ajuns la concluzia că obiectele trebuie aruncate, iar pereții și pardoseala rase până la tencuială și reconstruite. Obiectele au fost smulse cu putere de la locul lor, așa cum ai smulge din rădăcină, fără anestezie, niște măsele stricate, și încărcate într-o mașină mare, cu remorcă, peste care au fost trase prelate impermeabile. Muncitorii purtau costume și ochelari de protecție, aveau măști la gură și mănuși de cauciuc lungi până la coate. Cu toate astea, fiecare și-a ațintit privirea undeva în depărtare, nu cumva s-o atingă de obiectele ce-i puteau îmbolnăvi doar privindu-le. Căci în lumina soarelui nu mai păreau la fel de inofensive ca în baia întunecată din care fuseseră expulzate.

Din bucătărie au strâns fărașe întregi de gândaci morți, ascunși în spatele dulapurilor aproape putrezite, al tocurilor de la uși și geamuri, în pardoseala învechită. Chiar dacă certurile s-au ținut lanț, nepotul nu s-a lăsat deloc intimidat și a decis să arunce tot, tot, tot, de la mobilă la vasele ciobite și cârpele îmbâcsite, pe care nici cel

mai al dracului înălbitor nu le-ar mai fi putut scoate la lumină. Ca să nu rămână locul supărător de gol, a tocmit un tâmplar pentru câteva corpuri de mobilă făcute pe comandă, care să înveselească spațiul recent refăcut și zugrăvit. A ales modelul împreună cu unchiul, care — se poate să fi fost doar o părere a nepotului — începuse să se mai lumineze la chip. Ceva parcă se lua de pe umerii lui și-i îndepărta cataracta ce-i tulburase atâția ani privirea. Se poate ca el să nu fi fost conștient de asta, se poate, totuși, să fi simțit.

Când au ajuns la camera bunicii, aveau deja pregătită o alta curată, cu un pat de nuc recondiționat și vopsit cu lac incolor. Șifonierul din același lemn trecuse și el prin aceste operațiuni, în plus, îi fuseseră înlocuite toate balamalele și mânerele de la ușile ce acum se închideau perfect. Peste parchetul curățat impecabil, rașchetat și lustruit puseseră un preș cumpărat din IKEA, asemănător cu cele care fuseseră cândva în camera bunicii. I-ar fi recondiționat și oglinda, la care știa că ține infinit de mult, dacă l-ar fi lăsat măcar pe fii-su să intre pentru altceva în afară de a-i duce și lua înapoi farfuriile cu mâncare.

Când a sosit ziua mutării în camera nouă, bunica s-a încuiat pe dinăuntru și a țipat cât au ținut-o plămânii să o lase în pace.

— Haide, mamă, că ai tot lucruri de-ale tale în camera cea nouă, doar că e curat.

— Pleacă, zevzecule, nu te mai recunosc de fiu!

— Haide, mamă c-a venit și Rodica să te-ajute să faci baie, să te schimbi!

—Nu vreau să mai aud de voi! Lăsați-mă în pace! Totul se trage de la ăsta care și-a băgat coada unde nu trebuie.

Fugiți de la ușa mea! striga ea cu toată puterea pe care o mai avea.

La cei 105 ani ai ei, bunica încă putea merge și cu doar câteva luni înainte de a începe marea renovare se ducea singură la baie ziua — nu și noaptea, când se folosea de lighean. Alte ore și le petrecea în fața oglinzii, aranjându-și părul în cosițe lungi, pe care le încolăcea deasupra capului. Prima dată când o văzuse nepotul, crezuse că sunt meșe false, alteori șerpi, dar nu, ăla era părul ei adevărat pe care-l aranja și-l împletea și de mai multe ori pe zi, chiar dacă nu era curat.

După ce au badijonat ușile celorlalte camere cu folie protectoare, pentru a împiedica răspândirea lighioanelor ce încă viețuiau în camera bunicii, unchiul și nepotul s-au înțeles pentru prima dată fără să fie nevoie de cuvinte sau negocieri. Poate că unchiul a evitat înadins folosirea lor, pentru ca mai târziu să nu aibă ce să-și aducă aminte, când se va gândi la acest moment. Pentru a nu se simți vinovat că a zis *DA* cu vorba în momentul în care tocmai se pregăteau să dea buzna în sanctuarul bunicii și să-l distrugă. Ușa fragilă a cedat la prima bruscare zdravănă, iar oamenii de la firma de curățenie au pătruns imediat înăuntru, costumați, cu bidonașele de insecticid în spate, gata să stârpească orice insectă, târâtoare sau jivină s-ar fi ascuns acolo.

Oglinda în care se privise atâția ani zăcea împrăștiată în cioburi în toată camera. Doar câteva reușeau să mai prindă în lucirea lor o rază firavă de lumină, pe care o pierdeau, însă, aproape instantaneu. Strălucirea dura fracțiuni de secundă, poate nici atât, suficient însă pentru a te duce cu gândul la ceva pierdut, pe cale să se stingă pentru totdeauna. Și odată cu această rază de lumină se

stingea și frumusețea, cea care reușise să supraviețuiască mormanelor de mizerie și degradării locului și spiritului.

Dar frumusețea trăiește doar prin prisma perspectivei din care o privești. Ca și adevărul, care e primul care se pierde și se modifică, în funcție de privitor. Așa că, în lipsa privitorilor, frumusețea nu a mai însemnat nimic. Dimpotrivă, s-a contopit cu abjectul, ca și când ar fi fost mereu una și aceeași.

De-acolo de unde stătea, bunica nu mai părea să fie ea însăși, ci o bătrână de 105 ani, cu chipul zbârcit, cu dinții stricați și o viață ce putea fi închisă într-un singur cuvânt. Însă totul putea fi pus pe seama agitației ei, împotrivirii de a renunța la ceea ce știa și îi aparținea. Rodica, însoțită de o infirmieră pe care o găsise și o plătise tot nepotul, au mutat-o degrabă într-un scaun cu rotile și au plecat cu ea spre baie, unde totul sclipea de curățenie. La vederea noului, coana preoteasă a început să plângă și să arunce cu sudălmi în stânga și în dreapta. Nepotul se străduia să ignore țipetele ascuțite ale bunicii și ocările ei, unchiul însă le simțea înfigându-i-se direct în carne, adânc, tot mai adânc, iar asta îl făcea să se înconvoaie, ca și când ar fi preluat el din gârbovirea ei. Pe nepot îl durea sufletul să vadă asta, dar știa că tot ce face e spre binele lor și spera să vină curând și ziua în care să vadă și ei partea bună a schimbărilor.

Au încărcat un camion întreg de mobile stricate, saci cu resturi de mâncare pietrificată pe farfurii traversate de colonii de gândaci și furnici, așternuturi ce-ar fi trebuit arse și tot felul de alte hanțe împuțite, relicve ale unei existențe, ce nici ea nu putea fi numită viață.

Poate n-a simțit când i-au tăiat cozile îmbâcsite în care își făcuseră cuib tot felul de gângănii, ori poate a

renunțat să se mai împotrivească, cert e că bunica a intrat în camera cea nouă ca o femeie trecută prin viață, îmbrăcată în cămașa de noapte de un alb imaculat, ca într-un giulgiu. Ochii i se înnegriseră și luceau ca doi cărbuni în noapte, în timp ce pielea-i devenise pergamentoasă, aproape transparentă.

A cerut un pahar cu lapte și să fie lăsată în pace. Alte cuvinte n-a mai scos în ziua aceea. Și nici pentru noapte n-a vrut altceva.

Dimineață au găsit-o moartă.

Mai întâi s-a simțit ușurat, abia mai apoi s-a gândit că îl vor învinovăți pe el de cele întâmplate. Contrar acestor temeri, nici mătușa, nici unchiul, nu i-au reproșat nimic. *Era și timpul!* a fost singurul comentariu auzit din gura lor, mai precis al Rodicăi, care n-a plâns-o, n-a jelit-o, dar a participat cu sârg la pregătirile de înmormântare. Infirmiera ce ajutase la spălatul ei c-o zi în urmă s-a oferit să ajute din nou, de-această dată fără bani, fără nicio obligație. Poate a impresionat-o povestea lor, poate a avut motivele ei, cine știe? Important e că a făcut-o și au trecut mai ușor împreună prin acest hop.

Cu toată casa curată și pusă la punct, nepotul Sergiu a simțit cumva că misiunea lui s-a încheiat și s-a gândit să mai vină să-și vadă unchiul doar dacă-i va cere, doar de va fi dorit. Poate că forțase lucrurile și din cauza lui murise bunica, poate că trebuia să învețe să lase oamenii în pace. Rodica oricum nu-l avea la inimă și nu-l voia în preajma ei. Poate că nici unchiul nu-l voia, de fapt. Era, oricum, prea devreme să ia o hotărâre, dar măcar era decis să ia o pauză.

*

Când peste două săptămâni de liniște a văzut pe ecranul telefonului numele unchiului său, a crezut că-l sună din greșeală, așa că a răspuns fără mari speranțe.

— Ce faci, nepoate, nu mai dai niciun semn?

— Bună seara, unchiule! Sincer să fiu, nu știam dacă mai vrei să vorbești cu mine. Te-am lăsat să te aduni. Ce faci, ești bine? Cum mai stai cu sănătatea?

— Sunt bine, nepoate, sunt bine!

— Cum sunt mâinile?

— Asta zic, sunt bine!

— Îți iei pastilele, te ții de tratament?

— La ce să le iau dacă mă simt bine?

— Of, unchiule, am crezut că ți-a venit mintea la cap și că nu trebuie să mă mai lupt cu tine, să te conving să-ți fie bine.

— Nepoate, tu nu mă asculți! Sunt bine, nu-mi mai tremură nicio mână.

— Cum așa? Nu te cred.

— Mă faci mincinos, nepoate?

— Nu te fac, dar nu te cred.

— Atunci vino să mă vezi!

— Mă inviți la matale?

— Da' greu mai pricepi!

Când a ajuns în fața ușii, aproape că n-a recunoscut locul. Nu era doar curat, așa cum lăsase după înmormântare, dar antreul era plin de ghivece cu flori care mai de care mai frumoase și mai parfumate. Chiar când să apese pe clanță, i-a ieșit în întâmpinare unchiul, îmbrăcat în hainele cumpărate de el, mirosind frumos. Avea un fel de zâmbet pe față — deși gura nu zâmbea deloc — de parcă asta ar fi definit, de fapt, întreaga lui fizionomie.

Nici n-a intrat bine în casă, că din bucătărie și-a făcut apariția o femeie cu o tavă pe brațe. Era infirmiera, al cărui nume îl uitase. Nepotul e atât de uluit, încât rămâne privind când la unul, când la celălalt. Vine rândul lui să zâmbească larg. Apoi, așa cum făceau copiii pe vremuri, când arătau la școală unghiile la control, unchiul întinde mâinile în față și niciuna dintre ele nu tremură, nici măcar ușor. *Cum e posibil*? se-ntreabă Sergiu, doar a văzut rezultatul analizelor, le-a discutat împreună cu doctorița. *Cum e posibil*? se-ntreabă din nou, dar niciunul dintre răspunsuri n-are cum să fie adevărat, cel puțin, nu în lumea asta.

Noaptea care a ucis fericirea copiilor

Surorii mele, Laura, far în noapte
pentru toată copilăria mea

E iarnă și ninge exact ca atunci, cu fulgi mari, buclați, de o veselie opulentă, de care n-ai cum să nu te molipsești. Probabil că dintre toți oamenii, doar eu, în loc să mă bucur, mă feresc ca și când atingerea lor m-ar arde de nenumărate ori în același loc. Ninge mirific, exact ca în iarna care ne-a luat ceva ce nu vom recupera niciodată. Anul acela m-a făcut să urăsc toate iernile, să urăsc zăpada, frigul și bucuria stridentă a copiilor. Cu atât mai mult azi, când amintirea întâmplărilor de-atunci m-a izbit în piept cu putere, gata să mă dărâme. Pentru că l-am văzut, l-am strigat chiar și, deși nu s-a întors, a încetinit pasul ca și când ar fi vrut să se oprească, Dumnezeu știe de ce n-a făcut-o. L-am mai strigat o dată, mirat de glasul meu parcă subțiat dintr-odată și mi-a venit să plâng, văzându-l cum merge înainte, cu pasul tot mai apăsat. De când am ajuns acasă nu fac altceva decât să mă-ntreb de ce nu m-am dus după el, de ce m-am pierdut cu firea. De ce? De ce? De ce? Cu gândul că am ratat probabil

ultima șansă de-a regăsi liniștea de mult pierdută și de-a repune în drepturi un anotimp anihilat, mă plimb prin casă lovindu-mă de pereții care parcă mă strâng, de aerul gros ca o plapumă bătută, în care stau înghesuite unele într-altele toate fricile, regretele și întrebările fără răspuns adunate în miile de ore scurse de atunci. Și plâng, de data asta plâng tare, cu suspine, nu ca un copil, ci ca un bărbat, întrebându-mă întruna: *Și-acum ce fac?*

Ca în fiecare an, în vacanțele de vară și de iarnă, ne strângeam cu toții la bunici. Ne reîntâlneam cu copiii satului, destul de puțini la număr, dar care ne așteptau ca și când am fi fost rude de sânge. Din orice oraș veneam, mai devreme sau mai târziu eram cu toții acolo. Iar asta era perioada în care oricine putea să vadă cum arată fericirea. Era una perpetuă, pe care o avem imprimată pe chipuri, ca o carte tipărită pe care o putea citi oricine. Nu dispărea nici măcar când ne mai certau bunicii, când ne loveam sau ne supăram unii pe ceilalți. Căci da, se-ntâmpla deseori și asta, dar nimic nu dura, totul se rezolva și-n cel mai scurt timp redeveneam prieteni. Bineînțeles că pe-atunci nu știam să numim asta *fericire*, așa cum un cuvânt reușește să strângă în el o lume, dar nici nu era nevoie s-o numim în vreun fel, câtă vreme o simțeam din plin, iar ceilalți o vedeau cu precizie.

Eram o gașcă de copii — ne urmam unii pe alții, ca niște boboci de rață — care obișnuia să se strângă zilnic în fața câte unei curți — mereu și mereu alta — și anima tot satul cu gâlceava lui. Și care, spunea bunica mea, întinerea odată cu sosirea noastră. *Numa' când văd atâta tineret laolaltă simt cum îmi ia Dumnezeu niște ani cu mâna*, zicea ea, în timp ce bunicul era de părere că atunci când

soseam noi *se făcea dintr-odată primăvară*, indiferent de anotimp. *S-au întors păsările călătoare,* spuneau unii, iar alții — de multe ori chiar cei care nici măcar n-aveau nepoți — ziceau pur și simplu *ni s-au întors copiii.* Deși unii dintre ei trăiau aici tot timpul anului, numa' când ne strângem cu toții era fericirea completă. Și adevărul era că avea dreptate bunica, parcă toți sătenii întinereau odată cu noi. Și chiar și cei mai morocănoși dintre ei, cei care se văitau că facem gălăgie, că le stricăm răsadurile cu mingea aterizată din greșeală-n curtea lor, chiar și-aceia ieșeau la poartă seara și se uitau la noi, zâmbind pe sub mustăți, ca la un spectacol gratuit.

Ne știam de pe vremea când nici nu puteam merge bine în picioare, când abia puteam vorbi și fie că unii ne-au văzut pe noi crescând, fie că i-am văzut noi pe alții, s-a creat o legătură pe care am simțit-o indestructibilă.

Noaptea aceea era specială,mergeam la colindat. Obișnuiam să ne-mpărțim în cete-cete și să oprim din poartă în poartă. Satul era întortocheat și porneam unii dintr-un capăt, alții din celălalt. Plecam pe întuneric și ne-ntâlneam dimineața undeva la mijloc, pe lumină. În noaptea aceea, niciun copil nu dormea. Fiecare avea trăistuța pregătită de cu seara — de la un an la altul mai mare și mai ingenios croită. Multe dintre ele erau țesute chiar de bunici, altele cusute de mâna lor din pânză de sac rezistentă. Unele aveau toartele lungi, de atârnat de-a curmezișul pieptului, ca poștașii, altele de cărat pe umăr. Unii copii aveau săculeți, alții un fel de rucsăcele.

Pentru anul acela, bunica îmi pregătise o traistă mare, cu motive naționale, cusute de ea în roșu, alb și negru. Ce-i drept, îi ieșise tare bine. A zis că a făcut-o ca

să am cu ce mă făli când mă vor întreba unii și alții *Da' tu al cui băiat ești, maică?*

Când eram mai mic mergeam împreună cu ea la colindat și nu eram singurul însoțit de un adult. De la o vreme, însă, am început să mergem singuri. Cei mari aveau grijă de cei mai mici. În anul cu pricina, eu eram undeva pe la mijloc ca vârstă și, sincer, așa îmi convenea cel mai mult. Îmi plăcea să port de grija țâncilor ce îmi aminteau de mine mic și totodată mă bucuram că, la o adică, are cine să mă apere sau să mă scoată din bucluc.

Cu toate că le făcusem capul mare că e degeaba, amândoi bunicii insistaseră să mă culc. Și deși la un moment dat am fost pe punctul să adorm, ceva m-a făcut să tresar și să sar speriat în picioare, gândindu-mă că am ratat plecarea. Însă ceasul arăta 12 noaptea fix, ceea ce-nsemna că mai aveam vreo patru ore de așteptare. Bunica și bunicul dormeau buștean și arătau care mai de care mai caraghios, cu gurile pe jumătate întredeschise. Bunica sforăia chiar, dar într-un fel ciudat, inspirând lung și expirând cu un „p" clar de tot, la final. Râdeam pe înfundate privindu-i insistent, cu sentimentul că fac asta într-un moment în care nu le-ar fi plăcut să-i vadă nimeni. Dar, când ești copil, ești mereu în căutarea unor astfel de momente, care-i fac pe ceilalți să arate ridicol... Surprinzându-i atât de vulnerabili mă gândeam că și ei sunt, de fapt, tot niște copii. Când m-am săturat de jocul ăsta, mi-am mutat atenția spre lumina jucăușă a focului ce se strecura pe lângă marginile ușii din fontă ale sobei. Mi-am imaginat și acolo diverse figurine dansând și-am mai pierdut așa încă o bucată de timp. Mai erau doi butuci ce încă ardeau, deși în casă era deja mai cald decât s-ar fi cuvenit. Pe măsuța de lângă pat mă așteptau frumos rânduite hainele

pe care urma să le-mbrac în curând: dres de bumbac — pe care n-aș fi recunoscut în fața nimănui că-l am pe mine — pantaloni de fâș, bluză de corp, pulover pe gât, șosete de lână, mănuși cu un deget, căciulă, fular și-o haină groasă, îmblănită. Bocănceii erau puși de tataie în apropierea sobei, *ca să fie calzi*. Și adevărul era că, la cât de frig fusese în zilele trecute, preferam să-mi fie cald decât să dârdâi. Mai ales că noaptea era și mai ger.

Cu siguranță că-n viața mea multe alte ore au trecut cu greutate, dar dacă e să-mi amintesc vreunele, pe alea mi le aduc aminte perfect. Pe alea și pe toate cele ce-au urmat și care au legătură cu noaptea respectivă.

Atât m-am foit și m-am sucit de pe-o parte pe alta, că ora 4 m-a prins deja obosit. Să nu fi trebuit să plec nicăieri, cred că aș fi adormit într-o clipă. Așa, însă, când am văzut că bate ora 4, am sărit din pat și-am început s-o zgâlțâi cu putere pe bunica.

— Bunicooo! Trezește-te! Trezește-te, bunico, nu mai sta! Hai, bunică, hai!

— Cât e ceasu', mă?

— E 4, haide, scoală-te, că-i 4!

— Păi și unde vrei să mergi acu', în miezu' nopții?

— Păi nu e miezu' nopții, n-auzi că e 4?

— Păi și nu ziseși că pleci la 5?

— Ba da, dar scoală să mă pregătești!

— Da', stai copile, că nu pleacă satu' de la locu' lui. Tot acolo îl găsești și peste o oră!

— Dar, bunico, la 5 e plecarea. Mi-am dat întâlnire cu copiii!

— Păi și la ce ne trebuie o oră de pregătire înainte, că doar nu te-oi duce la însurat?

— Ce însurat, mamaie? Ai uitat că mă duc la colindat?

— Apăi cum să uit? Doar că nu-nțeleg de ce-ți ia să te gătești o oră!

— Nu mă gătesc! Mă pregătesc!

— Apăi tot aia! Da' acu', dacă tot m-ai sculat, hai să-ncepem pregăteala.

Bunica avea dreptate, ce-aveam eu de făcut terminam în 10 minute, doar de-aia fuseseră rânduite toate de cu seară. Dar adevărul era că nu mai aveam niciun pic de răbdare. Și bunica știa și mă tachina. Aceeași discuție o avuseserăm și în urmă cu un an, chiar și cu doi, dacă-mi aduc bine aminte. Nu mai știu exact. Îmi amintesc, însă, perfect, cum stăteam gata împăiat cu trei sferturi de oră înainte să se facă 5.

— Dezbracă-te, copile, că te coci și-afară o să dârdâi de-o să te ia bâțu', mi-a zis bunica, privindu-mă de sus până jos ca pe o arătare, neputând să-și stăpânească râsul.

Și-am ascultat-o, că ce era să fac? Simțeam deja că scot flăcări pe nări, de cald ce-mi era.

— Mai bine șezi nițel și bea o cană de lapte cald și mănâncă o felie de cozonac, să nu te-apuce foamea pe drum.

— Păi o să mănânc din ce primesc, doar n-o să mor de foame!

— Ia, mă, de-aici, ascultă ce-ți spun, abia mai trece timpul!

Iar cu asta m-a-nchis, că și-așa nu știam cum să-l fac să treacă mai repede.

Cu zece minute înainte de ora 5 eram deja pe uliță și ca mine mai erau vreo trei nerăbdători.

— Nici voi n-avuserăți somn? îi luă bunica la întrebări.

— Păi, în noaptea asta nu se doarme!

— I-auzi, ia, păi eu de ce dormii?

— Nu, bre, matale. Copiii nu dorm.

— Păi zi așa, că tocmai crezui c-am făcut o fărădelege.

— Hai, bunico, du-te, nu mai sta, că-ngheți de frig! Plecăm acuș', uite-i că vin!

— Eu nu mă mișc de-acilea până nu vă văd plecați pe toți. Stau să vă petrec!

Știind că n-am s-o conving să facă altfel, am lăsat-o în pace. Nu știu cât ne-a privit mai apoi, că îndată ce ne-am strâns cu toții și ne-am împărțit în cete, nici că m-am mai uitat în urmă. La cum o știu eu, însă, cred că a rămas acolo nu doar până ce nu ne-a mai văzut — că asta nu era greu, cu întunericul de-afară — ci până ne-a auzit prima strigare.

În grupul meu eram șapte copii: două fete, surori de 10 și 12 ani, și cinci băieți. Doi mai mari — vreo 14 ani să fi avut —, eu și Radu mijlocii, de 11, și un prichindel de 7 ani. Primul *Bună dimineațaaaa* a fost ca un semnal de deșteptare, pe care îl aștepta tot satul. Glasurile noastre i-au fisurat liniștea, cu o crăpătură la început micuță, dar care, odată pornită, nu mai putea fi oprită de nimic. Dar ăsta nu era un neajuns, vreun motiv de supărare, dimpotrivă, era un semn al entuziasmului ce se muta molipsitor de la o casă la alta. În acele momente, satul se transforma într-o inimă pulsând, iar glasurile noastre inocente răspândeau bucurie exact așa cum sângele ține în viață un organism întreg. În acele momente noi eram inima, arterele, venele și capilarele, răspândite într-o rețea densă prin tot corpul lui. Strigătele noastre, binețele oamenilor și darurile lor aprindeau nu doar luminile în sat, ci și o bucurie vie ce trecea ca un curent de la om la om.

Era ger zdravăn și cu toate că eram îmbrăcați cum nu se poate mai gros, ne mai scuturam de frig din când

în când. Radu făcuse greșeala de a-și lua mănuși cu degete — să poată mânui mai ușor covrigii, merele sau, arareori, bomboanele ori cuburile de zahăr pe care le primeam — și își tot sufla în palme, ca și când le-ar fi avut dezgolite. Aburul descurajant pe care i-l scotea respirația nu făcea decât să ne confirme ce ger cumplit era. Cumva, frigul ăla tăios ne ținea în alertă, ne ajuta să fim prezenți la toată bucuria din jur și nu era neapărat un neajuns. Cu tot cu ciorapii mei groși și bocancii căptușiți, îmi simțeam vârfurile degetelor înghețate, motiv pentru care jucam cu pași mărunți pe loc de fiecare dată când zăboveam mai mult la poarta unei case. Surorile erau zgribulite cu totul, așa că ba unul, ba altul, le freca din când în când pe spate, le lua mâinile în ale lui și le-ndemna să bată pasul pe loc, să se miște. Iar ele făceau cum le spuneam și erau tare, tare drăguțe. Cu buze roșii și obraji îmbujorați, Lia și Ilinca erau ca două păpuși Matrioșka, una scoasă din căutătura celeilalte. Arătau exact la fel, chiar dacă între ele era diferență de un an și jumătate. De parcă Dumnezeu ar fi fost atât de mulțumit de ceea ce i-a ieșit prima dată, încât a zis că e păcat să nu fie două ființe în lume cu același chip.

— Hai că ne-ncălzim imediat! De-ndată ce se luminează și se ridică ceața o să fie altă treabă, ne-a încurajat Marian, unul dintre băieții mai mari.

Am mers așa din poartă în poartă strigând în același glas *Bună dimineața*, amuzându-ne de orice lucru. Din când în când, ne uitam unii în traistele altora și făceam schimb de merinde, dacă ne făcea ceva cu ochiul. Negociam la sânge câte-o portocală sau o ciocolățică, în schimbul unei bucăți de chec sau al câtorva nuci. Ce nu schimba nimeni niciodată erau cei câțiva leuți pe care

îi primeau îndeosebi surorile și Vlăduț, băiatul cel mic. Primeam mai ales covrigi, pe care-i înșiram mai apoi, acasă, pe sârmă sau pe sfoară și din care mâncam până dădea primăvara, fie înmuiați în lapte sau ceai, fie goi. Dar nu darurile erau cele care ne scoteau la colindat în noaptea de Ajun, ci înfrățirea asta între copii de mai multe vârste, între copii și sat; între toate lucrurile văzute și cele nevăzute, între cele posibile și cele despre care nu puteai nici măcar vorbi, despre aureola stranie a nopții și momentul desprinderii luminii dimineții, despre un timp irepetabil ce abia se putea povesti. Chiar dacă nu știam să punem toate astea în cuvinte, le simțeam din plin.

Radu era de-o vârstă cu mine și deși la țară eram cei mai buni prieteni, în București nu ne căutam niciodată. Abia târziu am început să mă întreb de ce, dar nu știu dacă răspunsurile pe care mi le-am dat erau și cele adevărate. Locuiam în cartiere diferite, învățam la alte școli și nu aveam deloc preocupări comune. Eu eram pasionat de pescuit — poate pentru că și tata, și bunicul erau — și iubeam toate animalele, pe când Radu spunea că nimic nu *i se pare mai degeaba* ca pescuitul, pe care îl găsea plictisitor, iar la multe dintre animale avea alergie. Îi plăcea, însă, muzica și cânta în cor. La țară, toate aceste diferențe nu contau deloc, parcă se anulau când eram împreună și cu cât eram mai diferiți în afara prieteniei noastre, cu atât ne simțeam mai aproape unul de celălalt când ne jucam. Dacă era să ne placă amândurora ceva, acelea erau poveștile. Și bunicii lui și-ai mei aveau tolba plină, iar când le terminau pe cele din cărți, ne spuneau altele, din alea adevărate. Iar pe acelea ni le împărtășeam și asta făcea ca timpul petrecut împreună să nu fie niciodată destul și-ntotdeauna să rămână ceva de spus *data viitoare*.

Asta făceam și atunci, inventam tot felul de povești despre oamenii ce ne primeau la poartă sau în curte. Așa i-am atribuit unui tataie cu barba lungă până la brâu un rol într-un film cu personaje fantastice de pe altă planetă, eticheta de „vrăjitoare" unei bătrâne fără niciun dinte-n gură, „mâncătorul de copii" a devenit un bătrân hâtru ce n-a scos niciun cuvânt în timp ce ne-mpărțea o mână de covrigi și nuci, iar „mama eroină" o femeie cu șapte țânci pe lângă ea. Râdeam cu gura până la urechi când ne-am unit c-o altă ceată și-am plecat mai departe să colindăm împreună.

— Aici stă Părintele, a zis unul dintre copiii nou alăturați și eu, care nu-l cunoșteam, n-am putut decât să observ că unii dintre ei au strigat mai cu juma' de gură, parcă intimidați, alții, din contră, de parcă abia atunci ar fi prins glas.

Dacă n-aș fi știut nimic despre el, aș fi zis că e un om ca toți ceilalți, în hainele lui groase, ponosite. Peste pantalonii și puloverul negre trăsese în grabă o cojoacă fără mâneci. Ne-a împărțit cu căldură daruri multe și ne-a strâns mâinile fiecăruia în parte. Nu mai făcuse asta nimeni până atunci și eu, unul, m-am simțit foarte mândru, așa băgat în seamă. După ce-am plecat am continuat să vorbim despre Părinte, unii știau mai multe și-aveau ce povesti, alții doar ascultau. Așa, ca mine.

Am ținut minte oprirea de la Părinte în primul rând pentru că ne tratase frumos, ca pe niște adulți, dar și pentru că imediat ce-am plecat de la casa lui, a-nceput să ningă așa cum nu mai văzusem niciodată mai frumos în toți cei 11 ani ai mei. Tot atunci, ușor de tot, a-nceput să se lumineze de ziuă, cât să ne-ajute să vedem mai bine fulgii dolofani ce dansau în aer înainte de a ni se așeza

pe haine, pe chipuri, pe case sau pe drum. Îmi amintesc perfect frenezia care ne-a cuprins și a făcut ca pentru puțin să uităm de colindat, să uităm motivul pentru care ne aflam afară. Chiuiam de nebuni, ne-nvârteam, dansam cu gurile căscate și cu limbile scoase, bucurându-ne de atingerea fulgilor de nea. Gustul lor se topea odată cu trupușoarele reci și tot ceea ce rămânea pe buze era fericire în cea mai pură stare. Chiar dacă nu știam că poartă acest nume, mintea mea de copil a înregistrat acel moment, neștiind c-aveam să mă-ntorc de multe ori la el în viața de adult; încercând să-l reconstitui, să-l provoc să se întâmple din nou. Sau măcar să nu-l uit. Pentru ca mai târziu să mă străduiesc din răsputeri s-o fac. Crezând că astfel o să mă pot întoarce în punctul în care încă nu se întâmplase nimic.

Trăiam un astfel de moment sublim, simțind cumva că fericirea doare, într-un fel atât de plăcut, încât tot ce-mi doream atunci era să pot opri timpul în loc. Să fie mereu iarnă, să ningă întruna cu fulgii ăia grași și peste noi să toarne cu bucurie, râsete și gălăgie. Doar că momentul s-a stins, așa cum stingi un bec și rămâi dintr-odată în întuneric și, deși m-am mirat, n-am făcut mare caz din asta.

Atunci nu mi-am dat seama — adică mi-am dat, dar n-am vrut să cred, să ascult, să-nțeleg — că se întâmplă ceva. Și nu era ceva ce puteam spune în cuvinte. Nici măcar nu știam să spun dacă era vorba de o întâmplare, de un sentiment sau pur și simplu de o idee. Eram doar un copil care nu știa să-și explice ce simte. Și-atunci am preferat să cred că mă înșel.

Am continuat să colindăm, să aprindem lumini în toate casele satului și pe măsură ce înaintam, grupul

nostru se tot mărea. Cete mai mici sau mai mari se alipeau grupului nostru tot mai extins. La un moment dat, am vrut să-i spun ceva lui Radu, dar nu l-am văzut. I-am spus altui băiat, care era aproape de mine, și ne-am distrat. Era deja lumină în toată puterea cuvântului și satul își pierduse strălucirea. Dimineața adusese temperaturi mai blânde, dar alungase strălucirea zăpezii, pe care o transformase parcă într-un covor alb, neînsuflețit. Mi-a fost și milă de cei câțiva fulgi pierduți, întârziați, care pluteau în aer într-un fel de derivă. Dar traista îmi era deja plină și grea, iar picioarele — abia atunci le simțeam — obosite, așa că nu le-am dat mare importanță. L-am căutat pe Radu din priviri, sperând să ne putem întoarce acasă împreună, dar nici de data asta nu l-am văzut. Am întrebat în dreapta și-n stânga și toți mi-au răspuns *e pe-aici*. Am renunțat să-l mai caut și m-am rupt ușurel de grup, cu gândul să o iau spre casă, fără să-mi iau la revedere. L-am boscorodit în gând pe Radu, crezând c-a procedat la fel ca mine, mai demult, și-am grăbit pasul cu capul în pământ spre casă. Ceva din bucurie se stinsese brusc și-n locul ei rămăsese doar un trup istovit. De parcă toate trăirile mă storseseră de orice fel de vlagă.

Ca în niciun an, am intrat direct în casă, iar când s-a trezit cu mine în bucătărie, bunica a sărit ca arsă:

— Ce-ai pățit?

— Ce să pățesc? Nimic.

— Păi pe noi nu ne-ai colindat! Spune, ce-ai pățit?

— N-am pățit nimic, bunică! Făceam pe mine, m-am grăbit, dacă vrei adevărul adevărat.

Nu mințisem întru totul, aveam nevoie să merg la toaletă, dar de fapt uitasem de obiceiul de-a încheia colindul chiar acasă, la poarta alor mei. Ultimul *Bună*

dimineața îl strigam la poarta bunicilor, care păstrau întotdeauna bunătățile pentru mine și-mi dădeau și câte un bănuț. De cele mai multe ori, abia așteptam acest moment, nu pentru bunătăți, ci pentru bani.

Ușor dezamăgiți că am stricat tradiția, bunicii mi-au întins coșulețul cu daruri, având grijă ca săculețul cu bani să-l bage cât mai dedesubt. M-am prefăcut mult mai entuziasmat decât eram, de fapt, și m-am bucurat de fiecare flecușteț poate un pic prea mult. Dacă s-au prins sau nu, bunicii n-au zis nimic, ci m-au pupat, dându-mi voie să mă duc să mă bag înapoi în pat. Căldura sobei m-a toropit imediat și-am adormit înainte să-mi dau seama. Am visat mult, intens, lucruri amestecate și m-am trezit cu inima grea și un sentiment de îngheț. Din tot ce-am visat mi-am amintit doar zăpada albă, stropită din loc în loc cu picături de sânge. Iar acel roșu aprins mi s-a părut atât de sfâșietor, încât mi s-au umezit ochii pe loc. De unde am știut că e sânge, habar n-am. Dar pur și simplu am știut.

Când m-am dus în bucătărie, tocmai striga cineva la poartă, iar bunica s-a ridicat să iasă afară. A intrat înăuntru împreună cu bunica lui Radu și-atunci am simțit visul ridicându-mi-se în piept.

— Să trăiești, băiatu' mamii. Știi ceva de Radu? N-a ajuns acasă.

— Cât e ceasul, am întrebat?

— E 12, maică. E 12, la prânz.

Oricât de mult l-am căutat și oricât de bine, n-am dat de urma lui Radu, care se pierduse undeva pe drum. Dispăruse ca înghițit de văzduh și oricât de precișii ne-am dorit să fim în detalii, niciunul dintre noi n-a fost de

mare ajutor. Polițiștii ce-au invadat satul în ziua de Crăciun au controlat fiecare casă, pod sau pivniță din sat, fără să găsească nicio urmă suspectă. Niciun șanț, niciun puț, nicio grămăjoară mai mare de zăpadă n-au rămas necercetate, cu toate astea, cu cât se-ntețeau căutările, cu-atât parcă să se ștergea orice urmă a lui de pe acest pământ.

— Ați găsit vreo picătură de sânge? i-am întrebat într-o zi pe polițiști, negândindu-mă că asta ar putea ridica vreo suspiciune asupra mea.

— Dacă știi ceva și nu ne spui, te putem reține pentru obstrucționarea justiției, m-au luat ei tare și-am încremenit de frică.

— Nu știu nimic, ce să știu?

— Și-atunci de ce ai întrebat?

Văzându-mi că ezit, s-au gândit să mă amenințe și mai tare.

— Spune tot ce știi dacă nu vrei să fii reținut, m-au somat, iar frica a crescut de la un bob de mazăre la o greutate așezată de-a curmezișul în capul pieptului, împiedicându-mă să respir.

— Am visat, le-am zis și rău am făcut, pentru că la-nceput nu m-au crezut, dimpotrivă, i-a făcut să mă privească și mai suspicios.

Abia când au venit părinții mei au lăsat-o mai moale și stând de vorbă cu ei și-au dat seama că sunt mai degrabă un nătâng, decât vreun infractor.

Adevărul e că nu doar eu am fost aspru luat la întrebări, ci toți. Fiecare dintre noi a fost tratat ba ca prieten, ba ca suspect, ba drept complice și, habar n-am de ce, cred că toți ne-am simțit un pic din fiecare. Am plâns, ne-am stors creierii să găsim răspunsuri și-am revăzut

de-atâtea ori în minte noaptea aceea, cu toate astea, nimic n-a fost de ajutor. După o vreme în care ne-am tot lovit unii de alții, ba la poliție, ba pe ulițele satului, fiecare copil s-a retras la casa lui și n-a mai vrut să iasă de acolo. La scurt timp după dispariția lui Radu, unii s-au întors în orașele de unde au venit, scurtându-și vacanța de iarnă ca nicio altă dată. Aș fi făcut și eu la fel, dacă n-aș fi avut sentimentul că îl abandonez. Așa că am rămas până la finalul vacanței.

Singura căreia i-am spus povestea exact așa cum am trăit-o în acea noapte a fost bunica. Înainte de a spune ceva a făcut o pauză mare, ca și când ar fi vrut să-și aleagă cât mai bine cuvintele pentru momentul în care va vorbi.

— Nu e vina ta! Asta să nu uiți niciodată. Doar că, vezi tu, orice în lumea asta trebuie plătit. Dumnezeu îți dă, dar îți și ia. Iar când trăiești o fericire așa mare ca aia de mi-ai povestit-o tu, trebuie să te aștepți și la necaz. Voi, ăștia învățați, îi ziceți echilibru. Noi îi zicem simplu,viață.

N-am înțeles exact ce-a vrut să zică bunica, dar știu că am ținut minte vorbele ei. Poate că de aceea nu m-am temut de nimic mai tare în viață ca de bucuriile mari, care te iau pe sus, te amețesc și dau cu tine mai apoi de toți pereții, și-am preferat să-mi duc traiul cât mai anost cu putință, cât mai liniar.

În anii ce au urmat, am revăzut filmul serii respective de atâtea și atâtea ori, încât am ajuns să-l uzez până la deteriorare. Uneori îngroșam umbrele, alteori mă orbea lumina și încet-încet am ajuns să nu mă mai pot încrede în nimic din ceea ce-mi aduceam aminte. Realitatea — aceea care a fost — a ajuns să se deformeze într-o asemenea

măsură, încât timpul și-a pierdut elasticitatea și n-a revenit niciodată la forma inițială, iar figurile s-au alungit, ca niște chipuri hidoase privite în oglinzi deformatoare. Faptele erau mereu și mereu altele, adevărul — dacă o fi fost doar unul — se multiplica în adevăruri multe și mici, ce nu mai puteau fi puse laolaltă. Și totul se amesteca în malaxorul minții mele începețoșate.

Probabil că răspunsul a fost întotdeauna unul simplu, cel mai simplu dintre toate, la care nu știu de ce nu ne-am gândit. Poate pentru că uneori evidența e cea care te îndepărtează, nicidecum nu te apropie de adevăr. Și pe măsură ce timpul a trecut, evidența s-a șters, ca un praf moale depus pe parbriz și pe care-l îndepărtezi la prima mișcare a ștergătoarelor. După care te afli în fața unor noi evidențe și-n cazul ăsta ești pierdut. Nu poți rezolva corect o problemă dacă enunțul e greșit. După ani întregi în care mă străduisem să înțeleg, îmi făcusem un scop în viață din asta, mi se părea acum că adevărul nu e decât o idee cu zeci de mii de fețe, pe care depinde din ce direcție o privești. Poate că alesesem să mă uit prea mult la picăturile roșii din vis și privisem prea puțin la urmele lăsate pe zăpadă. Cine știe? Poate...

Wormhole

Prietenei mele, Noni, omul-poveste, care e unul dintre cei care „au priceput", chiar dacă ea nu crede asta

Undeva, departe, se aude ceva ca un cântec, pe care vreau să-l urmez, chiar vreau să mă țin de el, pentru că știu că mă va scoate înapoi la lumină. Nu pot pricepe cum, dar știu sigur că tot ce trebuie să fac e să mă țin de sunet, să mă agăț cu toată puterea de el. Doar că sunt înțepenită undeva, într-un loc strâmt, prin care mi-e imposibil să mă strecor. Am trupul prea mare — eu care, de fel, sunt puțintică la trup — și în aceste momente aș prefera să fiu un vierme, o râmă, dacă se poate, să mă infiltrez ușor prin orice loc, oricât de strâmt ar fi. Sunetul e pe cale să se stingă, iar puterile mă lasă din ce în ce mai mult și sunt gata să-mi pierd speranța, în timp ce o tristețe mă copleșește atât de tare, încât mi-e imposibil să nu mă abandonez ei. Și sunt tot mai aproape să renunț, chiar în clipa în care cântecul se aude din nou viguros, cu o zvâcnire de care mă folosesc și eu pentru-a ieși cu ea, acum ori niciodată. Când o fac, mă trezesc direct în fund, cu respirația întretăiată, copleșită de o ușurare fără limite. Tristețea e în urmă, eu sunt aici,

în fața ei, dar ceva tot am adus cu mine de acolo. E un cuvânt. Unul pe care mintea se chinuie să-l modeleze, iar buzele se pregătesc să-l rostească. Dar ce cuvânt e acesta pe care nu-l cunosc și care se vrea totuși născut? Ce cuvânt e acesta pe care l-am luat cu mine de dincolo și pe care vreau să-l las aici? Mintea îl caută — ca și când tocmai l-ar forma — în timp ce buzele sunt gata să-l expulzeze în lume, așa cum naști o vietate, o idee, un om. Și-apoi, de parcă o forță din afară și totodată dinăuntrul meu împinge printre buze cuvântul ce se naște în țipăt, ce nu știu nici măcar dacă-i al meu sau al lui.

WOOORMHOOLEEEE, iese cuvântul și odată cu el și o parte din lumea din vis. ***Wormhole?*** Repet ca și când ar fi o greșeală sau mai degrabă aș fi născut ceva diform în locul unui prunc puternic, viguros. *Wormhole, wormhole, wormhole,* frământ cuvântul între buze, în speranța că mă voi împrieteni cu el și-mi va spune ceva în locul marelui nimic.

Mă dau jos din pat, mă spăl pe ochi și pe dinți, iau laptopul la subraț și plec spre bucătărie să-mi fac o cafea. Dau fructiera cu mere într-o parte, pun laptopul pe masă și pregătesc cafeaua la ibric. Niciunul dintre aparatele sofisticate pe care le-am încercat și care încă-mi încarcă bucătăria inutil nu face cafeaua la fel de bună ca aia la ibric. Sau, cel puțin, nu-mi place mie. Adaug o linguriță în plus față de cât pun de obicei și păzesc aragazul, să nu dea în foc, să-l murdărească. Am o obsesie cu aragazul curat. Cu ordinea, în general. Mă obsedează orice lucru care nu e la locul lui. Orice urmă de praf, orice pată pe undeva. Mă-ndrept spre o tulburare compulsivă cu toată ordinea asta — Dan spune că o am de mult —, dar nu știu ce să fac să nu mai văd.

Încerc să nu mă gândesc nici la vis, cu toate că am senzația că numai spre asta mi se duce mintea. Torn băutura fierbinte în ceașca mea imensă, de fiecare zi, și mă bucur de mirosul puternic al cafelei. Îl absorb cu pieptul deschis până ce gândurile se deșteaptă, ca niște forme ce prind contur din întuneric. Pe de-o parte vreau să pătrund acolo unde-am fost, pe de alta vreau să mă țin cât mai departe. Și stau și balansez așa, ca și când m-aș muta de pe un picior pe celălalt, nereușind să-mi găsesc echilibrul.

Mă așez la masa rotundă, deschid laptopul și tastez *wormhole,* cuvânt ce arată la fel de urât scris precum se pronunță. Aflu despre „găurile de vierme", citesc despre lucrările lui Albert Einstein și ale colegilor săi Boris Podolsky și Nathan Rosen, care au dat naștere unui „paradox" — așa-zisele „poduri" Einstein-Podolsky-Rosen — și simt că mă afund în niște teorii despre care mă tot întreb ce legătură au cu mine. Aflu că găurile de vierme sunt soluții teoretice ale ecuațiilor teoriei generale a relativității care descriu relația spațiu-timp și nu sunt altceva decât o metodă teoretică ce explică faptul că două zone îndepărtate din Univers pot fi unite între ele printr-o scurtătură. Lucru ce ar face posibilă conectarea a două universuri diferite, dar și ceea ce oamenii au visat dintotdeauna, călătoria în timp. Continui să citesc și cu cât mă afund în măruntaiele internetului, cu atât mi se pare că sunt și mai mult în ceață. Ce treabă am eu cu găurile de vierme, de unde a răsărit în mintea mea urâțenia asta de cuvânt, greu de pronunțat și de privit: *wormhole.*

Ies de pe net, închid calculatorul și trec în revistă lucrurile pe care le am de făcut. Nu sunt puține și nici plăcute toate. Mi s-a stricat mașina, așa că trebuie să mă duc la piață pe jos. Am de făcut mâncare, curat și

multe alte lucruri cu care am rămas în urmă la serviciu. Azi se-ntoarce și Dan din delegație. Abia aștept să vină. Mă-mbrac lejer și plec. E cald și plăcut afară, deși calendarul arată că e toamnă. *Nu mai sunt anotimpurile de altădată*, îmi spun și zâmbesc, distrându-mă că am început să gândesc ca o babă.

Când ajung în piață, forfota și mirosurile proaspete au un efect revigorant asupra mea. Alerg de la o tarabă la alta ca o albinuță și gâlceava pieței mă animă. Intru în vorbă cu câteva dintre precupețele mele preferate și adun în sacoșe câte și mai câte. Mă opresc abia când simt că s-au îngreunat prea mult. O să mă chinui cu căratul — asta e — doar nu e prima dată, dar știu măcar că am luat de toate. Chiar când să ies din piață, aleg trei buchete de tufănele și le așez deasupra, de-a lungul sacoșelor de Carrefour. Le iau una-ntr-o mână și una în cealaltă și plec agale spre casă. Sunt mai grele decât am estimat — așa se-ntâmplă întotdeauna — cu toate că de fiecare dată promit să nu mai repet greșeala. Caut o cadență care să se potrivească cu greutățile cărate, și-n scurt timp o găsesc: un ritm molcom, ce mă duce mai degrabă cu gândul la plimbare.

Dacă n-aș avea nenorocirile astea în mâini, aș admira în tihnă cartierul, așa cum e el duminica dimineața, în toată vânzoleala lui. Sunt dintre aceia pe care forfota de pe străduțe îi tulbură într-un fel pe care nu-l pot explica în cuvinte. Pe cât de mult urăsc arterele aglomerate ale Bucureștiului, traficul lui infernal și aerul îmbâcsit, irespirabil, pe atât de mult iubesc aleile astea micuțe, ce șerpuiesc pline de vigoare. E ca și când orașul ar mai avea o viață în spatele celei pe care-o afișează la vedere, în vitrină. Una intimă și molcomă, aidoma pașilor mei de-acum.

Merg cufundată-n gânduri și de la un moment încolo nu mai merg spre casă, adică merg, dar nu spre cea pe care-o știu. Înaintez cu picioarele desculțe printr-o iarbă proaspătă și verde și-n față mă-ntâmpină un conac masiv. E casa mea, știu asta fără să-mi spună nimeni, și merg spre ea grăbită. Rochia pe care-o port e lungă și mi se-mpleticește-ntre picioare, lovindu-se când de unul, când de celălalt. Am și pălărie pe cap, una ușoară de paie, pe care-o simt, doar pentru că mă împiedică s-alerg. Grăbesc cât pot de tare pasul, cu o mână ridicându-mi poalele rochiei, cu cealaltă ținându-mi pălăria. Cu cât ajung mai repede la casă, cu atât am să aflu ceva important.

Apăs cu putere clanța și ușa de intrare se deschide cu un vaiet prelung. Alerg prin toate camerele și caut ceva — ea știe bine ce — eu nu știu, dar caut împreună cu ea. Urc scările riscând să mă-mpiedic de trepte, de rochie, de propriile-mi picioare și fug înnebunită controlând fiecare cameră în care ȘTIU, SIMT cât am fost de fericită cândva. Și chiar dacă nu găsesc ceea ce caut, o fac în continuare, cu nădejdea că poate fi chiar în ultima din ele. Nu-mi pierd speranța, căci, dacă aș face-o, aș pierde tot. Iar asta m-ar ucide. Zgomotul pașilor mei pe pardoseală se înăsprește și se ridică-n sus cu niște sunete descărnate, care au încetat să mai aparțină cuiva. Lumina ce inundă casa moare puțin câte puțin pe la fiecare colț al camerelor largi, aerisite. Iar tăcerea, tăcerea cântărește din ce în ce mai greu, de parcă sub ea nu s-ar mai afla nimic. De parcă n-ar fi fost niciodată nimic. Gândul ăsta mă doare mai mult ca oricare altul, de vreme ce e singurul la care ochii mei încep să lăcrimeze. Mai am o singură cameră de văzut, una singură înainte ca totul să fie pierdut. Dar

tocmai pentru că pierderea ar fi prea mare, refuz s-o deschid. Prefer să mențin speranța în viață, chiar dacă asta înseamnă să mă mint.

Praful se așază, lumina se retrage și tot ceea ce a fost viu cândva în mine se stinge treptat. Cobor ca-n transă scările și abia acum simt sub tălpi pietrele reci. Mă fac să mă cutremur și un frison ca de febră îmi scutură trupul aproape inert. Nu mă uit în urmă, cu toate că simt curentul făcut de ușile rămase deschise. Mă doare fiecare amintire lăsată acolo, vraiște, și din toate adunate se naște ceva; un uriaș sentiment de pierdere ce crește ca un foc cu vâlvătaie. Din mine nu mai rămâne nimic, căci focul mă mistuie, iar pierderea sunt eu.

Abia acum mă opresc și mă uit în urmă, cuprinzând cu ochii palatul pierzaniei mele. Acolo, în camerele alea larg deschise am fost cândva, nu demult, fericită. Acum a rămas doar pustiu. Nu mai am putere să-mi pese, adică încă-mi pasă, dar e ca și când i-ar păsa altcuiva. Căci eu sunt tot mai mult pe ducă. Mă simt precum camerele alea goale, nelocuite de iubirea ce obișnuia să le-nsufletească. Înăuntrul meu s-a instalat același curent înghețat ce-a pus stăpânire pe odăile ce se-ntunecă chiar în timpul în care eu mă uit la ele. Dau drumul unui plâns sălbatic și ăsta e singurul lucru pe care trupul vlăguit de frig îl mai poate face, înainte să se-așeze pe iarba care nu mai e verde și nici nu mai miroase — poate doar a frig.

Plâng și lacrimile sunt reci, chiar înghețate și singurul lucru de care-mi pare rău nu se mai poate face. Regret că n-am deschis și cea din urmă ușă, iar regretul mă arde și mă-ngheață. De undeva miroase puternic a flori de tufănele, dar nu îndeajuns de tare cât să mă pot întoarce acasă.

Eu, însă, pot și-mi folosesc toată energia pentru a pune un pas înaintea celuilalt și mă mir că sacoșele sunt încă la locul lor, la fel de pline și de grele. *Ce-a fost asta? Unde-am fost? Femeia aia eram eu?* mă-ntreb, cu toate că știu răspunsul la fiecare întrebare. *Cum e posibil? Cum?*

Ajung acasă, descui și las sacoșele la ușă, fără să le desfac. Pun doar florile în vaze și mă umplu de mirosul lor. Sunt efectiv buimacă, nu pot să îmi revin. Mă așez la masă și privesc în gol. Aș vrea să merg înapoi acolo și să încerc ușa care-a rămas nedeschisă. Aș vrea să fac eu asta pentru fata aceea. S-o fac pentru mine. Ca și când m-aș mai putea salva.

În loc să spăl ceașa de cafea lăsată dimineață pe masă — cum de am plecat și-am lăsat-o așa? — fixez fructiera cu mere, așteptând să se întâmple ceva. Fructele sunt coapte, dar culoarea e stinsă, ca și când ar fi șters-o cineva cu cârpa înmuiată-n apă. Mă uit cu atenție la coaja lor ușor încrețită, precum chipul trecut al unei doamne ce a fost cândva frumoasă, și știu că merele astea vor rămâne nemâncate. Iau unul în mână, cu gândul să-l miros, dar parfumul e stins, ca un foc transformat în cenușă. Sunt fructe moarte, îmi spun și gândul ăsta mă cutremură. Vor ajunge la coș, fără ca nimeni să se fi bucurat de ele. Fructe inutile, ca multe altele dintre lucrurile care mă-nconjoară.

Apoi, mă gândesc să le curăț și să le fac dulceață, iar ideea mi se pare de-a dreptul salvatoare. Sar de pe scaun, iau cuțitul de curățat legume și m-așez înapoi cu un castron în poală. Iau primul măr cu grijă și-l mângâi ca pe un copil salvat de pe stradă. N-apuc să curăț decât două fâșii, că un vierme roz scoate capul la suprafață. Arunc mărul cât colo în castron și viermele dispare. N-a căzut,

ci s-a băgat înapoi, înăuntru. Deși mi-e scârbă, îl potrivesc cu gaura în sus și-l fixez curioasă. Ceva-mi spune că va ieși din nou și nu-mi explic această curiozitate morbidă de a-l privi când iese. Nu trec decât câteva secunde până ce gaura se umple de viață, una născută din putreziciunea morții, pe care eu o privesc cu o pasivitate ce nu mă caracterizează. Viermele de-un roz crud și-nșelător se zbenguie când în dreapta, când în stânga, când înăuntru, când afară, nehotărât dacă să-și părăsească sau nu casa. Îl privesc și mă-ntorc în vis, simțind cum ceva mă absoarbe într-un loc ce miroase a moarte.

Cu mintea sunt înțepenită undeva, într-un loc străмt, prin care mi-e imposibil să mă strecor. Am trupul prea mare — eu care, defel, sunt puțintică la trup — și în aceste momente aș prefera să fiu un vierme, o râmă dacă se poate, să mă infiltrez ușor prin orice loc, oricât de străмt ar fi. O tristețe imensă mă copleșește atât de tare, încât mi-e imposibil să nu mă abandonez ei. Și sunt tot mai aproape să renunț chiar în clipa în care aud zgomot la ușă. Cheile rotindu-se vioi în broască mă deșteaptă din visul pe care l-am visat din nou, în buclă. Tristețea e în urmă, eu sunt aici, în fața ei, dar ceva tot am adus cu mine de acolo.

Mă scutur de tot ceea ce simt și fug sprintenă spre ușă. După ziua pe care am avut-o, simt nevoia să vorbesc cu Dan, să-i povestesc și să-mi ia cu mâna greutatea de pe suflet. Ajung lângă el într-o clipă, îl iau în brațe și-l strâng cu putere. Pentru o clipă nu simt că strânsoarea lui nu e la fel de grea. Abia când îi dau drumul și-l privesc în ochi văd că ceva nu e în regulă. Mă depărtez și mai mult cât să pot să-l privesc pe de-a-ntregul și nu mai am niciun dubiu. Ochii lui vorbesc înainte ca gura să-mi spună. Fac

semn să-l opresc, dar e hotărât să vorbească. Văd asta în felul în care-și încordează corpul, în strânsoarea pumnilor făcuți cuib, în ochii triști și rugători, în felul crud în care s-a oprit în prag. Îi pun mâna la gură, deși știu că asta n-o să-l împiedice să-mi spună. Însă câtă vreme tace, mai am o speranță. Și știu doar că speranța e cea care mă ține-n viață.

— N-am fost în delegație — îmi zice, fără ca eu să-l pot opri. Am fost să-mi limpezesc mintea, să înțeleg ce vreau. Să iau o decizie.

— N-am știut că ai nevoie de asta. N-am știut. Și ai luat-o? Ai luat decizia? întreb, deși aș prefera să-i apăs cât pot eu de tare mâna pe gură, să-l împiedic să continue. Să-l sufoc, dacă trebuie. Astfel încât să nu mai spună nimic. Nici măcar că-i pare rău, nici măcar că o să plece. Că nu mai e fericit. Că vrea să mă părăsească.

— Da, răspunde simplu. Deși mi-a fost greu.

— Să nu-mi vorbești mie despre greutate. Să nu-mi vorbești!

— Îmi pare rău!

— Există și o EA?

— Există, dar nu e ea motivul.

— Nu vreau să aud mai departe.

— Dar trebuie să vorbim!

— *Wormhole!* îi spun.

— Poftim?

— *Wormhole!* îi spun din nou și mă dau la o parte.

Linia vieții

Pentru mamaia Aurica, bunica cu suflet de copil
pe care am iubit-o ca pe nimeni alta

Tocmai am avut prima contracție și sunt atât de bucuroasă că nu m-a durut și nu m-am speriat, încât nu mă pot gândi decât la clipa asta. Știu că de fapt nu înseamnă nimic, că va fi din ce în ce mai greu — am citit atâta despre nașteri, că aș putea să scriu eu însămi o carte — dar deocamdată savurez momentul. O s-o iau și eu pas cu pas — așa cum fac toate femeile de aici — și sper să supraviețuiesc. Îmi spun asta, cu toate că sunt absolut convinsă c-o să mor.

Nu știe nimeni, dar sunt terorizată de acest gând și nu de-acum, ci de mai bine de jumătate de viață. Am făcut tot posibilul să-mi scot din minte amintirea aia, dar adevărul e că nu am reușit, dimpotrivă. Fiecare zi în care a fost prezentă-n gândul meu n-a făcut altceva decât s-o întrețină, s-o ajute să capete chip, trup și voce. Se poate spune că eu am crescut deja un copil, iar copilul ăsta e chiar frica de-a muri. Cu fiecare zi care a trecut și în care i-am dat atenție, am hrănit-o, am avut-o alături de mine,

cum poate n-am avut pe nimeni altcineva. Iar acum simt că a venit momentul adevărului: momentul în care trebuie s-o privesc în față. Și eu cred că profeția se va împlini. Dacă femeile care sunt cu mine în salon nu vorbesc decât despre nerăbdarea de a-și cunoaște bebelușul, mie îmi pare deja rău că al meu nu-și va cunoaște mama. Știu, e cel mai distructiv mod cu putință de a trece prin experiența nașterii, dar nu mă pricep să abat gândurile de acolo.

Aveam 13 ani când am auzit cuvintele care aveau să-mi influențeze radical viața. Bunicii mei aveau casa la capătul satului. În spatele grădinii lor era câmp cât vedeai cu ochii. Iar acolo, vară de vară, își muta *reședința* o șatră de țigani, neam de căldărari. Nu era an în care să nu vină și să nu-și instaleze cortul și căruța cu coviltir, de la sfârșitul primăverii până-n mijlocul toamnei. Nu m-am temut niciodată de ei, căci practic am crescut văzându-i acolo. Același bulibașă, doar mai mulți copii și nepoți în fiecare an. Cărau apă de la fântâna de pe drum, dar când aceea seca — uneori se întâmpla asta — strigau la noi la poartă și cereau o găleată. Uneori, mamaia le mai ducea din când în când o coșniță cu roșii, castraveți și ardei, dar ei nu cereau nimic în afară de apă. Bunicul și bulibașa se salutau cu respect și ori de câte ori îi vedeam vorbind peste grad, îmi făceam drum să aud ce zic, de parcă m-aș fi așteptat să-și spună altfel de lucruri decât cele despre care vorbesc oamenii, în general. Bulibașa se oferea să ne *spoiască* — multă vreme habar n-am avut ce vrea să-nsemne asta — toate ceaunele și *căldările* din bătătură — spunându-i bunicului că nu-i va lua niciun ban. Zicea că e destul că-i rabdă acolo și că nu se plânge

niciodată de nimic. După părerea mea, nici n-ar fi avut de ce. Că țiganii — nimeni nu le zicea rromi sau altfel, iar ei se prezentau cu mândrie țigani — își vedeau de treaba lor fără să se amestece în ale altora.

Ziua bărbații topeau cositorul și-l turnau în vase deteriorate, pe care le făceau ca noi. Spoiala împiedica oxidarea și practic mai dura o viață până se stricau din nou. Copiii se jucau desculți în iarbă, marea majoritate despuiați, iar fetele și femeile se ocupau cu spălatul și gătitul. Nu știu ce fel de mâncăruri pregăteau, dar veneau dinspre vale niște mirosuri care nu semănau cu nimic din ceea ce știam. Mirosea atât de bine, încât mi-am dorit nu de puține ori să fi gustat măcar o dată dintr-o mâncare de-aia. Măcar dintr-una. Găteau în fiecare zi, în ceaune mari, așezate pe pirostrii deasupra focului. Le priveam printre uluci ca și când aș fi asistat la un ritual secret. Cu aceeași mare curiozitate mă uitam și-n căruțele cu coviltir, unde mi se părea că stă ascunsă o lume-ntreagă. Iar noaptea, înainte de culcare, îmi plăcea să privesc siluetele prelungi proiectate de lumina felinarelor pe pereții cortului imens. Nicio mișcare nu semăna cu cele pe care le știam eu și, cu toate că eram conștientă că asta se întâmplă din cauza luminii dinăuntru, mă uitam fascinată, imaginându-mi fel de fel de lucruri. Și acolo unde probabil nu erau decât gesturi dintre cele mai simple, eu vedeam uneltindu-se povești și farmece.

Țiganii se culcau târziu, zăbovind mereu în jurul meselor joase, ridicate la două palme de pământ. Erau construite de ei, din bucăți de lemne aruncate de alții. Dar așa de frumos ajungeau să arate după ce le luau la rindea și le vopseau, că ziceai că-s noi, cumpărate. N-aveau scaune, stăteau în fund pe iarbă și doar când era vremea

urâtă mâncau înăuntru. În rest, sub cerul liber, în compania stelelor și-a lunii.

Țin minte toate lucrurile astea, pentru că uneori visam să am o viață ca a lor. Amenințările „te dau la țigani" nu aveau pentru mine nicio logică, dimpotrivă. Mi se părea că orice om ar trebui să trăiască asemeni lor. Dacă nu mereu, măcar din când în când, cum făceau ei vara. Datorită lor, cuvântul *libertate* a căpătat sens și consistență în mintea mea, până la ei fusese doar o vorbă. Nu vedeam nicăieri în altă parte veselie ca a lor. În unele seri, bărbații se-apucau să cânte melodii pe care le ritmau din lovituri de palme, linguri, furculițe. Iar femeile atât așteptau, de la cele mai tinere până la cele mai bătrâne se ridicau și dansau. Cu pași bătuți pe loc, cu mișcări ample ale mâinilor, cu tresăriri ferme din șolduri. Bănuții agățați de ciucurii șalurilor prinse la brâu scoteau un sunet fermecat, ca un susur de pârâu amestecat cu sâsâit de șarpe, pe care niciun instrument nu-l putea reproduce. Fustele lor ample și colorate sfidau timpul și-l supuneau, iar salbele de la gât luceau în lumina lunii, de parcă în jocul ăsta săltau împreună.

S-au întâmplat multe pe câmpul din spatele curții și unele dintre poveștile spuse acolo au rămas îngropate pe veci, altele au fost duse mai departe, de generațiile lor.

— Naște! ne-a anunțat bunica într-o dimineață, precipitându-se să caute ceva în șifonier.

Niște cearșafuri curate, aveam să aflu, mai apoi.

— Cine naște?

— Țiganca, Rada! Mă duc să dau o mână de ajutor.

— Naște pe câmp? Trebuie dusă la spital.

— Nu, maică, așa nasc țiganii, la ei acasă, nu la spital.

— Dacă o să moară? am întrebat transfigurată de frică.

— N-o să moară, mi-a răspuns și văzând că n-o cred, în loc să mă liniștească a adăugat: *Și dacă o să se-ntâmple asta, așa e mersu' în viața lor.* Iar cuvintele ei, în loc să mă înspăimânte, mi-au adus un fel de alinare. De parcă nu puteam să mă amestec eu în destinul lor.

Și chiar dacă n-am văzut nimic, pot spune că aceea a fost prima și singura naștere din viața mea la care am asistat. Am auzit-o cum țipă, cum respiră, cum urlă ceva în țigănește, ceva ce chiar dacă n-am înțeles ce înseamnă, mi s-a părut că e într-un limbaj universal al femeilor ce se chinuie să aducă pe lume o viață nouă. N-am făcut nimic în orele alea, doar am ascultat și m-am rugat să fie bine. Și chiar dacă unele sunete mi se părea că nu sunt de pe lumea asta, au fost momente în care am simțit că intru într-un fel de comuniune cu ea și c-o țin cumva de mână. Eu, un copil, ce nu se temea de țipetele ei nebune. Ca și când între mine și ea n-ar fi fost decât o perdea de mătase ce timpul o flutura între noi. Abia când s-a auzit țipătul strident al copilului am simțit că-i dau drumul la mână.

— Sunt bine amândouă, a zis mamaia când s-a întors acasă. O cheamă Bogdana pe-aia mică.

Ei bine, trecuseră vreo cinci ani de la întâmplarea asta, iar eu, la cei 13 ani ai mei, eram la fel de curioasă în legătură cu viața lor nomadă, dar totodată, obișnuită cu ea. Chiar dacă mă învățasem cu obiceiurile și rutina lor, tot reușeau să mă surprindă.

În ziua aceea, mamaia le dusese niște teci de fasole verde abia culese din grădină și o poală de ouă proaspete, luate dimineața din cuibar. Când am văzut-o pe țiganca mijlocie la noi la poartă, am crezut că mai are nevoie de ceva.

— Tușă, vino nițel la poartă, a rugat-o ea. Și mamaia s-a dus și hop și eu după ea.

— Lasă-mă să-ți ghicesc în palmă, că prea ne-ai ajutat mereu, a zis țiganca lăsându-ne cu gurile căscate.

Am înțeles atunci că ăsta era un dar pe care nu-l folosea oricând, ci în momente ca ăsta, în semn de mulțumire. Bunica i-a întins mâna fără să fiu sigură dacă voia sau ba, iar țiganca i-a turuit despre linia vieții, a destinului, a inimii, a soarelui și câte și mai câte, și-n tot ce-a zis acolo am recunoscut viața bunicii, cu tot răul și binele din ea. Unele erau lucruri pe care doar bunica le știa, vedeam asta după felul în care ochii i se umpleau de admirație sau de spaimă. Ca viitor, i-a zis că o să aibă viață lungă, iar când a întrebat-o *Vrei să-ți spun până la cât o să trăiești?*, bunica a dat din colț în colț, pe de-o parte ar fi vrut, pe de alta nu. I-a zis că o să treacă cu bine peste operația la ochi pe care urmează să o facă și ne-a lăsat iar cu gurile căscate. A pomenit și de un necaz, dar ăla va fi mai încolo, când ea va fi suficient de bătrână cât să nu mai înțeleagă prea bine ce se-ntâmplă.

— Ce necaz? a-ntrebat bunica, concentrându-se parcă doar pe lucrul ăsta din toate pe câte le auzise până atunci.

— O să fii bătrână, bre, atunci, lasă-l încolo!

— Vreau și eu! am zis, încercând să prind un moment liber între vorbe. Și-nainte să-mi ia palma în mână, țiganca s-a uitat la mamaie, ca și cum ar fi cerut voie.

— Zi-i și ei câte ceva! a rugat-o mamaia, înțelegându-se din ochi să nu-mi spună decât veștile bune. Schimbul lor de priviri a fost ca și când un gând telepatic s-ar fi transmis de la una la alta. Aproape că l-am văzut, așa intens a fost.

Țiganca mi-a luat palma în mâini, s-a uitat puțin și mi-a închis pumnul ușor — cu o oarecare tandrețe și

grijă, eu așa am simțit — ca și când ar fi văzut ceva ce nu se poate spune.

— Altă dată, fetițo, altă dată! am obosit acum.

— Te rog, te rog, spune-mi și mie ceva!

— Iar eu te rog să facem altădată. Nu pot mai mult de unul. Obosesc și pot să greșesc.

Ce să comentez la răspunsul ăsta? Am lăsat-o să plece. Dar ea n-a mai trecut pe la noi, iar mie-mi era nu știu cum să mă duc acolo. Am continuat să mă gândesc o vreme la asta, după care am uitat, pur și simplu m-am luat cu altele, cu joaca.

Când aproape uitasem cu totul de întâmplare, am surprins-o pe bunica stând de vorbă cu țiganca peste gard. M-am dus într-un suflet în fundul grădinii și m-am lăsat pe vine în iarbă, să ascult pe furiș.

— Pe mine nu mă păcălești! îi zicea bunica. Orice-ai văzut acolo trebuie să-mi spui.

— Nu.

— Cum nu?

— Nu cred că vrei să știi.

— Dacă nu voiam, nu veneam până aici.

— De ce mă pui să fac asta?

— Ai zis că vrei să-mi mulțumești. Așa poți. Deși eu n-aștept nicio mulțumire, tot ce-am făcut a fost c-am vrut.

— Înțelegi ce-mi ceri?

— Înțeleg.

— O să te superi pe mine. O să te superi pe toată lumea.

— Nu mă face să te rog.

— Bine, matale ai vrut. Fata o să moară tânără.

— Cât de tânără?

— La 27 de ani.

— De ce o să moară? a continuat bunica de parcă n-ar fi auzit ce i-a zis.

— Acum lasă-mă, ți-am zis ce-ai vrut să știi.

— Nu te cred.

— Treaba matale.

— Nu te cred, a repetat mamaia de parcă abia atunci ar fi înțeles ce i-a zis.

— Uită-te la linia vieții, nu trebuie să mă crezi pe mine. Linia nu minte, a mai zis țiganca și-a intrat în cort.

Iar în noaptea aia au strâns tot și-au plecat. Ca și când n-ar fi fost niciodată acolo. Ca și când totul ar fi fost doar un vis prelungit. Și nici c-au mai revenit vreodată.

E primăvară, am 27 de ani și urmează să nasc. O nouă contracție îmi strânge burta într-un fel de crampă, pe care n-o pot compara cu nimic. Însă durerea-mi face bine și mă ajută să-mi țin gândurile adunate. Mă concentrez asupra ei și asupra primăverii de la geam. Care e și ea dureros de frumoasă, de proaspătă, de clară. Patul alb de spital, aseptic și fără parfum mă plasează undeva într-un spațiu la limita concretului. Știu bine unde sunt, cu toate astea, parcă plutesc într-un tunel de trecere. Durerea crește și e mai mare decât mă aștept, așa că strâng ochii și pumnii, gândindu-mă că asta o să mă ajute. Nu mă ajută, din contră, sunt toată o durere. Care, din fericire, se oprește. Am timp să mă mai uit o dată pe geam, să mă-ncarc cu bucuria pomilor ce se-nclină când într-o parte, când în cealaltă. Apoi durerea mă ia și mă lasă, mă ia și mă lasă, până devine continuă.

— Mergem în sală, mă anunță doctorița , care e toată un zâmbet.

De-acolo de deasupra mea, mă privește încurajator.

N-apucă să mă urce pe masă că durerile erup din mine ca dintr-un vulcan și nu e nimic în corp care să nu mă doară. Oasele se deplasează de la locul lor și oare doar eu le aud pârâitul? Cutia toracică se deschide ca un acordeon întins la maximum. Până și la gât simt că-mi trage cineva de venele proeminente. Vreau să țip, dar n-am putere nici măcar să respir, iar doctorița o ține una și bună: *Împinge!* Durerea mi se strepezește între dinți și o senzație puternică înaintează spre mine.

Cu toată puterea, țiganca mă ține de mână și chiar dacă nu-i văd chipul, simt strânsoarea ei. Între noi nu e decât o perdea de mătase pe care timpul o flutură cu delicatețe și nu mă mir că sentimentul e fix ca atunci. Vigoarea ei îmi dă putere și-mping cu forța amândurora. Țipătul meu pare al altei femei și-mi scrijelește gâtul cu venele îngroșate. Când sunetul meu animalic încetează se-aude alt țipăt, candid, de astă dată. Țiganca îmi eliberează mâna și dispare ca și când n-ar fi fost, lăsându-mă să mă bucur singură de izbândă. Mă uit în jur și nu-mi vine să cred: TRĂIESC.

Cu ochii îngreunați de oboseală, mă lupt să-nțeleg ce vor asistentele de la mine și adorm înainte să ajung în salon. Nu știu cât dorm, dar când mă trezesc încăperea e-nvăluită într-o liniște imaculată. Într-o mână am înfipt acul unei perfuzii, iar cadența picăturilor e liniștitoare. Doar prezența unor buchete de flori anunță că ai mei sunt undeva, aici, au trecut deja să mă vadă. Mă concentrez mai bine și dinspre ușa semiopacă aud voci înfundate, de oameni ce vorbesc în șoaptă. Mă tot gândesc la un semn să îi anunț că m-am trezit. Nu e nevoie, că ușa se deschide ușor și un curent sălbatic se strecoară înăuntru înaintea tuturor.

Când intră Ștefan, văd că are ochii roșii și-mi spun că e, probabil, de la oboseală. Cu un gest vag, care cuprinde în el imprevizibilul vieții, Ștefan pleacă ochii și tace. Fiecare fracțiune de secundă se scurge, în loc să curgă, iar timpul se dilată, când mi-aș dori să fugă. Eu mă rup de ceea ce sunt, ceea ce-am fost până în urmă cu câteva clipe, și mă ascund undeva în trecut, pentru a-mi pierde urma pe vecie. Și ochii mamei sunt la fel de umezi și de roșii și tot ceea ce mai văd înainte să leșin e tristețea flagrantă de pe chipul lor, ce se prăbușește cu zgomot la picioare.

Unde ai fost?

Pentru toți cititorii mei,
cu mulțumiri și recunoștință

Lumea e făcută din cuvinte. Unele pe care vrei să ți le aduci aminte, altele pe care vrei să le uiți, unele pe care regreți că le-ai rostit, altele că nu le-ai spus. Și deși cuvintele nu înseamnă nimic în absența vieții trăite, îndrăznesc să spun că, în final, puterea cuvintelor e la fel de mare ca puterea faptelor în sine. Căci, mai devreme sau mai târziu, faptele devin vorbe și tot ce rămâne dintr-o viață e o-nșiruire de cuvinte. Ele sunt singurele care ne supraviețuiesc, singurele care ne duc povestea mai departe. Trăiești după moarte câtă vreme oamenii își aduc aminte de tine și te povestesc. Așa cum povestești o carte; una pe care ai vrea s-o citească multă lume, s-o spună mai departe. Să n-o arunce în uitare.

Câteodată cuvintele vin ușor, ca și când ar fi fost acolo, la suprafață, chiar dinainte ca lucrurile să se întâmple. Alteori se lasă greu rostite, de parcă ar trebui chemate de departe. Oricum ar veni, cuvintele sunt singurele care pot aduna în ele o lume întreagă. Uneori e nevoie de un

singur cuvânt care să le spună pe toate, alteori nu ajung toate cuvintele din lume pentru a povesti o viață.

Când Nina mi-a spus la un moment dat că a avut cel mai frumos, intens și sincer dialog cu mama sa, am rămas complet încurcată. Asta pentru că știam că mama ei nu poate vorbi, are gura plină de tuburi care intră și ies din ea ca dintr-o fântână arteziană. Mi-a mai spus că au făcut asta în prezența morții, care chiar dacă la început i s-a părut terifiantă, mai apoi a făcut-o să se simtă ușurată. Era ca și când ar fi știut cui o predă pe mamă-sa, cui o dă în grijă. Iar lucrul ăsta nu i s-a mai părut deloc îngrozitor. Poate că de aceea muribunzii ajung să-și dorească să ajungă mai repede dincolo. Ei ajung să vadă moartea, s-o simtă și li se pare dintr-odată că e mai ușor drumul spre ea decât cel înapoi, spre viață. Și fix așa părea și mamă-sa. Împăcată.

Cineva-mi spusese odată că apropierea morții scoate cu adevărat frumusețea din om și că doar în momentul în care nu mai are nimic de pierdut omul e sincer cu adevărat, dar eu m-am grăbit să-l contrazic. Poate pentru că mă gândeam cu groază că lucrul acesta chiar ar putea fi adevărat și că tot ceea ce facem în viață stă, de fapt, sub iminența morții, a vieții limitate pe acest pământ.

— Ultimul dialog pe care l-am avut cu mama a fost cel care m-a pregătit pentru perioada de după și acum știu că fără acea discuție n-aș fi putut trece peste ce-a urmat, mi-a povestit Nina. Chiar și în ultimele ei clipe, mama a avut grijă să mă pună pe drumul cel bun, ca pe un tren pe care îl așezi cu mâna pe șine și nu pleci până nu te asiguri că roțile și linia de tren s-au îmbinat perfect și-au făcut *clac*. Nu m-a scăpat din mână până nu s-a asigurat că voi fi acolo unde trebuie. Simțeam cum mă modelează din

priviri, cum mă ridică, mă dă dintr-o parte în cealaltă, mă-ntoarce, mă sucește și când a fost mulțumită, am simțit cum trosnește ceva în mine, de parcă toată greutatea mea s-ar fi potrivit perfect în căutătura liniei de tren, de unde nici vântul, nici furtuna nu aveau să mă mai dea la o parte. Și-atunci am auzit *clac*.

Cum a făcut toate astea fără cuvinte? aș fi vrut să întreb, dar era ceva în destăinuirea Ninei care mă-mpiedica să deschid gura. Dar ca și când m-ar fi auzit, Nina a vorbit netulburată mai departe:

— Mama s-a înălțat deasupra condiției sale și chiar dacă n-a rostit cuvinte, mi-a vorbit cu ochii. Din ei curgeau râuri de vorbe amestecate, dulci și pline de candoare, în timp ce gândurile ei bune mă împresurau. I-am spus și eu chestii mărunte, că sunt onorată că mi-a fost mamă și-i mulțumesc pentru lecțiile de bunătate, dăruire și sacrificiu pe care mi le-a dat. Însă mama a reușit să fie deasupra mea tot timpul și cu singura mână pe care o mai putea mișca îmi transmitea putere, iar cu inima mă ținea ca-ntr-un căuș călduț al palmelor. Respiram împreună, ea cu inima ei obosită, eu cu inima mea încărcată. Și tot ce-a avut mama mai bun în viața ei a descărcat atunci spre mine, umplându-mi toate cămările sufletului.

— Așadar, nu e nevoie de cuvinte ca să spui ce simți? am întrebat-o de parcă ăsta ar fi fost cel mai important lucru dintre toate.

— O, ba da! Cuvintele sunt totul, a șoptit ea.

— Cum? Dacă ea nu putea vorbi? Și ce ți-a spus mama ta?

— Dacă ar fi să le strâng pe toate în unul singur acel cuvânt ar fi *dragostea*. Mi-a spus că nimic nu e mai presus ca ea. Că mă iubește dincolo de viață, dincolo de moarte. Că vrea să fiu fericită. Să trăiesc frumos, că ea mă va veghea.

După fiecare om rămâne în urmă o poveste, după fiecare poveste rămâne în urmă un cuvânt... sau mai multe. În cazul lor acel cuvânt a fost *dragoste*. În cazul altora pot fi șuvoaie de cuvinte. Nici măcar nu contează câte sunt. Important e să fie duse mai departe.

*

— De ce n-ai venit la școală? Unde-ai fost?
— Nu știu...
— Cum adică nu știi?
— Nu știu, m-am rătăcit.

E un dialog pe care mi-l amintesc și acum, la 40 de ani distanță de momentul în care a avut loc, dar mai ales de experiența care l-a însoțit sau mai degrabă l-a declanșat, una pe care mi-am dorit din răsputeri s-o repet, dar astfel de lucruri apar atunci când vor ele, nu când le aștepți și le chemi tu. Au mai fost și altele, nu în același fel, dar cu aceeași intensitate și poate de aceea le-am păstrat cu mine intacte, poate de aceea am ținut să le-adun undeva.

Și chiar dacă era greu de crezut, până și mie mi se părea o aiureală totală, spusesem adevărul: în ziua aia m-am rătăcit în cei aproape 200 de metri (atât spunea tata că sunt) dintre blocul în care locuiam și școală. Dacă m-am speriat? Da, și încă cum, dar nu așa cum se sperie omul de obicei, ci într-un fel în care nu știi dacă-i sperietură sau altceva pentru care simți că nu s-au inventat cuvinte.

Ne mutaserăm în București în urmă cu un an, când sora mea începuse școala. Până atunci, locuiserăm la țară, la bunici. Am fost fericită acolo. Foarte fericită. Poate și din cauza asta mă simțeam mereu ușoară, ca un fulg. Ori poate ca un fluture căruia Dumnezeu sau poate nu el, ci

bunicii, cu dragostea lor, îi suflau în aripi și nu-l lăsau să simtă nicio greutate, ci doar să se bucure de zbor.

Cât timp sora mea era la școală, eu rămâneam cu mama acasă și mă săturam de ea așa cum n-o făcusem niciodată cât locuiserăm la țară, la bunici. Își luase un an fără plată și trăiam doar din banii câștigați de tata. Anul următor am început și eu școala, iar mama s-a întors la serviciu. Ne-a învățat să ne descurcăm singure. De fapt, nici nu era greu. Chiar și cu aragazul ne-am obișnuit repede, fără să-nțelegem de ce făcuseră atâta caz cu gazele alea. De la etajul 9 al blocului turn în care locuiam se vedea școala perfect și nu ne lua mai mult de zece minute — cu tot cu căscat gura pe drum — să ajungem acolo. Cu toate astea, eu în ziua aceea mă rătăcisem pe scurtul drum dintre casă și școală și oricât am privit mai apoi de la înălțimea celor 9 etaje, de pe balcon, tot n-am înțeles niciodată unde-am fost. Adică vedeam locul, dar nu seamănă deloc cu ceea ce văzusem și trăisem eu atunci.

Mi-aduc aminte că-n acea dimineață am plecat spre școală ca în fiecare zi, fără să uit să-mi iau pachețelul, să-ncui ușa de două ori sus, de două ori jos, și tot de atâtea ori să mă asigur că e încuiată. Liftul m-a dus — căci ghiozdanul era destul de greu, iar lucrul ăsta făcea de multe ori diferența, din cauză că eram prea ușoară. Am ieșit din bloc și-am luat-o pe drumul obișnuit. Mă gândeam la ale mele, mai exact mă gândeam la cât de mult se schimbase viața mea de când ne mutaserăm în București, la cât de nepotrivită eram eu cu lumea, locurile și oamenii de aici. Mă gândeam la cum nu trece nici măcar o zi în care să nu-mi fie dor de viața de la țară, de la aerul pe care-l respiram acolo, de ulițele pe care

mergeam, vitele ce treceau dimineața și seara prin fața porții spre și de la păscut, de praf și mirosul țărânei după ploaie, de cântecul cucului, de timpul blurat, de bunicii pe care eram obișnuită să-i văd mereu și pe care acum îi vedeam destul de rar.

Cât trăisem acolo, săptămână de săptămână așteptasem vizita părinților de la București, care veneau cu gențile-ncărcate de jucării și dulciuri, dar și cu un miros atât de special, ce rămânea ușor în urma lor la plecare și dispărea încet-încet până nu mai rămânea nimic din el. Acum, însă, număram zilele până la mersul la bunici la țară și mă-mbătam cu mirosurile lor familiare, dar și cu esențele puternice ale satului în care copilărisem, ce invadau cămările sufletului de-ndată ce puneam piciorul acolo. Polii vieții mele se răsturnaseră cu susu-n jos și nu mă-ntrebase nimeni dacă vreau să se întâmple asta sau nu, dacă pot, dacă-mi place. Dacă sunt suficient de bună, dacă sunt capabilă. Deși toată copilăria fusese ca o așteptare — *Oare vin Gina și Dinu* (că așa le spuneam, pe nume, nu mama și tata), *oare ajung azi să ne vadă?* — simțeam că o parte din mine rămăsese acolo la țară, iar cealaltă jumătate nu-mi era de ajuns să mă descurc aici. Mai mult decât atât, părinții, oamenii mari în general, nu-și puneau problema că sufletul unui copil e atât de întortocheat, de parcă a fi copil era cel mai ușor lucru din lume. Dar nu era, nu era deloc.

Și cum mergeam eu așa, cu gândurile razna, în loc să o țin tot înainte, am văzut în dreapta mea un luminiș, nimic altceva decât grădina frumos îngijită a unui bloc asemănător cu al nostru. Nu știu ce m-a chemat înspre ea, nu știu de ce m-am dus. Dar odată ce-am trecut de gardul viu ce-mprejmuia luminișul am uitat complet de

mine. Am uitat cine sunt, unde sunt, de ce sunt. Am stat un timp și-am privit în jur, rotindu-mă ușor, încercând să cuprind cu ochii ceea ce în suflet se ducea direct sau poate că era acolo, ca apa într-un puț. La început m-am speriat, și-am rămas un timp pe margine, aproape de gardul viu ce-mprejmuia grădinița, gata oricând s-o iau la fugă înapoi. Eram pe punctul de a izbucni în plâns, nu știu dacă de frică sau din cauza unui sentiment copleșitor care se lăsase peste mine ca noaptea peste zi. Cu toată teama, am mai făcut câțiva pași înăuntru și-am simțit cum frica, sau ce-o fi fost ea — se risipește ca un fum și-n locul ei rămâne doar un sentiment de ușurare; ca și cum toate grijile și gândurile mele tulburate de copil se risipesc ca floarea unei păpădii în vânt. Am făcut alți pași, înaintând — de data asta fără pic de teamă — spre mijlocul grădinii și am început să plâng. Cu lacrimi adevărate ce-mi udau obrajii, spălându-i ca o rouă a dimineții. Plângeam fără motiv. Cu toate astea, nu era pic de tristețe în lacrimile mele, iar asta știu că m-a surprins. Era, de fapt, un fel de descătușare a unor emoții care se găseau acolo, înăuntrul meu, despre care nu știa nimeni, nici măcar eu.

De-acolo, din mijlocul grădinii, priveam la blocurile înconjurătoare și le simțeam departe, cu toate că stăteau de strajă chiar la marginea luminișului. M-am descălțat de pantofiori, unul câte unul, am dat jos șosetuțele, una câte una, și m-am bucurat să simt iarba crudă sub tălpi. Toată copilăria umblasem desculță, iar tălpilor mele le fusese dor. Apoi m-am așezat cu picioarele adunate sub mine, gândindu-mă că totul, chiar și școala, poate să aștepte. Am închis ochii și m-am lăsat purtată de mirosul binecunoscut al ierbii.

M-am trezit cu gândul în curtea bunicii, unde troscotul creștea atât de ordonat, încât aveai impresia că e așezat cu mâna. Prin fața și prin spatele meu treceau cârduri de bobocei de rață, ce-și urmau mama perfect încolonați. Am auzit în depărtare clopotul bisericii și m-am gândit imediat: pesemne c-a murit cineva. Poate că bătea pentru Nela, fata spânzurată, pentru care nici clopotele nu bătuseră îndeajuns. Ori poate pentru fetița prăpădită în incendiu. Pentru oricine ar fi bătut, sunetul clopotului era clar. Suna a iertare, căci sufletul lui Dumnezeu era mare și numai el putea ierta, așa spunea mereu bunica. Ea, care trăise vremuri incredibile pe care mi le istorisea, trecând povestea mai departe, să nu cumva să rămână la ea și să moară. Când mi-a spus pățania cu șarpele înghițit de om, am crezut că e invenție, dar de fiecare dată când trecem prin fața casei femeii văduvite vedeam la poartă semnul negru îndoliat. Lângă el era desenat un șarpe, ca nu cumva povestea lui Petre să se stingă și să moară odată cu el. Mamaia spunea că desenul apăruse în ziua în care fusese îngropat bărbatul, dar nu s-a aflat până-n ziua de azi cine și cum l-a pictat. Mulți au bănuit că însăși Maria, dar nimeni n-a auzit asta din gura ei.

Tânăra Nela locuise la trei case de noi. Mă surprinsese, copil fiind, puzderia de lume ce bătea cât era ziua de lungă ulița noastră de-a lungul și de-a latul. *Să nu vă duceți acolo!* ne spusese mamaia și ce era în ochii ei fusese de ajuns să ne descurajeze. Cu toate astea, ea se ducea în fiecare zi să dea o mână de ajutor și ardeam de nerăbdare să se-ntoarcă, s-o chestionăm: *Pe cine-au mai bătut azi obiectele? Pe cine?* iar mamaia îi lua la înșirat pe toți, nescăpând pe nimeni, de ajunseserăm să le învățăm numele pe de rost. *Pe tine te-au bătut vreodată?* întrebam curioase

și, recunosc că uneori ne doream ca răspunsul să fie altul decât „nu". O puneam să ne arate de zeci de ori cum sar obiectele de la locul lor și să ne spună care unde-a fost rănit. *Dacă o să ne bată și pe noi obiectele într-o zi?* am întrebat cu spaimă-n suflet, dar mamaia ne-a liniștit: *Păi ce să aibă Nela cu noi? De unde știi că-i Nela și de unde are așa puteri? Nu-și găsește locul, biata, nici pe lumea ailaltă. Acu' că s-a spânzurat, încă hălăduie. Până n-o ierta-o Dumnezeu, e la hotarul dintre aici și acolo! Și dacă n-o s-o primească niciodată? O s-o primească, că Dumnezeu e bun!* Nu ne mai săturam ascultând-o, și tot ce spunea mamaia avea sens. Înțelegeam că lumea de aici avea continuare în lumea de dincolo, ba mai mult, că și lumea de dincolo era deseori aici. Că unele uși stau mereu întredeschise și că duhurile trec frecvent dintr-o parte în cealaltă. Mamaia și femeile ca ea știau cum e mersul și se-ncredeau în lucruri numai de ele știute. În cazul Nelei, mamaia funcționa pentru noi ca un radio care transmitea mai departe tot ce afla, stocând totodată istorisirile spuse.

N-avea prea multă carte mamaia, dar ne spunea povești ce ne lăsau cu gura căscată și ne colorau visele în fantasme. Și nu erau din alea pe care le puteai citi în cărți, ci din cele ce se spuneau la ceas de seară, într-o mare taină. Povești despre morți care încă mai aveau ceva de spus aici, blestemați ce se căzneau să-și spele păcatele, nevinovați ce încă simțeau nevoia să se apere, vinovați condamnați să-și ispășească pedepsele în veșnicie. Nimic nu se-ntâmpla aici, fără să aibă corespondent în lumea cealaltă și totul avea o explicație, chiar și atunci când părea să nu existe. Era un rost al lumii ce se arăta doar celor ce știau să vadă sau să citească semnele. Iar mamaia era unul dintre ei.

Mamaia dădea în bobi ca să aflăm dacă vin mama și tata de la București și bobii n-au înșelat-o niciodată. *41 de bobi, 41 de frați, / Bine știți, bine să dați! / Să alergați, să căutați, / Pe unde ştiți şi să-mi ghiciți, / Așa cum a ştiut plugarul să vă semene, / Şi voi ați ştiut să încolțiți, / Să creșteți şi să vă-nmulțiți, / Așa să-mi arătați, / Voi 41 de bobi descântați, / Iar de nu, să vă risipiți câte unul / Câte doi, să nu se aleagă nimic de voi!* Apoi, făcea cruce cu mâna peste bobii de porumb și îi despărțea în trei grămăjoare. Iar spunea, iar îi împărțea și la sfârșit i se-arăta adevărul. *O să vie* sau *N-are să vie* dădea ea verdictul și-n funcție de ceea ce spunea ne bucuram sau nu. Tot mamaia a chemat într-o zi „vraciul" să-mi repare glezna pe care mi-o sucisem la alergat și se umflase butuc, de nu mai puteam nici merge, d-a'păi alerga. Și-a venit o femeie la noi și „m-a călcat" pe pragul casei, pe piciorul bolnav, o dată, de două, de trei ori, până ce s-a auzit un mic clanc, iar durerea s-a stins ca luată cu mâna, iar până seara umflătura a dispărut și ea. Ne trăgea pe mâini când mâncam cu poftă, ne descânta când se mira cineva de noi și ne deochea. Țin minte că-ntr-o seară, prin fața geamului de la spatele casei a trecut o umbră, a cărei formă am sesizat-o, cu toate că afară era întuneric. *O fi vreun strigoi*, a zis mamaia, cu cea mai serioasă voce din lume. *Spiritu' vreunui adormit ce n-a fost demn de intrarea în somnul cel de veci. Amărâtu', Dumnezeu, să-l ierte!* Mamaia avea explicații pentru multe lucruri aparent inexplicabile, iar pentru ce n-avea, nici nu căuta. *Așa a fost să fie!* era răspunsul pe care și-l dădea atunci când lucrurile o depășeau și erau peste puterea ei de înțelegere. Pentru că ea credea că lumea nu e un loc pe care să-l explici, e un loc unde să trăiești, și nu poți trăi altfel decât laolaltă cu animalele, cu natura, cu spiritele

astea ce intră și ies din viața noastră, și că e normal să nu-nțelegem totul, căci lumea e făcută de Dumnezeu și cine suntem noi, să-l cunoaștem pe Dumnezeu? Așa gândea ea, o femeie cu patru clase, ce abia știa să scrie și să citească. O femeie care nu știa prea bine literele, dar se pricepea de minune să citească semnele. *Are să plouă*, zicea și chiar dacă nimic nu prevestea la momentul acela o astfel de prognoză, în scurt timp, cerul se întuneca și răpăia în cascadă. *Scroafa asta are să fete 10 purcei*, zicea și atâția fără. Nici mai mulți, nici mai puțini.

Eram plecată cu gândurile în lumea care mă crescuse, când o rafală de vânt mi-a ciufulit părul în toate direcțiile, și m-a trezit ca și când mi-ar fi suflat direct în față. Când am deschis ochii, eram în continuare în locul acela, cu picioarele strânse sub mine. Blocurile mă priveau întrebătoare — ce face copilul ăsta aici? —, iar dezorientarea a făcut să-mi bubuie inima de spaimă. *Ce n-aș da să mă-ntorc la țară, la lumea pe care-o iubesc și o știu!* mi-am spus, gândindu-mă că e singura dorință ce mi-ar readuce bucuria de a trăi și, de ce nu, copilăria. De la-nălțimea lor sfidătoare, betoanele mă striveau sub greutatea lor și singurul loc în care mă simțeam cât de cât în siguranță era chiar luminișul în care mă aflam. M-am gândit atunci că poate e bine să m-ascund aici pe vecie, să nu mai ies deloc. Să nu mai merg la școală, să nu mai văd pe nimeni, nici măcar pe-ai mei. Să stau aici, nici înăuntru, nici afară, așa cum stăteau cei care nu-și găsesc locul nicăieri. Cei despre care vorbeam cu mamaia deseori, dar despre care acum nu mai aveam cu cine să vorbesc. Lumea din jurul meu purta alte conversații și nu mai era loc pentru astfel de povești. Toți erau serioși, până și copiii — care nu știau să se joace așa cum știam eu. Puteam să fac pariu că

aici nici măcar nu ieșeau la colindat, în cete mari care să anime orașul sau blocul, măcar. Nu m-ar mira, însă, ca unii dintre ei să dispară, ba chiar m-aștept la asta. E ceva în imensitatea orașului ăstuia care te face să te simți lipsit de apărare. E mare lucru să nu te pierzi, să nu dispari în măruntaiele lui. Am văzut și aici țigani, dar nici măcar ei nu sunt precum cei pe care-i știu. De ăștia mi-e frică, deși față de cei ce se-adunau în fiecare vară în spatele curții bunicilor n-am simțit niciodată altceva în afară de fascinație. Niciun pic de teamă, niciodată.

Eram cufundată în aceste gânduri când un *plânset* sau un țipăt sau ce-o fi fost el, m-a făcut să tresar speriată. Am dat roată cu privirea-n jur și n-am văzut pe nimeni. *Sunetul* s-a repetat, de data aceasta cu o tonalitate ușor îmblânzită. Dacă-mi era frică? Sigur că-mi era, doar că zgomotul nu părea să fi venit să-mi facă rău, ci să mă facă atentă. Stăteam cu urechile ciulite, gata să captez orice sunet s-ar fi înălțat din nou spre cer. Cu cât ascultam mai atent, cu cât reușeam să aud glasuri ce păreau să fie undeva departe. M-am concentrat pe ele și-am început s-aud din ce în ce mai tare ciripit de păsări și susur de izvoare. Blocurile din jurul meu arătau acum aidoma unor copaci în care păsările-și fac cuib, iar trilurile le împodobesc ca niște ghirlande de Crăciun. Mirosul ierbii creștea în intensitate și prospețimea aerului mă făcea să mă simt ca la munte. Am început să plâng din nou — nu știu de ce — și ba mi-a părut bine că văd această frumusețe, ba m-a încercat un sentiment de pierdere. Apoi, ca și când atât ar fi așteptat, un val de fluturi multicolori a invadat grădina și după ce-a roit în jurul meu de câteva ori, a părăsit-o ținându-se unul după celălalt, ca o rochie de tul

diafană. Plângeam de-a dreptul, fără să știu de ce, când *urletul,* sau ce-o fi fost el, s-a auzit din nou, de data asta mai clar și mai adunat ca până acum. Adevărat sau nu, capul unui cerb cu coroana nobilă s-a ivit printre ramurile de gard viu. Apoi, a părut că vine spre mine, dar s-a oprit și m-a privit intens. Am râs, am plâns, am țipat sau poate doar l-am privit în liniște pe cerbul ce mi se arătase în toată splendoarea lui. Neimpresionat de sunetele ce le scosesem sau de tăcerea mea, cerbul a continuat să mă privească. *Ce vrei să-mi spui?* l-aș fi întrebat, dacă sufletul meu de copil n-ar fi fost copleșit de întâlnire, de ochii ce continuau să mă fixeze de parcă ar fi vrut să-mi transmită ceva. Și cum plângeam așa, de frică, de emoție și încărcare, o frică irațională a pus stăpânire pe mine — o frică ce m-a cutremurat nu prin puterea, ci prin frumusețea ei. La vremea aceea, mi-a fost cu neputință s-o explic. Ca un curent electric, emoția a trecut de la mine la cerb și ca și când ar fi avut suflet și minte să-nțeleagă, cerbul mi-a dat drumul. Mai mult n-aș fi putut, oricum, să-ndur.

Apoi, ca și când totul s-ar fi întors de unde a venit, ciripitul păsărilor a-ncetat, susurul izvoarelor s-a retras, iar eu am rămas singură în mijlocul luminișului. Oare visasem, oare înnebunisem? Cerb, aici?

Fără niciun semn, au început să cadă câțiva stropi de ploaie. Mai întâi unul, apoi altul, pe urmă câțiva. Mi-am întins picioarele amorțite și-am așteptat să mi le ude ploaia. Doar că nu ploua. Acum un strop, mai încolo altul, mai târziu câțiva. Am închis ochii și m-am gândit la mămăițele din satul copilăriei, care-n a doua zi de Rusalii ne așteptau cu frunze de lipan și apa pregătită să ne spele pe picioare. Ne frecau mai întâi cu un codru de săpun

făcut în casă, și abia mai apoi turnau apa călâie, încălzită la soare. La sfârșit ne limpezeau cu apă curată, până ce picioarele scârțâiau pe frunzele de lipan. Ne dădeau să mâncăm colarez din străchini cu linguri de lemn și nu mai aveam nevoie de nicio altă prăjitură. Ne mutam de la o poartă la alta, iar bătrânii mulțumeau pentru fiecare copil ce se oprea să fie spălat pe picioare. N-am înțeles niciodată de ce bătrânii îi spălau pe copii și nu invers, bunicii ziceau că e doar un gest de smerenie. Păi nu noi trebuia să fim smeriți în fața lor?

Și tot legat de ploaie, de picioarele spălate și Rusalii, mi-au venit în minte cântecul și jocul vesel al paparudelor, ființe la limita dintre real și fantastic, dintre copii și zâne, pe care le invidiam în copilărie nu numai pentru costumele și dezinvoltura lor, ci pentru farmecele pe care bănuiam că știu să le facă. Unele cântau: *Paparudă-rudă, / vino de ne udă / cu găleata-leata / peste toată ceata; / cu ciubărul — bărul / peste tot poporul. / Dă-ne Doamne, cheile / să descuiem cerurile / să pornească ploile, / să curgă șiroaiele / să umple pâraiele. / Hai, ploiță, hai! / udă pământurile / să crească grânele / mari cât porumbele. / Hai, ploiță, hai!*

Altele spuneau așa: *Paparudă-rudă / Vino de ne udă / Ca să-nceapă ploaie / Să curgă șiroaie / Cu găleata, leata / Peste toată gloata. Unde dă cu maiul / Să crească mălaiul / Unde dă cu sapa / Să curgă apa.* Dar bunicii mele îi plăcea cel mai mult: *Mămăruță-guță! / Dă, Doamne, ploiță / Ploiță curată / Făr-un pic de piatră, / Rodul / S-umple podul, / Spicul / Cât voinicul!*

Deși mi-am adus aminte incantațiile fetițelor îmbrăcate în fustițe scurte făcute din sălcii și cu coronițe pe cap, n-am reușit să chem nicio ploaie, ba mai mult, cei câțiva stropi s-au oprit între timp. Cu toate astea, mirosul

era curat, ca după ploaie. Când prospețimea îți zgândăre simțurile și te face să te bucuri așa, tam-nesam, din nimic, când simplul fapt că respiri e o binecuvântare în sine, când te bucuri că ești și atât.

Apoi s-a întâmplat ceva ce n-am spus nimănui, niciodată. Ceva ce vă voi spune doar vouă, acum.

Cum stăteam eu așa, în mijlocul unei încremeniri din care-mi era greu (sau poate imposibil să ies), cu zeci de întrebări rotindu-mi-se-n cap (ce fac aici? ce caut? ce e locul ăsta? de ce nu sunt la școală? cât am lipsit? dacă nu mă voi mai întoarce niciodată?), am simțit în jurul meu o prezență copleșitoare, mai intensă decât orice trăisem în viața mea pe acest pământ. Cele câteva spice de grâu ivite din loc în loc pe pajiștea înverzită, tremurau ușor în lumina blândă a zilei. O rază de soare le luase-n grija ei și le ocrotea, încălzindu-le. Aceeași rază de soare care făcea ca aerul din jur să vibreze aproape imperceptibil, ca și când ceva sau cineva tocmai se pogora pe pământ. Nu L-am văzut și nu L-am auzit, cu toate că-L vedeam și-L auzeam cât se poate de clar.

Nu-l vedeam, dar știam că e EL, nu-l auzeam, dar percepeam cuvintele LUI. Nu-L puteam atinge, dar ÎL puteam simți. Întrupat într-un sentiment de pace coborât peste umerii mei, Dumnezeu m-a luat în grija lui și mi-a spus, fără cuvinte, că frumusețea lumii nu se află la oraș sau la țară, ci se-ntinde peste tot, e pretutindeni. Se află chiar în lumea însăși și în sufletul meu. Mi-a zis să mă uit mai ales acolo unde nu se uită nimeni și să dau crezare mai degrabă vocii dinăuntrul meu decât celor ce se vor strădui să mă schimbe. Și să nu uit să rămân copil. *Atâta timp cât ochii îți vor străluci de încântare, poveștile vor dăinui. Nu rupe niciodată legătura cu copilul din tine, căci*

de-ndată ce vei face asta vei rupe legătura cu viața. Am stat cu capul pe umerii lui Dumnezeu, într-o îmbrățișare incandescentă. Ușoară ca un fulg m-am lăsat cu toată greutatea în brațele lui până ce m-am transformat într-un roi de fluturi, mici, mulți și colorați. M-am desfăcut în brațele lui, ca un copil lăsat în copaie la soare, mângâiat de o liniște pe care o mai trăisem cândva, demult. Când poate nu mă fi născut deja, când totul era pace, liniște și miere. Grijile s-au evaporat înălțându-se la cer, de parcă Dumnezeu le-ar fi chemat la el, să mă scape pe mine de povara lor.

Cerbul, fluturii, ascunzișul, toate se găseau aici, în miezul Bucureștiului, iar pentru o clipă m-am gândit că nu e nevoie decât să le caut. Aveam poveștile bunicii în suflet și poate că altele mă așteptau în altă parte, undeva, iar dintr-o dată orașul nu mi s-a mai părut deloc ostil. Când mi se făcea dor, puteam deschide „radioul" din suflet cu poveștile pe care bunica mi le-ncredințase mie. Iar cu puțin noroc, aveam să dau și eu, la rândul meu, alte povești de dus mai departe.

Așa că, dacă aș fi fost sinceră, la întrebarea *De ce n-ai venit la școală? Unde-ai fost?* aș fi putut răspunde simplu: *M-am întâlnit cu Dumnezeu!*

Cuprins

1. Grădina ascunsă 11
2. Păcătoșii 36
3. Pune-ți o dorință! 61
4. Necuratul 91
5. Dispariția 117
6. Ziua cea mai lungă 138
7. Dintr-o lume în alta 166
8. Femeia care nu mai voia să moară 180
9. Noaptea care a ucis fericirea copiilor 219
10. Wormhole 235
11. Linia vieții 244
12. Unde ai fost? 254

La preţul de vânzare al cărţii
se adaugă 2%, reprezentând
contravaloarea timbrului literar.

Tipărit la R.A. „Monitorul Oficial"

Născută pe 10 mai 1969, la București, **Camelia Cavadia** a absolvit liceul de filologie-istorie Zoia Kosmodemianskaia și este licențiată în filosofie și jurnalism. Are un background de 22 de ani în televiziune (Pro TV și Antena1), iar din 2017 este co-fondator al Agenției de Comunicare Fabrica de PR.

A debutat în literatură în 2015, la Editura Trei, cu volumul *Vina*, care avea să fie desemnat cel mai bun roman de debut la Festival du Premier Roman de la Chambéry (Franța), un an mai târziu. În 2016, a apărut cel de-al doilea roman, *Măștile fricii*, lansat ulterior și în Marea Britanie, iar în 2018 romanul *Purgatoriul îngerilor*, despre care scriitorul Radu Vancu a spus că este „documentul emotionant al unei lumi a copiilor dispăruți".

Povești adevărate dintr-o lume fantastică

Sufletul lumii este o carte-univers, în care realul se amestecă cu fantasticul, urbanul cu ruralul, lumile interioare ale personajelor cu lumile exterioare, înmuiate când în lumină, când în întuneric. Însă poate cel mai pregnant dintre personajele create de Camelia Cavadia în această carte este prezența. Există o stare de prezență extraordinară în aproape fiecare dintre povestiri, o ancorare profundă în aici și acum, indiferent dacă timpul prezent este unul pământean sau unul mai degrabă nepământean, magic, aflat între lumi poate, iar cei care o experimentează, fie că sunt orășeni sofisticați, trăitori în aglomerări urbane mari, fie oameni simpli, de la țară, sunt nevoiți să-și trăiască la o intensitate teribilă emoțiile, să stea cu ele, să le consume până la capăt. E o carte pe care o citești cu sufletul la gură și cu ochii măriți, care te poartă prin povești magice, când înspăimântătoare, precum cele spuse la căldura focului de bunica, când luminoase și atinse de aripi hieratice.

Petronela Rotar,
scriitoare

TREI
www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-40-1245-6

Recomandat de:
Magic FM
always great music